

Yeni demokrasi

Nisan '89 Sayı: 20 Yıl: 2

Aylık Siyasal Dergi

Fiyatı: 2.000 TL. (KDV Dahil)

Kendiliğinden de olsa

**İşçi sınıfımızın
yekinip ayağa
doğrulan güzelliği**

Demokratik basına ve kamuoyuna

Yıllardır ülkemiz semalarındaki kara bulutları dağıtmaya çalışan, baskısız, sömürsüz, bağımsız demokratik bir Türkiye isteyen insanlar, her dönem idamlarla, işkencelerle, yoğun baskılarla yüz yüze gelmişlerdir. Bugün de aynı şekilde baskının, sömürünün ve zulüm karşısında olan, anti-emperyalist, anti-feodal toplumsal mücadelelerin sorunlarını irdeleyip ışık tutmaya çalışan, ezilenlerin safında yer alan başta dergimiz YENİ DEMOKRASİ olmak üzere SOSYALİST BASIN'a, demokratik kamuoyuna yönelik baskılar, toplatma ve gözdağılar yoğunlaşarak devam ediyor.

Dergimizin Mart 1989 tarihli 19. sayısı da İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 13.3.1989 tarihli Müteferrik Kararı ile toplatılmıştır. Toplatmaya, yine çok komik gerekçeler gösterilmiştir. Birincisi; "Kurtuluşun Simgesi Nevroz" başlıklı yazı, ikincisi; Sosyalist Parti'nin Yeşilyurt'la dayanışma panelinin verildiği "Yeşilyurt ve Objektif Gerçekler" başlıklı yazılardır. Bu konular uzun bir dönemdir çok açık bir şekilde günlük basında ve haftalık dergilerde yer almakta, Türkiye kamuoyu da yakından ilgilanmaktadır. Ancak bu konular dergimiz Yeni Demokrasi'de ele alındığında toplatılmış, davalar açılmıştır. Üstelik yayımlanan yazıların kapsam ve muhtevası günlük basının, haftalık dergilerin sorununu ele alışından farksızdır. Günlük gazete ve haftalık dergilere herhangi bir şey olmazken, toplatma kararı çıkmazken (ki biz dergi gazete vb.'nin toplatılmasına kesinlikle karşıyız), dergimiz Yeni Demokrasi toplatılabilmektedir. Bizce bunun tek bir izah tarzı vardır: keyfi ve politik bir tutumdur. "Hukukun" kılıcı, "güçsüzlere" karşı kalkarken, bu kılıcı tutanların egemen güçler olduğu çok açıktır. "Hukukun tarafsızlığı", "adilliği" ancak "güçsüzlere" karşı egemenlerin tarafsızlığını ve adilliğini sergilemektedir. Ülkemizde yaşanan olaylar çok açık ve net bir şekilde ortadayken, basın özgürlüğünden "hukukun üstünlüğünden", "tarafsızlığından", demokrasiden vb. bahsetmenin "abesle iştigal" olacağı ortadadır. Dergimiz üzerindeki anti-demokratik, keyfi baskıları kınıyor, tüm devrimci-demokrat kamuoyunu sessiz kalmamaya davet ediyoruz. □

**Yeni Demokrasi Sahibi
Yusuf Uygun**

İÇİNDEKİLER

<i>İşçi sınıfı bilinirken</i>	4
<i>İşçi sınıfımızın yekiniş ayağa doğrulan güzelliği</i>	7
<i>Sınıfa yaklaşımda ML bir öncünün yönelimi</i>	9
<i>Devrimci işçiler sendika yönetimine</i>	15
<i>Yerel seçimler ve getirdikleri sonuçlar</i>	19
<i>İdeolojik manzaranın encamı</i>	21
<i>Sığıl Etfal Hastanesi'nde ve Çemberlitaş Kız Yurdu'nda tezahlanan oyunlar</i>	23
<i>Ankara'da öğrenci gençlik ..</i>	25
<i>Yıldız'da estirilen devlet terörü</i>	27
<i>8 Mart kadınlar yürüyüşü ...</i>	30
<i>Tersane işçileri Dok-Gemi-İş yönetimine karşı mücadelesini yükseletiyor</i>	31
<i>ASELSAN'ın iç yüzü</i>	33
<i>Ekmeğini kana bulayanlar ve tarihin hükmü</i>	36
<i>Proleter dünya devriminin iki bileşkeni</i>	40
<i>Sradan faşizm</i>	42
<i>TBKP Program tasarılarının eleştirisi</i>	43
<i>Mahir Çayan'ın görüşlerinin eleştirisi</i>	51
<i>Okuyucudan-Okuyucuya</i>	59
<i>Özel Sayı: Kadınların Kurtuluşu</i>	64
<i>Tarihin, 8 Mart enternasyonal güümsevişi için notlar</i>	78

Türkiye siyasal gündemi şu son günlerde daha da yoğunlaştı. Buna mukabül halkın yararına değişen fazlaca bir şey yok. Ekonomik yapının temelindeki çatlaklıklar, tehlike çanlarını daha sert ve hızlı çaldırıyor. Yerel seçim sonuçları, hakim sınıf partilerinin siyasal arenadaki yerini sürpriz bir şekilde değiştirdi. ANAP hezimete uğrarken, kırat sahlandı, SHP ise oylarını % 5 oranında artırdı. RP ve MÇP geçmişlerindeki oy potansiyelini toparlamayı başarırlarken, DSP yine oy kaybına uğradı. Bu genel durum, erken genel seçimi gündeme getirirken, siyasal konjonktürdeki değişimlerin önümüzdeki dönemde ne gibi sonuçları doğurabileceğinin hesabı ve tartışması daha da hızlandı. SHP; bugün iktidara hazır olmadığını, bu ekonomik krizin faturasını ödemek istemediklerini, önümüzdeki yulaşına kadar beklemekten yana olduklarını açıkladılar. DYP'nin başı "Çoban Sülli" ise daha atak ve aktif davranırken, "Türkiye senin çiftliğin mi?", "Vatandaş infiale gelmeden çaresini bulun" diyerek ANAP'ı uyarmakta, erken seçime zorlamakta ve bunun hesabını yapmaktadır. ANAP karnayları da erken seçime havasını koklayarak bugünden bunun hazırlığına başlamışlardır. Ve Özal "benim uygun bulduğum zamanda erken genel seçimlere giderim" demesi önümüzdeki dönem izleyeceği taktiklerin ipucunu vermektedir. Şu kısa dönemde emperyalist para babalarının 3. parti konumuna düşen iktidar partisi ANAP'ı hoyratça kullanmaları ihtimalini güçlendirirken, akabindeki dönemde yumuşama eğilimleri göstermesi muhtemeldir. Bu anlamda seçim öncesi oy kaybına neden olacağını bile bile Demir-Çelik işçilerinin grevini ertelenmesi bunun bir göstergesidir. Yeni kabineye çoğunluğunu Hareketçi kanadın oluşturması; bu düşüncelerimizi güçlendirirken, halkın gözünü boyamak için de makyaj tazelediği, olumsuzluğu dolaylı da olsa kabine dışında kalanlara yükleyerek "esas sorumluluğu kendim alıyorum demesi" ve akabinde "güvenoyu" isteyeceğini açıklamaları bugün içine düştüğü durumdan daha az zayıfla sıyrılmaya düşüncesidir. Bir diğer taraftan da aldığı hezimetin şokuyla yaptığı "1992'ye kadar iktidarız" açıklamaları postu ucuzlaştırmayacağını göstermektedir.

Bir diğer önemli nokta ise, seçim sonuçlarının hakim sınıflar arasındaki çelişkiyi daha da korkütlediğidir. Lakin, rejimin bunalımına yol açmamak için de temkinli davranmayı elden bırakmıyorlar. Bu konsensus Cumhuriyet başkanı seçimleri yaklaştıkça daha da zayıflayacağına benzemektedir. Fillerin kapışması, karıncaların yürüyüşünü kolaylaştırmaktadır. Önümüzdeki sayılarımızda genel durumu daha geniş sızlere sunmaya çalışacağız.

Kendiliğinden de olsa son dönemlerde işçi sınıfımızın ekonomik-demokratik talepler doğrultusunda düzenlediği siyasal eylemler ve gösteriler de bu sayımızın kapak konusunu oluşturdu. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü vesilesiyle bu sayımızda "Kadınların Kurtuluşu" özel ekini oluşturduk. Hacim sorunundan dolayı yine bazı konulara bu sayımızda da yer veremedik. Bunu özel sayılarla telafi etmeye çalışacağız. Önümüzdeki günlerde iki ayrı özel sayı çıkaracağız. Bunlardan ilki "Tuzlu Katham ve Gerçekler", ikincisi Enternasyonal proletaryanın şanlı mücadele günü, ezilenlerin ayak seslerinin dünyayı sarstığı gün olan 1 MAYIS özel sayımız. Ve Mayıs ayı hoş geldi sefa geldi.

Yine Mayıs ayı, dergimizin 3. yubna girdiği aydır. Bundan dolayı (tarihini önümüzdeki günlerde duyuracağımız) görkemli bir şekilde kutlamayı düşündüğümüz "Yeni Demokrasi 3. Yıl Şenliği"ne tüm okuyucularımızı, devrimci, demokrat, aydın, yazar ve tüm ilericileri bugünden davet ediyoruz.

Dostlukla...

Umut Yayıncılık ve Basım
San. Ltd. Şti. Adına Sahibi:
Yusuf Uygun
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Murat Tunç
Yönetim Yeri:
Piyerloti Cad. 33-35/37
34400 Çemberlitaş - İstanbul
Tel: 528 09 33
Ankara Bürosü:
Necatibey Cad. No: 80/12
Maltepe - Ankara
Kars Bürosü:
Kazım Karabekir İş Hanı
Kat. 2 No. 217 Kars

Dizgi:
Maraton Dizgiye
Baskı:
Yeni Doğuş Veb Ofset
Dağıtım:
Hürriyet Holding A.Ş.
Hesap No:
Yusuf Uygun
Akbank Bahçelievler İst. Şubesi
Hesap No: 6720-7/DHN
Yurt dışı Hesap No:
Akbank Bahçelievler İst. Şubesi
Döviz Tevdiat Hesabı No: 6764-5

İlan Koşulları:

Arka Kapak/SB : 400.000 TL.
Kapak İçleri/SB : 300.000 TL.
Tam Sayfa/SB : 240.000 TL.
1/2 Sayfa : 120.000 TL.
1/4 Sayfa : 60.000 TL.

Abone Koşulları :

6 Aylık : 12.000 TL.
1 Yıllık : 24.000 TL.

Yurt dışı Abone Koşulları:

6 Aylık 30 DM - 15 \$
1 Yıllık 60 DM - 30 \$

İŞÇİ SINIFI BİLENİRKEN

Doğaya bahar geldi. Bahar doğanın canlanması, hareketlenmesi demektir. Doğadaki bahar canlılığı Türkiye işçi sınıfına da yansıyor. Dağlarda sessiz ve cansız gibi gözükken ama açmak için zamanını bekleyen çiçekler gibi, içten içe canlı ve hareketli Karadenizler...

Türkiye işçi sınıfının gündeminin belli bir yerini 600 bin sınıf kardeşi kamu işçisinin toplu sözleşmesi işgal ediyor. Ancak o da tıkanmış, ufukta direniş sinyalleri veriyor. Son aylarda "görünmez" (!) eller devreye girip diğümü "çözmezse", daha açıkçası SEKA grevinde olduğu gibi işçiler perde arkalarında gizli pazarlıklarla satılmazlarsa, işçilerin altı teri patronlara peşkeş çekilmezse, 600 bin işçimiz, işçi tulumunu çıkarıp, halay ehilcelerini giyip davul zurna eşliğinde yeni bir "savaşa" yani "grev" mücadelesine seferber olacaklar.

İşçi sınıfı huzursuz. Yılların birikimi bülâ onları harlandırıyor. 12 Eylül'den sonra işçiler adeta cendere içine alındı. Kapak zorla, baskıyla kapatılarak tencere içten içe kaynamaya bırakıldı. Bilinmez ki, bir gün geri geldiğinde artık kapak içteki kaynamanın basıncına dayanamaz. Bilinir elbette, bilinmesine de, aksini düşünmek bile işlerine gelmez. Her zaman olduğu gibi 12 Eylül'den sonra da, egemen güçlerin bunaltım esas olarak işçi sınıfına ödetirildi. Ama bunun karşılığı da pahalıya ödetilir. Bu böyle biline-

İşçi sınıfı huzursuzluklarını artık çeşitli biçimlerde, daha fazla ve etkili eylemler yaparak dile getiriyor. Binlerce işçi yollara dökülüyor. Yemek boykotu yapıyor. Sakal bırakıyor. Postane önlerinde kuyruk oluşturuyor.

Bu arada TÜRK-İŞ Genel Başkanı

Şevket Yılmaz ise, patron uşağı olduğunu ve işçileri sattığını unuttur gözükerek, ama o da, gelecek tehlikenin farkında olduğunu bilerek işçilere "hazır olun" çağrılarını yapıyor. Uyuşmazlığa giren kamu ve özel şirket patronlarına "Ultimatom" veriyor. İçi boş, hiçbir zaman ciddi bir değer taşımayan tehditler savuruyor. Biliyor çünkü, kendisinin kimin adamı olduğunu. Kabaran öfkenin, siyasi veren tehlikenin kendisinin de başına bela olacağını.

Eskişehir Hava İkmal Bakım Merkezi'nde çalışan işçiler topluca viziteye çıkıyor.

Balıkesir Ağır Bakım Ana Tamir Fabrikası'nda işçiler servis arabalarına binmeyerek topluca yürüyüşe geçiyor.

Maltepe Askeri Dikimevi işçileri kapı önünde topluca oturuyor. Gözaltına alınan arkadaşlarını geri almak için Ankara-Istanbul E-5 Karayoluna bir süre ulaşıma kapatıyor.

Tuzla Askeri Jeep Fabrikası işçileri yemek boykotu yapıyor.

Askeri işyerlerinde çalışan erkek işçilerin hepsi sakal bırakma eylemi yapıyor. Ayrıca toplu sözleşme görüşmelerinin bilinçli uzatılmasını ve sendika ağalarının patron yanlısı tutumlarını protesto ediyor, sendika merkezlerini basıyor.

Böylece Askeri Tersane ve Askeri işyerlerinde 40 bin civarında işçinin güçlü kolları, her türlü askeri baskı, disiplin ve grev yasaklarına rağmen daha bir güçlü göğe kalkmak üzere hareketlenmiştir.

İskenderun ve Karabük Demir Çelik'te çalışan 24 bin işçi de aynı kararlılıklarını gösteriyor. Topluca yürüyerek ilk sinyali sarı sendika ağalarına ve egemen sınıflara vermiş durumdadır.

Trakya ve Kırklareli Şişe ve Cam da

dahil 13 bin şişe-cam işçisi toplu sözleşme görüşmelerinin uzatılmasını ve isteklerinin olumsuzlanmasını protesto etmek için iş yavaşlatma biçiminde pasif direnişini greve giderek bir üst boyuta çıkardı.

Yine Pendik Tersanesi işçileri aynı gerekçeyle direniş yapıyor.

1300 Derby işçisi patronunun isteklerini kabul etmemesi neticesinde yemek boykotu yaptı.

Ore yandan İstanbul ve İzmir Schwepps fabrikalarında 350 işçi greve giderken, İzmir'de 33 tütün işyerinde çalışan 18 bin tütün işçisi grev kararı aldı.

Aslında işçi sınıfının çeşitli işyerlerinde başvurduğu eylemlerin hepsini burada saymak gerekmez. Tüm bunlar neyi ifade ediyor? Önemli olan bunun cevabıdır. Zamanı geldiğinde ve koşullar oluştuğunda toprağa düşen tohumların filizlenmesi engellenebiliyor mu? Bahar canlılığı doğadaki tüm canlılara yansıyor. İşçi sınıfımızın hareketliliği de toplumun tüm kesimlerini etkilemekte ve kişiyükusunda olanların erken uyanmasını sağlamaktadır.

İşçi sınıfımız bu kudretini iyi kullanmalıdır. Harekete geçirici ve etkileyici gücünü doğru ve yerinde kullandığı zaman o kahredici yıkıcı etkisini gösterebilir. Taş yerinde ağırdır. Her silah kendi alanında etkilidir. İşçi sınıfı da kendi silahını yerinde ve zamanında kullanmalıdır. Egemen güçlerden "merhamet", sarı, faşist ve gerici sendikalardan hakını almasını beklemekle işlerin düzeleceğini, haklarını alacağını umuyorsa çok fena halde yanıldığını anlamakta gecikmeyeceğini bilmelidir.

İşçi sınıfımızı, güzel günleri kendi güçlü kollarıyla yaratması için önemli sınavlar bekliyor. Bu sınavı başarılı bir biçimde verebilmesi için iki cephede birden hem uyanık olmalı ve hem de iki cephe de savaş vermelidir.

Birincisi; egemen güçlerin bir kanadını oluşturan patronlara karşı savaşılmasıdır. Ki buntar aynı zamanda sınıf düşmanıdır. Her işyerinde işçilerin patronlarına karşı vereceği ekonomik-demokratik haklar için mücadele dahi olsa sınıf savaşının bir parçasıdır. Ancak kendisi değildir. Mevcut haklarını korumak, gaspedilen haklarını geri almak ve yeni haklar kazanmak için bir bütün olarak mücadele etmek zorundadır. Mücadeleyi salt kendi patronuyla sınırlamak pek bir şey kazandırmaz, bu, doğru da olmaz. Bu mücadeleyi verirken kendi mü-

cadele silahlarını kullanmalıdır.

İkincisi; satılmış patron uşağı sendika ağalarının emekçilerin alın terini kendi çıkarları için patronlara pazarlık konusu yapmalarına karşı uyanık olunmalı ve mücadele edilmelidir. Toplu sözleşme pazarlıkları sürekli denetlenmeli, orada işçilerin haklarını tutarlı bir şekilde savunacak temsilciler gönderilmeli, sendika yönetimlerine işçilerin gerçek haklarını savunan ve onun mücadelesini verecek olan yöneticiler seçilmelidir. Aksi takdirde kendi alın teri başkalarının çıkarı için pazarlık edilmekten kurtulamaz. Kendi emeğine kendi sahip çıkmalı, kendi temsilcilerini ve yöneticilerini seçmelidir.

Bir yanda 600 bin kamu işçisini ilgilendiren toplu iş sözleşmesi tıkanma noktasına getiriliyor ve işçiler hareketleniyor, diğer yandan da egemen sınıflar yerel seçimleri bir "genel seçim" havasına büründürerek birbirlerine karşı kıyasıya sahte ve demagojik sözlerle hücum etmekte, halkı kandırıp oylarını almak için "demokrasi" nutukları çekmektedirler.

Yerel seçimler bittikten sonra da seçim atmosferi ve aldatmacıları bir süre daha yaşanacağına benzemektedir. Bu defa da, "genel seçim" havasına büründürülen yerel seçim sonuçları egemen sınıfların gündeminin baş köşelerinden birini işgal etmeye devam edecektir.

Yerel seçimlerden sonra, seçim sonuçlarına bağlı olarak egemen sınıfların gündeminde somut olarak "erken genel seçim" ve "cumhurbaşkanlığı seçimi" olacağı benziyor. Proletaryanın ve ezilen yığınların gündeminde ise, mücadelenin daha da yükseltilmesi ve geliştirilmesi olacaktır.

Yerel seçimlerde sınıf bilinçli proletarya yine kendi bağımsız tavrını koydu. Hiçbir burjuva-feodal egemen güç partilerinin kuyruğuna takılmadı. Modern revizyonistlerden reformistlere kadar bütün tasfiyeciler kitleleri egemen sınıfların kuyruğuna takma uğraşı içine girdiler. Amaçları seçim olanğından yararlanmak taktiği değil, seçimleri amaç haline getirmektir.

Egemen güçler, yerel seçimleri de fırsat bilerek yine "provakasyon" çılgınlıkları atmaya devam etti. Bazı aydın geçinen yazar-çizer takımı da bu koroya katıldı. Diğer yandan illegal mücadele veren sınıf bilinçli proletaryaya, devrimci ve demokrat örgütlere karşı da yoğun saldırı ve anti-propaganda faaliyetleri sürekli gündemde tutuldu. Bu saldırılar her zaman olduğu gibi "demokrasiyi koruma

ve kollama" kılıfı altında yapıldı. Oysa sözü edilen demokrasi sömürücü ve baskıcı egemen sınıfların kendilerine uyguladıkları demokrasiden başka bir şey değildir.

Halkın her geçen gün yoksullaşması, hayat pahalılığının çekilemeyecek düzeye yükselmesi, ezilen yoksul kesimler üzerindeki baskıların yoğunlaşması, 14-15 yaşındaki çocukların bile "komünist" olduğu gerekçesiyle işkence edilip cezaevine tıkmaları, Doğu'da katliamlar ve baskıların yoğunlaşarak devam etmesi, diğer yandan köylülerin jandarma dipçığı altında inletilmesi, kitleleri mücadele alanlarına çeken önemli etkenlerdendir.

Tüm bu çelişkiler yumağının çeşitliliği ve canlılığı dağlardan gelen seslerle birleşince, bahara ayrı bir güzellik ve canlılık veriyor, sınıf mücadelesinin ateşi de bahar güneşinin sıcaklığını artırıyor. Öntümüzdeki süreç, gelecek günlerin daha da güzelleşip sıcaklığının artacağını gösteriyor.

Gençlik ise, bugün daha da coşkulu ve atılğan, daha mücadelecı bir ruha sahip. 70'ler kuşağının devrimci coşkusunu ararcasına mücadeleyi yavaş yavaş kitleleştirilmeye doğru götürüyor. Aruk "üç-beş bozguncu"nun eylemi olmaktan çıkıyor.

Gericiiler, "türban" bahanesiyle gemi azya alırken, egemen sınıflar buna sessiz kalıyor, kendi tabanını terk etmek istemiyor. Ama devrimciler, demokrat ve yurtseverler sokakta yürümeye kalksa, binlerce polis gücü, silah ve panzerlerle üzerlerine saldırıyor. Öldürüyor, dövüyor, yerlerde sürüklüyor, gözaltına alıyor. Çünkü biri gericiiliği temsil ediyor. Diğer ise, yani devrimciler, ileriye ve geleceği temsil ediyor. Bu da gerici-faşist egemen sınıfların işine gelmiyor.

Kırsal alanda süren gerilla savaşıyla dağlarda yankılanan ses, egemen güçleri derinden rahatsız ediyor ve etkiliyor. Derin derin düşündürüyor. Dağların sesini susturmak için yeni yeni taktikler denenirken, her geçen gün yeni teknik araçlar satın alınarak dağların doruklarına sürülüyor. Bu ise egemenlere daha fazla maddi külfet demektir.

"Bölge Vâlisi" diye adlandırılan Hayri Kozakçıoğlu, Dersimlilere tehdit ve büyük vaatlerle "koy koruculuğu" öneriyor. "Ayda 200 bin TL artı yiyecek" diyerek özendirilebileceğini sanıyor. Ama yanılıyor. Dersim halkı, bu kanlı parayı reddediyor. "Bizim korunmaya ihtiyacımız yok. Karakollarınızı ve silahlarınızı

çekin, bizi rahat bırakın" diye karşılık veriyor.

Baharla birlikte dağların dorukları iyice ısınacağı benziyor. Karların erimesinden sonra egemen güçler yeni takviye birliklerle ve yeni teknik araçlarla Kozakçıoğlu'nun "valiliğini" yaptığı tüm bölgede yoğun operasyona hazırlanıyor. Söylenildiğine göre bütün bölgede TKP/ML ve PKK'nın 200-300 kişilik gerilla birliklerine karşı 100 bini aşkın kolluk kuvveti var. Son model ağır ve hafif silahlarla donatılmış ve teknik araç gereçlerle takviye edilmiş ve hava destekli on binlerce devlet gücü 200-300 kişilik gerilla gücünü yok etmek bir yana etkisiz hale bile getiremiyor. Bu da ülkemizin ayrı bir objektif gerçeğini oluşturuyor.

O çok "güçlü", gerilmez ve çok sıkı disiplinli denen ordunun da kendi içinde çelişkisiz ve huzurlu olduğu sanılmıyorsa, Ordu içinde firarların arttığı, basında çıkan haberler arasında sanıyoruz gözden kaçmamıştır. Dersim ve çevresinde 12 Türk askerinin silahlarıyla birlikte firar ettiğini bizzat Dersim köylüleri anlatıyor. Bunlardan sadece 4'ünün birliklerine geri döndüğü söylenirken, diğerleri hakkında bir bilgi verilmiyor. Genelkurmay ise sessizliğe gömülmüş, konuyla ilgili hiçbir açıklama yapmıyor. Genelkurmay kamuoyundan olayı gizlese de Dersim köylüleri gizlemiyor, olayı doğruluyor. Kaçan askerlerin gelip kendilerinden sivil yiyecek ve yiyecek istediklerini söylüyor. Genelkurmay sadece firarların arttığından kaygı duyduğu için, firarları önlemenin yolu olarak firar cezalarını artırmakla meşgul oluyor. Kamuoyunun bilgilendirilmesi onları hiç ilgilendirmiyor.

Türkiye öntümüzdeki günlerde çok şey gebe. Ne olursa olsun egemen güçler ileriye temsil eden devrimci ve demokrat güçlere karşı ne kadar çok ve yoğun saldırırsa saldırırsa, ne kadar katliam yaparsa yapsın, tarihin ileriye dönen tekerleğini tersine çeviremeyecektir.

İşçi sınıfınız bilenirken, kırsal alandaki gelişmeler ve süren savaş, köylülerin gerillalara sessiz desteğinin sessizliğe dönüşeceğini ve köylülerin yönlerini dağlara daha fazla döneceğinin sinyallerini veriyor.

İşçi sınıfı "bahar atılımı" yapma hazırlığı içinde. Ve ilk adımını yaygın grev hazırlığı ve şimdiki direniş eylemleriyle atmış durumdadır.

Devamı 63. sayfada

Kendiliğinden de olsa

İşçi sınıfımızın yekininip ayağa doğrulan güzelliği

Yıllar sonra işçi sınıfı yeniden büyük bir atılımla tekrar meydanlarda, mücadele alanlarında. Baharın gelmesiyle doğanın yeniden uyanması, çiçeklerin topraktan fıkmaması, tomurcukların patlaması ve suların munzur gibi çağlı çağlı akması, işçi sınıfı da bir hareketlilik, mücadele dönemi yaşıyor. Kabuğunu kiran civciv gibi civil civil bir hareketlilikle yeni yeni mücadelelere hazırlanıyor. Bu yüzden eski yapısını ve rahatını korumanın çabası içinde olan egemen güçleri bir telaş almaya başladı bile.

Geçtiğimiz Mart ayı bir anlamda işçilerin atılım ayı oldu desek yeridir. İETT işçileri işe geç başlama, şoförleri işe işleri yavaşlattılar. Şoförlerin işi yavaşlatması ve bu eylemin günlerce sürmesi İstanbul trafiğini büyük oranda etkiledi. İnsanlar zamanında işbaşı yapamaz, evlerine gidemez oldular. İşveren temsilcileri talepleri kabul etmemekte direnince, (kamu personeli olduklarından grev hakları olmayan İETT şoförleri) şoförler toplu istifaya karar verdiler. Gelinen noktada İETT şoförleri haklarını elde etmeyi başardılar.

Devletin sermayeden yana tutumunu, yasalardaki anti-demokratik hükümleri ve sarı sendikacılığa karşı

Haliç Tersanesi işçileri Kasımpaşa meydanına toplanıp protesto eyleminde bulundular. Camiafıtı işçileriyle birlikte "yaşasın işçiler", "işçiler el ele genel greve" sloganları atıktan sonra toplu halde sakal bırakma eylemine karar verdiler. Haliç ve Pendik Tersanesi işçileri Dok-Gemilş Sendikası'nın sarı yüzünü protesto etmek amacıyla sendika şubelerine yürüdüler. Delege seçimlerindeki burjuva oyununa karşı işçilerin büyük bir bölümü delege seçimlerini boykot eyleminde bulundu.

Daha sonra yemek boykotu eylemine geçtiler. Sendikayı zorlayarak toplu viziteye çıkma kararını almaları için mücadele ettiler. Sendikaya rağmen toplu viziteye çıkmak için yola koyuldular. Polis engel olmak istedi, başaramadı. Bu engeli aştılar. Sendika yöneticileri polis megafonlarını alıp işçilere eylemi bırakma telkinlerinde bulundular. Ama işçiler kararlıydı, mücadelelerine devam ettiler. Halk işçilere sevgi gösterilerinde bulundu. Alışlarıyla destek verdi.

İstanbul-Cevizli Dikimevi İşçileri tizerlerindeki kışla baskısına karşı ayaklandılar. Askeri disiplin altında tutulan, ustabaşından formenine kadar olan kesime "komutanım" diye hitap etmek zorunda bırakılan

işçiler artık sesini yükseltmeye başlamıştı. Gözaltına alınan arkadaşlarının serbest bırakılması için polis engelini aşarak E-5 Karayolu'nu kapattılar. Polisin copunu, engelini aşan işçiler karşısında egemen güçler ve kolluk kuvvetleri şaşkana döndüler. İşçilerin kararlı tutumları sonunda gözaltına alınan işçiler, polis yetkilileri tarafından getirilip arkadaşlarına teslim edildi. İşçilerin bu direnişi 15-16 Haziran direnişini andırıyordu. Arkadaşlarının serbest bırakılması sonucu işçiler eylemine son verdi.

Şişe Cam İşçileri Ocak'tan beri sürdürdükleri eylemlerini yeni bir boyuta ulaştırmıştı. Toplu sözleşme görüşmelerinin kilitlenmesiyle 13.000 işçiyi kapsayan yemek boykotu eyleminde bulundular. Şapkalı yürüyüşler düzenlediler. Gözaltılarına alındılar, coplanıp tartaklandılar. Ama yılmadan mücadelelerine devam ettiler. Gözaltına alınan arkadaşlarının serbest bırakılması için protesto eylemlerini sürdürdüler. İş yavaşlatmaya başladılar. 22 Mart günü grev kararını yürürlüğe koydular. Davul zurna eşliğinde halay çekerek işyerine grev pankartını astılar. Kırklareli cam işçileri halay çekerken E-5 Karayolu'na kadar indiler. Çaldı davullar, büyüdü, ha-

laylar ne polise, ne jandarmaya al-
dırdılar. Polis kamerasına zafer işa-
reti yaptı cam işçileri.

Mart ayında devam eden eylem-
ler Tekel işçisini de harekete geçirdi
ve iş yavaşlatılmaya başlandı. Top-
lu yemek boykotlarına gidildi. Tekel
işçisi sendika yönetimini zorla-
yarak Türkiye'deki tüm Tekel fab-
rikalarını kapsayacak şekilde eyleme
geçmesini sağlamak için çaba harca-
dı. Yöneticiler yemek boykotuna
karşı çıktılar. Sendika yönetiminin
kararına karşı işçiler İstanbul'da
yemek boykotu eylemini başlattılar.
Sendika yöneticileri "başarılı" ça-
lışmalarıyla belli oranda işçi eylemi-
ni kırdılar. Ama işçiler coşkulu bir
şekilde eylemine devam ettiler. Ce-
vizli Tekel Fabrikası'nda yemek
boykotuna işçilerin % 90'ı katıldı.

Eskişehir Hava Merkezi işçileri
Balıkesir 1012 Ağır Bakım Ana Ta-
mir Fabrikası işçileri ve Kırklareli
Makine Kimya Endüstrisi işçileriyle
Gemlik'ten Çorlu'ya kadar asker-
i işyerlerinde işçiler sakal bırakma,
toplu viziteye çıkma eylemlerinde
bulundular. Kırklareli'nde işçiler
sendika binasını bastı. E-5 Karayolu-
na çıkıp trafiği kapattı. Askeri iş-
yerinde çalışan işçiler servislere bin-
meyip toplu yürüyüşler yaptı. Peşin-
den karayolu işçilerinin eylemleri
geldi. Yine karayolu işçileri toplu vi-
ziteye çıkma, yemek boykotu, yürü-
yüş vb. eylemlerde bulundu.

Ereğli ve Iskenderun Demir Çelik
işçileri eylem serisini bir üst boyuta
ulaştırdı. 24.000 işçi grev kararı al-
dı. Grev başlayacağı an egemen güç-
lerin sözcüsü hükümet grevi erteleme
kararı aldı. Demir Çelik işçisi so-
kuklara taşı yolları kapadı. Parti bi-
nasını hasan işçiler hükümeti istifa-
ya çağırıldı. İşçi eylemi şehirlere ha-
reketlilik, canlılık getirdi.

İşçilerin eylemi her geçen gün da-
ha da geliyor. Gelişen bu mücadele
egemen güçleri ve iktidarlarının pa-
çasını tutuşturdu. Gelişen bu müca-
dele tükeyi yeni yeni mücadelelerin
içine çekiyor.

Yeni yeni grevler gündeme geli-
yor. Kamu kesiminde 600.000 işçi-
nin sözleşmesi gündemde. İşçiler
haklarını elde etmek için mücadele
ederken işveren konusundaki devlet
işçileri ovalamanın, hakları gaspetme,
daha çok sömürme peşinde. Ka-

mu kesimindeki işçiler içten içe kay-
nıyor. Diğer kesimlerdeki işkollarında
işçi sınıfı bir taraftan egemenle-
re karşı mücadele ederken, diğer
yandan, egemenlerle uzlaşan sarı
sendikacıları da zorluyor. Oluştur-
dukları baskı mekanizmasıyla sarı
sendikacıları işverene tavır almaya
zorluyor. Sarı sendikacılara rağmen
sesini daha gür duyurabiliyor günü-
müzde.

İşçi sınıfı kendi ekonomik demok-
ratik mücadelelerinin yanısıra sarı
sendikacılığın egemenliğini kırmak
için yeni sendikal alternatiflerin yanın-
da bağlı oldukları sendikalar
içinde mücadele ederek, alternatif
programlar oluşturarak bu sendika-
lara egemen olma mücadelesi veri-
yor. Tez-Kop-İş'te, Kristal-İş'te,
Yol-İş'te v.b. birçok sendika dev-
rimci muhalefetin sesi daha da gür
çıkmaya başladı. Gelişen devrimci
muhalefetten öcü gibi korkan, ege-
menlerin dümen suyundan giden sarı
sendikacılar devrimci alternatif
boğmak için tezgâh üzerine tezgâh-
lar düzenliyor.

Gelinen noktada ülkemizde dev-
rimci duyum iyiyeye gidiyor. Fabrika-
larda, dağlarda, tarlalarda, okullar-
da mücadele giderek geliyor. Bir
kıvılcımın bütün bir bozkırı tutuş-
turması misali jakoben ruh bütün
alanları yayılıyor. Baharla birlikte
başlayan bu coşkulu uyanış dağla-
rın doruklarını bahar güneşiyle ko-
şut olarak ısıtıyor. Dağlarda eriyen
karların altında güçlü bir yaşamın
volkan gibi fışkırması, suların çağıl
çağıl gürlemesi pek yakın. Diyalektik
bir bütünlük arzeden bu toplumsal
uyanış devrimcilere, ML'lere yeni
sorumluluklar ve görevler yüklü-
yor.

Fabrikada devrimci işçiler ve
ML'ler yeni ve çetin mücadelelere
hazır olmalı, işçi sınıfını bu müca-
delelere hazırlamalı. Gelişen bütün
bu mücadeleyi geriden takip etme-
meli. Aktif bir biçimde bu müca-
delenin içinde olmalı, ona yol göster-
meli. İşçi sınıfının sorunlarını bir
bütünlük içinde ele almalı. Sorun-
larına sahip çıkmalı, çözüm yollarını
göstermeli; azimli bir çalışma için-
de bulunmalı; büyük fedakârlık ör-
nekleri vererek işçilerin güvenini ka-
zanmalı; onlarla kaynaşıp bütünleş-
meli; kısacası kendilerini işçi sınıfı-

na kabullendirmeli ve onların ön-
derleri durumuna gelmelidir. Sendi-
ka ağalarının ve egemenlerin çirkef
yüzünü işçilere göstermeli. İşçi sınıfı
mücadelesini ekonomik ve demok-
ratik taleplerin içine hapsedmemeli.
Gelişen bu mücadeleyi, siyasal ikti-
dar mücadelesine kanalize etmeli.
Gelişerek büyüyen mücadele ML'le-
re büyük sorumluluklar yüklüyor.
Görevler yüklü ve ağır, zor ve çetin.
ML-MZD bilimi bize zoru başarma-
mızı, bunu gerçekleştirmek içinde
her türlü fedakârlıklara katlanma-
mızı emrediyor. Her zamankinden
daha büyük sorumluluklar, feda-
kârlıklar göstermeli ve en zorunu
başarmalıyız.

Şehirlerde gelişen proletaryanın,
gençliğin mücadelesini kırsal alan-
lardaki jakoben mücadeleyle bütün-
leştirmek, ona hizmet edecek, onu
geliştirecek bir yola kanalize etmek
ML'lere düşen en büyük görevdir.
Bu doğrultudaki mücadele ve örgüt-
lenme bizim gibi ülkelerin gerçekli-
ğinin zorunlu bir ifadesidir. Dünya
devrim hareketinin tarihi ve şu an-
daki sömürge ve yarı sömürgeerde-
ki mücadeleler zinciri bu tarihsel
gerçeği yerine getirmemiz gereken
zorunlu bir görev olarak önümüzde
dayatıyor.

Onun için devrimci işçiler sendi-
ka yönetimine şiarını yükseltmeliyiz.
Sarı sendikaların yüzünü teşhir et-
meliyiz.

Sendika kongrelerine hazırlanma-
lı, oluşturacağımız devrimci prog-
ram ve platformlarla en geniş işçi
kitlelerini örgütlemeye çalışmalıyız.

İşçi sınıfının mücadelesini ekono-
mik-demokratik mücadele içinde
hapseden reformist-revizyonist et-
kinliği kırmalı ve teşhir etmeliyiz.

Öncü adı altında sınıftan kopan,
ondan uzaklaşan sol sapmayı, Troç-
kizmi teşhir etmeliyiz.

İşçi sınıfına iktidar yolunu göster-
meli, sınıf sendikacılığını yaratmak
için bütün gücümüzle seferber olma-
lıyız.

Sınıfa ML-MZD bilimini götür-
meli, onu bu bilimin ışığında orsle-
cekçi arasında eğitmeliyiz!

ML'lere büyük sorumluluk ve gö-
rev düşüyor. Zaman yitirmeden
ML'ler bu büyük sorumlulukları ye-
rine getirmek için bütün gücüyle gö-
rev başına! □

Sınıfa yaklaşımında ML bir öncünün yönelimi

İşçi sınıfı içinde örgütlenme ve çalışma, ML olmanın en temel kriterlerinden birini oluşturur. Sınıf, öncüsü aracılığı ile bütün devrimci sınıf ve katmanlara devrim mücadelesinde önderlik eder. İşçi sınıfının böyle bir özelliğe sahip olması, onun zincirlerinden başka kayıp edecek bir şeyinin olmamasından başka, devrimini sonuna kadar götürecektir. Tarih sahnesine burjuvazinin mezar kazıyıcısı olarak çıkan sınıf, kendisine yüklenen bu tarihsel görevi eğer doğru siyasal bir perspektifle donanmışsa, yerine getirir. Onun mücadelede militan bir güce kavuşması, diğer devrimci sınıf ve katmanlar nezdinde otorite sahibi olmasını sağlar. Öncü, sınıfa dışarıdan siyasal bilinci götürürken, sınıf için aktif eylemliliğini bütün ülke zemininde siyasal teşhir faaliyetleriyle, güncel talepleri siyasal ajandasıyla yığarak (sınıf açısından) güvenilirliğini kabul ettirir, öncü, işçi sınıfının mücadelesinde zorunlu ve temel olan örgütlenmeleri gerçekleştirdiği oranda başarıya erişir.

Bu temel ve zorunlu örgütlenmelerin başında, sınıfın en yüksek örgütlenme biçimi olan parti gelir. Sırasıyla diğer temel ve esas örgütlen-

meleri sendikalar, dernekler, kooperatifler vb. örgütlenme ihtiyacından doğan özgül örgütlenmelerdir. Mücadele zorunlu ve temel örgütlenmelerin yanı sıra her aşamada ihtiyaç duyulacak yeni örgütlenme biçimlerini yaratır.

Sınıfın temel örgütlenmelerinden biri olan sendikalar ve fabrika örgütlenmeleri arasında öncelik, sonralık sorunu ise, mücadelenin gelişim seyriyle ortaya çıkarıp belirleyeceği bir olaydır. Ancak öncünün sınıf içinde örgütlenmesi ve çalışması açısından, fabrika örgütleri temeli oluşturur. İşçi sınıfının devrimci partisi olma iddiasında olan bütün örgütlenmelerin bilince çıkarmak zorunda kaldıkları bu soruna doğru bakış açısı, yukarıda da belirttiğimiz gibi ML olmanın temel kriteridir.

Sendikalar sınıf örgütleridir.

Sendikalar sınıfın en ileri örgütlenmesi olan parti'den farklı olarak, işçilerin ekonomik, demokratik çı-

karlarını koruma mücadelesi doğrultusunda oluşmuş mesleki işçi örgütlenmeleridir. Kitle örgütleri (KÖ) kapsamında bulunan sendikalar, diğer KÖ'nden sınıfa yakınlığı ve üzerinde şekillendiği taleplerin savunulması bazında ayrılırlar. Tüm sendikalar (işçi sınıfının sendikaları) sınıf sendikaları olmalarına rağmen, tümü sınıfın çıkarlarını savunma mücadelesinde, sınıfın hizmetinde değillerdir. Örneğin ülkemizde Türk-İş, MİSK, Hak-İş gibi. Ancak bu onların sendika olmadıkları anlamına gelmez. Bu türden örgütlenmeler, burjuvazinin genel çıkarlarını korumaya yönelik işçi aristokratları tarafından oluşturulmuş sarı sendikalarla, Demokratik bir muhteva içermezler.

İşçiler açısından, sendikalar ulaşabildikleri en kolay örgütlenme biçimidirler. Sendikaların önemini kavramış ve üye olmak isteyen her işçi örgütlenme hakkına sahip olmalıdır. Sendikaların genişliği ya da darlıkları, onun işçiler arasındaki etkileme gücünün sınırlarını belirler.

Sendikalara bakışta kavranılması gereken en önemli sorunlardan biri, nicelik, nitelik çelişmesinin ele alınış yöntemidir.

Nicelik çoğalma, kitleselleşme, ni-

telife yani sınıf özüne gölge düşürmemelidir. Kitleleşmeden vaz geçilemeyeceği gibi, sınıfsal özden de vaz geçilemez. Sınıfsal öncüsü parti, bu soruna ilişkin sürekli tetikte olmak ve doğru çözüm yöntemleri geliştirmek zorundadır. Kitleleşme adına sınıfsal yön yitirilirse, bu sağ ekonomist bir yaklaşım olur. Keza sınıfsallığı koruma adına dar örgüt sendikacılığı esas alırsa bu sefer de kitleleşme yadsınmış, teorik çemberinde sol bir yaklaşım benimsenmiş olunur. Her iki durumda sınıfın öncüsünü kelistirmez.

Bütün demokratik kitle örgütlerinde (DKÖ) olduğu gibi demokrasi, sendikal çalışmanın zorunlu bir ön koşulunu oluşturur. Bu da Demokratik merkezîyetçiliğin temel kuralı olan azınlığın çoğunluğa uymasını zorunlu kılar. Herkese demokrasi olmadı gibi, herkese merkezîyetçilik de yoktur. Demokrasi ve merkezîyetçilik bir bütünü iki parçasını oluşturur. Birinin varlığı, diğersinin varlığının ön koşuludur. ML'lerin demokrasiden anladıkları şey, biziplerin varlığı da değildir. Troçkist bir yaklaşımla sınıflar üstü, sınıfın disiplinini tanımayan, istediğini yapan bir yapı biçimidir. Burada söz konusu olan, birliği oluşturan işçilerin demokratik bir ortamda seçme-seçilme, eleştirme-eleştirilme, irade birliğini zedelemekten düşüncelerini özgürce yansıtmadır. Merkezîyetçilik ise, salt üstün söylediğini onaylayan, atamaları özgür iradesi elinden alınan (Bu konudaki anlayış, somut koşulların belirlediği bir şeydir. Bu konuyu tekrar ele alıp inceleyeceğimiz için sınıdlık geçiyoruz.) çoğunluğun demokratik kararlarının çiğnenmesi değildir. Bu konulara bakışta öncü ML perspektiflerin emrettiği görevleri yerine getirmek zorundadır.

Sınıf mücadelesi tarihine baktığımızda proletarya, parti bilincine kavuşmadan çok önce kapitalistlerin örgütlü gücüne karşı koymak için basit, ilkel örgütlemelerden, sendikal örgütlemelerine ulaşmıştır. Bu noktaya ulaşmasından sonra, işçi sınıfı hareketi önemli gelişmeler kaydetmiş, sosyalizmin bir bilim olarak hareketin yanı sıra gelişip serpilmesiyle, sınıfsal temelde hareketin gelişiminin sürekliliği, istikrarını ken-

di bünyesinde merkezileştiren en ileri örgütlenme olan proletarya partisi aracılığı ile kendisi için olduğu kadar, tüm toplumun kurtuluşunu ve ilerlemesini sağlayan bir güç olarak temsil etmeye başlamıştır. Öncü ve sendikaların uyumlu çalışmaları olmadan işçi hareketi önemli aşamalar ve gelişmeler kaydedemez. İşçi sınıfı, toplumun önder motor gücü olduğunu salt üretimde değil, siyasal ve ideolojik olarak da en ileri temsil ettiğini göstermiştir. Bunun somut örneği Alman ve Rus işçi sınıfı hareketidir.

Sendikalar kapsamlı, gizlilikten koşullar el verdiği müddetçe uzak olmalıdırlar. Öneme ilişkin Lenin yoldaş "İşçilerin dağılmak ve güçsüz durumuna son verip onları ilk sınıf gruplaşmalarını gerçekleştirerek..." ve devamla, "İlk kez olarak tam bir örgütsüzlük durumundan ilkel, aşağı, en basit (ve burjuva demokratik ön yargılardan henüz kurtulmamış olanlar için) en kolay ulaşılabilir örgüt biçimi" olarak vurgular. "Aynı zamanda sendikalar devrimin hazırlanması döneminde büyük bir rol oynamaktadırlar. Toplumsal devrimin olağanüstü bir rol oynayacakları ve proletaryanın zaferinden sonra proletarya diktatörlüğüdür: organları haline geldiklerinde sosyalist inşanın en önemli görevi onlara düşecektir." (Lenin, 3 Enternasyonal SY, sf. 82) Sendikaların önemini sadece "işçilerin dağılmak gücünün" birleştirilmesiyle sınırlamaz. Devrimin hazırlanmasında da sendikaların önemli görevler yüklediğini vurguluyor.

Kıscacı sendikalar, devrimle görevlerini tamamlamış örgütlenmeler değil, devrimden sonra daha üst seviyeye yükselen ve en önemli görevleri üstlenen iktidar organları olarak stratejik örgütlenmenin bir parçasını oluştururlar.

Ülkemizde sendikal hareketin gelişimi

Ülkemizde sendikal hareketin

geçmiş, işçi sınıfının ilk nüvelerinin ortaya çıktığı 1800'ü yıllara dek uzanır. 1900-24 yılları arasında özellikle TKP'nin kuruluş dönemlerinde sendikal hareket işçi sınıfının örgütlü bir muhalefeti olarak önemli toplumsal bir gücü temsil etmiştir. TC'nin kuruluşu ile iktidarı ele geçiren Kemalistler, işçi sınıfına karşı yoğun saldırılara giriştiler. 1936'da çıkarılan 3008 sayılı yasa ile, sendikalar yasaklanarak baskılar doruğuna vardırdı. 1946 Haziran'ında reformcu TSEKP ve TSP'nin örgütleri işçi derneklerini, hakim sınıflar "sınıf esasına dayalı örgütlenme" olarak kabul etmek zorunda kaldılar. Bu kısmi demokratik hakkın elde edilmesi, işçi sınıfı mücadelesinin bir patlamaya gelişmesine yol açtı. Bu gelişmelerden türken hakim sınıflar aynı yılın 17 Aralık'ında, savaş bahanesiyle var olan sıkıyönetime dayanarak, TSEKP ve TSP'ye bağlı işçi örgütlerini bu partilerle birlikte kapatarak yasakladı. İktidar partisi, CHP, bu dönemde parti ve devlet kuruluşu gibi çalışan faşist sendikaları örgütlemeye başladı.

1947'de, grev hakkı engellenmiş şekliyle sendikaların kuruluşuna izin verildi. 31.7.1951'de Türk-İş Kuruldu. Eylül 1952'de Türk-İş I. Kongresi yapıldı. Bu dönem işçi sınıfı ve bağımsız sendikalar üzerinde baskılar yoğunlaşırdı. ABD emperyalizminin başını çektiği "soğuk savaş" ritizgarlarının estığı dünya koşullarında TC, ABD'nin çıkarlarına hizmet temelinde içte yoğun baskılara yönelerek, TCK'nun 141-142. maddelerini daha da ağırlaştırdı.

1952 Türk-İş genel kurulunda CHP ve DP düşünceli ABD'ci sendikacılar demokratik sendikacıları tasfiye ederek, Türk-İş yönetiminde yalnız kaldılar. 1960'lara değin elle tutulur bir gelişme kaydedilmedi. Türk-İş, CIA güdümlü ABD sendikalarının yardımı ve hükümet desteğinde, işçi sınıfına düşman bir yol izledi. 1960 darbesinin sağlamak zorunda kaldığı bir kısım demokratik hakların zemininde işçiler hızla örgütlendi. Bu dönem, Türk-İş içinde örgütlü bulunan sendikaların önderliğinde TIP oluştu. Bu ilerleme ilk genel seçimlerde TIP'in büyük bir başarı kazanmasıyla doruğa çıktı.

1967'de DISK kuruldu. DISK'in kurulmasına giden yolun ilk taşı, 1966'da Pasabahçe'de grevi sürdüren Kristal-İş'in diğer sendikalarca da desteklenerek, Türk-İş yönetimini yalnız bırakılması sonucu döşendi.

Yıllarca Türk-İş'in çatısında düzeninin eksiksiz birer kölesi haline getirilmek istenen işçilerin, sendika yönetiminin masa başlarında kararlı davranarak, işçiler nezdinde güven sahibi olması, DISK'in gelişip güçlenmesini gündeme getirdi. 15-16 Haziran'a gelindiğinde, sendika önderlerinin yetersizlikleri ve sınıfsal nitelikleri daha da net görüldü. Mücadelenin almış olduğu boyuttan ürken DISK yönetimi, hakim sınıflarla ağız birliği ederek, eylemin kısıtlanmasına çalıştı. Bu kendiliğinden gelişen hareket, hakim sınıfların saldırılarına ve sendikanın ihanetine uğrayınca, demokratik bir talep uğruna yola çıkan işçiler, DISK'in sosyal-faşist yönetimince satıldıklarını bir kez daha anladılar. DISK, TKP'nin yasallaşması uğruna işçi sınıfını CHP'nin oy deposu haline getirerek, işçi sınıfının sınıf mücadelesi önünde bir barikat oluşturdular. Bunun bir sonucu olarak 1978 yılında DISK yönetimi CHP'nin eline geçti. Her iki yönetiminde DISK işçi sınıfsal muhalefeti taşıyıp etmede bir an için gecikmedi. Bu sınıf ihaneti saldırılar, devrimci ve ML güçlerin korsan sendikaları ele geçirme taktikleri karşısında biraz olsun bertaraf edildi. 1980 12 Eylül'üne gelindiğinde, işçi sınıfının mücadelesi yüksek boyutlar kazanmıştı. Ama nücel gelişimi ile nitel gelişimi uyumlu değildi. Sınıfın önderliği büyük bir oranda burjuva reformist ve sosyal faşist sendika ağalarının elindeydi. ML'lerin etkinlikleri sınırlı ve yereldi. Sınıf kendisine önderlik edebilecek ve ML normlarına sahip bir örgütlülüğün önderliğinden voksundu. Bunun önemi ileri mücadele alanları incelendiğinde daha da iyi görülür.

Fabrika örgütleri

Öncü açısından fabrika örgütleri hücreler tipinde, sendikalara naza-

ran gizli ve parti bağı daha sıkı olan örgütlenmelerdir. İşçi sınıfı içinde çalışmalarını salt sendikal mücadele ile sınırlamak, Öncünün bir çalışma perspektifi olamaz. Bu bağlamda öncü olarak parti, sınıfı siyasal iktidarı ele alıp onu koruyabilecek bir güç olarak eğitir ve örgütler. Nasıl ki siyasal sınıf eğitimi sendikalarla sağlanamıyorsa, bu amaca hizmet eden örgütsel araçlarda salt sendikal örgütlenme çalışmasıyla sağlanamaz. Sınıf içinde salt sendikalizm gibi reformist ve ekonomist mantıkların panzehiri, sınıfa doğrudan siyasal bilinç getiren ve onu iktidara yöneltebilecek olan fabrika örgütleridir. Bu amaçla parti, her şeyden önce kendi bünyesinde örgütsel düzenlemeleri yapmalıdır. Bu öncünün sınıf içinde gelişip güçlenmesi için sarsılmayacağı bir görev olmalıdır.

Öncü tüm faaliyeti içinde olduğu gibi, sınıf içinde de çalışmayı HÜCRE temelinde yürütmelidir. İşçi sınıfı içinde temel çalışma, fabrika hücreleri biçiminde ele alınan örgütlenmeler temelinde olmalıdır.

Öncü bu hücreleri salt işçi örgütleri biçiminde ele almaz. Öncünün kendi faaliyetini örgütlemesi açısından bu, geriletilici bir rol oynar. Öncü, faaliyetinde yer alanlara işçi olmasalar da çalışmanın özüne uygun tarzda bu örgütlenmelerde görev vermelidir. Hücre başarısının önemli bir kistası, çevrelerinin genişliği ve oluşan bağların boyutlarıyla ölçülür. Bir bütün olarak fabrika örgütleri, sınıf içinde öncünün perspektifleri doğrultusunda yöneten ve örgütleyen merkezler olmak zorundadır.

İşçi sınıfı hareketinin gelişimi ve siyasi iktidar hedefine yönelimi için bu örgütlenmelerin oluşumunda ve önderliğinde öncü, doğru somut perspektiflere sahip olmak zorundadır. Gerek sendikaların ele geçirilmesi ve gerekse de hücre tipi örgütlenmeler can alıcı öneme sahiptir. Hücre örgütlenmesi, doğru ele alınması sendikal mücadele içinde boğulması kaçınılmazdır.

Hücrelerin başarısı, çevrelerinin genişlemesiyle orantılıdır. Hücreler çalıştıkları alanın özgül koşullarına kendilerini uyarlamada ne denli esnek olurlarsa, o denli gizliliklerini

korumada başarı sağlarlar. Lenin bunu şöyle vurgular: "Örgütlerin biçimi açısından bakıldığında illegal olan kendisini legal alana uydurur. Ama partimizin çalışmasının özü açısından bakıldığında, legal faaliyet kendisini illegal fikirlere uydurur." (abç) (Örgütlenme s.f.175) Kuskusuz öncünün bu çalışmada başarılı çıkması, faaliyetin ele alınıp örgütlenmesinde ihtisaslaşmaya yönelik bir çalışma perspektifine sahip olmasına bağlıdır. Bunu da ancak merkezi alanda çalışmayı yönlendirdiği sürece başarır. Bu onun gözden irak tutmaması gereken önemli bir konudur.

Öncü-sendika ilişkisi ve ML perspektif

Konunun bu yönüne ilişkin yürütülen tartışmalar yeni olmadıkları gibi, ML olmayla revizyonist kalma arasındaki ayırım çizgisini oluşturur. UKH içinde 1900'lu yılların başlarında başlayan bu soruna ilişkin tartışmalar ve tavır, Lenin önderliğindeki Marksistlerin 1904 "Ne yapmalı" kitabındaki görüşleriyle netleşmiştir. Ancak bu sorunun netleşmiş olması, onun tümünden ortadan kalktığını göstermez. Sınıf içinde öncünün etkinliğini kırmak için burjuvazi tarafından formüle edilen ekonomist ve reformist düstüncelere karşı mücadele etmek bugün için daha da bir önem kazanıyor. Yenilgi dönemlerinde moda olmaya başlayan bu sapmaların kökünü kurutmak, sınıfın iktidar mücadelesindeki yolunun berraklaşmasını sağlar. Öncünün sınıf içindeki örgütlenmesine engel teşkil eden bu küçük burjuva hastalıklar bir bir aşılmalıdır, zafer hayal olacaktır. Sorun devrim yapmayla, düzen sınırları içinde hapsolme arasındadır.

Ekonomik ve demokratik taleplerin savunulması nasıl ve hangi normlar esas alınarak sağlanacaktır. Her şeyden önce belli bir talebi savunmak ya da savunmamak önceden reçetelerdeki tanımlamaların sınırlarına kapatarak mümkün olmaz. Onun tarihsel süreçte nasıl bir

boyut aldığını ve hangi nedenlerin bir sonucu olduğunu, savunulmasında proletarya açısından ne türden yararlar ya da zararlar sağladığını ve günümüzde onun somut sonuçlarının zemininde nasıl bir yol izlememiz gerektiğini belirlememiz için, O sürecin bütün özel koşullarını ele almanız zorunludur. Bu nedenle de söylemek istediğimiz, talebin savunulmasında kalıplaşmamalıyız.

İşçi sınıfının devrimci partisi siyasal mücadelesini esas oluşuna yadsınmadan, işçilerin ekonomik ve demokratik taleplerinin savunulmasında, en yakın ekonomik taleplerin temel üstünde ajitasyon yaparak siyasal teşhir faaliyetini sürdürür. Gerek siyasal ajitasyon ve gerekse de ekonomik ajitasyon, işçi düşüncesinde bir sıçrama yaratır. Öz yaşamlarında (Talebin savunulması döneminde) gösterdikleri dayanışmalı birlik, Öncünün sınıf içinde örgütlenmesinde zemin oluşturur. Bu türden eylemlilikler, onların sınıf düşüncesi uğruna eğitilmesinde önemli bir rol oynar. Lenin "Sosyal-demokratlar en yakın ekonomik istemlerin temeli üzerinde işçiler arasında ajitasyon yaparak, işçi sınıfının en güncel siyasal gereksinimlerine, sıkıntılarına ve istemlerine bağlı ajitasyonu yani grevlerde işçilerle sermaye sahipleri arasında çıkan her çatışmada kendini gösteren polis terörüne karşı ajitasyonu... Siyasal ajitasyon gibi ekonomik ajitasyonda proletaryanın sınıf bilincinin gelişmesi için aynı ölçüde gereklidir ve siyasal ajitasyon gibi ekonomik ajitasyonda Rus işçisinin sınıf savaşımı için gereklidir (abc). Çünkü her sınıf savaşımı bir siyasal savaşımıdır. Öteki ajitasyon gibi heriki de işçilerin bilincini ayandırır, onları örgütler ve disipline sokar (abc) dayanışmalı eylem ve sosyal-demokrat fikirler uğruna savaşım için eğitir.(abc) ve bundan dolayı işçilere, en yakın sorunlarda ve en ivedi gerekliliklerde kendi güçlerini deneme olanağı verir. Kısmi sorunlarda düşmandan zorla ödünler koparma ve böylece kendi ekonomik durumunu iyileştirme olanağını işçilere sağlar, işçilerin haklarını genişletmeye ve onların istemlerine kulak vermeye hükümeti zorlar" (işçi sınıfı partisi üzerine sf.161) biçiminde bir belirleme yaparken, gerek

siyasal ajitasyonun ve gerekse ekonomik ajitasyonun birbirlerini tamamlayan bir "madalyonun iki yüzü" (age) olduğunu vurgular. Yani gerek ekonomik istemlerin temelinde yükselen ajitasyon ve gerekse de siyasal teşhirin zemininde yükselen ajitasyonun birlikteliklerinin zorunluluğuna işaret eder. (Her ekonomik talebin savunulmasını "ekonomizm" olarak değerlendiren kafalar bu satırların altındaki Lenin imzasını görmeseler, inanın bu alıntının tümü "ekonomizm" olurdu.)

Bu konuya ilişkin bazı sapmalar üzerinde durmak istiyoruz. İlki, ekonomik ya da demokratik taleplerin savunulmasında düşülen hatadır. Öncü her şart altında ekonomik ya da demokratik bir talebi savunmaz. Onun bu yönlü bir talebi savunmasında kriter, somut o örgütde bu talebin öncülüğü ve devrimci mücadeleyi ne oranda geliştirdiğine bağlıdır. Farklı objektif bir ortamda savunulması gereken bir talep, daha farklı bir objektif ortama aynı talep savunulmaz. Bu aynı zamanda devrimci mücadelenin almış olduğu boyuta da bağlı bir sorundur. Örneğin iş gününün kısaltılması talebi ekonomik bir taleptir. Bunu Almanya'da savunmak doğru iken, aynı talebin Peru'da savunulması daha doğrusu diğer siyasal taleplerin önüne çıkarılması, PKP'nin subjektif güçlülüğü ve mücadelenin aldığı boyutlar göz önünde bulundurulursa yanlıştır. Çünkü Peru işçi sınıfı ve öncüsü iktidara yürüyen bir konumdadır. Keza ülkemizde bugün savunulan genel grev hakkı eğer yarıncı savaşın son aşamasında da diğer mücadelelerin önüne çıkarılarak savunulursa ve bu doğrultudaki mücadeleye güç seferber edilirse, işçi sınıfı iktidar mücadelesinden alıkonulmuş olunur ve ekonomi talebin tutsağı haline getirilir.

İbrahim KAYPAKKAYA yoldaşın da PDA ile girdiği polemiklerde, PDA ve benzeri grupların anti-ML siyasal hattını ortaya koyarak doğru bir şekilde tespit ettiği gibi, öncünün siyasal hedeflerini karartmayan ekonomik ve demokratik talepleri destekler. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi bu, her şart altında bu türden taleplerin savunulması anlamına gelmez. Her şart altın-

da bu talepleri savunan öncü, gerçek görevi olan işçilere siyasal bilinci dışarıdan görürerek onları siyasal iktidar mücadelesine hazırlama ve iktidarın korunması temelinde eğitime işlevini savaştıkları olur. Ona artık öncü değil, Artçı denir. Ve Lenin yoldaşın deyimi ile "Sosyal-demokrasiden kopmuş bir işçi hareketi yüzeyselleşir ve kaçınılmaz olarak burjuvalığa düşer: İşçi sınıfı yalnızca ekonomik savaşım yaparsa kendi siyasal bağımsızlığını yitirir, başka partilerin kuyruğuna takılır ve büyük vasiyete ihanet eder." (abc) (İşçi sınıfı partisi üzerine sf.172)

İkincisi: Kendiliğindencilik biçimindeki sapmadır. Bu düşünce öncünün bilinç unsuru rolünü yadsıyan ve bütün ekonomik ve demokratik taleplerin savunulmasıyla işçilerin siyasal bilinç kazaracağını savunan düşüncedir. Bu "kendiliğinden işçi hareketi Trade-union'culuktur. Trade-unionculuk ise işçilerin burjuvazi tarafından ideolojik bakımdan köleleştirilmesi anlamına gelir." (Lenin, işçi sınıfının partisi üzerine sf.191). Bu düşüncenin günümüzdeki yansıması her işçi eyleminin önünde aız çökme ve onun siyasal yönelimine bakmadan kayıtsız şartsız destekleme biçimindedir. Devrime ilişkin uzun ve kısa vadeli programı olmayan küçük burjuva-reformist ve modern revizyonist örgütlerdir. "Kahraman işçi sınıfı"na övgüler dizerek, programlarını unutan TDKP, TKP vb. örgütler dün olduğu gibi, bugün de aynı rotadalar. Doğru tavır kendiliğindenci işçi sınıfı hareketine doğru ve bilinçli bir müdahale yapmaktır. Bu hareketi siyasal hedefler doğrultusunda yönlendirmektir. Lenin yoldaşın tabiri ile "Bundan dolayı bizim görevimiz, sosyal-demokrasinin görevi, kendiliğindencilğe karşı savaşımıdır (aç Lenin), işçi hareketini trade-unionculuğun burjuvazinin koruyuculuğu altına girme yolundaki kendindenci çabasından uzaklaştırmak ve onu devrimci sosyal-demokrasinin koruyuculuğu altına sokmaktır." (İşçi sınıfının partisi üzerine sf.191)

Üçüncüsü: Sol ekonomizm biçiminde ortaya çıkan sapmadır. Bir aruç aydınının öfkesini her şey gören ve "işçi sınıfı adına" koydukları bi-

reysel eylemlerle kendilerini sınırlayan bu mantığın özü de kendiliğindencilığe tapıştır. Sınıf içinde ona siyasal bilinç götürerek örgütlenme ve seferber etme yerine, onu yalnız bırakma son kertede onun kendiliğindencilikini onaylamak olur. Eylem konumuz diye bir anlayışımızın olmadığını hemen belirtelim. Bizim burada değinmek istediğimiz sınıfa götürülen siyasal hedefin niteliğidir. Gerek sınıfa bütünleşme adına kayrukçuluk ve gerekse de önderlik adına ondan kopuk aydınlar topluluğuna eylemliliği aynı kapıya çıkar. Çünkü "cehennemden yolları iyi niyet taşlarıyla döşelidir." (Lenin) Siyasal sonuçları iktidarı hedeflemeyen bu türden eylemlilikler, geçici ses de yapsa, sonuç itibarıyla sınıf kurtuluşunu hedeflemeyecektir. Bunun ülkemizdeki temsilciliğini DS vb. küçük burjuva örgütleri yapmaktadırlar. Bu mantıktır ki, şehirlerde konuşulan silahlı eylemlerin hedefini "zara, zulüm ve işkenceye karşı" biçiminde belirliyor. Keza cezai mücadelesinin merkezi görev olarak belirlenmesi DS'nin bu mantığından kaynaklanmaktadır. Bu sapmalara karşı öncünün ML tavrı "İşçi sınıfının gelişmesini ve siyasal örgütlenmesini desteklemek bizim, en önemli ve temel görevimizdir. Bu görevi arka plana iten, tüm kısmi görevleri ve tek tek savaşım yöntemlerini ondan sonraki bir yere koymayan herkes yanlış bir yola girer ve harekete ciddi zararlar verir. Ancak bu görevi arka plana itenler birincisi, işçi hareketinden kopuk tek tek suikastçı grupların güçleriyle hükümete karşı savaşılmasını devrimcilerden isteyen kişilerdir. Bu görevi arka plana itenler ikincisi, siyasal propaganda'nın, ajitasyonun ve örgütlenmenin içeriğini ve çapını daraltan, işçilere yalnızca yaşamlarının özel anlarında kutlama fırsatı çıktığında 'politika' savunmayı olanaklı ve yerinde sayanlar, mutlakiyet yönetiminin veracağı bazı ödüllere ilişkin istemleri, mutlakiyet yönetimine karşı yapılacak savaşımınla değişmek konusunda çok fazla çaba gösteren, ama tek tek ödüllere ilişkin bu istemlerin devrimci işçi partisinin mutlakiyet yönetimine karşı sistematik ve kararlı bir savaşım yolunda gelişmesi için yeterince çaba göstermeyen-

lerdir..." ve devamla "Sosyal-demokrasinin yetkili olduğu görev, sosyalist düşünceleri ve siyasal bilinçli proletarya yığınlarına götürmek ve kendiliğinden işçi hareketiyle çözülmez biçimde bağlantılı bir devrimci partiyi örgütlemektir" (Lenin) İşçi sınıfının partisi üzerine sf.173-4) biçiminde olmalıdır.

Üçüncüsü: Ekonomik taleplere siyasal muhteva kazandırma biçimindeki sapmadır. Her işçi hareketi siyasal bir zemin üzerinde şekillenir. Onun sınırlarını yıkmak ve onu siyasal hedefler için seferber etme, ona siyasal muhteva kazandırmayla mümkün değildir. Siyaset ve ekonomi ayrılmaz bir bütüne oluştururlar. Siyasetin üstünde yükseldiği temel, ekonomidir. Lenin işçilerin ekonomik mücadelelerinde siyasal bir rota izlediklerini, Trade-unioncularla girdiği bu polemikte şöyle dile getirir: "Çünkü her sınıf savaşımı bir siyasal savaşımıdır. Trade-unionculuk bazılarının sandığı gibi her türlü 'politika'yı asla dışta bırakmaz. Trade-unionlar her zaman belli bir (ama sosyal-demokrat olmayan) siyasal ajitasyon ve belli siyasal savaşım yapmışlardır." (1902 Şubat, Werke, bd.5, sf.393). Bu düşünce ışığında öncü, mücadele perspektifi doğrultusunda işçiler arasında örgütlenme yaparak, mücadeleleri usta bir taktikle kendi yönelimi doğrultusunda yoğunlaştırır. "Taktik sorunlarına gelince, bu konuda aşağıda belirtilenlerle yetinmek istiyoruz; Sosyal demokrasi ellerini bağlayıp durmaz, daha önceden düşünülmüş bir savaşım planı ya da tipi ile etkinliğini sınırlamaz. Tüm savaşım araçlarını kabul eder, ama bunların yalnızca partinin eldeki güçlerine uygun düşmesi ve belli koşullar altında erişilebilecek en büyük sonuçlara varmayı olanaklaştırmaya koşulu ile, sıkı örgütlenmiş bir parti varsa, herhangi bir grev, siyasal bir gösteriye, hükümete karşı kazanılmış siyasal bir zafere dönüşebilir." (Lenin, İşçi sınıfının partisi üzerine sf.176) Marksist formülasyonu gözardı etmeden, "her ekonomik talebin zaten siyasal bir muhteva içerdiğini" ve "ona siyasal muhteva kazandırma"nın "çoğu kez Burjuva polislerin görevi (abç)" (Lenin) olduğunu bilmek zorundadır.

Bu konuda Türkiyeli Marksistlerin görüşleri İbrahim Kaypaklıya tarafından doğru bir şekilde formale edilmiş ve PDA ile girilen polemiklerle şekillenmiş bu düşünceler, bugün de kaçak burjuva ekonomist mantıklarına karşı panzehir olma özelliklerini korumaktadırlar.

Diğer önemli gördüğümüz bir sapmaya gelince, bazılarının göre "ekonomik ve demokratik talepler doğrultusundaki mücadelelerin, dışarıdan siyasal bir perspektifle iktidara yönlendirilmesi, o taleplerin sınırları içinde yer alarak mümkün değildir" biçimindedir. Öncü, sınıfın içinde sınıfa düşünce götürür. Dışarıdan siyasal bilinç götürmeyi gazel okumak sanan bu yeni "önder" tipler, mücadelenin acımasız yürüttüğü sınıf savaşımı zemininde faaliyet yürüteceklerine, birkaç "politik" sözle işçi sınıfını peşlerinde sürükleyeceklerini sanıyorlar. Bu düşünce silsilesi her ne kadar sınıf içinde varlık sahibi değilse de, gelecekte sınıfı burjuvaziye karşı öndersiz bırakma olarak karşımıza çıkacaktır. İşçi sınıfının varlığının tartışıldığı günümüzde, işçi sınıfı yerine yeni "devrimin sosyal tabanı" diye lümpenlerin geçirilme teorilerinin revaçta olması şartıcı olmaz. Bu düşüncenin kaçınılmaz sonucu da, kendiliğindencilığe tapış olacaktır. Sınıfa giderek yabancılaşacak "aydınlar" ya onu tümünden yadsıyacak ya da onun yürüten seyrine, bilinçli müdahale yoksunluğundan dolayı çaresiz bakmak zorunda kalacaktır.

Öncü ve Sendika İlişkisi

Sendika ve benzeri DKÖ, sınıf savaşımının yürüten seyri içinde ortaya çıkmış işçi örgütlenmeleridir. Hangi amaçları hedeflemişlerse hedeflesinler, hepsi politik bir yapılanmaya tekabül eder. İşçi sınıfının sendikaları da bu bağlamda siyasal üstü değildir. Nasıl ki, her ekonomik talep bir siyasal muhtevaya sahiptir, ekonomik taleplerin savunulması ve korunması doğrultusunda oluşmuş sendikalarda siyasal muhtevalara sa-

• Sınıf gülecek günü bekliyor.

hiptirler. İşçi sınıfının öncü örgütü KP, doğal olarak sendikaların kendi düşüncesi doğrultusunda faaliyet göstermesini hedefler ve bu konuda çabasını da eksik etmez. Ancak burada bir sorun var. Sendika ve öncünün organik bağı hangi düzeylerde olacaktır?

Bilindiği gibi işçi sınıfı partisi, mesleği profesyonel devrimci olan ve sınıfta en ileri unsurlarını kapsayan, alabildiğince kapalı ve illegal bir örgütlenmedir. Sendikalar ise bütün işçileri kapsamayı hedeflemiş, alabildiğince kapsamlı, kapalıktan uzak işçilerin mesleki örgütlenmesidir. İkisinin görev ve işlevleri farklıdır. Bu nedenle de, aralarındaki organik bağın biçimi önem kazanır. Bu bağın biçimi, ilkenin objektif koşullarıyla ilintilidir. İleri kapitalist ülkelerde sendikaların daha özgür oluşlarıyla, sömürge ya da yarı-sömürge ülkelerdeki sendikaların illegal çalışmak zorunda kalışları, bu bağın biçimini belirler. Lenin "Siyasal özgürlüğe sahip ülkelerde sendikal örgüt ile siyasal örgüt arasındaki ayrım trade-union ile sosyal-demokrasi arasındaki ayrım gibi tamamen belirgindir. (abc)... Sendika örgütü ile sosyal-demokrat parti örgütünün aynı şey olması Özgür ülkelerde söz konusu olmaz.(abc)

Rusya'da ise ilk bakışta mutlakiyet yönetiminin baskısıyla sosyal-demokrat örgüt ile işçi birliği arasındaki ayrım silinmiştir. Çünkü tüm işçi birlikleri ve gruplar yasaktı. (abc)" (İşçi sınıfının partisi üzerine sf.197-8) derken, bu konudaki yaklaşımın subjektif niyetlerle değil, objektif koşulların sonucu olması gerektiğini vurgular. Demek ki, KP, farklı objektif koşullara paralel bu bağın biçimini belirler. Bu, gerektiğinde etkinliği altındaki DKO'lere atamalar yaparak da mümkündür. Bu sorun yaklaşımında, genel kural ve kaidelerin sibirine kapılmamak gerekir.

Bu soruna yaklaşımında bazı sapmalara rastlamak mümkün. Birincisi; sendikaların sınıflar üstüymüş gibi davranmasını savunan sağ oportünist ve Trade-unioncu görüştür. Sendika ve öncü ilişkisinin ele alınımında Öncünün rolünü küçümseyen, sendikaları ya da benzeri DKO örgütlerini "demokrasi" adına sınıf biliniminde ve eylemliliğinden yoksun bırakan anlayış, Öncüyü koruyor gibi görünse de, objektif olarak öncünün mücadelede yedeksiz kalmasını dayatır. Bunun tersi olarak ortaya çıkan "Sendikaları öncünün büroları" yapma anlayışı ise, "sol" görünümü özünde ise Trade-

unioncu bir görüştür. Devrimciler Örgütünü işçiler örgütüyle aynılaştırarak bu anlayış, KP'yi legal, laçka ve gizlilikten uzak bir konuma sokar. Bu türden parti anlayışı Legien'ci anlayıştır. KP'nin varlığını sendikaların sınırlarının içine hapsetmeye namzet bu sapmanın bakış açısı da sıg, aceleci ve dogmatiktir. Bu sakat anlayış, peşin, gerici sendikaların (KP'nin büroları olmadıkları için) burjuvaziye -Alman sollarının yaptığı gibi- teslim etmek olur.

Öncü bütün bu sapmalara karşı mücadelede, siyasal yönetiminden sapmadan kararlı ideolojik bir mücadele ile başarıya ulaşır. Ne "hep işçilik" yapar ne de "işsiz de olur"culuk yapar. O, ML perspektife ekonomik ya da demokratik taleplerin savunulmasında, o talebin somut o tarihi kesitte devrimin çıkarına olup olmadığına ve öncüyü güçlendirdiğine bakar. O, sendikaları sınıf mücadelesinde savaş müfrezeleri yapmak için çaba gösterir. O, siyasal düşüncelerin işçilere ulaşması için onların içinde mücadele eder. O, devrimci durumun kabarmasına paralel ortaya çıkacak küçük burjuva yeni "önder"lere karşı amansız bir mücadeleyle çelikleşir. O, genel programına tekabül eden ve onu güçlendiren özel programlarla sınıf-öncü bütünlüğünü sağlar. O, devrimin hedefini karartan hiçbir talebi savunmadığı gibi, her talebi de "ekonomizm" görüp, sırt çevirmez. O, taleplere yaklaşımında şu Marksist perspektife sahiptir: "Unutmamalıyız ki, tek tek istemler uğruna hükümete karşı yapılan savaşım, tek tek ödümlerin koparılması, düşmanla yapılan ufak tefek ileri karakol çarpışmalarından, ileri karakol savaşlarından başka bir şey değildir ve asıl savaşım sonradan gelecektir." (Lenin age, sf.176) ve "Bu çalışmanın sosyalist çalışma ile ayrılmaz bir biçimde bağlı olduğunu bir daha yineliyoruz. Sosyal-demokratlar işçiler arasında propaganda yaparken, siyasal sorunları görmezlikten gelmezler ve bunları görmezlikte gelme ya da hasta geriye atma yolundaki her girişimi, ağır bir yanlış ve uluslararası sosyal-demokrasinin ilkelereinden sapma olarak görürler." (Lenin, 1897 Aralık, Werke Bd.2, sf.335)

Sendika kongrelerine hazırlanalım: Devrimci İşçiler Sendika Yönetimlerine!

Ülkemizde sendikacılık bugüne değin esas olarak reformizmin hegemonyası altında yapılagelmıştır. Yer yer yerel düzeyde devrimci nitelikte kimi oluşumlar ve şubeler oluşturulmuş olsa da, bu sendikacılık tarihinde tayin edici önemde ve kapsamda olmamıştır.

Sendikal hareketin esas olarak reformizmin etki sahası içinde bulunması işçi sınıfına ve genel anlamda emekçi halka çok şey kaybettirmektedir. Reformist sarı sendikacılık, ülkemiz işçi sınıfının her daim baş belası olmuştur. Gerçek nitelikteki sınıf ve kitle sendikacılığının tersine, "resmi sendikacılık" diye de adlandırduğumuz/adlandıracağımız bu yaklaşım her seferinde devletin desteğine ve övgüsüne mazhar olmuş; pratik işleyiş de devletin herhangi kurumundan farklı olmamıştır.

Resmi sendikacılığa somut örneğimiz en büyük sendikal işçi kuruluşu olma vasfından dolayı TÜRK-İŞ'tir. Yanısıra buna MİSK, HAK-İŞ gibi sendikal kuruluşları da ekleyebiliriz. TÜRK-İŞ'in resmi sendikacılığına bir anlamda tepki olarak ortaya çıkan DISK'in sendika tarihi de esas olarak özü itibarıyla reformist çepери parçalayamamış ve işçi sınıfının sınıf çıkarlarını adına uygun olarak savunup koruyamamıştır. Bunu ifade ederken DISK'in işçi sınıfına hiçbir olumlu katkılarının olmadığını söylemek istemiyoruz. Böyle bir tutum inkârcılık olur. Tersine sürecin olumlu işleminde DISK'in kimi kazanımlarını gözardı etmek doğru bir tutar değildir. Bunun tartışılmasının yeri burası olmadığı için geçiyoruz.

Geçmişten günümüze yaşanan gelişmeler, egemen sınıflara karşı mücadelede doğru bir önderlik ve Mİ/MZD bir hatta olmayan işçi hareketinin başarısız olacağını defalarca kanıtlanmış-

tır.

Özal Hükümetinin 24 OCAK KARARLARI'nda vücut bulan ve işçi ve geniş emekçi yığınları tam bir cendere içinde tutan siyasal ve ekonomik politika ve uygulamaları ile işçi sınıfını örgütsüz ya da TÜRK-İŞ gibi reformist-gerici, sarı sendikaların güdümlünde tutan politika ve yaklaşımları atbaşı gitmektedir. Bugüne kadar olduğu gibi, bugünde artan enflasyon, hayat pahalılığı, düşük ücret politikası, işsizlik, işkenceler, insan hakları ihlalleri, katliamlar, sosyalist basına yönelik saldırılar, emekçi halkın örgütlenmesi önündeki engeller, sendikal ve grev yasakları, YÖK uygulamaları vb. bilmimum saldırı ve anti-demokratik uygulamalara karşı durma noktasında; mevcut sendikal anlayışlar çerçevesinde bir mücadelenin imkansızlığı ortadadır.

İşçi sınıfının üretim içindeki konumundan doğan muazzam gücünü ha-

rekete geçirip, mevcut tıkanıklığı aşmayı TÜRK-İŞ yönetimi gibi kaşarlanmış bürokrat gerici ve karşıdevrimci sendika ağalarından beklemek safdillik olacağı gibi, bu yöndeki anlayış ve düşüncelerde işçi sınıfına ihanetle eşdeğerdedir.

Bugün sendikal anlayış ve mücadelede dahil devrimci hareket ve işçi sınıfı için esas tehlike, modern revizyonizm, reformizm ve kaynağım sağ ideolojik anlayışında bulan politik düşünceler cephesidir. Sınıf mücadelesinin giderek ivmelenmesi gerektiği bir dönemden geçiyor olmamız, sınıf bilinçli proletaryanın ve bütün devrimci anlayış sahiplerinin yukarıda belirttiğimiz anlayış cephesine karşı kararlı ve azimli bir şekilde mücadele sürdürmesini ertelenmez bir zorunluluk kılmaktadır. Bu anlamda yaklaşılmakta ve sürdürülmekte olan sendika kongrelerine en iyi bir şekilde ha-

zrılanıp, gereken dayanışlığı göstermek baş görev kabul edilmelidir.

1989 yılı önemli sendika kongreleri yılı olacaktır. Bu kongrelere her siyasal kesim kendi siyasal yaklaşımı ışığında hazırlanacak ve sendikaların (Şubeler de dahil) yönetimlerini ekle etmeye çalışacaklardır. Bugün kimi bağımsız sendikal kuruluşun ötesinde esas mücadele hiç şüphesiz TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalarda söz konusu olacaktır. OTOMOBİL-İŞ gibi güçlü bağımsız sendikalardaki mücadele de bundan kopuk ele alınmaz.

Sendika kongrelerine hazırlanırken kanaatimuzce ikili bir politika gütmek gerekir. Birincisi: Mevcut politikalar içinde yerel düzeylerde de olsa varolan devrimci şubelerin (kimi yerlerde takviyeli de olsa) korunarak güçlendirilmesi, İkincisi: Gerici, reformist, modern-revizyonist önderlikler altında bulunan şubelerde ise sınıf bilinçli, devrimci-demokrat güçlerle güç ve eşlem birliklerine gidilerek bu şubelerin devrimci işçilerin yönetimine ve denetimine alınması tavrıdır. İşçilerin reformist, gerici, sarı sendika yönetimlerinden birini diğerine karşı tercih etme diye bir sorunumuz yoktur, olamazda. Sınıf bilinçli proletaryanın tutumu işçi sınıfının gerçek temsilcilerinin yönetime getirilmesi, mevcut anlayışlara karşı mücadele edilerek bu tür önderliklerin teşhir ve tecrit edilerek saltanatlarına son verilmesi yönünde olacaktır.

Konuyu biraz daha açmaya çalışalım:

Görülen bu kongreler dönemine uygun doğru taktikler belirlemek, bu taktikler doğrultusunda güçlerimizi yerinde ve zamanında seferber etmek sınıf bilinçli proletaryanın önünde duran en önemli görevlerden biridir.

Sendikal mücadelenin genel mücadele içindeki yeri ve konumunu doğru tespit etmenin, bu mücadeleyle ivmelendirme açısından son derece önemli olduğunu vurgulamak gerekir. Zira işin bu yönüyle ilgilenmemek ya da önemsizmiş gibi davranmak sınıf sorunlarına sırt çevirmek anlamına geleceği bilinmelidir. Sorunun kavranmasındaki önem, pratiğe uygulanması gereken taktik politikanın tespiti ya da bu politika doğrultusunda sergileyecek politik tutumun sağlam oluşumu da doğrudan ilgilendirecektir.

Ülkemizde sendikal örgütlenmenin ağırlıklı olarak reformizmdir, gerici sağcı çevrelerin etkisi altında olması,

ilerici devrimci uçların omuzuna yükü görev ve sorumluluklar yüklemektedir. Öncelikle nerede nasıl çalışılarak hedeflere varılacağını iyi bilmek gerekir. Bugün mücadelenin daha ziyade TÜRK-İŞ bünyesinde sürüyor olması bu teşkilat içerisindeki davranış biçimini de önemli kılıyor. TÜRK-İŞ içerisindeki mücadelenin çok yönlü hedefleri olduğu açıktır. Bu alanda çalışırken taktik politikanın içerdiği anlamı da kuşkuyla yer bırakmadan sergilemek zorunludur. Dolayısıyla önce şu noktayı açığa kavuşturmak gerekir.

TÜRK-İŞ içerisinde çalışmak demek, bu yönetimdeki sendika ağalyla uzlaşmak, onlara karşı mücadeleyi tatil etmek ve onların ömrünü uzatmaya çalışmak demek değildir. Bugün bunu yapan her kim olursa karşısında sınıf bilinçli işçileri bulacaktır. Bundan hiçkimsenin kuşkuu olmalıdır.

TÜRK-İŞ içerisinde kalmak ve tabanda çalışmak demek; mümkün olduğunca tabana devrimci bilinç götürüp, devrimci muhalefet kanadını en geniş oranda artırma çalışması içerisinde olmak demektir. TÜRK-İŞ içerisinde çalışan devrimci nitelikteki işçilerin asıl hedefi sendika ağalarının etki alanında kalan sınıfı bu alanın dışına çıkarmak, tabana yönelik depolitizasyon faaliyet ve politikasını boşa çıkarıp işçileri politik ortama çekmek olmalıdır. Ne kadar çok işçiyse devrimci bilinç götürülürse, ne kadar çok işçi bu etkinin dışına çıkarılırsa bu çalışma o kadar başarılı olur. Bu alanda sürdürülecek olan devrimci çalışmanın önemini görememek, küçümsemek ya da buna uygun doğru taktik politikalar üretmek kadar kavrayamama şeklindeki anlayışlara karşı da mücadele küçümsenmemelidir. Kararlı, azimli ve hafife alınmadan çökümlü bir şekilde doğru fikirler doğrultusunda sürdürülecek mücadelede işçi sınıfı çok kazançlı çıkacaktır.

Bugün TÜRK-İŞ içerisinde çalışmak bir zorunluluktur, ancak aşılması gereken bir basamak olarak algılanmalıdır. Dolayısıyla "TÜRK-İŞ'te birlik" şeklindeki yanlış anlayışlara karşı da mücadele edilmelidir. TÜRK-İŞ içerisinde çalışma ile "TÜRK-İŞ'te birlik" anlayışını bir ve aynı gören mantığın işçi sınıfının çıkarına çalışmayacağını söylemek yanlış olmaz.

Bu gün içinde bulunduğumuz koşullar, sendikaların devrimci işçilerin yönetimine ve denetimine geçmesini

öylesine dayatmış durumdadır ki, böylesi bir durumda hâlâ sarı sendika ağalarının ömrünü uzatacak anlayışları devam ettirmenin sınıfa ihanet olduğunu ifade etmiştik. Bugün atılması gereken slogan esas olarak "DEVRİMCİ İŞÇİLER SENDİKA YÖNETİMLERİNE" olmalıdır. Bunun politik ve pratik anlamı işçi sınıfı içinde çalışarak şubeler düzeyinde sendikal yönetimlerin devrimci işçilerin yönetim ve denetimine geçirilmesinin hedeflenmesidir.

Sınıf bilinçli işçilerin buldukları alanlarda sendikal yaklaşımı pratik ifadesini nasıl bulmalıdır?

Bugün devrimci-ilerici nitelikte sendika ve şubelerin sayısı parmakla gösterilecek kadar az sayıdadır. Bunların elde edilmesinin ne zor koşullar altında gerçekleştiğini anlatmaya kalksak sayfalara sığmaz. Reformist, gerici sarı sendikaların koltuklarını kolay kolay bırakmadıklarına Türkiye işçi sınıfı on yıllardan beri tanıklık eder. Bu anlamda kazanılan kimi şubelerdeki devrimci yönetimlerin korunması hayati önemdedir.

Devrimci-ilerici etki sahası içerisinde bulunan bu şubelerin korunması sendikal gelecek açısından tayin edici önemdedir. Bunların sayılarının gün be gün artırılması reformizme, gericiğe ve sarı sendikacılığa vurulacak bir darbedir. Sendika yönetimlerine devrimci-ilerici sınıf bilinçli işçilerin getirilmesi sınıf mücadelesinin gelişimi açısından da önemli bir kazanım olacaktır. Bizlerin bu konudaki tutumu işçi sınıfının bir niteliğini devrimci bir temelde sağlamanın adımlarını da hızlandıracaktır.

Kimi işkollarında, kimi sendika ve şubelerinin devrimci nitelikteki işçilerin elinde bulunması bir mevzi olarak görülmesi ve bu mevziler her geçen gün giderek artan ölçüde çoğaltılmalıdır. Bu durumdaki sendika ve şubelerin sayısının azlığı hiç kimseyi karamsarlığa itmemelidir. Tersine sabırlı ve azimli bir çalışma ile bunlar çıkış noktası olarak alınmalı ve bunların etrafı bir petek gibi örülmelidir. Bu tür sendika ve şubelerdeki yönetimler işçi sınıfına ihanet içinde olmadıkları, yöneticileri birer bürokrat olmadıkları ya da buna dönüşmedikleri ve her koşulda sınıfın çıkarlarına uygun davranıp bunu kendi kişisel (ve geniş anlamda grupsal) çıkarlarının üstünde tuttukları sürece; bunlara hatalarıyla, doğrularıyla, sevapları ve günahlarıyla sahip çıkıp eleştiri-ikna yöntemi-

le mücadeleye içerisinde tutulmaları sağlanması ve savunulmalıdır. Küçük hesap peşinde koşan kimsi grupların ya da anlayışların bazı devrimci nitelikteki yönetimlere karşı TKP vb. gibi işçi düşmanı akımlarla kol kola girmeleri, dâhası her muhtelif unsurla birleşmelerinin örnekleri yer yer görülmektedir. Sözün özü işçi sınıfının çıkarları (İ) adına sürdürülen bu muhalefet faaliyetlerinin işçi düşmanlarıyla birlikte oluşunun, nasıl sınıfın çıkarlarına olduğu meçhul değildir. Açıkta ki bunun adı sınıf adına sınıfın karşısında yer almak, devrimci yönetimlerin korunup güçlendirilmesinin karşısında yer almak ve işçi sınıfı düşmanlarının ekmeğine yağ sürmektir. Bu tür anlayıştaki devrimci-ilerici grup, kişi ve kuruluşlarının bu tavırlarını yeniden gözden geçirip sağlıklı davranışlarının sınıfın çıkarlarına uygun düşeceğini burada hatırlatmakta yarar görüyoruz.

Az sayıda da olsa varolan devrimci nitelikteki sendika ve şubelerin daha da gelişmesi için tüm ilercidevrimci ve ML güçlere ağır ve önemli görevler düşmektedir. Başta TÜRK-İŞ olmak üzere sendikalar tabanda sürdürülecek olan devrimci çalışma ve örgütlenmenin tek bir hedefe yönelmesinin sağlayacağı avantajların önerikül vurgulamak zorunda değiliz. Bunun için tabanda güçleri birleştirecek

adimler atılmak zorundadır. Bu konuda takınılacak tavır devrimci güçlerin eylem birliği konusundaki pratik tutumunun ifadesi olacaktır.

Tavrımızın bir yönünü devrimci sendika ve şube yönetimlerinin korunması ve geliştirilmesi oluştururken diğer bir yönünde olanakların bulunduğu şube yönetimlerinin devrimcileştirilmesi, yani devrimci işçilerin yönetimine ve denetimine geçirilmesi olmalıdır. Bunun önemini burada yeniden vurgulamak gerekmez, yukarıda izah etmeye çalıştık. Bunun içinde yapılacak olan çalışma, asgari müştereklerde sağlanacak çalışma birlikliklerinin biran önce sağlanmasını zorunlu kılıyor. Devrimci muhalefet bloğunun yaratılarak (oluşturularak) gerici-reformist sari sendikalar yönetimine alternatif çıkarılması için herkesin önemli fedakârlıklarda bulunması şarttır. Burada da sınıf çıkarlarını ön planda tutmak gerekir. "Benim adayım senin adayın" tartışmalarının sınıfa kazandıracağı hiçbir yarar yoktur.

Bu tür yönetimlere klanların getirileceği sorunu da şüphesiz çok önemlidir. Yönetimlerin devrimcileştirilmesi hiç şüphesizradan unsurların yönetime getirilmesini olumsuz kılacaktır. Adaylarda aranacak olan niteliklere dikkat edilmek zorundadır. Asil olarak, işçi sınıfı içinde sınıf bi-

limine sahip sınıfın sorunlarını bilince çıkaran, durust, çalışkan, militan ruha sahip, sevilen, doğal devrimci nitelikleri üzerinde bulunduran, dahası militan sendikacılığı yapacak unsurların yönetimlere getirilmesi hedeflenmelidir.

Şimdi asıl sorulması gereken soruyu sorarak bu konudaki düşüncelerimizi özetlemeye çalışalım:

Neden "DEVRİMCİ İŞÇİLER SENDİKA YÖNETİMLERİNE"!

Çünkü:

★ İşçi sınıfının çıkarlarını en iyi temsil edecek olan sınıfın içinden çıkan devrimci işçilerdir.

★ İşçi sınıfının mevcut kazanımlarını en iyi şekilde koruyacak, geliştirecek, gasp edilen haklarını yeniden elde etmelerini sağlayacak olan devrimci işçilerdir.

★ Sendikaların salt ekonomik çıkar örgütleri olmayıp aynı zamanda yeni demokratik iktidara yürüten siyasi güç araçları olduğu anlayışın en iyi şekilde savunacak ve uygulayacak olanlar devrimci işçilerdir.

★ İşçi sınıfına sınıf bilincini en iyi şekilde götürecek olanlar yine sınıf bilinciyle donanmış devrimci işçilerdir.

★ Sınıf ile sınıf bilinci proletarya arasındaki ilişkiyi sağlayacak köprü görevini kuracak olan devrimci işçilerdir.

★ Demokrasi mücadelesinde sendikaların gerçek işlevini sağlayacak ve demokratik kitle örgütleriyle sendikalar arasındaki doğru temelde bağları kuracak olan yine devrimci işçilerdir.

★ İşçi sınıfının bilincini karartan anlayış ve saldırılara karşı sınıfı uyanık tutacak ve her türlü sınıf düşmanı saldırılara karşı sınıfı seferber edecekleri için.

★ İçinde bulunulan koşullarda ve genel mücadele seyrinde işçi sınıfına reformizmin-parlamentarizmin ve her türlü sağ anlayışı etki alanına çeken teslimiyetçi eğilim ve anlayışları ortadan kaldırılmasını sağlamak için.

★ Her türlü gerici-sarı-revizyonist-reformist sendikal anlayış ve barikatları parçalayacağı için.

★ Gücünü üretimden alan sınıftan gerçek gücünü mücadele alanlarına çekeceği için.

★ Sınıf mücadelesinin gelişimine paralel olarak sınıfın, sınıf bilinçli proletarya önderliğinde asıl mücadele alanlarına çekmeyi sağlayacağı için.

★ Sendikalara işçi sınıfının denetimine sunmak ve denetim ve mücadeleyi kolektifleştirilmesini sağlamak için.

DEVRİMCİ İŞÇİLER SENDİKA YÖNETİMLERİNE! DİYORUZ.

KONGRELER VE GÖREVLERİMİZ:

Her siyasal, sosyal ve toplumsal sorunda olduğu gibi sendika kongrelerinde de soruna gereken ilginin gösterilip bu sorunda proletaryanın en iyi bir şekilde faydalanması ertelenemez bir görevdir. Sorun en genel anlamda bir demokrasi sorunu olmasına rağmen; bizi ilgilendiren asıl yanı kongreler gibi olanakları, devrimin, işçi sınıfı davasının birer kürsüsü haline getirme olanağının elde edilmesidir.

Kongreler bizler için, işçi sınıfı için birer siyasal olay ve sınıf güçleri açısından birer mücadele alanı konumundadır. Komprador burjuvaziye karşı sürdürülen mücadelenin en siyasal ve en can alıcı biçimlerinden biri hiç şüphesiz sendikal mücadelenin doğusunda cereyan etmektedir. Burjuvazi karşısında işçi sınıfının örgütlü bir güç olarak devrimci yönetim altında yerini alması sınıf düşmanlarının hiçe arzu-

lamadıkları, tersine boy hedefi olarak gördükleri bir durumdur. Bu tutum sadece burjuvazi için geçerli değildir. Bu aynı zamanda işçi sınıfı içinde burjuvazinin çıkarına nesnel ve öznel konumuyla yer alan güçler içinde geçerlidir. Onlarda işçi sınıfının devrimci bir temelde militan sendikal örgütlenmenin oluşmasını istemez ve ellerinden geldiğince militan devrimci sendikacılık yönündeki çaba ve mücadeleyi sabote etmeye; bastırmaya ve yönünü karartmaya çalışırlar.

Boylesi bir durum karşısında tüm devrimci-ilerici nitelikteki güçlerle sınıf bilinçli proletarya güçlerinin olanaklarını (güçlerini) birleştirerek var olan mevzilerden en iyi şekilde yararlanarak onları mümkün olduğunca korumak ve giderek bu mevzileri çoğaltmak, işçi sınıfının düşmanı sınıf cephesine karşı kararlılıkla, azimle ve cesaretle mücadele etmek ve sınıfla olan ilişkilerini geliştirip güçlendirerek sınıfı seferber etmek zorundadırlar.

Gündeme gelen ya da gelecek olan kongrelere çok yönlü bir şekilde hazırlanmak gerekir. Yukarıda belirttiğimiz gibi işçi sınıfı içinde asıl mücadele alanlarından biri de bu kongrelerdir. Sınıfa bilinç taşımak, dostunu düşmanını birbirinden ayırmak gerçek işçi önderlerini örgütlerin başına geçirmek, işçi sınıfının sorunlarına ilişkin çeşitli çözüm önerileri ve politikalar üretmek, geleceğe ilişkin mesajlar vermek, geçmişin muhasebesinin yapılarak geleceği geçmişin üzerine oturacak doğru değerlendirmeler yapmak; dahası işçi sınıfına hesap verecek ve hesap soracak bir araç ve olanak olarak yaklaşmak. Kısacası kongrelere sınıf mücadelesinin ivmelendirileceği bir alan olarak yaklaşmak gerekir.

KONGRELER NEYİ HEDEFLERİMİZ LİDİR?

• Bulunulan alanda sınıf çıkarları temelinde işçi sınıfının birliğini sağlamayı,

• Başta ülke sorunları olmak üzere işçi sınıfının mevcut sorunlarının tartışılarak bilince çıkarılması ve bu yön-

de çözüm önerilerinin üretilmesini,

• Sınıf temelinde oturmuş militan sendikacılığın yerleştirilmesi,

• İşçi sınıfının sınıf bilinci temelinde eğitilmesini,

• Sınıf ve kitle sendikacılığının yaratılmasını ve yönetimlerde devrimci işçilerin yönetim ve denetiminin sağlanmasını,

• Mevcut resmi sendikal çeperi kırıp, yerine devrimci demokratik bir sendikal anlayışın yerleştirilmesi,

• Demokratik kitle örgütleriyle sendikalar arasındaki ilişkide köprü görevinin yürütülmesini,

• Demokrasi mücadelesinin kitlesel bir karakter kazanması için çalışmayı,

• Sınıf bilinçli proletaryayla sınıfın bağlarının sağlanıp pekişmesi için gereken çalışmayı,

• İçinde bulunulan depolitizasyon sürecini tersine çevirip, kitlelerin politize edilmesini ve geniş emekçi yığınları bu meydana mesajların iletilmesini hedeflemelidir ki; sınıf mücadelesinin ivme kazanması için gerçek işlevlerini yerine getirmiş olsun.

Şunu da hiçbir zaman akıldan çıkarmamalıyız: Kongreler, sendikal demokrasinin (sendika iç demokrasisinin) yaşama uygulanması içinde mücadeleyi gerekli ve zorunlu kılıyor. Mevcut sendikaların pek çoğu sendikal yapılanmalarını anti-demokratik yöntemlerle ve uygulamalarla sağlıyorlar ve bürokratik mekanizmalarını bu şekilde ayakta tutmaya çalışıyorlar. Bu nedenle daha temsili ve delegasyon seçimlerinden başlamak üzere şube ve genel merkez kurullarında her türlü anti-demokratik uygulama ve tutumlara karşı bilinçli ve sağlıklı bir mücadele yürütülmelidir.

Sendikal yönetimlerini devrimci-ileştirmek için kongreler küçümsenmeyecek bir olanak sunuyor. Bunu iyi bir şekilde değerlendirmek, sınıf bilinçli proletaryanın doğru bir çalışma perspektifine sahip olması ve bu perspektifi aynı doğrulukla uygulamaya bağdır.

Sendikal alanda mevcut hedeflere yönelik mücadelede en başta gerekli olan şey 'kararlılık'tır. Bunun yalnız başına yeterli olmadığı açıktır. Doğru bir perspektife sahip olmak; bu perspektifi pratiğe geçirecek büyük bir azim ve çaba; hemen bunlarla yanyana olan sabır ve uyanıklık birbirini bütünleyen faktörler olarak aranmalıdır. □

ZAFER DEMİR

Yerel Seçimler ve Getirdikleri Sonuçlar

Ali Ekber Selim

Egemen sınıf klikleri kendi aralarındaki çıkar dalaşını yerel seçimlerde yoğun bir şekilde sürdürdü. Birbirlerine attılar tuttular, birbirlerinin kirli çamaşırlarının bazılarını açıkladılar. Tüm bunlar, kendi çıkarları için halkı kandırmak ve halkı aralarındaki dalaşa alet etmek için yapıldı. Sonuçta, egemen sınıf kliklerinin bir kesimi kaybederken, bir kesimi ise kazançlı çıktı. Yerel seçimler sonuçlandı ama var olan ekonomik ve siyasi bunalımı giderme yerine daha da arttırdı. Aralarındaki çelişkiyi kızdırdı.

Yerel seçimlerden Özal ve partisi ANAP, büyük bir yenilgi olarak çıktı. ANAP'ın oylarının % 21'lere düştüğü, yeni siyasal sorunları da ortaya çıkardı. Özal'ın bu oy oranı ile hükümette kalması tehlikeye girdi. Egemen sınıf partilerinden SHP ve DYP'nin, oy oranlarını beklenenin üzerinde arttırması, ANAP'a karşı savasta kullanacakları en büyük koz olacaktır.

Özal ve partisi ANAP'ın seçimi büyük bir farkla kaybetmesi ve oy oranını % 21'lere kadar düşürmesinin esas nedeni, izlediği ekonomik ve siyasi politikadır. Halkınuz Özal'a büyük bir ders vermiştir.

Özal'ın yerel seçimleri kaybetmesi

halkın kazanması olarak ele alınmaz. Ya da burjuva kalemsörlerinin dediği gibi "demokrasinin nimetleri" olarak görülemez.

Seçimleri kazanan esas olarak halk değildir. Özal da değil ama egemen sınıfların diğer kanatlarını temsil eden SHP ve DYP olmuştur. SHP ve DYP'nin oylarını yükseltmelerini halkın kazanması olarak görmek saçmalaktır. Çünkü bu partilerin de ANAP'tan öзде hiçbir farkları yoktur. Kendileri de hükümet olduğunda ANAP'tan pek farklı bir ekonomik politika izlemezler. Ülke gerçekleri buna izin vermez. Her şeyden önce SHP ve DYP'nin farklı bir politikaları yoktur. Esas amaçları egemen sınıfların çıkarlarını korumaktır.

Burjuva kalemsörlerin ve "demokrat" geçinen yazarların iddialarının tersine bu seçim "demokrasi"nin bir göstergesi değildir. Bu seçimde bile burjuva demokrasisi yaşanmadı. 141 ve 142 gibi, maddelerin varlığı burjuva "demokrasi"nin varlığını yadsıyor. Ancak kısmi demokratik hak ve kısıntıların çok azının olduğu bir ortamda hangi demokrasiden söz edilebilir? Böyle bir "demokrasi" egemen sınıflar için vardır.

Egemen sınıfların çeşitli kanatları arasında yoğun bir şekilde yaşanan dalaşma seçim sonuçlarıyla daha da hızlandı ve siyasal bunalım arttı.

"En demokratik" burjuva demokrasilerinde bile halkın yararına olan bir şey yoktur. Bu egemen sınıfların halkı daha iyi ezmesi (demokratik görüntüm altında) için uygundur.

Egemen sınıflar, yerel seçimlerde halkın karşısına kendi partilerini seçenek olarak çıkardılar. "Ya beni, ya beni" ya da bir başka deyimle "kırk katır mı kırk satır mı" politikasıyla çıktılar.

SHP ve DYP "aba altından sopa" politikasını öne çıkardığından kaybetti. Özal'a bu politikayı izlettiren yine egemen sınıfların bir kesimidir. Bugünkü ekonomik ve siyasal yapı sürdürdüğü sürece hangi parti gelirse gelsin aynı politikayı izlemek zorundadır.

Proletarya ve halk açısından, Özal'ın ya da SHP ve DYP'nin seçimlerin galibi ya da mağlûbu olarak çıkması önemli değildir. Bu egemen sınıfların kendi aralarındaki bir çıkar dalaşmasıdır. Ya da halkı, kimlerin ezceğinin ve daha fazla sömüreğinin belirlenmesidir. Bu dalaş, kesinlikle halkın çıkarı için bir dalaşma değildir. Bunu halkın çıkarı olarak göstermeye çalışanlar, egemen sınıflar ve onların gönüllü yardımcılarından başka kimse olamaz.

SHP ve DYP'nin yerel seçimlerde izlediği politika, yaptıkları propaganda hemen hemen aynıdır: "Hayat pahalılığı", "işsizlik", "yolsuzluk-rüşvet", "hayali ihra-

cat", "enflasyon" vb.'dir...

Halkın ezilmesinden, 1982 anayasasının değiştirilmesinden, demokratik hak ve özgürlüklerden, işçi haklarından, memurların sendikal haklarından, Kürtlere yapılan her türlü baskılardan, öğrenci gençlik üzerindeki baskılardan, toprak sorunundan vb. söz eden olmadı. Bunu bilinçli olarak işlemediler. Hayat pahalılığı ve yolsuzluk. İşte iki ana konu. SHP ve DYP'nin halka uygulanan baskılardan, demokratik hak ve özgürlüklerden söz etmemeleri tesadüfi değil, bilinçli olarak izlenen bir politikadır. Egemen sınıflar kendi gönül rızaları ile halkın demokratik hak ve özgürlüklerini vermekten yana değildirler. Ve bu sınırı genişletmekte istemiyorlar. Çünkü bu, onların işine gelmiyor.

SİYASAL ORTAM DAHA DA KIZIŞACAK

Yerel seçimlerin bu şekilde sonuçlanması, egemen sınıflar arasındaki çelişkileri daha da keskinleştirdi. Özal'ın, seçim sonuçlarının büyük bir oranda kendi aleyhine sonuçlanmasına rağmen, erken genel seçimlere yanaşmaması, muhalefetteki egemen sınıf kanadlarının hücumlarının daha da artmasını beraberinde getirdi. Muhalefetteki kanat, ANAP'ın % 20 oy oranı ile hükümette kalmasına razı olmazlar. Özal daha fazla direnirse halkı bile sokağa dökülebilirler. Ancak bu en son başvuracakları bir yöntem olacaktır.

Özal'ın "çekilme" demesi, egemen sınıflar arasındaki çelişkinin keskinleşmesine yarıyor. Özal, bu tavrı ile bir uzlaşma zemini arıyor. Son basın toplantısında, "Sol gelecekteki oyunu aldı. Sağ ise bölündüğü için böyle oldu." demesi bir birleşme (bu biraz zor olsa da) ya da uzlaşma zemini yaratmak istemesinden başka bir şey değildir.

Özal, böyle giderse partisinin dağılacakını biliyor. Daha fazla direnmesi halinde ANAP'tan büyük kopmaların olacağı açık. Özal bunu göremeyecek kadar kör değil. ANAP'

ın seçinden yenilgiyle çıkmasını sorun başlangıcı diye nitelenmek yanlış olmaz. Çünkü, ANAP içinde esas olarak üç grup var. Bunların her biri, ANAP çatısı altında birer ayrı parti gibi çalışıyorlar. ANAP'ın zımdıye kadar bölünmemesinin ve bu mozayigi bir arada tutabülmesinin nedeni, hükümette olmasının yarattığı büyük avantajlardır. ANAP, muhalefete düştüğü anda, MDP ve HP gibi tarihi misyonunu doldurmuş olacaktır. Özal'ın direnmesi ve "muhalefet yapmam" demesinin nedenleri bunlardır.

Egemen sınıfların öntümüzdeki gündemlerinde, bu siyasal bunalımı nasıl giderecekleri yatmaktadır. Bunların içinde Cumhurbaşkanı seçimi de vardır. Egemen sınıflar bu bunalımı "erken genel seçim"le gidermeye çalışacaklardır. Özal, her ne kadar "gitmem" dese de, egemen sınıflar erken genel seçime Özal'ı zorlayacaklar ve kabul ettireceklerdir. Özal, erken genel seçimde fazla bir şansının olmadığını biliyor. Diretmesinin bir nedeni de budur.

Türk egemen sınıfları, süren bu siyasal bunalımın ekonomik durumlarını daha da kötüye götüreceğini biliyorlar. Özal ile artık istedikleri ekonomik-politikayı uygulamayacaklarını bildikleri için, erken genel seçimi zorlayacaklardır. Ayrıca "Cumhurbaşkanlığı seçimi"ni Özal'ın yapmasına razı olmayacaklardır. Bütün bunlar, ufukta erken seçimi gösteriyor. Egemen sınıflar, şimdi iki parti üzerinde (esas olarak) oynayacaklar. SHP ve DYP. Kozlar bunlar arasında paylaşılacağına benzemektedir.

Egemen sınıflar kendi gündemlerine katkıda ortak etmeye ve halkın esas sorununu unutturmaya ve kendi potalarına çekmeye çalışacaklardır. Buna, çeşitli reformist ve revizyonistlerde alet olacaklardır.

Proletarya ve halk için, erken genel seçim gündem olamaz. Elbette proletarya bu soruna kayıtsız kalmayacaktır. Erken, genel seçimlere karşı kendi politikasını daha somut olarak belirleyecektir. Ama, burjuvazinin halkı, "enüi kayruğuna takmasını" teshir edecek ve bağımsız tavrını koyacaktır. Proletarya egemen sınıflar arasındaki bu dalaşma-

dan en iyi şekilde yararlanmaya çalışmalı ve yararlanmalıdır.

Türk hakim sınıfları arasındaki çelişkilerin kızgınlaşması, proletaryanın ve halkın yararına değildir. Çünkü, kızışan siyasal ortam egemen sınıflar arasındaki dalaşmanın bir ürünü de olsa, halkın politize olması ve siyasal arenaya daha fazla katılmalarını ve çekilmelerini beraberinde getirecek. Proletarya partisi, bu konuda da doğru bir politika izlerse, kitleleri daha fazla mücadele alanına çekebilir, egemen sınıfların daha geniş teşhirini sağlayabilir. Haydutlar arasındaki çelişkilerden yararlanmak demek; haydutlardan birini desteklemek anlamına hiç gelmez. Haydutların birbirlerini kırmaları, halkın kazançlı çıkması ve devrimci mücadelenin boyutunun daha da yükseltilmesi için uğraşılmalıdır.

Sınıf bilinçli proletaryanın taktikleri çok açıktır. Siyasal iktidarı alma perspektifi doğrultusunda, güncel genelle birleştirmek ve güncelin içinde boğulup kalmamalıdır. Demokratik hak ve özgürlükler doğrultusundaki mücadeleyi siyasal iktidarı alma perspektifi siyasati ve mücadelesi ile birleştirmelidir. Halkımızın gerçek kurtuluşunun sınıf bilinçli proletarya önderliğinde DHD ve DHI ile olacağını yoğun propagandası yapılmalıdır.

Egemen sınıfların ve reformistlerin "uslu durun", "aman cunta gelir" demagogisi ve halkı sindirme politikalarının iç yüzleri açığa çıkarılıp teşhir edilmelidir. Çünkü, egemen sınıflar ve onların yardımcıları, halkın gelişen mücadelesini önlemek için, en çok üzerinde duracakları "uslu durun cunta gelir" demagogileri olacaktır. Devrimciler bu oyuna gelmemelidir. Siyasal mücadele ile pratik mücadeleyi birleştirmeli ve her alanda yükseltilmelidir. Bir taraftan işçi sınıfımızın mücadelesinin gelişmesi, öğrenci gençliğin kitlesel eylemlerindeki artışlar, kırsal alandaki süren mücadeleler, siyasal bunalımı daha da arttıracaktır. Siyasal bunalımı arttıracak esas faktörler de bunlardır. Böyle bir objektiflik, doğru politika izlenirse, "uslu durun" oyunları bozulacak ve mücadelenin kitleselleşmesi daha da artacaktır. □

İDEOLOJİK MANZARANIN ENCAMI

Geçmiş ve mevcut durumu iyi tahlil eden geleceği görür. Geleceğin kokleri geçmişte, çekirdeği ya da özü ise mevcut durumdadır. Bütün ideolojiler, dünü, bugünü ve yarını kucaklar. Doğru, bilimsel ideoloji temellerini sadece insanlığın geçmiş büyük pratiğinin değil, aynı zamanda yanlış ve doğru olan tüm teorisinin esaslı bir tarzda tahlilinden çıkan dersleri üzerinde kurar. İnsanlık kültürünün şahkalaşan tüm renk ve ışık zenginliğini dokusunda yansıtır. Büyük ve doğru perspektifler, soluğu çağları kucaklayan büyük prensiplere dayanır. Doğru ideoloji bu bakımdan ne günü birliğe teslim olur, ne de bağrında, değişmezlik anlayışını ve dogmatizmi besleyen ciddi öğelere yer verir. O ruhunu, "kendisini asma yeteneği" ile donatır. Bununla birlikte kendi içinde çelişmesiz, lekesez ve saf olan hiçbir doğru ideoloji yoktur.

Sınıfların ortaya çıkmasından bu yana yeryüzü, ideolojilerin savaş sahnesi olarak kalmıştır. Üretici güçlerin ilerleyişi ve sınıf mücadelesi, ideolojik kapışmayı, bazılarının çöküşünü, bazılarının doğuşunu ya da taze kanla yenilenişini beraberinde getirmiştir. Köle sahipleri ile (Örneğin Roma) köleler (Örneğin İkeşitlikçi Hristiyanlar) arasındaki mücadeleler, köle sahiplerinin değişik kânatları arasındaki mücadeleler, hep birbirine tamamen zıt ya da değişik nüans farklılıklarına sahip ide-

olojiler arasındaki mücadelelerdir aynı zamanda. Doğan her yeni bir din bir ideolojydi. İslamiyet, birikmiş feodal servetin ve ticaretin, yerelliği ve dar ufukları kırarak yeni sahalara açılma arzusunun ideolojisi olarak ortaya çıktı ve o dönemde darlığa karşı genişliği, yerelliğe karşı enternasyonalliği, geriye karşı ileri-yi temsil etti. Bütün bir orta çağ, iflah olmaz düşman ya da kardeş ideolojilerin savaş çağıdır. Şeyh Bedrettin'ler, Thomas Münzerler, Pugaçevler, Zapatalar eşitlik isteyen topraksız köylülerin ete kemiğe bürünmüş eşitlikçi köylü ideolojilerinden başka bir şey değillerdi. Yükselen burjuvazinin feodal aristokrasiye karşı saldırısı, burjuva ideolojisiyle feodal ideoloji, iki büyük ideoloji arasındaki savaşı aynı zamanda. Fransız devriminin kiliselere saldırısı, kiliselerin kutsal sembollerini ve İsa'nın altın tasvirlerini eriterek paraya çevirilmesi bunun çıplak bir örneğidir.

Çöküşe giden her ideoloji, karşısına dikilen ve kendisini tehdit eden yeni ideolojiye karşı, kendinden önceki tüm eski ideolojilerin hararetle bir tarzda desteğini arar. Bazen bununla da kalmaz, ya kendisini bu eski ideolojilerde yaşayan canlı öğelerle takviye eder, zindeleştirir, ya da bunlarda yaşayan gücü, kendi ideolojisinin özü olarak ilan eder. Duruma göre, bazen ise, karşısına dikilen ve kendisini tehdit eden yeni ideolojinin özünü boşaltarak, onu

göz kamaştırıcı bir elbise gibi giyerek çıkar meydana. Bizans aristokrasisinin, kendisini tehdit eden Hristiyanlığı, onun eşitlikçi özünü boşaltarak devlet dini haline getirişi buna örnektir. Burjuvazinin geçen yüzyılda, proletaryanın yükselen mücadelesi ve genç devrimci ideolojisi karşısında dine sarılması ve yine yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde kendi ideolojisini, İkinci Enternasyonalin oportünist ideolojisiyle aşlaması değişik tipte örneklerdir.

Bugün dünyanın ideolojik manzarası nasıldır?

Değişik biçimde üç tip büyük burjuva ideolojisiyle karşı karşıyayız. Kökleri burjuvazinin doğuş dönemlerine uzanan klasik burjuva ideolojisi; kökleri burjuvazinin proletarya tarafından güçlü bir şekilde tehdit edildiği yirminci yüzyılın başlarına uzanan ve burjuvazinin (geleceği gören, aydınlanmış, uyanık) bir bölümü tarafından proletaryaya karşı bir savunma silahı olarak benimsenip kullanılan İkinci Enternasyonalist oportünist ideolojisi; yani sosyal demokrat ideoloji; ve son olarak sosyalizmden geriye dönüş şartlarında ortaya çıkan modern bürokrat burjuvazinin, yeni burjuvazinin ideolojisi modern revizyonizm. Euro-Komünizm, modern revizyonizmin bir türevi olduğu için onu ayırmıyoruz.

Burjuvazi, devrimin yapıldığı ve köklü değişikliklerin gerçekleştiği yeni şartlarda, hiçbir zaman prole-

taryanın ve kitlelerin karşısına eski klasik ya da sosyal demokrat ideolojiyle çıkmaz. Kaldı ki bu, yeni şartların bir ürünü olan ve çıkarları yeni ekonomik ve toplumsal ilişkiler tarafından belirlenen yeni burjuvazinin işine de gelmez. Hatta bu yeni şartlarda ortaya çıkan yeni burjuvazinin yeni ideolojisi, eski klasik burjuvazinin ya da sosyal demokrasinin ideolojisiyle şiddetle çatışır. Eski klasik burjuvazi yeni burjuvaziye kendi klasik ideolojisini ve toplumsal sistemini dayattığından, kendisini yeni burjuvaziyle çatışma ve savaş içinde bulur. Yeni burjuvazi her şeyden önce, modern devlet kapitalizminin, stabilliğine merkezleşmiş, muazzam tek bir devlet tekelinin zirvesinde oturmaktadır. Devletleştirilmiş tüm mülkiyet onun tasarrufu, yetkisi, sevk ve idaresi altındadır. Mevcut devlet mülkiyetinin esasta parçalanması (şartların zorladığı bazı reformlara baş vursa da) çıkarlarına terstir onun. Özel tekellerin varlığı ve ülke içinde birbirleriyle ya da devlet tekelleriyle özgürce rekabeti şeklindeki klasik kapitalist anlayışa karşıdır o. Özüne ve ruhuna karşı olmasına rağmen, sosyalizmde hâlâ onun işine yarayan yanlar vardır ve o, sosyalizmin bu yölerini klasik ekolde bulunan eski burjuva kardeşlerine karşı hararetle savunur.

Üç büyük burjuva ideolojisi bugün iki büyük karup halinde birbirleriyle mücadele ediyor. Sosyal Demokrat ideoloji, modern revizyonizm karşı mücadelede başı çeken eski klasik kapitalist ideolojiyle ittifak halindedir. Buna birinci kamp diyebiliriz. Kadim ideoloji, yani din birinci kampın yanında yer alıyor. Birinci kamp, ikinci kampın bağrında kendi doğal müttefinin yanı sıra dinin canlanmasını istiyor ve teşvik ediyor. Bununla birlikte modern revizyonizm Çorbaçov'un başlattığı yeni bir taktikle kendi bağrındaki kadim ideolojiyi müttefikleştirerek birinci kampın atağını boşa çıkarma cabası içerisine girmiş bulunuyor.

Bir zamanlar tüm kapitalist ideolojiyi savunma hatları gerisine atan ve dünya çapında ona karşı saldırı inisiyatifi elinde tutan proleter devrimci ideoloji bugün savunma içindedir. On dokuzuncu yüzyıl ortalarında ve ikinci yarısında yükselen

barikat savaşları ve Paris Komünü burjuvaziye karşı yeni bir ideolojik doğuşu ve saldırıyı beraberinde getirdi. Manifestoyla başlayan büyük ideolojik saldırı, Birinci Enternasyonal'in kuruluşuyla zirvesine ulaştı. Proletarya saldırı, burjuvazi savunma içerisindeydi. Kavga alanını proleterya tayin etmişti. Paris komününde sonra dalganın şiddetini yavaş yavaş yitirerek geri çekilişiyle birlikte Proleter devrimci ideolojinin dünya çapındaki saldırısı da tavsamaya başladı. Durgunluğun ve parlamenter taktiklerin ön plana geçtiği bu İkinci Enternasyonal döneminde iki şey oldu. Oluşan yeni çağın (emperyalizm) şartları Marksizm kendisini aşma görevini dayattı. Durgunluk ve giderek artan savaş tehdidi, filizlenen revizyonizmi maddi bir güç haline getirdi. Bu dönemde, Marksizm kendisini aşarak Marksizm-Leninizm aşamasına ulaştı. Ekim Devrimiyle başlayan yeni yükseliş, proleter devrimci ideolojinin dünya çapında ikinci büyük saldırısına yol açtı ve Üçüncü Enternasyonalin kuruluşuyla taçlandı. 1923'lerden sonra dalga yeniden geri çekilmeye başladı. Artık devrim, faşizmin yükselişi ve kendi savunma dönemine girmiş bulunuyordu. Bu dönem, mevziler kaybederek geri çekiliş dönemiydi ve Stalingrad Zaferi'ne kadar sürdü. Stalingrad Zaferi'nden sonra tüm dünyada devrimci dalga yeniden yükselmeye başladı ve bunu, peşpeşe ülkelerde halk demokrasilerinin gerçekleştiği bir gelişme izledi. Bu pratik ve ideolojik atılım, Çin Devrimi'yle doruğuna ulaştı. Devrimin ve devrimci ideolojinin dünya çapındaki bu yükseliş ve saldırı dönemi, Kore Savaşı'na kadar sürdü. Dalganın inişe geçişi, Stalin'in ölümü ve Kruşçev'in iktidar gaspıyla hızlandı. Bu döneme damgasını, yeni burjuvazinin zaferi, sosyalist blokun parçalanışı ve bir yığın Proletarya Partisi'nin modern revizyonizme kayışı vurdu. Altmışlı yılların başlarından itibaren, devrimci dalga dünya çapında yeniden yükselişe geçti. Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının mücadelesi başta olmak üzere, metropollerde yeni bir canlanış başladı. Bu canlanış, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin patlaması ve etkilerini tüm

dünyaya yaymasıyla birlikte zirvesine ulaştı. Proleter devrimci ideolojinin dünya çapında dördüncü kez saldırıya geçiydi bu. Marksizm-Leninizm kendisini bazı noktalarda yenileme ve aşma hamlesiydi aynı zamanda bu. Dalganın yükselişi yetmiş kadar sürdü. Mao Zedung'un ölümü; Çin'de geriye dönüş; Arnavutluğun Mao'ya Çin Devrimi'ne ve Mao Zedung ÇKP'sine saldırısı; Vietnam'ın Sovyet revizyonistlerine tam teslimiyeti ve Kamboçya'yı işgali, uluslararası Marksist-Leninist harekete indirilen son ağır darbeler oldu. Proleter Devrimci Ideoloji'nin tüm dünya çapında, elindeki maddi mevzileri yitirerek dördüncü kez geri çekilişiydi bu. Küçük gruplar, küçük partiler, çok başlılık ve ideolojik kargaşa atmosferinin ortaya çıkıyordu bu.

Bugün aynı atmosfer içindeyiz. Ortada zengin bir teorik miras ve değerlendirilmesi gereken zengin bir geriye dönüşler tecrübesi var. Hayat kendi meşrebince ilerliyor. Ve hayat Proleter devrimci teoriye şöyle sesleniyor: "Her yeni durumdan öğrenmek, onun dersleriyle zenginleşmek zorundasın. Şu zengin geriye dönüşler tecrübesini ve sana yönelen tüm eleştirel saldırıları değerlendir, çıkaracağın derslerle kendini aş ve geçmişine layık bir dirayetle yeniden klavuz ol bana."

Yeryüzünde ideolojik manzarası en kaba, en temel hatlarıyla budur. Sınıf mücadelesi tüm dünya çapında kaçınılmaz olarak yeni bir yükselişe geçecektir. Devrimci teorinin bu yükselişe hazırlanması, önderlik etmesi, yol göstermesi, onun yükseliş süreci içinde, parlak atımlarla gelişip güçlenmesinin, yükselişten sonra ise gelecek yeni bir çekiliş dönemine güçlü silahlarla girmesinin vazgeçilmez koşuludur. Kendisini aşmayan, yükselişi geriden takip eden bir teori, büyük tarihi fırsatları kaçırmaya mahkumdur. Eğer Marksizm, Marksizm-Leninizm aşamasına varmasaydı, Ekim Devriminin arifesine ve arenasına bu aşamayla girmeseydi o büyük tarihi fırsatı kesinlikle kaçırdı. Hayatın en hoşlandığı şey, teoriyi geride bırakmaktır. Teori, hayatın bu merhametsiz mizacı kavramak zorundadır. □

Şişli Etfal Hastanesi'nde ve Çemberlitaş Kız Yurdu'nda Tezgâhlanan Oyunlar

Boyalı basının tiraj artışının genç üniversiteli kızların, ve emekli hasta personelinin şahsiyetlerine yönelik saldırılar üzerinde yükseltişi için iki örneği.

Mart ayı başlarında, gazeteler İstanbul'da çalışan ve öğrenim gören kadınlara yönelik iki önemli saldırıyla sür manşet edildi.

Bunlardan birincisi, Çemberlitaş Kız Yurdu'nun, bir olaydan hareketle, nerdeyse İluş yuvası olarak gösterilmesi biçimindeki sansasyonel bir haber, Asil Nadir'in aldığı Nokta Dergisi tarafından keşfedilirken, diğeri de "Tokmak gibi gazete" reklamıyla yayın hayatına başlayışının üçüncü gününde sekiz sütuna manşetle; hastanede skandal başlığıyla BUGÜN gazetesine aitti. Aynı gazete bu haberin ikinci yayın hayatının dördüncü günü sür manşetinde, "Bugün 1 Numara" diyerek, boyalı basında tiraj rekoru kırışının zafer çığlıklarını atıyordu. Fakat aynı gün bir başka çığlık daha atılıyordu ki, bu zafer değil, zafer ilan edenlerin, şahsiyetsiz gayri insani, habercilik ahlakının yuz karası bir tarzda, bir önceki günün haber konusu (!) edilen, ailelerine, hastalarına, dost ve akrabalarına ve yüz binlere varan meslektaşlarına karşı düşürüldükleri onur kırıcı durumun protesto çığlıklarıydı. Boyalı basına karşı tertemiz cibiseleri içinde yürüyüşe geçen hemşirelerin haklı ve gerekli lanet okumalarıydı.

Neydi olay, nasıl yansıtılmıştı, ash neydi.

• Etfal Hastanesi ile ilgili düzensiz haberin "Mucidi" M Aydın...

Birinci olay! Nokta Dergisi'nin son haftalarda üstüste yaptığı kapak konusuyla kamuoyuna lanse ettiği haberi. Haberin ikinci günü, Çemberlitaş Kız Yurdu'nda ikamet eden öğrenciler, küçük düşürüldükleri, haysiyetlerinin zedelediği ve hepsinin fütursuz bir imajla birer fabiye gibi gösterildiği gerekçesiyle, hem söz konusu derginin yayını, hem de, yurt sorumlularının öteden beri şikâyet dilekçelerini ve sorunlarını dinlemedikleri için protesto eylemine başladılar. Yemek almama ve oturma eylemiyle, Bakan Hasan Celal Güzel'i getirmeyi başaramadılar ama, kâr hırsıyla gözü dönmüş basın patronlarının bundan böyle istedikleri senaryoları binlerce genç kızın küçük düşürülmesi ve lekelen-

mesi pahasına yazamayacakları uyarısını yaptılar.

Durumu yatırtmak üzere gönderilen ve "soruşturma yapmakla görevlendirildim" diyen Kredi Yurtlar Kurumu görevlisine, yurttan kalan kız öğrencilerin yönelttiği şu sorular, haber diye kamuoyuna yansıtılan çarpık habercilerin suçluluğunun kamplarını da ortaya koyuyordu.

Bir kız öğrenci şunu diyordu. "Sizler (yurt sorumluları ve devlet YD.) Bizim namusumuzu koruyamazsanız bizden ne bekleyebilirsiniz?"

Düşünün ki, devlet, Erzurum'da, genelevi işleten Vahap Atmaca adındaki bir kadın pazarlayıcısını, İstanbul Çemberlitaş Kız Öğrenci Yur-

* Çemberlitaş Kız Yurdu öğrencilerinin odurma sistemi.

çıkarıldığında ise, "ben gazeteciyim bakın size neler yapacağım" diyor. Azadan bir zaman geçti yılbaşı günü saat bir sıralarında, hastahane de bir şeyler düyuluyor, hastahane personeli tarafından olay yerine gidildiğinde şöyle bir durum görüldü: Hemşire kıyafeti içinde bir kadın çantasında hemşire kepini çıkartıyor kafasına takıyor ve orada bulunan bir başka herifle, uygunsuz vaziyette gazeteci M. Aydın'a poz veriyor. Polise haber veriliyor yakalanıyor, olay mahkemeye intikal ettirildi. Bu arada mahkeme devam ederken M. Aydın Günaydın'dan ayrılarak "BU-GÜN" gazetesine geçiyor. "Bugün" gazetesi de bu mizansenin tokmak gibi hemşirelerin kafasına indiriveriyor.

Olayı, hastane avukatı Hüseyin YETER'in ağızından kısaca özetledik.

Birçok hemşire ve personeli de dinledik hepsi aynı şeyi anlattılar, hepsi de endişeli, gururları kırılmış "Şimdi ne olacak" beklentisi içindeydi. 3 ay önce ortaya çıkarılarak dava edilmiş olan bir senaryo, 3 ay sonra yayın hayatına yeni başlamış bir günlük gazetenin "Fiaş haberi" oluyor ve tiraj rekoru kırma hırsı, hemşirelerin gururlarına ve namusuna yönelik saldırı pahasına haber (!) konusu edilebiliyor.

Aslında bu iki olayın (kız yurdu ve hemşire olayı) özellikle seçilmesinin bilinçli bir amacı var. Amaç; işsizlik, yoksulluk baskı ve zülmünden bunalmış milyonların dikkatlerinin bu tür "namus" sorunlarına çekilerek egemen sınıflara hizmetkârlık yapmaktır. Tabii aynı ineğin memelerinden beslenmek, burjuva basını ve onların koruyucuları bürokrasiyi, siyasal erki elinde bulunduran güçleri aynı kaba koyuveriyor. Bu tür sansasyonel haberler halkın geri kesiminin, belli noktalardaki açığına hitap etmekle, bu tür haberleri merkezi yayın politikalarına oturtan yayınların fazla satışını sağlarken, her benzer olayın en az bir hafta kamuoyunda tartışıldığı düşünüldüğünde, bu süre içinde egemen sınıflar tarafından onur kırıcı yaşam koşullarına mahkum edilen emekçi halkın, durumlarının gerçek sebepleri üzerinde düşünme olana-

du'nun kantinini işletmek üzere gönderiyor. Herhangi bir özel kuruluşa dahi, basit işçi olarak alınan bir insan hakkında, aylarca güvenlik soruşturması yapan devlet, kadın ticaretini suç saymıyor ve ülkenin geleceğini temsil edecek olan genç kızların gururlarının kırılmasını, zan altında bırakmalarını, psikolojik çöküntü içine girerek sağlıklı öğrenim yapamamasını vb. suç saymıyor olacak ki, bir genelev patronunu, "bizim çocuklarımız" diye söylenmeyi ihmal etmedikleri genç insanların yatıp kalktığı bir yere kantin müdürü yapabiliyor. Üstelik, yurttaki kızların bu aşağılık namus düşmanı şahsın durumunu hissetmeleri üzerine, yurt müdürüne, bu şahsın alınması yönünde, yazdıkları dilekçeler işleme konmadığı gibi, öğrencilere, "dilekçeye imza atınlar, yurttan atılır ama, Vahap'a bir şey olmaz, Vahap burada kalır" denerek, Vahap'ın suç ortaklarının hangi tepelerde ikâmet ettiklerinin ipuçlarını da vermiş oluyorlar. Üstelik, aynı sorunlar Vezneçiler Kız Yurdu'nda da zühur etmesine rağmen, bu rahatlıkla örtbas ediliyor.

Olayın gelişimi günlük basına da yansdığı için bizim tekrar etmemizin yararı yok, ancak şu soruyu özellikle sormak gereğini duyuyoruz: Ülkemizin geleceğında temsil-

cileri, ülkemizin, yönlendiricileri, anneleri... bu genç kızların namusuna yönelik bu saldırıları yapanlar kim, bunları güvence altına alan kim? Sözlüm ona "sosyal" devlet; bu kızların yanında mı yer almalı, yoksa, aşağılık emelleriyle bu insanları zan altında bulandıran, ailelerine, arkadaşlarına ve çevrelerine karşı suçlu duruma düşürülerek psikolojik açıdan da çöküntüye neden olan Vahap ve suç ortaklarının yanında mı?...

İkinci olay da "Tokmak gibi gazete"nin Mart 12 tarihli yayınıyla "Hastahane de Skandal, hastalar ilaç beklerken çılgın hemşire koridorda ziyaretçiyi aşk yapıyordu" başlığıyla veriliyordu.

Dergimiz, hemşirelerin düzmece haberi protesto edişleri esnasında yaptığı araştırmada şu gerçeği ortaya çıkarıyordu: Olay tamamıyla bir düzmeceydi. Düzmece haberin yaratıcısı ise daha önce Günaydın gazetesinde foto muhabiriyken hastahaneye sürekli gelen birtakım çirkef hareketlerde bulunan Mehmet AYDIN diye bir "garip adam"dı. Bu "adam" zorla acil servise giriyor, orada ameliyat yapılırken bir elinde sigarasıyla dolaşiyor, çıkarılmak istiyor çıkıyor, sigara içmeye, beyin ameliyatı olan hastanın resimlerini çekmeye devam ediyor. Zorla

ğ geçici de olsa ertelendiği için de, siyasal iktidarın arzuladığı bir sosyal edilgenliği süreklileştirerek, egemenlerin değirmenine su taşır. Toplumda hiç bir şey tek başına ele alınmaz. Her olayın ve yansıtılış biçiminin bir neden sonuç zinciri, ulaşmak istenilen bir hedefi vardır. Bu tür suni ve gerçek olmayan haberlerin amacı da budur. Nitekim "Tokmak" gazetesi haberinin ikinci günü, "Bugün 1 Numara" ibaresini sekiz sütuna marşet etmesinin hangi "mübah" yollarla nereye varılmak istendiğinin anlaşılır sebebi- dir. Yani, "benim tiraj rekorları kır- mam için her yol mübah" anlayışı soruluyor.

Burjuva basınının her el değişme- de, ve yeni adlarla piyasaya çıkma- da özellikle, ezilen sömürülen, emekçi insanların namusuna haya- sızca saldırmalarının halkın namus konusuna hassas bakışını bildikleri içindir. Onların barm teline basarak, (yani hem emekçilerin ve gençliğin) hem belirli konudaki açlığı eşeleye- rek onları karalama yöntemiyle du- yarlı kıyor, hem de bu kesimi ilgi- lendirdiğinden dolayı bunları bir pa- zar haline getirip, bu yığınların ce- bindeki parayı da çekip alarak tiraj rekorunu bu yığınlar vastasıyla yap- maktadır.

Sonuç Ne?

"Bugün gazetesi" "Şişli Etfal

Hastanesi'nde Skandal" başlığıyla verdiği sansasyonel, ama gerçek di- şî 'haberi' ile ilgili 18 Mart 1989 ta- rihtli sayısında bir açıklamayla, ka- muoyundan özür dileyerek "olumlu" bir tavır takınmış, ama, Asil Nadir'in maharetli dergisi saye- sinde kız yurdu sakinleri tam bir dramaya itilmiş, gerici psikopatla- rın saldırılarına uğramış, odalarına kesik kedi başı atılmış ve o gelece- ğin, bilim adamı, politikacı, dokto- ru, mühendisi genç kızlarımız, bir gece vakti çantasını kaptığı gibi tam bir paniğe yurdu terk etmişlerdir. Ama egemen sınıfların ve onların se- si yayınların kocaman büyüklükte- ki günahları orta yerde kalmıştır. □

ANKARA'DA ÖĞRENCİ GENÇLİK

Egemen sınıflarda bir telaşır başladı. 8 yılı aşkındır astı- ğım astık, kestiyim kestik mantığıyla ülkede vahşi bir terör estiren egemen sınıflar telaşlanmakta haklılar. Çünkü, dağlar, sokaklar her geçen gün ısınmakta. Bugüne kadar önemli ölçüde devrimci, de- mokratlar üzerinde kurdukları baskı ve denetim mekânizması her ge- çen gün biraz daha kırılmakta, ör- gütlülükler gelişip güçlenmekte.

Devlet terörü salt devrimcilere yö- nelik olmayıp, derece farklılığıyla çeşitli milliyetlerden halkımıza da yapılmaktadır. Egemen sınıflar ken- di yoz kültürlerini de halka empoze ederek onu dört bir yandan abluka altına alıp, baskı ve demagoji bom- bardımanına tuttular. Yani, "suyu zehirleyip, balıkları orada yaşaya- maz hale getirmenin" her yolunu de-

nediler. Nedeni, devrimcileri halk- tan soyutlamak, işçileri, emekçileri halktan soyutmaktır. Bunda da önemli oranda başarı kazandıkları- nı günlük yaşamımızda görmek mümkündür.

Devlet terörünün ve demagojik saldırıların en etkin olduğu şehirler- den birisi Ankara'dır. Memur ve öğ- renci kenti olarak da adlandırılan Ankara'da polis denetimi çok faz- ladır. Başkent olması, işçi sınıfının cılızlığı (hem nitelik, hem sayı, hem de örgütlülük anlamında) küçük burjuvazinin çok yoğun olması ve öznel nedenlerden dolayı sağlam ve etkin örgütlülükler 1 urulamamıştır. Ankara'da genel olarak devrimci hareketin motorunu öğrenciler olu- şturmuştur. Bunun bilincinde olan egemenler üniversitelerin denetimine özel bir önem vermektedir; üniver- sitelerde baskı ve terörü dizginsizce

uygulamakta. Yukarıdaki nedenler ve aşağıda belirteceğimiz hata, ek- sik ve zaafarla birleşince, Ankara'da devlet terörüne karşı çoğunlukla suskunluk hakim olmuştur. Öylesi- ne ki, İstanbul'da yapılan ve polisin müdahale etmediği (ya da edemedi- ği) bir eylemin benzeri hatta daha yumuşak Ankara'da yapıldığında ardından polis operasyonları başla- maktadır, onlarca öğrenci gözaltına alınıp işkence tezgâhlarından geçiril- mekte, bir çoğu DGM'ce keyfi ka- rarlarla tutuklanmakta, ve 2-3 ay sonra aynı mahkemece tahliye edil- mektedirler. Bu gözaltılar ve tutuk- lamalar genellikle kişilerin hazır ol- madıkları bir zamanda olduğundan, gözaltına alınan bir çoğunun pasif- leşip sinmesi gündeme gelmektedir. Hele bir de gazla yol almıyorsa pa- sifleşmek ve sinmek çok daha kolay

olmakta. Çünkü, polis-idare baskısının yanı sıra aile baskısı ve gelecek telaşı boy gösterince küçük burjuva öze gerçekler karşı karşıya gelmektedir.

Kuşkusuz bizim gibi yarı - sömürge, yarı - feodal ülkelerde her türlü devlet terörü günlük yaşamın bir parçasıdır; devriminyolu çok daha çetin, çok daha engebelidir. Ancak, bu bize; hertürlü saldırıya karşı barikatlarımızı ve sathlarımızı sağlamlaştırma doğrultusunda önlemler almamızın önemini bir kez daha göstermektedir. DKÖ'lerde ya da bu işlevi görebilecek yapılanmalarda en geniş katılma ulaşmak bu öalemlerden birisidir. DKÖ'lerin özeldede öğrenci derneklerinin cılız olmasında kitleleşmeye yönelik somut adımların atılmayışının payı büyüktür, hatta en önemli eksiklik budur. Buralarda amaçla araç birbirine karışmış, neredeyse bir kör doğuşu hakim hale gelmiştir. En önemli durumlarda, öğrenci gençliğin en canlı zamanlarında grupsal çıkarlar öne çıkmış, yumruğun vurulması gereken hedef neredeyse gözlerden kaybolmuştur. Bunun da ardından yine kısır tartışmalar "ben ettim, ben yaptım"larla tekrar gündeme girmiş ve kör doğuşu devam etmiştir. Aynı okulda, aynı öznal koşulları yan yana yaşayan gruplar önlendeki sorunlar karşısında pasif kalıyorlarsa unutulmasın, en önemli nedenlerden birisi bu dalaşmalardır. Kimileri kendi başlarına aldıkları kararları kitleye ve dışındaki gruplara dayatmakta, onları sürü gibi görme mantığından sıyrılmamakta ve böylece de tekkecilik mantığı, didişmeler gelişme zemini bulabilmekte. Bazı gruplar ya da bireyler ise temkinlilik" adına kitle kuyrukçuluğundan sıyrılmamakta, öncüler mi, artçılar mı anlaşılmasamakta.

Mart ayı hem dolu bir aydır, hem de civil civil baharın ilk ayıdır. 16 Mart 1978'de İstanbul Üniversitesi'nde 7 öğrencinin katledilmesi, Halepçe katliamı, 21 Mart NEVROZ bayramı, Kızıldere olayları Mart aylarında yaşanmıştır.

Yıldız Üniversitesi'nde hakkı taleplerini dile getiren öğrencileri da-

ğıtmak amacıyla polisin ateş etmesinden sonra birçok ilde olduğu gibi Ankara'da da öğrenci gençlik-hakkı olarak bu olaya tepki duydu. Ankara'da her okul kendi bünyesinde olayı protesto etti. Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü'nde 150-200 kadar öğrenci bu olayı sloganlı, dövizli bir yürüyüşle protesto ederken, jandarma tarafından çembere alınıyor. Arkadaşlarının çembere alındığını gören diğer öğrencilerden 1000 kadarı daha çok meraktan çevrede birikmeye başlıyor. Arkadaşlarının eylemini alkışlarla destekleyen bu öğrenciler de kendiliğinden jandarmanın etrafına bir çember kurmuş oluyorlar. Bunun üzerine olayı büyütmemek için jandarmalar aradan çekiliyor. Bu olaydan 1-2 gün sonra 9 öğrenci gözaltına alındı ve daha sonra da DGM'ce tutuklandı. Birkaç gün sonra da son gözaltıları, 16 Mart katliamını ve Halepçe katliamını protesto etmek amacıyla 50-60 kişinin katılımıyla bir forum yapıldı. Cebeci Grubu'nda 500 kadar öğrencinin katılımıyla sloganlı, dövizli bir yürüyüş yapıldı. Bu eylemden iki gün sonra aralarında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanının da bulunduğu 3 kişi gözaltına alındı. Bu olayı protesto eden öğrencilerin forumundan ve oturma eyleminden sonra bu kez de 4 öğrenci gözaltına alınıyor. ODTÜ Öğrenci Derneği servis parası olarak öğrencilerden 30'ar bin lira istenmesini, vermeyenlerin ise programlarının yapılmamasını protesto etmek amacıyla bildiri dağıttı. Yukarıdaki özel günler için benzer eylemler yapıldı. Bu olaylardan sonra rektörlük bu parayı almaktan vazgeçmek zorunda kaldı. Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veterinerlik Fakülteleri de 100 kadar öğrencinin katılımıyla benzer eylemler gerçekleştirdiler. Gazi Üniversitesi'nden, ODTÜ'den, kısaca hemen her okuldan onlarca öğrenci gözaltına alındı. Kesin sayıları henüz bilinmiyor gözaltına alınanların. Dil Tarih'ten ise polisin öğrencileri gözaltına alma girişimi diğer öğrenciler tarafından engellendi.

Her zaman olduğu gibi bu kez de polis terör estirerek öğrenciler üzerinde korku ve panik havası estirmeye çalışmıştır. Ve her zamanki gibi yine bazı üniversitelerde bir ya da iki grubun aldığı eylem kararları diğer gruplara ve kitleye dayatılmıştır. Bu da her zamanki gibi ilişkileri olumsuz noktalara getirmiştir.

Eylemlilik sürecine olabildiğince en geniş kitleyi çekmenin yolları aranmalıdır. Bu da gönüllü bütün grupların sürecin her aşamasına katılımıyla mümkündür. Unutulmasın ki böylece eylem kararı dayatmaları grupların eylemlilik sürecine katılmasının önünde büyük bir engeldir. DKÖ'lerinin politik örgütlenmelerle karıştırılması sonucu DKÖ'lerin homojenleştirilmesi amacıyla durup dinmek bilmeyen didişmeler de kitleleşme ve gruplar arası olumlu ilişkiler önünde önemli başka bir etkidir. Aslında bu iki olumsuzluk da aynı öznal, yani tekkeciliğin mantığıdır. Bu küçük burjuva hastalıktan bir an önce kurtulmak herkesin çıkarıdır.

Bazı okullarda herhangi bir ya da birkaç grup öznal durumları gereği (kişilerin yetersiz olması sayılarının çok az olması vb.) pasif olabilir. Ancak, bu onları hiçe saymak, dışlamak anlamına gelmemeli. Aksine onları da bu sürece katarak aktifleşmelerini sağlamaya çalışmak ve onların yapabileceği katkıları almalarını bilmek gerekir. Her grup, her birey bu maratona sonuna kadar götürmez. sorun, bunları gelebilecekleri noktaya kadar çekmek, devrime verebilecekleri ne varsa onu almaktır.

Ankara'da öğrenci gençlik olması gerekenin çok gerisindedir. Önemli bir potansiyel olmasına rağmen, bu potansiyelin gücüne yakışmayan bir pratik mevcuttur. Bunda yukarıda belirtmeye çalıştığımız hata, eksik ve zaafların önemli bir rol oynadığını herkes kendi okulunun özgülünde görebilir.

Unutulmamalıdır ki devrim amacına yönelik atılacak pratik adımlar, güçlü bir kitle desteğinden almadıkça donup kalmaya ve başarısızlığa mahkumdur. □

Yıldız'da estirilen devlet terörü!

Bilimsel özerklik yerine "Kıç tertü oturmak" politikasının göze görülür halidir. Polisin keyfi serinde! Bilimin sahipleri ise can dedinde.

Geçtiğimiz şubat ayının son haftasında, Yıldız Üniversitesi'nde meydana gelen polisin öğrencileri kurşunlaması olayı, gündeme polis-idare işbirliğinin teşhirini ve can güvenliğinin sağlanması talebini getirdi. Polisin genelde halkı, özelde öğrencileri kurşunlaması yeni bir olay mıydı ya da yeni bir politika mıydı?

Kuşkusuz hayır! 12 Eylül öncesi kitleler, resmi ve sivil faşist güçlerin faşist saldırı ve tertiplerinden nasiplerini bol bol almıştı. 12 Eylül askeri faşist darbesiyle birlikte bu politikalar daha da şiddetlenerek devam ettirilmiş, özellikle doğu halkı üzerinde bu politikalar kitlesel katliamlara ulaş-

mıştı. Yeni olan, üniversitelerde önceden de var olan- polisin öğrencilere ateş etmesiydi.

Emperyalizme göbeğinden bağımlı komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıfı, emperyalizmin çıkarlarını gözetken, kollayan ekonomik-politik uygulamaları, beraberinde toplumsal çalkantıları da getirmektedir. Dolayısıyla bu durum ülkemizde sürekli bir ulusal krize yol açmaktadır. Halk güçlerinin en sıradan, en alt düzeyden ekonomik-demokratik talepleri bile, karşısında devlet terörünü bulmaktadır. Çünkü ülkemiz koşullarında, ekonomik-demokratik talepler bile göz açıp kapayıncaya kadar siyasi bir talebe dönüştürülmekte ve siyasi ikti-

daraya yönelebilmektedir.

Bunun bilincinde olan egemenler, Yıldız örneğinde olduğu gibi akademik taleplere bile tahammül edememekte, kitlelerin üzerine terör ve zorbalıkla gitmektedir. Yıldız Üniversitesi'ndeki gelişmeleri de bu perspektifle ele almalıyız ve kesinlikle, bunun yeni bir politika olduğu hatasına düşmemeliyiz. Yıldız'da öğrencilere kurşun sıkılması, egemenlerin özelde öğrenciler üzerindeki politikalarının sadece bir devamıdır.

Olayın bir de yerel seçimler öncesinde meydana gelmesi, egemenleri daha da telaşlandırmış, kıvılcımın diğer üniversitelere sıçramasından korkmuşlardır. Zira Milli Eğitim Bakanı'

nun, olayın hemen ardından bir açılımıyla polisi kınaması (!), üniversitelerde polisin silah kullanmamasını istemesi, egemenlerin kitleleri pasifize ve nötralize etmeye yönelik çabalarını ciddiye almamak olası değil. "Papaz" rolüyle sahneye çıkan Eğitim Bakanı, "Öğrenciler yardım edin, anayasayı değiştirelim" (!) çağrısıyla, öğrenci kitlelerinin karşısına demokrat pozlarında çıkması, öğrencilerin meşru taleplerini düzen sınırları içine çekmeye çalışması boşuna! Yine egemenlerin tescilli uşağı, YÖK mimarı Doğramacı'nın açıkça "Polis görevini yapmıştır, bakana katılmıyorum, bana olayı kınıyorum dedirtemezsiniz." gibi ifadeleriyle, elinden oyuncuğı almış çocuk misali, avaz avaz bağırması, egemen kamplardaki bu olaya ilişkin, iki ayrı görüşün çıkması, kendi iç çelişkilerini ve acizliklerini de gözler önüne sermiştir.

Yıldız Üniversitesi'ndeki süreci ta başından ete alırsak, olaylar şu şekilde gerçekleşti: Rektörlüğün 7.2.1989 tarihinde astuğı bir duyuru, aynı zamanda öğrencilerin binbir çabayla kazandıkları hakları gasbetmenin de duyurusuydu. (Bitirme projelerinin alınmasında yeni bir takım önkoşulların getirilmesi, gündüz bölümlerinin gece bölümlerinden gece bölümlerinin de gündüz bölümlerinden ders alınmasının engellenmesi, ders alınmasında yeni sınırlamaların getirilmesi, 2000 liralık zorunlu bağış alınması vb.)

Duyurunun hemen ardından geniş öğrenci kitlesi hosnutsuzluğunu dile getirmiş ve öğrenci derneğini bu konuda tavır almaya zorlamıştı, zorlamıştı diyoruz çünkü YILDIZ-DER yönetim kurulu sürece müdahale etmekten uzak, yasal prosedürlerin arasında boğulmuş, bürokratlaşmış, han-

tal, ardarda istifalar nedeniyle bir kaos içindeydi. Fakat tabanın yoğun talebi karşısında geçikmeli de olsa imza kampanyasıyla başlayan bir süreci önüne koydu. Toplanan imzalar pankartlı, sloganlı bir yürüyüşle rektörlüğe götürülecekti. Birçok aksaklığa rağmen, önceden kısmen belirlediğı gibi çalışmalar başladı. Bir yandan imzalar toplanırken bir yandan da üniversite içinde dövizler vs. asıldı. Cuma günü yemekhanede yapılan kısa bir konuşmanın ardından pankartlı, sloganlı orta bahçede doğru yürüyüş başladı. Orta bahçede yine kısa bir konuşmanın ardından rektörlüğe kadar yüründü.

Rektörlüğün önünde öğrenciler sloganlı, türküllü, coşkulu bir şekilde otururken, YILDIZ-DER yönetim kuruluından birkaç arkadaş da temsiki olarak rektörlüğe kılının taleplerini ve toplanan imzaları ilettiler. Ne olduysa bu arada oldu. Bir sivil polis öğrencileri videoya alırken bir diğeri de gazeteci kılığında fotoğraf çekiyordu. Öğrenciler haklı olarak tepkilerini dile getirdiler ve bu şüpheli tiplerden kimlik sordular. Polislerin bir tanesi silahına sarılarak "siz kim oluyorsunuz da bize kimlik soruyorsunuz" diyerek öğrencilere doğru bir el ateş etti. Kısa bir kargaşadan sonra kitle dağılmaya- rak, daha bir gür sesle "Polis okuldan defol", "Can güvenliği istiyoruz", "Onursuz rektör, istifa et" vb. sloganlarını haykırdılar. Tüm bu gelişmelere rağmen öğrencilerin yanına inmeyen rektör, "Ben size dargınım, siz alternatif açılış yaparak beni bakanın yanında mahcup ettiniz." diyerek adeta öğrencilerle alay ediyordu. Eylem komitesi, rektörün bu tavırlarına ve polisin ateş etmesiyle birlikte olayların akışının değişmesine rağmen doğru insiyatifi koyamadı, rektörlü-

ğe, sonuç vermeyen inip çıkmalarla kitlenin coşkusunu da kırdı. Rektörlüğün ağzımıza çaldığı bir parmak balı (ders alma dilekçelerini bir hafta uzatarak), eylem komitesi kitleleri dağıttı.

Sah günü, diğer üniversitelerden öğrencilerin katılımıyla orta bahçede büyük bir forum yapıldı. Forum öğrencilerin olayı kınayan, polis idare işbirliği ve can güvenliği talebi noktalarında yoğunlaşan konuşmalar, türküler, topluca çekilen halaylarla coşkulu bir şekilde tamamlandı. Daha sonra beşerli sıralar oluşturularak, sloganlarla üniversite dışına doğru yürüyüşe geçildi. Barbaros Bulvarı'ndan Beşiktaş'a doğru onatlı, onbeşerli kortej halinde yürüyüşe henüz geçilmemişti ki, harami sürülerinin coplu, tekmeli saldırılarıyla kitle dağıldı. Sayısı tam olarak belirlenemeyen birçok öğrenci gözaltına alındı, coplandı, tekmelendi.

9 yıl sonra, ilk defa bir üniversitede henüz de polis tarafından atılan bu kurşunla birlikte, taktiğimizi "polis idare işbirliğine son" ve "can güvenliği istiyoruz" taleplerini öne çıkartmak, bu noktalarda odaklaşmak olmalıdır. Fakat bu hiçbir zaman asli talebimiz olan "tüm kurum ve uygulamalarıyla YÖK kaldırılsın" stratejimizi karartmamalıdır.

Hiçbir güç, hiçbir kurşun demokratik halk güçlerinin haklı ve onurlu mücadelesini engelleyemeyecektir! □

POLIS-İDARE İŞBİRLİĞİNE SON!

CAN GÜVENLİĞİ İSTİYORUZ! TÜM KURUM VE UYGULAMALARIYLA BİRLİKTE YÖK KALDIRILSIN!

YAŞASIN DEMOKRATİK HALK ÜNİVERSİTELERİ!

BOLU'DA ÖĞRENCİ OLMAK

Ülkemiz genelinde hakim sınıflar ve bunların temsilcilerinin gençlik üzerindeki

baskı, sindirme ve depolitizasyon politikalarının ardı kesilmemektedir. Demokrat ve devrimci kesim

üzerinde sürdürülen baskı ve sindirme politikaları Bolu'da had safhada ulaşılmış durumdadır.

Bolu ilinde öğrenci gençliğin Kasım ayında koyduğu yemek boykotunun yankıları hâlâ sürmektedir. Yemeklerin kalitesinin düşük olması, yemek alırken kız ve erkeklerin ayrı ayrı sıralara girmesi ve yemek hane, yurt ve okul personelinin tutumlarını protesto niteliğinde gelişen yemek boykotuna yaklaşık 300 kişilik bir kitle sağlamıştır. Boykot sonrasında gerek Eğitim Yüksekokulu'nda gerekse Meslek Yüksekokulu'nda 80 kişiye soruşturma açılmıştır. Açılan bu disiplin soruşturmaları sonucunda, polis-idare işbirliği sonucunda kralıklarına yakışı bir şekilde 10 kişi 1 yıl, 1 kişi 6 ay, 6 kişi 15 gün okuldan uzaklaştırma ve diğerleri de uyarma ve knama cezalarına maruz kalmışlardır. Ayrıca birçok öğrenci gözaltına alınmış ve "Bize muhbirlik yapmazsan bu okulu biteremezsin" tehditleriyle öğrencilere muhbirlik teklif edilmiştir. Bolu ilindeki faşist Türk-İslâm sentezine dayanan üçgen hâlâ yaşamını sürdürmektedir. Hem de açılarını daha da genişleterek. Okul yurt bir tarafta, Zeki Arslanürk'ün kralığında bulunan Meslek Yüksekokulu, diğer taraftan da Muammer Aldıç'ın kralığında bulunan Erkek Öğrenci Yurdu.

Bolu'da yurda başvuran bir öğrencinin, yurda kayıt olabilmesi için; önce öğrenci hakkında bir fizibilite raporu hazırlanır, daha sonra Bolu'da faaliyet gösteren Türk Ocağı ve Milli Gençliği ile ilişkisinin derecesi, sonra da beş vakit namaz kılıp kılmadığı tespit edilir. Bunları yerine getiremeyen öğrenci yurdun bahçesine bile giremez. Hele bu öğrenci İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyorsa işi daha da zorlaşıyor. Fakülte eski sekreteri Mehmet Akçay'dan iyi hal kâğıdını da alması gerekmektedir. Yurt Müdürü Muammer Aldıç'ın bir öğrenciye söylediklerini aynen aktarıyoruz: "Bak kardeşim, biz buraya her ipi sapı belli olmayam almıyoruz. Bu yurda ancak bizim düşüncemizde olan insanlar girebilir. Bizim amacımız buradaki insanları düşüncelerimiz doğrultusunda yetiştirmektir. Zaten bizim düşüncemizde olmayan bir insan bu yurda giremez. Eğer kazayla girmişse de en kısa zamanda kapı dışarı ederiz."

Yurtların bir üs olarak kullandığı, okulları kendi çiftlikleriymiş gibi at koşturdukları, karakolların kendi özel muhafızlarıymış şeklinde tanıttıkları Bolu'da sindirilemeyen öğrencileri bakın neler bekliyor. Bu-

rada bir çözüm bulmuşlar. Vurucu tim diğer bir adıyla yetiştirilen Ülkücü Gençler, Türk Ocağı-Milli Gençlik Vakfı'nın etrafında topladıkları öğrencileri yine güdümü altında faaliyet gösteren Kung-to salonlarında yetiştirip, yurt-okul-polis üçgeninin sindiremediği demokrat-devrimci öğrenciler bunların saldırılarıyla karşılaşmaktadırlar. Demokrat-devrimci öğrenciler sokakta ağır hakaretlere uğruyor, evlerinin yoluna 8-10 kişilik faşist çetelerce pusu kurulup, taş sopah saldırılara maruz kalıyorlar. Nitekim bir arkadaşımız 10 kişilik bir faşist çetenin saldırısına uğrayarak çeşitli yerlerinden aldığı yaralar sonucunda 7 günlük doktor raporu almıştır. Bu olaylar sonucunda gözaltına alınan yine demokrat öğrenciler, evleri basılan yine onlar. Oysa okul-yurt-polis-Türk Ocağı ve Milli Gençlik Vakfı bünyesindeki bu çeteler elini kolunu sallaya sallaya do-laşmaktalar. □

Evet, BURASI BOLU!..

DEVLETİMİZ HUKUK DEVLETİ!..

Bolu'dan bir YENİ DEMOKRASI Okuru

Kartal Lisesi'nde gerici yobaz öğretmenler istemiyoruz...

İstanbul Kartal Lisesi'nde gerici, faşist öğretmenler okulda terör estiriyorlar. İdareyi elinde bulunduran bir grup dinci ve aynı zamanda faşist öğretmenler, okulu ortaçağ medreselerine çevirmek istiyorlar.

Hele içlerinde meşhur olanı, faşist Humeyni uşağı, Latif Açıncı diye biri var ki, Din derslerini fırsat bile rek adeta beyin yıkıyor.

Henüz jekillenmemiş gençler de kolayca bu gericinin tuzağına düş-

biliyorlar, bu da yetmiyormuş gibi, dersten sonra ev toplantılarına öğrencileri özellikle çağırıyor. Not korkusu olan zavallılar ve bir grup yakınlara buna çok seviniyor. Hoca, "Yeter ki siz gelin, size bir haftada Kur'an öğreteyim ve sizi dini bilgilerle burada söylemediklerimle eğiteyim" diyor.

Bu kadar aşağılık, faşist, gerici bir yobazın okulda yeri olamaz. Biz böyle öğretmen istemiyoruz. Böyle bir yobaza rağbetin olması ise üzü-

cü. Devrimci, ilerici gençler olarak buna tahammül edemiyoruz. Bütün bunlar idarenin isteğiyle yapılıyor.

Öğretmenlerden birinin, Türkiye'de imam hatip çok demesi, okuldaki bütün faşist öğretmenleri harekete geçiriyor, faşist öğrencilerin haber verdikleri her söz hakkında soruşturma açılıyor, bütün sınıf öğrencileri sıradan sorgudan geçiriliyor. Ama bir din öğretmenin öğrencileri aştıran beyin yıkamaya davet etmesi hoş karşılanıyor, idarenin işi-

ne geliyor. Bütün bu iğrenç, iğrenç olduğu kadar da biz devrimciler açısından tehlikeli olan olaylar, hem de Kartal gibi emekçi ve ilerici halkın yoğun olduğu bir yerde oluyor. Kartal'ın emekçi halkını, ilerici ve devrimci gençlerini burada uyarıyor, kayıtsız kalınmamasına istiyoruz. Zaten azınlıkta olan, susturulmuş devrimci öğrencilerin en ufak hareketi okuldan atılmasına, uzaklaştırılmasına yetip de artıyor. Türlü bahanelerle yapılan aramalar ilerici, devrimci öğrencileri hedefliyor. Ve polisle işbirliği halinde yapıyor.

Diğer taraftan her türlü yayın, gazete, dergi okula rahatlıkla giriyor, hatta kaynak olarak faşist öğretmenler tarafından veriliyor. Yeni Demokrasi dergisini, olaya duyarlı olacağı kanısıyla bu mektubumuzu yazıyoruz. Bunları teşhir etmek si-

ze düşüyor. □

OKULDA FAŞİST IDEOLOGLAR DEĞİL-ÖĞRETMEN İSTİYORUZ.

BÖYLE FAŞİST BİR İDARE İSTEMİYORUZ.

BÜTÜN DEVRİMCİLERE VE DEVRİMCİ TUTSAKLARA SELAM.

**Bir grup Devrimci öğrenci-
Kartal Lisesi'nden**

8 Mart Emekçi Kadınlar Günü ve Kadınlarla Dayanışma Yürüyüşü:

“Ayırmıçığa Karşı Kadın Derneği'nin düzenlediği “Kadınlarla Dayanışma Yürüyüşü” 10 Mart'ta Üsküdar-Bağlarbaşı'nda coşkulu bir kitlenin katılımıyla yapıldı. “8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü” nedeniyle düzenlenen yürüyüş kadınların yanı sıra çok sayıda erkek de katıldı. Çok sayıda yaşlı kadının katılımının dikkati çektiği yürüyüşte oldukça kalabalık Çevik Kuvvet, sivil ve resmi polisin çemberi içinde yapılan uzun yürüyüşün sonunda günün önemini, kadınların toplumdaki yeri ve geleceğiyle ilgili yapılan konuşmalarla son buldu.

“Kadınlar Üzerindeki Baskıya Son”, “Kurtuluşumuz Örgütlülüğümüzdür”, “Yaşamın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü” vb. dövizlerin taşındığı yürüyüşte çevrede oluşan büyük kalabalık ilgiyle yürüyüşçüleri izlemenin yanında alkış ve pencerelerden el sallayarak destek verdi. Polis yürüyüşçülere müdahalede bulunmamasına rağmen yürüyüşçüleri kameraya aldı. Tek tek kişileri görüntülediği dikkati çekiyordu.

Kadınların yürüyüşünde “dayanışma” çığırın ön plandaydı.

Yürüyüşün sonunda kadın sorunları ve kurtuluşunu içeren konuşmalar yapılarak kadın sorunu tartışıldı. Bir kadın konuşmacı, “Ben Kürt’üm. Kürtçe konuşmak istiyorum. Ancak, ana dilimizle konuşmamız yasak” dedikten sonra bu

gerçeği dile getirmek amacıyla ağzını bağlayarak kürsüden indi. Feminist konuşmacılar kadın sorununu toplumsal sorunlardan, kurtuluşunu toplumsal kurtulustan ayrı konuşmalarının yanında, kadın sorununu toplumsal soruna, kurtuluşunu top-

lumsal kurtuluşa bağlayan konuşmacıların konuşmalarını sabote edici tavırlarıyla dikkati çektiler. Feministlerin tutumlarının tam tersi çok sayıda erkek, yürüyüşe katılarak kadın sorununa karşı duyarlı olduklarını gösteriyordu.

Konuşmalar esnasında gelen mesajlardan bir bölümü okundu. Okunmayan mesajların adları verilerek destek verdikleri açıklandı. Dergimiz Yeni Demokrasi'nin mesajı şöyleydi:

TERTİP KOMİTESİNE

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, tüm dünya kadınlarının gerçek kurtuluş günü olsun! Yüzyıllardır her 8 Mart'larda tüm dünyada kutlana gelen Emekçi Kadınlar Günü,

sınırsız, sınıfsız özgürlüğün at kosturduğu bir dünyada kutlanacağı günlerin çağrışımı olsun!

Her 8 Mart günü, dünya kadınları meydanları doldurmakta, emperyalizm, sosyal-emperyalizme, faşizm, feodalizme ve gericiliğe karşı kinlerini haykırmaktadırlar. Her yıl 8 Mart'ta zalim uygulayıcıları köşe başlarını tutmakta, sokağa çıkma yasakları ilan etmekte, kutlamaları fiilen engellemeye çalışmaktadırlar. Artık engellenemeyeceğini anlayan zalimler, "papatyaları", "kelebekleri", "kuşları" ve bilmem neleri ile 8 Mart'lara kendileri sahip çıkar görünmektedirler.

Bir de diğer taraftan feministler, modern-revizyonistler ve reformist-

lerin 8 Mart'ı özünden ve amacından şaptırarak kadın sorununu sınıf sorunundan soyutlayıp, tek başına erkeğin baskısına indirgemekte, kadının gerçek kurtuluşunun sınıfın kurtuluşuyla mümkün olacağını görmemekte ve sonuçta burjuvaziye hizmet etmektedirler.

Tüm bunlardan dolayı gerçek anlamıyla 8 Mart'ı anmak demek, onu mücadele alanlarında yaşatmak, sınıfsız, sınırsız, baskısız, sömürsüz bir dünya doğrultusundaki mücadeleye kanallı etmek demektir. □

Ey biz ezilen kadınlar,
Ey biz göğün yansı kadınlar
Cesaretimiz olduktan sonra
Kurtuluşumuz elimizdedir!

Tershane işçileri Dok-Gemi-İş yönetimine karşı mücadelesini yükseltiyor.

12 Eylül yönetimiyle birlikte baskı ve vahşetle yaratılan suskunluk ve hareketsizlik döneminin perdesi parçalandı. Parçalanan bu perdenin altından başlayan esinti yavaş yavaş fırtınaya dönüşüyor. Durgunluk dönemi yerini yükselen mücadelelere dönüştürdü bile. Yükselen bu mücadele Komprador Patron-Ağaların rahatını bozmaya başladı. Artık gelişen toplumsal atılımın önüne nasıl geçileceğinin hesapları üzerinde daha da çok durulmaya başlandı. Egemenleri bir telaş almış gidiyor.

Bu toplumsal atılım içinde en büyük hareketlilik, işçi sınıfında görülüyor. Bütün engellemelere karşın grev dalgaları gittikçe yayılıyor. Ye-

mek boykotları, işi yavaşlatma, sakal bırakma vb. pasif eylem türleri yerini daha coşkulu eylemlere bırakıyor. Polis engelini aşan işçiler sokaklara dökülüyor, gözaltlarına alınan arkadaşlarını serbest bırakabiliyor. Patronlarla uzlaşan sendika yönetimlerini basıyor.

Dok-Gemi-İş Sendikası'na bağlı işçiler, sendika yönetiminin işçi sorunlarına sırt çevirme tavrını protesto etmek amacıyla Haliç ve Pendik'te Tershane işçileri sendika şubesine yürüyerek protesto eylemlerinde bulundular. İşçilerin bütün bu protestolarına rağmen, sendika yöneticileri vurdumduymaz tavrını sürdürmeye devam ediyor.

İşçi sorunlarına sırt çevirmekle

kalmayan Dok-Gemi-İş yöneticileri, kendi bünyesindeki devrimci işçi muhalefetine bastırarak için çirkef oyunlara başvurmakta da geri kalmıyor. Bu oyunlardan biri: Yapılan delege seçimlerinde çoğunluğu ele geçirmek ve sıcak koltuklarında oturmaya devam etmek için çalışma birimlerini gruplara ayırarak işçilerin istediği kişiye oy vermesi ve delege seçmesi engellenmeye çalışılıyor. Bu oyun; Haliç Tershanesi'nde çalışma birimlerini üç gruba, Pendik Tershanesi'nde ise çalışma birimlerini dört gruba ayırarak sahneye konmuş oldu.

İşçilerin tüm karşı çıkışlarına rağmen oynanan bu oyundan vazgeçmemiş sendika yönetimi. Bunun

üzerine işçilerin büyük çoğunluğu bu durumu protesto etmek amacıyla delege seçimlerine katılmayarak boykot etmişti. Tepkilerini bu şekilde dile getirmişlerdi. Sendika yönetimi tüzük üzerinde bazı değişiklikler yaparak seçimi kazanma yoluna gitmişti. Özal'ın her seçimde seçim sistemini değiştirmesi gibi.

Görüştüğümüz sendika yöneticileri "Yaptığımız değişiklikler çok normaldir". "Hükümette büyük sebirleri seçim bölgesine ayırmıştı", "Biz de çalışma birimlerini gruplara böldük", diyerek tam da burjuva politikacılarının diliyle konuşuyorlardı. Burjuva politikasını uygulayan bu sendika yöneticilerinin işçi haklarına sahip çıkması bir yana, iş-

çi davasını kendi çıkarları için satmaktan çekinmeyeceğinin bir göstergesinden başka bir şey değildir.

Aynı oyun Pendik Tershanesi'nde de oynandı. Burada da işçiler sendikaya giderek yönetimi protestoda buldu. İşçilerin büyük bir bölümü delege seçimlerine katılmayarak boykot yaptı. Tershane, işçilerini bütün karşı çıkışlarına rağmen sendika yöneticileri aynı keyfiliklerini işçi düşmanı tavırlarını sürdürüyor. Ama yönetime karşı muhalefetin sesi daha bir gür çıkıyor. Devrimci muhalefet her geçen gün daha büyüyerek gelişiyor.

İşçiler sarı sendikacıların yüzündeki maskeyi düşürüyor. Maske düştükçe çirkeflikleri daha berrak

bir şekilde görülmeye başlıyor.

Sarı sendikaların çirkef yüzleri ortaya çıktıkça, işçiler kendi sınıfının sorununa dört elle sarılmaya ve örgütlenmeye koyuluyor. Birlik ve dayanışma ruhunu yükselterek daha kararlı ve azimli mücadeleye hazırlanıyor.

Devrimci işçiler seslerini daha gür yükseltmeli, sarı sendikacılığın etkisini kırmak için bıkmadan usanmadan çaba göstermeli ve mücadele etmelidir. ML-MZD'ni rehber edinmeli, bu bilinci bütün işçilere taşımalıdır. Ancak bu yönde bir mücadele ve çalışmayla kendi sorunlarına sahiplenebilir, sarı sendikacılığın etkisi kırılabilir ve patronlara karşı mücadelede başarılı olunabilir. □

..Yaşanan Dram..

Koray A.Ş. Yapı Kredi şantiyesinde; işçiler üzerindeki zorbalık ve baskı insanlara olan saygımızın bir açık örneğidir.

Bu işyerinde çalışanlar, her yönden kısıtılarak, işverence haklar gasp edilmektedir.

Bu işyerinde işçinin diyalenmesi diye bir olay söznüsü olamaz. Öyle ya, işçi yorulmaz patronun dinlenmeye ihtiyacı vardır alkemizde.

Senenin 365 günü çalıştırılmaya zorlanan işçilerin pazarlarını da işveren yemektedir; diğer tüm haklar gibi.

Mesai adı altında çalıştırılan pazarların parası ödenmemekle birlikte, kanunî hak olan Pazar günü gelinmediğinde, işveren tarafından ihzar verilip işten çıkarılabiliyor.

Evet işten çıkartılıyor, hem de hiçbir hakkı verilmeden; 17. maddeye tabi tutularak. Bunun yanında, yemekhane, yatakhane ve banyo-tuvalete girmek mümkün değil. İstanbul'un göbeğindeki (Levent'te) bulunan yatakhanelerde, tüm canlı haşareler mevcut (bit, pire, tahtakurusu, fare).

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, inşaatın kaba işi bittiğinden dolayı işyerinde bir işçi birikimi mevcut. İşveren yasal olarak bunca yıl kendisine çalışan bu insanların; (yıpranma, kıdem) tazminatını vermesi gerekir ve ondan sonra başka işyerlerine aktarabilir. Yani işçi, bu şantiyede işi bittiğinden dolayı, işverence tazminatı ödenmesi gerekir. Yasal olan da budur. Ondan sonra isterse işverenin diğer şantiyelerinde çalışır, istemezse çalışmaz.

Ama bugün Koray'da yasaların tersine, inşaatı iş-

bittiğinden dolayı işçi başka alanlara kanalize edilmekte; kendi işinden hiç ilgisi olmayan işler yaptırılarak, işçinin kendisinin çıkışı almasına zorlanmaktadır.

Bunun için (işçilere tazminat vermemek için) işveren ve onun sadık usakları sürekli bir şekilde çalışmaktadır. İşçi hak etmediği halde, adına ihzarlar yazılıp, işten çıkarılmaktadır.

İş sahibi, müdürü, mübendisi, çıkıp küfredip işçiyi tokatlayabilmektedirler ve daha nice hayvani şeyler. Bütün bunlar böyle iken, işyerinin bağlı olduğu Türk-İş'e bağlı Yol-İş Sendikası, hiçbir tepkide bulunmadığı gibi, işçilerin haklarını savunmaktan bir boşvermişlik havası içerisinde.

İşyerinde, başta temsilci olmak üzere, bu haksızlıklar için sendikaya gittiğinde tepkiyle karşılanıp, sorunları halledilmeden geri dönüyor.

İşveren bunun bilincinde olduğu için, baskılarını günbe gün artırıp, türlü rezillikler yapıyor. Sendikanın bu vardumduymaz tutumundan dolayı, üye insanlar, birer birer sendikadan ayrılmak istemektedirler. İşyeri sendika temsilcisi, sendikaya, işveren istediği şekilde işçi çıkarıyor, buna bir önlem alalım demesine karşı, sendika üst düzeyden bir adam ..... diyebiliyor.

Böyle kadro yapısına sahip bu sendika, işçinin hakkını savunabilir mi? En kısa zamanda sendikanın bunyesini yenileyerek daha onurlu ve inançlı insanlara yerini bırakmalıdır.

Kardeş yarınlar için. Y.D'ye sevgilerle...□

**Bir grup Yeni D. okuyucusu
Emekçi İşçi**

SERMAYE NEDEN VAKIF KURAR!..

Emperyalizme göbeğinden bağlı komprador burjuvazi gelişmek, zayıf ve cılız olan sermayesiz kuvvetlendirmek ve eli altında net çalışma sermayesi bulundurmamak ister. Bunun için emperyalist devletlere, emperyalist finans kuruluşlarına başvururlar, diğer yandan organize baskı gücü devlet ve onun kurumu parlamento vasıtasıyla lehlerine her türlü çalışma ve vergi yasalarını (temsilcileri olan siyasi partilerle) çıkarırlar. Her dönemde yasalar sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda oluşur. Halkımız için başbelası olan vergi ve çalışma yasaları kompradorlar için büyümenin ve/veya ayakta durabilmenin araçlarıdır. Emekçileri çalışma yasalarıyla kısıkaç altına alan patron ağaların devleti, arı-değer'in boyutlarının büyümesinin şartlarını hazırlamıştır. Üst yapı kuruluşu olan bu devlet aynı zamanda vergi de toplayarak egemenlerin yararlanacakları (efendilerine mahcup olmamak için) hikâyesini sağlar. Ve bu devlet toplum-

sal muhalefetin elverdiği koşullarda mevcut gerici üretim ilişkilerini yasalarla daha da gerici hale getirir. Sermaye birikiminin sağlanabilmesi için anonim şirketler statüsünü ve bu statüye bağlı olarak iştirak kazançları istisnası vb. kolaylıkları getiren yasalarla egemenler hem küçük tasarrufları bünyelerine çekerler, net çalışma sermayesi problemini sözlüm ona hallederler hem de vergi yüklerini düştürürler. İştirak kazançları vb. kolaylıklarla kendilerine bağlı şirketler kurarak veya kurulmuş olanlara -yönetimde söz sahibi olacak düzeyde- iştirak ederek ana şirketlerinin kârlılığını artırırlar. Kendilerine bağlı yavru şirketlerin sayısı ne kadar çoksa o kadar az vergi öderler. Ve bu avantajla bankalar ve sigorta şirketlerine sahip olarak küçük tasarrufların kasalarına akışını sağlarlar.

Bağımsız olmayan cılız olan, ülke pazarı dışına sermaye ihraç edemeyen komprador burjuvazi iktidarın diğer ortağı olan toprak ağalarıyla birlikte

düzenlerini devam ettirmek için çeşitli milliyetlerden Türkiye halkına baskı, işkeneciygularlar. Bunun yanında iki yüzüğü davranarak iyiliksever eğitimsever roller takınırlar. Kara yüzlerini maskeleyerek için de - VAKIF - kururlar. Tabii ki esas neden iyilikseverlik değildir. Vakıflarla vergi yüklerini düştürürler. Sermaye personeli için (işçi sınıfı dışındakiler için) yardımlaşma vakıfları, eğitim vakıfları kururlar. Ve bu yolla toplumda sahte bir imaj yaratırlar. Kuruluşlarına eleman yetiştirirler. Yurtlar açarlar, öğrenci bursu verir, eğitim yayınlarıyla sosyalizm düşmanlığı yaparlar. Sabuncu eğitim yayınlarından Max Eastman'ın "Sosyalizmin Başarısızlığı Üzerine Düşünceler" kitabı somut bir örnektir. Vakıflar kendi işlerinde vakıf işletmeleri kururlar ve bu işletmelerle gıda, petrol dağıtım vb. alanlara el atarlar. Ve bu şirketlerdeki kazançları vakıflara aktarırlar. Vakıflar patron-ağaların bankalar kuruluşunun kararlarıyla vergiden muaf olurlar. Bu ve benzeri entrikalara sermaye her zaman başvurmuştur.

Parlamento ile faşizmi maskeleyen sermaye, vakıf kurumlarıyla da eğitimsever, sanatsever pozlar takınır. □

19.03.1989

Sinan YILMAZ/ADANA

ASELSAN'ın İçyüzü

Bizler Askeri Elektronik Sanayi (ASELSAN)'da çalışan işçileriz. Bu fabrikaya Türkiye'nin en gözde elektronik sanayilerinden bir tanesidir. Ve en gelişmiş kuruluşlar arasındadır. Bize dağıtılan ASELSAN bültenlerinden ve yetkili kişilerin söylediklerinden duyduğularımıza göre, bu kuruluşun sermayesi halktan toplanan bağışlardır. Böyle bir gözde kuruluş halkın malıymış. Söylemelerine, bunu ispat etmelerine gerek yok muhterem yetkililerin. 12 Eylül sonrası çok iyi biliyoruz. Halktan nasıl yardım topladığını, köy bütçesi toplar gibi muhtarların silahlı kuvvetlere köylülerden nasıl para topladıklarını ve iyi biliyoruz kimlerin alın terleri ve iş güçleri ile kimlerin hangi paşaların nerelerde yaşadıklarını.

Buralar halkın malı diyenler, her bir taşından tüyü bitmedik yetimlere pay dağıtanlar, kurulduğu günden bu yana, haksız uygulamaları baskı ve işten atmaları ile hiç de halktan yana, işçiden yana olmadıklarını göstermektedirler.

İşe ilk aldıkları kişilere söylenen ilk söz şu oluyor: "Burada S harfi yasak". Yani bu işyerinde Sendika ve Siyaset yasaktır. "Bunu böyle bilmelisin, kolay işe alırsın, kolay çıkartırsın". Gerçekten de böyleydi. Sık sık işçi atılıyordu. Bunların kimilerinin ardından harsız diyorlardı. Kimilerinin ardından disiplinsiz. Sonuçta atılan işçi haksızdı mutlaka.

Ücret dengesizliğinin en acık görüldüğü yerlerden birisidir ASELSAN. Aynı zamanda işe başlamış ve aynı işi yapan iki kişiden birisi 450-500 bin lira alırken, diğer kişi 200-300 bin lira alabilmektedir.

Tabii fazla para alabilmenin yöntemlerinden en önemlisi iyi haber verebilmekten geçiyor. Sendika olmadı için işçilerin yıllık zamları işverenle belirlenir. Bu da kişilere göre % 35'le % 100 arasında değişir. Böylece ücretler arasındaki uçurum gittikçe derinleşmektedir.

Aralık 1988'de bütün uygulamaları kınamak amacıyla işçilerin büyük çoğunluğunun katıldığı bir yemek

grevi yapıldı. Bu kadarlık bir eylem bile işvereni oldukça rahatsız etti. Onlara göre, bunu yapanların kökleri dışarıdaydı. Bu haberi kendi basınlarından bile saklamaya çalıştırlarsa da gazetelerde "ASELSAN'da 2000 işçi yemek yemedi" haberinin çıkmasını engellemediler. Bundan sonra duvarlara ve ilan panolarına "NETAŞ'tan 500 işçinin işine son verildi", "Bir yıl içerisinde şu kadar işyeri kapatıldı", "Şu kadar işçinin işine son verildi" şeklinde ilanlar asıldı. İşçiyi psikolojik baskı altında tutmaktadırlar.

Bu baskılar ve haksız uygulamalar sürüp giderken 15 Şubat 1989'dan itibaren de bütün işçilerin on parmak izleri alındı. Nedenini ise polis'in istediğini ve İçişleri Bakanlığı Resmi Gazetesinde yayınladı diye açıkladılar.

Tabii bu faşist düzenin adam belrieme ve işleme

politikasının işyerimizdeki bir uygulaması idi. Türkiye genelinde uygulanan yöntemlerden ayrı değildi. Bizlerin sorunu NETAŞ'tan, SEKA'dan, Teknik Pres'ten, ayrı ele alamazdı ve yine bu uygulamalar Yeşilyurt'tan, Cizre'den, Dersim'den, Diyarbakır ve işkencehanelerde uygulanan baskılardan ayrı düşünülemezdi.

Ama biz işçiler şunu iyi biliyoruz. Komprador burjuvazi ve feodal ağaların çabaları boşunadır. Omuzları Amerikan sızmaları ile suslanmış ASELSAN paşaları ve onların işyeri uzantıları iyi bilmelisiniz ki mutlaka, ama mutlaka sokağa atılan işçilerin, dökülen kanların ve sorgusuz ve yargısız cezalandırılmaları hesabı sorulacaktır.

Gelecek bizlerin olacaktır. □

Bir grup işçi

KAMUOYUNA ÇAĞRI

Bir insanlık suçu olan işkence, geçmişten bugüne değin sistematik bir biçimde devam edegelmiştir. Onlarca insan bu çağdışı uygulamaya sonucu hayatını yitirmiş, onbinlercesi sakat kalmıştır. Türkiye işkencenin önlenmesine yönelik iki uluslararası sözleşmenin altına imza koymuştur. Egemen güçler, işkencenin kalkması ve önlenmesi amacıyla bu imzaları koymuş değildir. Onlar, sadece yalnızlığını ve teşhir olmuşluğunu giderme telaşıyla, usul yerini bulsun diye bu imzaları koydular. Çünkü, dünya'da Türkiye deyince ilk akla gelen işkence oluyordu. Türkiye ismi işkenceyle eşitlenmişti.

Ülkemizde işkencenin ve her türden insanlık dışı uygulamanın kalkması Halk Demokrasisi, Bağımsızlık ve Sosyalizm mücadelesinin zaferle taçlanmasıyla mümkündür. Ama bu köklü radikal çözüm gerçekleşmeden de halk güçlerinin vereceği mücadele ve yaratacak güçlü bir kamuoyu ile işkencenin hızı bir oranda kesilebilir, egemen güçler ve piyonları işkenceci caniler eski rahatlığıyla işkence yapamaz hale gelecektir.

19. sayımızda işkenceye karşı olan ve yüreği insan sevgisiyle çarpan tüm insanlığa bir çağrı yayınlamış-

tık. Bu çağrıda; işkenceye ve her tür çağdışı uygulamalara karşı kayıtsız kalınmaması ve mücadele edilmesi gerektiğini belirterek tüm insanlığı göreve çağırmıştık. İnsan Hakları Derneği işkencenin önüne geçmek, mücadele etmek için yeni bir çalışma başlatmıştır. İHD İstanbul Şubesi işkenceye karşı uluslararası sözleşmeleri ve uygulamaları izleme ko-

müsyonu "işkence bilgi formu" düzenleyerek işkence görenlerin bu formu doldurarak kendilerine yardımcı olmalarını istemektedir. Bu girişimle işkence olaylarını izleme, kamuoyu yaratma çalışmasını başlatmıştır. İşkence ve her türlü zalimhane uygulamalara karşı olan insanlığı başlatılan bu çalışmaya destek olmaya çağırıyoruz. □

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ İŞKENCE BİLGİ FORMU

A. İŞKENCEYİ GÖRENİN KİMLİK BİLGİLERİ

1. Adınız _____ Soyadınız _____

2. Doğum tarihi _____ Doğum yeri _____

3. Nüfus kimliğiniz taşıyıp taşımadığınız yer _____

4. Mesuri durumunuz nasıl _____

5. İşkence yapılmadan önceki durumunuz

a) Bir işte çalışıyor muydunuz?

evet İşkence türü _____

hayır Günlük _____

b) Bir okula okuyor muydunuz? Aç? _____

evet Sınıf _____

hayır Mesaj _____

6. Nerede ve ne zaman işkence gördünüz?

a) 1. İşkence türü _____ Kötü _____ Tarih _____

b) 2. İşkence türü _____ Kötü _____ Tarih _____

c) _____

d) _____

7. İşkence yapıldığı yer (Diyadin, İl, Şube, meskeni, mahallatları) _____

8. Halkın işkenceyi duyup duymadığı? _____

9. Suç işlemi ile ilgili olarak haklarında dava açıldı mı? _____

Tarih _____ Mahkeme ve dosya no _____

10. İşkenceye kulanan yöntemleri (veya belirlenmiş fiziksel veya psikolojik) _____

11. Bu süre içinde avukatınızla görüşürseniz veya haberdar olduğunuz kişi var mı? _____

12. Bu süre içinde avukatınızla görüşürseniz veya haberdar olduğunuz kişi var mı? _____

13. İşkence yapıldığı hane veya işyerisinde bulunuyor musunuz? (Eğer belirlenmiş kişi ile bulduysanız) _____

14. İşkence yapıldığı mahallede (veya köyde) _____

İmza Adresiniz _____ İletişim No _____

15. İşkencenin ne gibi zararlar gördünüz? _____

16. İşkencenin ne gibi zararlar gördünüz? _____

Sosyalist, İlerici, Demokrat Kamuoyuna;

Biz aşağıda imzaları bulunan 12 Eylül düzenine, bu düzenin getirdiği kurumlara, kurallara, yargılamalara ve infaz anlayışlarına, insanlığın geleceği önünde engel teşkil eden eski ilişkileri savunan hukuk anlayışlarına karşı olan avukatlar olarak, son günlerde ne yazık ki günlük basına da yansayan ve sol düşünceye zarar veren bir davranış üzerine görüşlerimizi açıklamayı ve kinadığımız davranış sahiplerini uyardımayı bir görev sayıyoruz.

Bir grup tutuklunun avukatlarını azletmesi, azletilen bir avukatın bürosundan zorla dava dosyalarının alınmasıyla ve akabinde yakışıksız bir şekilde egemenlere ve günlük basına yansımasyyla sonuçlandı.

Bizler bu uyarı metninde azil nedenlerini tartışma amacıyla değiliz. Vekil-müvekkil ilişkilerinin gelişme eylemini tarafların birbirlerine yönelik tutum ve davranışları belirler. Bu noktada arzumuz, vekalet sürecinin iyi niyet esasları içerisinde ve objektif değerlendirilmesidir.

Asıl üzerinde durmak istediğimiz nokta, olağanüstü yargılamalar dönemlerinde sol siyasi tutukluları savunma görevleri üstlenmiş bir avukata karşı zor kullanılması noktasıdır. Bürosu basılan avukat; sözkonusu tavrı gösteren sanıklara göre zaafılar ve hatalar taşıdığı yönünde değerlendirilebilir. Bu anlamda bu davranış sahiplerinin ölçütlerine ters düşmüş olabilir. Burada çözüm eleştiridir. Eğer hatalar net bir çizgi haline gelmiş ve müvekkile zarar verecek boyuta ulaşmışsa azil ve mesleki örgütüne şikayettir. Ama asla zor ve tehdit yöntemi değildir.

Bu davranış sol içerisinde geçmiş dönemlerde zaman zaman görülen horzotçu davranışın adeta horhatılmasıdır. Halkın ihtiyacı, devrimcilerin ihtiyacı bu tür tavırlar değildir.

Bu davranış, ilkesiz ve yanlış bir aydın politikasının davranış sahiplerinde egemen olduğunu göstermektedir. Yeni tip toplum, yeni tip insan, yeni

tip aydın ciddi ve önemli özelemlerdir. Bu hedeflere o ciddiliği ve öneme yaraşır davranışlarla ulaşılabilir. İterek, hep ben haklıyım, hep ben güçlüyüm mantığıyla asla yaklaşılamaz.

Öncülük iddiasındaki insanlar, aydın politikalarında da tutarlı ve ilkel olmamalıdır. Olağanüstü dönemlerde ilkesizce her türlü aydına kucak açmak, bilabare durum görelisi olarak değıştiğinde her şeyi tımden dışlamak tutarlı bir tavır değildir. Doğaldır ki, toplumun yeni tip aydınlara, dirençli, özverili aydınlara ihtiyacı vardır. Ama bu nasıl yaratılacaktır?

Toplumun öncüsü iddiasında olanlar, aydınlardan istediklerinde, öncelikle kendileri tutarlı olursa, aynaya önce kendileri bakarsa, aydına karşı oportünist yaklaşmazsa, bazen kalır, bazen vur tavrı uygulanmazsa... Eğer öncülük iddiasındakiler hayatın her alanında, sadece cezaevi ve mahkemelerde değil, yaşamın her kesitinde ilkel ve özverili, yaratıcı olurlarsa... Bu konulardaki tutarsızlıkların sergilenmesi bu yazının işi değil. Soyutlama düzeyinde noktalyoruz.

Bu davranış sadece egemenleri ve onların başını güldürmüştür, sevin-dirmiştir. Niyet ne olursa olsun, gayri iradi olarak bu davranış egemenlere yaramıştır. Onların mantığına birçok açıdan spekülasyon konusu yaratmış-

tır.

Bu davranış ilerici aydınları üzmüş, düşündürmüştür. Halka umut ve sevinç vermemiştir. Yeni ufuklar açılmasına katkıda bulunmamıştır. Eski yanlışları hatırlatmıştır.

Azil nedenleri, müvekkile avukat arasında çözülecek bir sorun olmakla birlikte yöntem olarak bu davranış seçmeniz yanlıştır. Sizi bu noktada dıyarlı olmaya, eskiciliği bırakıp, yeniyi, yarını, yeni tip toplumu, yeni tip aydını, yeni tip insanı özleyen kamuoyuna özeleştirme vermeye çağınıyoruz. Daha sorumlu olmaya, daha ileriye, daha yeniyeye... 28.3.1989

Av. Mehmet Rahmi KADIOĞLU
Av. Kemal KELEŞOĞLU
Av. Erdoğan ÖZDEMİR
Av. Mıhrıban KIRDÖK
Av. Alirıza DİZDAR
Av. Bekir DOĞANAY
Av. Ahmet KIRIM
Av. Hülya VURAL
Av. M.Ali KIRDÖK
Av. Kamber SOYPAK
Av. Erhan EREL
Av. Levent TÜZEL
Av. Kadriye DOĞRU
Av. Sadullah SAYIN
Av. Kemal YILMAZ
Av. Ercan KANAR
Av. Serhat BÜCAK

*"Sizi emziren anaları
Hergün güneş selamlayacak
Ve sizleri ele verenler
Güneşten de mahrum kalacak"*

EKMEĞİNİ KANA BULAYANLAR VE TARİHİN HÜKMÜ

M. AĞ ESER

Gectiğimiz ayda, Türkiye tarihinde eşine az rastlanır bir komployu, haftalık haber dergisi 2000'e Doğru 2 haftalık yayınının kapak konusuyla kamu oyunun bilgisine sundu.

Habere konu olan komplonun faturası oldukça ağırdır: 4 genç insanın, dört devrimcinin öldürülmesi gerçekleştiriliyordu.

Kısaca hatırlayalım:

Olay, dergimiz Yeni Demokrasi'nin 16. sayısına kapak olan ve uzun süre çeşitli yayın organlarının ve günlük gazetelerin de haber malzemesi olan Tuzla katliamı olayıdır. 7 Ekim 1988'de Tuzla köprüsünde, silahsız savunmasız dört devrimci genç, trafik noktasında durduruluyor ve önceden mevzilenen güvenlik kuvvetleri tarafından, "sağ ele geçirilmemesi" emri gereğince öldürülüyor. Silahsız savunmasız dört insanın "sağ ele geçirilmemek üzere" öldürülmesinin altında bir endişesi var. Olay sonrası kamuoyunda beklenen açıklık istemi üzerine, devlet'in en yetkili ağızlarından yapılan açıklamalar da sırtı çözemiyor. "İnanırcı" olma çabalarına rağmen "kokuyor" her şeyi açıklıyor gibi ileri sürülen iddialar gün geçtikçe yeni yeni bilinmeyen denklemlerin çoğalmasına ebelik yapmaktan öteye gidemiyor. Bir süre geçiyor

bakıyoruz, olayda rolü olan (kendisine göre sadece haberli olan), Mustafa Curnaz adlı bir kişi işlediği suçun vahametinin verdiği eziklikle 2000'e Doğru adlı dergiye geliyor ve muammayı ürküç görünümüyle aynaya yansıtıyor.

Mustafa Curnaz'ın gerçekten işlediği suçun, sadece kişisel değil tarihsel yanıyla da oldukça ağır ve insan haysiyetini yok edici niteliğini kavrayarak mı, yoksa, olayın hemen ardından sözkonusu parti teşkilatının başlattığı soruşturmadan kendisinin aldığı rolün ortaya çıkışından korktuğu için mi kendini deşifre ettiği konusu ise, ayrıca tartışma götürür niteliktedir. Ne var ki niyeti ne olursa olsun açıklamaları ve 2000'e Doğru'ya sunduğu objektif veriler, bir gerçeği bir kez daha, hiçbir kan dökücünün lekelemeyi başaramayacağı terörün kimler tarafından uygulandığı, insanlığın can düşmanının kimler olduğu ve kimlerle, halkın sırtından, ne pahasına olursa olsun imek istemediğini açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır.

Hatırlanacağı gibi 12 Eylül faşizminin ülkenin bir ucundan diğer ucuna hükmetmesinden üç yıl önce: Taksim 1 Mayıs, Sivas, Kahramanmaraş, Çorum gibi yerlerde toplu katliamlar düzenlenmiş, bir dizi onurlu bilim adamı yargıç, öğretmen, öğrenci, işçi yurtsever ve sosyalist de katledilmişti. Bu yolla si-

yasi arenada hazırlanan darbe ortamı da, 12 Eylül 1980'de zeminine otururken hiç kuşku yok ki askeri faşizmin 12 Eylül sabahından itibaren başlattığı demagojik propagandalarla da bir dizi insan (tarih sahnesine çıkışıyla birlikte en önemli özelliğinin demagoji olduğu gerçeğini bilmeyenler) bu katliamların sorumlularını ortaya çıkaracağına inandırılmıştı. Ama cunta öncesi devlet terörünün acıları henüz bütün şiddetle yaşamıken ne acı tecrübedir ki "can ve mal güvenliğini sağlamak üzere geldik" diyenlerin yaptığı ilk işin 17 yaşındaki gençleri idama göndermek olduğu hemen anlaşılmıştır. Bu zalimane uygulamalara karşı çıkanlara "asmayıp da besleyecek miyiz?" denilmiş ekmeğin parası bulamadığı için, önüne çıkan bir vatandaştan elli lira alan sefil bir insanın eylemine ise gasptır denerek, on yılları aşan hapis cezası vermişlerdir. Demagojik propogandanın yarattığı beklentinin tersine ne Taksim 1 Mayıs, Maras, Sivas ve Çorum gibi toplu katliamların, ne de bir dizi, bilim adamı, yazar, savcı, öğretmen ve 500.000 üyelik bir sendika başkanının katilleri bulunamamış, "bulundu" denilen kuklalar da, ya firar ettirilmiş ya da, bir süre elde tutulduktan sonra, beraat ettirilmiştir. Daha doğrusu ödüllendirilmiştir.

12 Eylül yarasını muayeneye tabi

tutmak, onu tanımak, ve doğru ilaçlar vermek, henüz bu memlekette yaşayan her yurtseverin en önemli sorunu olarak duruyor. Bu sorun dura gelsin, başka sorunlar da habire filizlenmeye devam ediyor. Öyle filizler sivriliyor ki, bunların hangi kökün damarından çıktığı cinsinin ne olduğu belli olmamaya başlıyor. Bir Tuzla katliamı oluyor. Öldürmelerini gerektirecek bir defil (çatışma, silah, eylem planı vb.) bulunmamasına rağmen -ki bu olgular bile öldürülmelerini gerektirmiyor- hiçbir yetkilinin kılı kıpırdanıyor. Başbakanı suikast yapıyor, kama oyu neden, niçin, kimlerin teşvikiyle? Sorularına cevap arıyor, cevap veren yok. Bir Horzum, devletin milyarlarını götürüyor, bazı eller onu cezaevinden çıkarıp işinin başına getiriyor. Bir MİT raporu yayınlıyor. Ne ithamların sahiplerine, ne de itham edilene bir şey olduğu yok göstermek için değişiklikleri falan ve her şeyin faturasını, canıyla, kanıyla, emeğiyle ödeyen halk oluyor.

Neden böyle oluyor?

Türkiye'de 'karanlık' odaklarca halka karşı tezgâhlanan provokasyonların zihinlerde yarattığı bir dizi sorunun cevabını bulmak ve yanlışsız bir sonucu varmak için öncelikle devlet denen olgunun, varlık nedeninin ve karakterinin iyi tanınması gerekiyor.

Devlet, ister "ana", isterse, "baba" olarak lanse edilsin, her halükârda soyut bir şey değildir, somuttur. Onun soyut hale getirilişi, sadece halka karşı işlediği suçların sorumluluğunu kabul etmesi durumunda, yıpranıp gözden düşürüleceği durumlarda özellikle işlenmeye çalışılan bir temadır.

Bir yayın organının, bir gazetesinin, bir inceleme kitabının ya da bir romanın, binlerce sayfa arasında, yasak suç teşkil ediyor diye, görülen bir cümleden hareketle toplatılması, devlet dediğimiz yapının icraatı olduğu gibi, tonlarca dosya arasında unutulmuş bir emekçinin iki buçuk liralık borcunun yıllar sonra istenmesi de yine devlet denen sosyal organın maharetidir.

Peki bir Tuzla katliamı bir Tak-sim, Maraş, Sivas ve bir dizi değerli bilim adamı aydın, öğrenci ve işçi-

nin katillerinin bulunması, iki buçuk liralık bir vergi borcunu almak kadar önemli değil midir bu devlet için? Yoksa devletin, varlık nedeni sadece bize mi insanın, yurttaşının can güvenliğine karşı sorumluluk değil de kasıttır. İşte tam da bu noktada devletin, ilgisizliği, onun bu suçlara olan ilgisinin kanıtını gün gibi açığa çıkarıyor. Karanlık bir boşluğa üflencrek muama durumuna getirilen suçlar tam da bu noktada aydınlanıyor. Dolayısıyla "karanlık güçler" diye benimsenen suç odaklarının da, gösterilmek istendiği gibi karanlık değil, devletin kuruluşları oluşu dolayısıyla devlet olgusunun varlığı kadar gerçek oluyor.

Türk egemen sınıflarının suç dosyası oldukça kabarıktır. Bu dosyaların üzerindeki sis perdesini kaldırmak oldukça yoğun bir incelemeyi gerektirir. Kaldı ki zaten, tarih bu sis perdesi altındaki iğrenç ilişkiyi herhangi bir zamanda yapmak mükellefiyetini ona karşı sorumlu olanlara yüklemiş durumdadır. Bu yapıyor yapılacak, dosyadaki suçların, milyonlarca emekçinin takdirinde kabul bulduğu an, yargının başladığı an olacaktır. Biz burada, aracı ihanet olan bir suçu ve bu suçun aracı olan ihanet olgusunun kaçınılmaz durağının yerini örnekleriyle sunmaya çalışacağım.

Bilinir ki, insanlar arasındaki en iyi dostluk, sınıf dostluğudur, zeminleri sınıfın temelleri üzerine oturmayan hiçbir dostluğun yaşama şansı yoktur; ve bilinmelidir ki, bu güzel duyguyu taşıyan sınıf, çağımızda proletarya ve onun müttelikleridir. Egemen sınıflar arasındaki dostluğun sadece halkın mücadelesi karşısında, rölatif bir varlık gösterdiğini, asıl olanın ise birbirlerini boğazlamak ve çelme takmak olduğunu kim bilmez ki. İşte savaşların nedeni ve tekellerin rekabeti! İşte bölgesel savaşlar bu "dostluğun" belgesidir. Hal böyle olunca egemen sınıfların kendi sermayelerinin bekçiliğini yapmak üzere örgütledikleri militarist güçlerin, İstihbarat Örgütleri'nin bünyelerinde yer alan unsurların aralarında herhangi bir dostluk yoktur. Öyle ki, en tepeden, en alta, her birinin kendisinin ve bir üstünün ki ispiyoncusu olduğu, bir güvensizlik ortamında faaliyet göster-

irler. Halkın demokratik örgütlülüklerinin tersine, bu organizasyonların temeli, güvensizlik, amaçsızlık insanı duygundan ve halkına karşı sorumluluk duygusundan yoksunluğu üzerine kurulu olup, yaşamları; amaçlarını yükseltmek, derece almak ve kendileri hakkında, üstünün ya da altına vereceği olumsuz raporlar endişesi içinde geçer. Bu örgütlere alınan herhangi bir bireyin alınışı öncesi sunulan hava genellikle iyi yaşam, sorumsuz davranış ve ömür boyu maddi güvence şeklindeki cazip teşviiktir. Ne ki, örgüte girdikten sonra sı niteliğinde bir kelime dahi öğrenmişse bu konumdaki her insan, bu örgüt için aynı zamanda bir tehliktedir de. Dolayısıyla, gördüğü işler, ifa ettiği vazifelerin niteliği ile oluşur. rahatsızlık onun gönüllü ayrılmasını da engeller. Yani birlik zordur. ayrılmak, taşıdığı sınırlar dolayısıyla imkânsızdır. Kendisi için yaşama imkânı ortadan kalkmıştır. Ayrılmakta ısrar, kaçınılmaz olarak ölüme de davet demektir.

Ancak halkın demokratik örgütleri, altın bir çağın yaratılması uğrunda, son derece insani, geleceğine, toplumuna ve tüm insanlığa duyulan bir sorumluluk zemini üzerinde inşa edildiği için, her bireyin, bu demokratik örgütlere katılıştaki inancı ve heyecanı bitse dahi, bu teşkilatlarda yer alışıdaki gönüllü iştirak hali, ayrılmak istemesi durumunda da aynı anlayış üzerinde işlem görür. Herhangi bir sosyal organizmanın, (yasal ya da gayri-yasal) demokratik esaslar üzerine kurulup kurulmadığının en önemli hatıta biricik belirleyici özelliği, (katılmada ve istediğinde ayrılmada) benimsediği prensip, onun niteliğinin de ölçütüdür. Bir insana benimsemediği bir düşüncüyü, ya da bir fülü zorla benimsemeye ya da yaptırma ya kalkıyor musunuz? Yapmadığı ya da savunmadığı zaman onu imhaya varacak "tedbirler" mi alıyor-sunuz? İşte o zaman özgürlüğün değil, zulmün temsilcisi olursunuz, ister bunu, düzeni korumak ve güvenliği sağlamak adına yapın, isterse, çok kaba bir kılıfla, halk adına yapın yeriniz zulmedenin ve insanın özgür gelişmesi önündeki enkazın içi olacaktır.

Şu da bilinen bir gerçek ki, her sa-

kalı olanın hacı olmadığı gibi, kendine proletarya sınıfının adını yakıştıran her örgütlenmede demokrat değildir.

Gerçekten devrimi bir örgütten, demokratik bir kuruluşun ayrılmak isteyen insanların bu kuruluşlar için tehlike arzettiği ise görülmüştür. Zira, yasal ya da yasa dışı dahi olsa, hareket tarzları siyasi gerçekleri açığa çıkarmak ve toplumsal ilerlemeyi gerçekleştirmek olduğu için onların surları insanlık nezdinde eşittir suç değildir. Böyle olmadığı için de bu saflara girip, toplumsal dönüşümün biricik anahtarı olan devrim uğruna mücadelenin gerektirdiği zorluklara göğüs germe kararlılığını göstermeyenlerin ayrılarak bireysel yaşamına devam ettikleri çokça görülür. Her ne kadar, sosyal bir nitelik taşıyan insan denen canlıların sınıfların varlığı dolayısıyla, tarafsızlıkları ya da kendileri için yaşamaları objektif olarak sosyal nitelikleri gereği imkânsızsa da halkın devrimci evlatlarının canına kast edilmelerinde rol almadıkları, halkın davasına karşı durarak, egemen sınıflara ispiyonculuk yapmadıkları müddetçe mümkündür.

İHANET UNSURUNUN DOĞAL ÖRTÜSÜ

Sosyal bir mücadelenin zorluğu içinde, karşınıza dikilenle benzeş yönelerinizin olması esprisi genellikle pek ciddiye alınmadığı ve insanların kendi bünyesini iyi tanıdığına "emin" olduğu dönemler, mikrobun, bünyeye sezdirmeden sirayet ettiği döneme eşlik eder. Zıtları bir arada bulunduğu şeklindeki doğal yasayı herkes bilir. Bir insan eğer kendisini güzel diye şartlandırmışsa, kendisindeki çirkinliği fark ederse yıkılır. Biri insan, kendisini sağlıklı olduğuna şartlandırmışsa, ciddi bir hastalığa yakalandığında, kendini hastalığın hakimiyetine bırakır / bırakırsa ölür. Ama yine biliniyor ki, en olunmaz dertlere yakalanmasına rağmen insanın moral gücüyle, hastalığı yendiğinin örnekleri çoktur. Bu yasa, sosyal bir organizma olan,

demokratik örgütler içinde geçerlidir. Bu sosyal organizmaların her bireyinin bilince çıkarılması gereken en önemli şey; sınıf düşmanıyla kendi arasında dil, kılık kıyafet ayrılığı olmadığı aynı yasalar, aynı töreler, aynı sosyal atmosfer içinde şekillendikleri gerçeğidir. Bu benzeş yönler, birbirinin zıddı olan ve ayrı idealler uğruna, çabalayan insanların dezavantajını oluşturur. Ne var ki farklı amaçlar için aynı yolları paylaşmış gibi görünenlerin iyi bir gözlemci için bu farklılığın çatışmasından kendini ele veren gayri-ihbari söylemleri, davranışları ve açık yönlerini görmek zor değildir. Yeter ki, bir idealist mutlak güven biçimindeki tutuculukla, bilimsel ilerlemeyi durdurmaya ve aşırı şüphelilikle, olumluğu yıkmaya götüren hastalıklardan kendisini arındırmış olsun.

Bu yazıldığı zaman, gözden kaçanların takipçisi tarih de boş durmaz.

İHANET KARŞI SINIFLARIN MÜCADELESİNDEN DOĞAN BİR PİÇ OLUP KULLANANIN DAHİ İTİBAR ETMEDİĞİ "İKİ UCU BOKLU" BİR DEĞNEKTİR

Tarih kahredicidir. Tarih Tuzla olayıyla gün ışığına çıkan, ve yedikleri her lokmanın onlarca devrimcinin kanına bulandığını ortaya çıkarması gibi bir örnekle sabit değildir.

İhanetin kaçınılmaz sonucunu büyük ileri görüşlülükle kaydeden Montaigne'den birkaç örnek aktararak tarihi, muhataplarına dinletirelim:

"Antigonos, bir şehrin askerlerini kandırıp kendi rakibi olan komutanları Eumene'e ihanet ettiriyor. Ama askerlerinin ihanetiyle adamı

öldürdüktan sonra kendisi tanrısal adaletin uygulayıcısı olmaya kalkıyor, hainleri şehrin valisine teslim edip, hepsini dilediği biçimde temizlemesini emrediyor. Öylesine yaptırıyor ki dediğini, sayıları bir hayli çok olan bu askerlerin bir teki bile Makedonya'ya dönmüyor. Askerler kendisine ettikleri hizmetin büyüklüğü ölçüsünde kötülük etmiş ve cezayı hak etmiş oluyorlardı.

Devam ediyor.

"Efendisi Sulpicius'un saklandığı yeri haber veren köle, Sylla'nın vermiş olduğu söz gereği serbest bırakılıyor: Ama devlet hikmeti gereği Tarpeion Kayalığından atılıyor.

"Bizim Kral Clouis'de Cannacere'nin hizmetçilerine altın silahlar vad ederek efendilerine ihanet ettiriliyor. Sonra üçünü de astırıyor."

Ve sıra o riyakarlığıyla, "saray oyunları"yla ünlü toplumumuza geldiğinde, belki de binlercesi olan örneklerden birini veriyor Montaigne:

"Mehmet II. soyunun adeti üzere (abç.) taht kıskançlığı yüzünden kardeşini ortadan kaldırmak isteyen ce onun adamlarından birini kullanarak boğuyor şehzadeyi. İş olup bitince, padişah bu cinayetin kefareti olarak, katili ölen kardeşinin anasına (yalnız babadan kardeşiler çünkü) teslim ediyor. O da padişahın gözü önünde katilin karnamı yarıyor, kendi elleriyle yüreğini bulup sökerek sıcak sıcak köpeklerle yediyor."

Köpeklerle yedirmek: Ne kadar isabetli liyakat! Gerçekten de, iğrençlik taşıyan yüreğinin sıcak sıcak köpeklerle yedirilmesinin ötesinde, sığacağı bir yeri yoktur, hainin. Ama neden olsun ki, toplumun sıradan bir bireyi olarak yaşamak varken ve ihanetin de bu kaçınılmaz sonucu ortadayken bu sonuca katlanmak iğrençliği niye!

Bir örnek de İslam toplumundan: İslam dinindeki frankisiyon ayrılığı Hz. Ali ile başlar. Hz. Muhammed'in ölümünden sonra Hz. Ali ile diğerleri arasındaki ayrılığın temelini, hilafet mi imamet mi? Noktası oluşturur.

Hz. Ali ve taraftarları, imametin toplum yönetiminin manevi (dini) zirvesinde bulunmasını, devlet işle-

rine karışılmamasını, devletin de adaletli olmasını savunurken, Hilafeti savunanlar, yönetimin Halifenin şahsında maddi ve manevi güç olarak şekillenmesinde ısrar eder. Çatışma, Hz. Ali'nin öldürülmesiyle alevlenir. Ancak, devlet erkini elinde bulunduran Emevi hanedanı Yezit, Arap toplumu üzerindeki etkisinden dolayı, Hz. Ali'nin yerini alan oğlu Hz. Hasan'ı açıkça karşısına almaya cesaret edemez. Hasan'ı en yakınıyla ortadan kaldırma planını kurar.

Debdeheli bir hayat ve saray çarşılığı vadiyle kandırdığı karısı vasıtasıyla Hasan'ı zehirletir. Zehirlenme olayının gerçekleştiği gece de Emevi Sarayı'na götürülür. Fakat her şey bitmez.

Hasan'ın karısı bir sır taşımaktadır. Kocasını Emevi Hanedanı Yezit'in direktifiyle zehirlediğini söyleme ihtimali vardır. Bu ihtimalin mevcudiyeti, zaten halkın memnuniyetsizliğine rağmen iktidarı elinde tutan Yezit'in de sonu anlamına gelir. Bu suçu saklamamanın bir yolu vardır. O da, kendisine, vaadedilen "güzellik"lere ve imkânlara rağmen, Hasan'ın karısını da öldürmektir. Öyle yapılır, çünkü artık ihanete alet olduktan sonra Hasan'ın karısı olmuş olmanın önemi yoktur. İtibarı yoktur. Kendi kocasını, düşmanı tarafından vaadedilen vaatlere tav olup öldüren birinin o düşmanın nazarında da bir itibarı ve güveni yoktur. Haine güvenmenin ona itibar etmenin kabul edilebilir hiçbir mantıklı ve ahlaki sebebi kalmamıştır. Bu olayda da tarihin kaydettiği sadece ihanetin iğrençliği değil, tarih, Hasan'ın taraftarlarınca efsanleştirilmesini de kaydetti. Komplonun planlayıcısı Yezit'i ve uygulayıcısı kadını lanetle kaydettiği gibi.

Benzer bir olay da Cumhuriyet tarihinin ilk yıllarında zühür etti. Türkiye proletaryasının ve devriminin ilk ML önderi Mustafa Suphi'nin, M. Kemal tarafından Türkiye'ye, "Bolşevik idarenin Türkiye'ye tatbiki konusunu görüşmek üzere" çağrılır ve Karadeniz'de hazırlanan komploya uygun olarak 15 yoldaşıyla birlikte boğularak öldürülür. Kim öldürtür? Yahya kaptan denen biri ve komutasına verilen görevlilerce, sonuç:

Rasih Nuri İLERİ "ATATÜRK VE KOMÜNİZM" adlı belgesel yapıtında M. Suphi'nin öldürülmesi olayı ile ilgili şu verileri sunar:

"Olayın sonrası da ilginçtir: Yahya kaptan Sivas'ta mahkeme karşısında hesap verip temize çıkar, ancak 'sıkıyıktsalardı hepsini söyledim' der. Topal Osman onu vurdu. (Topal Osman, Atatürk'ün koruma sefidir YD.) Konuyu incelemekle görevli milletvekili Ali Şükür Bey'i de Topal Osman öldürür, yakalanması gerekince o da öldürülür ve mesele kapanır."

Ortaya çıkan tablonun yorumu şudur. Egemen sınıflar halka karşı suç işlemeye başladıkları zaman bu suçun uygulayıcısı piyonlarına da idam hükmünü verirler. Yazık ki, tarih bilgisinden yoksunluk bu piyonların safca alet oluşları "teker-rürü"nü mümkün kılar ve halk düşmanlarının, kiradadıkları ya da doyurdukları katillerin sonu da, halkın dostlarının uğratıldığı son oluyor. Niye? Çünkü komplonun sırrı tarihin derinliklerine gömüldüğü müddetçe maskeler yüzde daha uzun süre kalır. Fakat geç de olsa tarih her sırrı toprak üstüne atar.

TC Başbakanı Hacı Turgut ÖZAL'a yapılan suikastın akıllarda bıraktığı yüzlerce soruya rağmen evlere senlik bir sorgulanmayla alelacele sonuçlandırılmasına ne demeli? Sanılmaması ki Kartal Demirağ cezasını yatıp sağ salım çıkar. Tarih kaydedicidir.

İhanet olgusunun bir boyutu budur: Bir başka boyutu daha var ki hayal etmek bile insanın kanını dondurur: O da insani yönüdür, ahlaksal yönüdür.

Düşünün; Engin Kaya TKP-ML adlı örgütün içinde, MİT hesabına çalışıyor. Ne yapıyor? Önce onlardan biri gibi davranıyor. İnsan duygusundan yoksun bir halde programlanmış robot olarak. Ama o insanlar gibi davranıyor. Hatta onların program ve taktiklerini onlardan daha iyi savunur görünüyor. Birini öldürtüyor, onun, yani öldürtüğü insanın nefesinin tüketildiği, kurşun yaralarından sızan kanın bedenden boşanma süresinin bittiği an, Engin Kaya'nın hesabına, o kanın bedeli olarak bir miktar paranın yatırıldığı an oluyor. Engin Kaya, o parayı

yerken, harcarken nasıl kazandığını düşünüyor mu? Yediği her lokmanın içtiği bir bardak suyun, öldürtüğü insanın kanı olduğunu bilmiyor mu? Bilmez olur mu? Demek ki burada, önce bu insan kan içicidir ve insan bedeniyle besleniyor. Bunun geçim yolunun ve yaşam gıdasının bu olduğunu kim biliyor? Onu kullananlar. Peki bu durumda Engin Kaya'yı insan olarak değerlendirebilir miyiz? Asla, çünkü soy-suzlaşmıştır. Ya onu piyon olarak kullananlara...

Bir de şöyle bakalım. Engin Kaya, bu devrimcileri öldürtüğüne göre bu insanları tanıyor. Tanımak nedir: Birlikte sohbet etmektir, yemek yemektir. Belki aile dostu olmaktır. Öldürttüğü birinin çocuğunu sevmektir, bu çocuğun E.Kaya'ya "amca" ya da "dayı" acemi olduğunu hesaba katmaktır. Olur ya belki, birilerinin annesinin ya da babasının Engin Kaya'ya "Nasılın evladım"... "aman iyi ol yavrum" dediği de mümkün, sıcak bir çay, ya da bir yemek davetine çağılarak içtenlikle ağırlanması da mümkün. Bunu yaparken ne düşünürler "oğlumun, (ya da) eşimin (ya da) kardeşimin arkadaşını, arkadaşlık hakkına layık ağırlayayım diye düşünürler. Ya Engin Kaya ne düşünüyor. Kendisini, hatırlama ağırladıkları genç insanın nasıl bir senaryo ile, kabpe bir pusuyla kan dökücülere teslim edebileceğini! Varın bu çatışan niyetler arasındaki iğrenç ve insanlık dışı tarafını siz düşünün.

Haklı ile haksızın mücadelesi tarih boyunca, hep haksızlığın temsilcilerinin toplumsal gelişmenin önünde oluşturulan çakar barikatlarını korumanın çaresi olarak zulme başvurmaya itmiş bir dizi bilim adamı, aydın ve önderi imhaya yönelmesine rağmen gericiliğin kalelerinin yıkılmasını önleyememiştir. Tarih, bundan önce olduğu gibi, bundan böyle de taraftarlığını doğrudan ve haklıdan yana yapacaktır. Tarih devlet erkini elinde bulunduran sömürücü sınıfların, tutuculuğun ve bundan kaynaklanan zulmün temsilcileri olduğunu binlerce kez ispatlamıştır. Düşünme ve düşündüğünü özgürce ifade etme geleneğinin ya-

Devamı 63. sayfada

Proleter dünya devriminin iki bileşkeni

Emin Sağlam

Bugün yarı-sömürge; yarı-feodal ülke devrimlerinin rotasını kavrayabilmek bakımından Demokratik Halk Devriminin içeriğini, yönelimini ve devrimde yer alacak sınıfsal güçleri doğru bir şekilde tespit etmek ve bu tespitlerin gereklerini pratik mücadelede dönüştürmek açısından, sorunu ortaya koymak, bu ilkelere demokratik devrim geçişini göremeyip, demokratik devrimi atlayan, ya da ikili bir eden (Demokratik devrim'le Sosyalist devrimi iç içe geçiren) bu anlamda da içinde yaşadığımız çağda bir bakıma emperyalizmin ilerici bir rol oynayarak feodalizmi tasfiye ettiğini ima etmeye çalışan anti-marksist düşüncelerin açığa çıkarılması gereklilik arz ediyor.

İçinde yaşadığımız çağı bütün yönleriyle kavramayanlar, yani çağın belhıbaşlı temel çelişmelerini, karakteristik özelliklerini kavramayanlar, bu çağdaki temel toplumsal güçleri, sınıfları, bu sınıfların devrimlerdeki yerlerini doğru kavramayanlar (adımlı sayanlar değil) Marksizmi-Leninizmi savunamazlar. Çağı bir bütün olarak, gerek ekonomik, siyasi, askeri açıdan ve gerekse toplumsal, sınıfsal açıdan ayrıntılı bir şekilde tahsil edip doğru bir temelde hareket etmeyen parti ya da kişiler yapsa "Marksist" alını ustalık yapabilir. Ama gerçek anlamda ise Marksizmi-Leninizmi savunamaz. Çağı kavramak Marksizmin büyük öğretmeni Lenin tarafından çok önceden ortaya konmuş bulunan çağımızın "emperyalizm ve proleter devrimler çağı" olduğu gerçeğini adım başı tekrarlamakla olmaz. Bu tanımların özünü, içeriğini kavramayanlar, bu tanımlamayı tekrarlamalarının hiçbir değeri yoktur. Bu Leninist tanımlamayı yozlaştırma noktasına vardiren anlamsız tekrarlamalardan kaçınmak ise niyetinizi oğulların önüne geçirmeden, hayatın her alanında ulusal ve uluslararası planda her şeyi yerli yerine oturtmakla

mümkündür.

Sadece Emperyalizm kelimesini tekrarlayarak, ezberleyerek değil, ekonomik ve siyasi olgu olarak emperyalizmin dünya somutunda neyi etkileyip acı etkilemediğini, neleri değiştirdiğini devrimler ve devrimler programına ne gibi yeni görevler yüklediğini doğru olarak görebilen, demokratik ve sosyalist devriminin muhtevasını, toplumdaki sınıfların bu devrimlerdeki rolünü, neyi ne-reye kadar götürebileceklerini, bu devrimlerin hedeflerini, ittifaklarını doğru olarak tespit edebilen, strateji ve taktiklerini çağın, toplumun bu gerçekleri üzerine oturtabilen kişi ya da parti çağın Marksist-Leninist tarzda yorumunu yapabiliyor demektir. Ve Marksist ünvanına da ancak o zaman layık olabilir. Yoksa büyük Marksist-Leninist'lerin adının ve bazı sözlerinin arkasına sığınmak Marksist olmak için yeterli değildir.

Proleter Dünya Devrimi İki Bileşken Ögeden Oluşmaktadır. Demokratik Devrim ve Sosyalist Devrim

Demokratik Devrimin amaç ve yönelimlerini ortaya koymaya geçmeden evvel, Serbest Rekabetçi Dönemde kısaca burjuvazinin rolüne göz atmak gerekecektir.

Kapitalizmle burjuvazi henüz gelişme aşamasındayken feodalizme, feodal üretim ilişkilerine alt yarıda ve üst yapıda tüm feodal hakimiyete karşı demokratik ve ilerici bir mücadele vermektedir. Bu kapitalist üretim ilişkilerinin gelişebilmesi için zorunluydu. O dönemde insanlığı gelişme aşamasına dikkate alacak olursak, daha geri olan feodal üretimin ilişkilerine nazaran, daha ileri olan kapitalist üretim ilişkileri, üretici güçlerin özgürce gelişmesinden yana olan durumla ileriyi yeniyi temsil etmekteydi. Böyle bir dönemde burjuvazi, işçi sınıfı ve köylülüğün taleplerine sahip çıkarak feodalizme karşı mücadeleye gi-

rişti. Burjuvazi hiç şüphesiz ki bunu iyilikseverliğinden değil, esas olarak kendi ekonomik ve siyasi gelişmesinin önündeki engelleri ortadan kaldırmak için yapıyordu.

Kapitalizmin kendi iç dinamiği ile gelişip serbest rekabetçi aşamaya ulaştığı bütün Avrupa ülkelerinde demokratik devrimler burjuvazinin önderliğinde yapıldı. Feodalizme karşı açtığı savaşta, üretici güçlerin önündeki ekonomik ve siyasi tüm engellerin tasfiyesinden yana olduğu için burjuvazi o dönem ilerici bir rol oynamaktaydı. Bunun için Stalin "Eskiden burjuvazi ulusun başı sayılırdı. Ulusun haklarını ve bağımsızlığını savunurdu. Bunları her şeyin üstünde sayardı."⁽¹⁾ diyordu. Kapitalizm, serbest rekabetçi aşamadan, tekelci aşamaya geçtiğinde, burjuvazide ilericiliğini yitirdi.

Serbest rekabetin, emperyalizme dönüşmesi, sadece tek tek ülkelerin ulusal sınıfları içinde kalmadı. Emperyalizm sadece kendi ülkesinde değil, tüm dünyada serbest rekabeti ortadan kaldırdı. Ulusal ekonomileri Finans kapitalin ağları içine aldı. Tek tek ulusal ekonomileri yıkıp, onları, dünya ekonomisi denilen, emperyalist ekonominin parçaları haline getirdi. Emperyalizm olgusu ortaya çıktıktan sonra, emperyalizm dünyayı, bir yanda dünya zenginliklerini elinde tutan, dünya nüfusunun büyük çoğunluğunu meydana getiren, ülkeleri sömüren... gelişmiş kapitalist ülkeler, diğer yanda ise, kapitalist bakımdan az gelişmiş ya da hiç gelişmemiş, emperyalist ülkelerin baskısı-talamı altında inleyen ülkeler olarak ikiye böldü. Yani, kapitalist-emperyalist ülkeler ve sömürge yarı-sömürge ülkeler olarak.

Emperyalizm olgusunun ortaya çıkması, eski burjuva devrimler çağını kapadı. Geri ülkelerin emperyalizmin denetimine girmesinden dolayı, buralarda demokratik devrimlerin, burjuvazi önderliğinde gelişmesini ve kapitalist ülkeler haline gelmesinin yollarını tıkadı. Emperyalizm çağında proletarya dışında, sınıflardan herhangi birinin, burjuva demokratik devrim başarmasını, yarı-sömürge - yarı feodal yapıyı tasfiye etmesini, bağımsız kapitalistleşme yolunu tutmasını kesin olarak imkansız kıldı.

Lenin önderliğindeki Ekim devrimiyle proletaryanın zaferi, Burjuva devrimler çağını sona erdirdi. Proleter devrimler çağını başlattı. Artık çağın odağına önder güç olarak proletarya çıktı.

Tekellerin böyle büyük boyutlara varması, dünya ölçüsünde hakimiyet kurması, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde milli (ulusal) burjuvazinin gelişmesini de frenler. Hatta bu sınıfların gelişmesini kendine bağınımlı kılar. Emperya-

• Mao Zedung.

lizmin ülke üzerindeki denetiminden millî burjuvazi özgürce geçemez. Bu durum onu hoşnutsuz kılar. Bu sebepten ötürü de emperyalizme tavır alabilir. Bu tavır alış dönem dönemdir. Proletarya önderliğindeki devrim tehlikesi karşısında korkar. Yani ikili uzlaşmacı bir tavır içine girer. Millî burjuvazinin bu tavır alış dönem dönem devrimci savaflara da dönüşebilir (Latin Amerika, Asya, Afrika ülkelerinde olduğu gibi). Hatta bu savaşlarda başarı sağlayabilir. Emperyalizmi ülkeden çıkarabilir. Ancak bu başarısını uzun süre devam ettiremez, tekrar emperyalizmin kucagina düşer.

Artık çağımızda feodalizmin tasfiyesi, emperyalizmden kurtulması kesin ve net tartışılmayacak kadar açıktır. Demokratik devrim ancak proletarya önderliğinde gerçekleşebilir.

Mao Zedung şöyle diyordu: "Artık burjuva demokratik devrim, Avrupa ve Amerika'da olan demokratik devrimlerden çok farklıdır. Ve burjuvazinin diktatörlüğüyle değil, proletarya önderliğindeki devrimci sınıfların birleşik cephesinin diktatörlüğüyle sonuçlanır."⁽²⁾ Günümüzde demokratik devrimin başına ulaşması, emperyalizmin sınıflarını dışına çıkma meselesidir. Bunun için proletarya önderliğinde gerçekleştirilip bütün halkın demokratik diktatörlüğü aşamasının kesintisiz bir şekilde sosyalizme doğru ilerlemeye emperyalizmi zincirin dışına çıkamaz. Ve feodalizmi tasfiye edemez. "Yoksul ve orta köylüler ancak proletaryanın önderliği altında kurtuluşlarını gerçekleştirebilirler. Ve Proletarya ancak yoksul ve orta köylülerle sağlam bir ittifak kurarak devrimi

zafere götürebilir."⁽³⁾

Bu anlamda:

Demokratik devrimin görevleri esas olarak neyi içerecektir?

- Feodalizmi tasfiye etmek,
- Emperyalizmin talan ve tahakkümüne son vermek,
- Ulusal soruna çözüm getirmek,
- Sosyalist devrimin yolunu açmak.

Her devrimin yıkacağı sınıflar ve iktidarları ile kuracağı iktidarlar farklıdır. Bundan dolayı tarihin zorunlu aşamaları olan bu devrimlerden herhangi biri ne denebilir, ne de sınıf karakterleri, hedefleri, müttefikleri, amaçları ayrı ayrı olan bu iki devrim tek bir devrimci süreç olarak tanımlanabilir. Çağımızda demokratik devrimle sosyalist devrimi birbirinden Çin seddiyle ayırmak ne kadar yanlışsa, tek bir devrimci süreç olarak görmek de o kadar yanlıştır. Bu iki devrim arasındaki farklılığı kavramak tayin edici bir meseledir. Demokratik devrim ile sosyalist devrim birbirinden farklı süreçler izlemelerine rağmen demokratik devrim sosyalist devrimin zorunlu ön aşamasıdır. Demokratik devrimden sosyalist devrime geçişte kesintisiz bir bağlılık vardır. Lenin şöyle diyor: "Geleceği (dem. devrim yn.) ise özel mülkiyete karşıdır. Sosyalizm için mücadeledir."⁽⁴⁾ Demokratik devrimin ana görevlerini tespit etmekten başka bu devrimin itici güçlerini ve ittifaklarını da belirlemek gerekir. Lenin "Her devrimin temel sorunu iktidar sorunudur. İktidarı alması gereken sınıf veya sınıflar hangileridir. İktidardan alacağı edilmesi gereken sınıf veya sınıflar hangileridir." der. Lenin'in ortaya koyduğu bu tezle, emperyalizmin sömürgeci ve yarı-sömürgeci olan emper-

yalizmin tahakkümüne, baskısına maruz kalan sınıfları, emperyalizmin dayanağı olan sınıfları hiçbir yoruma yer vermeden tespit etmek gereklidir. Emperyalizmin dayanağı olan sınıflar komprador burjuvazi, toprak ağaları, tefeci tüccar tabakasıdır. Emperyalizmin geri bıraktığı sosyo-iktisadi yapı olarak yarı-sömürge, yarı-feodal bir yapı arzeden ülkelerde devrimden menfaati olan sınıf ve tabakalar ise, işçi sınıfı, köylülük (yoksul ve orta katmanları) küçük-burjuvazi, milli-burjuvazinin komprador burjuvaziyi bütünleşmemiş sol kanadadır.

Devrimden menfaati olan sınıflarla proletarya önderliğinde kurulacak olan demokratik halk iktidarı kavramayarak Mao'ya proletarya diktatörlüğünü kavramadığı yönünde eleştiri getiren yarı-troçkist AEP menşecili görüşlere bir cevap olması açısından Mao Zedung'un bu konuya ilişkin bakış açısını aktarmak isteriz: "Devrimimizin birinci adımı ya da aşaması kesinlikle Çin burjuvazisini diktatörlüğü altında kapitalist bir toplum kurulması değildir. Ve olamaz da. Devrimimiz Çin proletaryası önderliğinde Çin'in bütün devrimci sınıflarının ortaklaşa diktatörlüğü altında yeni demokratik bir toplumun kurulmasıyla sonuçlandırılacaktır. O zaman devrim Çin'de sosyalist bir toplumun kurulacağı ikinci aşamasına doğru ilerletilecektir."

Her ülkenin devriminin kendine özgü bir süreç izleyeceğini kavramayarak, farklı süreçler ve farklı muhtevalar taşıyan devrimleri birbirine karıştıran somutu inceleme zahmetine katlanmayan anlayışlar anti-marksist sapma içindedirler. Oportünist revizyonist karışıklıkların Mao Zedung'un demokratik halk iktidar politikasında millî burjuvaziyi ittifak yapması olayını bisiklet çorba sosyalizmi veya burjuvaziyi sosyalizm mi inşa edilir diyenler soruna metafizik bakış açısıyla dogmatik yaklaşmaktadırlar. Lenin der ki: "Kabul etmek gerekir ki, sömürücüleri ayrıcalıklarından yoksun bırakmak (yani biçimsel olarak demokrasiden dışlama yn.) konusu yalnızca bir Rus sorunudur. Ve genel olarak proletarya diktatörlüğünün bir sorunu değildir. Bu tamamen ulusal bir sorundur."⁽⁵⁾ Demokratik Halk Devrimini başarıya götürecek olan proletaryanın, diğer halk sınıf ve tabakalarını bu devrime katması olayı kavranamazsa, "saf Proleter" troçkist girdabından kurtulamaz.

Dipnotlar:

- 1- Stalin-Ulusal sorun ve sömürgeci sorunu.
- 2- Mao-Suçma eserler 11.
- 3- Mao-Yeni Dem. Devrim.
- 4- Lenin-İki İktidar.
- 5- Lenin-Proleter Dev. ve Dönek Kautsky.

GÖR VE DÜŞÜN

Führer'i kim yarattı ki... Kit-
leler mi? Peki onlar "kadın
gibi" değil miydi? Okyanıp
"eğitilmeleri" gerekmiyor muydu?
Ülkede de nasıl olsa savaş sonrası
bir yıkım yok muydu? Ve "insanlar-
nın kitaplardan çok hitaplarla elde
edildiği" bir gerçek değil miydi? O
halde!

Sorular sorular...

Mikhael Romm, yani bu ünlü
Sovyet yönetmen, 1930'lar Alman-
ya'sında ekonomik krizin had saf-
hada olduğu, sosyalistlerin gündem
güne bölünmeye uğradığı, Cumhur-
başkanı Heindenburg'un ise tarihe
karşı tam bir günahkâr durumuna
düşüğü bir dönemden alarak nazizm
ye görünümüne (1965'lerden de kimi
örneklerle) yükselişinden çöküşüne
dek anlatıyor bize.

Ordinary Fascism, bu neredeyse
hemen hemen tümü arşivlerden der-
lenmiş hatta aralarında Hitler'in

özel arşivinden tutun da SS subay-
larının çektiği fotoğraflar da dahil
(Sovyet ve diğer ülke arşivlerinden
destekli) film, gerçekten de bugüne
dek gördüğümüz, bildiğimiz ya da
alılageldiğimiz bir film olmaktan
çok, eskiye dair ne varsa (haber, bel-
ge, fotoğraf v.b.) taranarak yeniden
kurguya döküldüğü görkemli bir
belgesel. Yani bir tür faşizm belge-
seli.

Hitler'in kitleleri hangi yöntem ve
araçlarla nasıl avladığı, sonra da bir
felaketin orta yerine nasıl sürüklediği
bu filmde bölümler halinde ama
tam bir tarih dersi şeklinde veriliyor.

Romm kamerayı bazen gündelik
hayatın sıradan görüntülerine çevirerek
"İşte bunlar da çocuklar" di-
yor ve sonra tekrar kendi doğal sey-
rine dönerek aheste aheste yürüyor.

Filme bir tür ılıklik -ya da nasıl
söylemek gerek- sevecenlik kazandı-
ran bu yöntem, daha sonraları or-
talara doğru birden zirveleşiyor. Bu

kez kamera geniş bir alanın orta ye-
rine yöneliyor. Yığınla kitap, dergi
ve broşür yakılmaya hazır bekle-
mektedir. Tolstey, Dostoyevski,
Gorki, Brecht ve daha nice... Göbels'in
"yakın" emriyle bilim an-
sızın gökyüzüne uçurmuştur.

Faşizm!.. Evet nedir faşizm? Ken-
dinden olmayan herkesi imha et-
mektir. Hayatı, insanları, bilimi...
Fakat Romm'u en çok ilgilendiren
20. yüzyılın bu en büyük kasabını ve
en görkemli ruh hastasını kitlelerin
nasıl benimsediğidir. Yine onun kö-
tü bir profili olan Mussolini'nin kit-
leleri arkasından nasıl sürüklediği-
dir. Film boyunca seyreiciye bunları
söyletir durur Mikhael Romm. Al-
man halkı kör müydü? İtalyanlar
sağır mıydı?

Ve sonra kamera adım adım top-
lama kamplarına çevrilir. Geride
tonlarca ayakkabı elbise ve bir o ka-
dar da bebek lazımlığı... Romm SS
subaylarının çektiği filmleri hem
gösterir hem de anlatır. Kadınlar so-
yulmuştur, çıplıktır. Önce teca-
vüz edilir sonra ya kurşuna dizilir ya
da asılır ya da gaz odasına gönderi-
lir.

Sıradan faşizm sıradan görüntü-
lerle devam eder gider.

Yönetmen dünü olduğu gibi, bu-
günü de sorgular. 1965'ler Ameri-
ka'sından verdiği kimi örneklerle fa-
şizm tehlikesinin hâlâ bitmediğini,
her an için gündemde olduğunu par-
mak basa basa görüntüler.

Film ülkemizde gösterime gireceği
hafta siyasal iktidarın kültür ku-
rumlarına yönelik bir operasyonun-
dan nasibini alıverdi. (Yoksa bu da
sıradan faşizmin yerli bir gösterisi
miydi?) Zira gösterileceği Ortaköy
Sanat Merkezi ansızın kapatıldı. Bu-
nun üzerine biz de Kadıköy Sanat
Merkezi'nin o minik ama sevimli sa-
lonunda izledik.

Faşizmin nasıl ortaya çıktığını,
kimlere dayandığını ve iktidara yü-
rürken neyi kullandığını, hangi iğrenç-
liklere başvurduğunu bir bir görüldük.

Siz de kurgunun doruğundaki bu
film ve Alman faşizminin iğrençli-
ğini gidin görün ve düşünün! □

Türkiye Birleşik Komünist Partisi program tasarısının eleştirisi

İdeolojik güdüsünü modern-revizyonizm pazarlarından alan, ikisi de, Rus modern-revizyonizmi soyundan aynı ata binen, ikisi de 'bu ağababalarının dizinin dibinde büyüyen iki parti TKP ve TIP'in birleşmesinden oluşan "yeni" bir partiyle karşı karşıyayız: Türkiye Birleşik Komünist Partisi (TBKP).

Diyalektikğin şaşmaz çarkları nasıl da aynıları aynı, ayrıları ayrı yere koyuyor. Kahve dövenin hünk deyiçileri nasıl da ortak pankarılı, aynı kortejde Rus modern revizyonizmin menziline saflaşıyorlar. Birleştiler ve ruhlarını kurtardılar!

Marksizm-Leninizmin dünya ölçeğinde kazandığı prestij, öyle sine bir noktaya ulaşmış ki, komünizm düşman akımlar bile, komünizmi kılığıyla ortakta dolaşmak durumunda kalmıştır. Kendisine komünist yaftası yakıştırılan TBKP'nin durumu da budur. Dolayısıyla, daha için başında, okurları, bu sahte pehlivanlar, sahte komünist partisi konusunda uyarmak doğru olacaktır. Bakmayın siz, bunların "Kırmızı önderimiz Mustafa Suphi" vb. hokkabazlıklarına. Bunların Mustafa Suphi ve önderliğindeki Komünist Partisi'yle yakınlığı, yerin göğe yakınlığı gibidir. Dedik ya; Marksizmin gücü sınıf düşmanlarını bile Marksizm kılığına sokmuştur. Az sonra bu ünlü "Komünist Partisi-

zin" tezlerini incelediğimizde bu çok daha rahat görülecektir.

TKP ve TIP piramidi üzerinde yük selen TBKP'nin program tasarısına gelince.

Program cephesinde yeni bir şey yok cümlesi bu yeni programa uygun düşer.

Onlar her ne kadar "günümüzün sorunlarına yanıt veren yeni politik yaklaşımları sistemleştiren" programdan söz ediyorlarsa da, bu program ve bu yeni politik yaklaşımı "Barış ve Demokratik Yenilenme" den başka bir şey olmadığı ve bunun da, kendi deyimleriyle "emellerin derin sosyal sorunlarına, bütün bugünden, henüz kapitalizmin çerçevesinde (abc) olanaklı ilk ekonomik, iç ve dış politik çözümlerle getirme programı" olduğu ortadadır. Öyle ki, program tasarısında onlar, partinin stratejik çizgisi "barışın korunmasına katkı, Türkiye'yi Amerikan emperyalizmin çatışma politikasının aracı olmaktan kurtarma ve demokrasiyi kazanma olarak saptıyor ve devamlı, program, "Devrime yaklaşma biçiminin demokratik yolla, yani geniş demokratik bağlaşıklık sistemiyle, çünluğun kazanılmasıyla" olacağına and ediyor.

Sınıf mücadelesi zemini programda öylesine terk edilmiş ki, proletaryanın sınıf mücadelesinin gerekli yerine "İnsanlığın çıkarları", "F-

Komünist geçinen bir partinin görevi, kurtla kuzuyu barıştırmak değil, zira bu hayalin gerçeğine aykırıdır. Komünist partinin görevi, toplumsal yaşamın orta yerine sınıf mücadelesini yerleştirmektir. Sınıf mücadelesinin doğası acımasızdır.

şey insan için!”, “Her şey barış için!” şiarları geliştirilerek, bu şiarlar, “Türkiye Birleşik Komünist Partisi’nin günümüzdeki parolası” haline getirilmiştir.

Nedir ki, Komünistler Birliği’nin “Bütün insanlar kardeşler” eski sloganı, Marks ve Engels bu birliğe girdikten sonra, “Bütün ülkelerin proleterleri birleşiniz!” yeni sloganı, yeni savaş çağrısı ile yer değiştirmiştir. Komünist geçinen TBKP daha Marks döneminde, bu doğru biçimiyle yer değiştiren sloganı, sınıf yapısı gereği rafa kaldırıp, onun yerine, sosyalizmin henüz çocukluk evresindeki Marks ve Engels’in henüz emsâl etmediği ve içinde henüz yer almadığı “Birlik”in o eski yanlış sloganını tekrar programlarına temel şiar olarak, parti parolası olarak yerleştirmeleri TBKP’nin daha şimdiki başında arabayı çamura saplaştıranın açık bir kanıtı değil midir?

Bilinmez mi ki, insanlık sözcüğü, zeni de ezileni de, sömüreni de sömürüleni de birlikte aynı ortak paydada bir araya getirir. Komünist geçinen bir partinin görevi, kurtuluşa erdirmek değil, zira bu kurtuluşa erdirmeye aykırıdır. Komünist partisi’nin görevi, toplumsal yaşamın orta yerine sınıf mücadelesini yerleştirmektir. Sınıf mücadelesinin ögesi acımasızdır.

Program tasarısının kendine özgü niteliğini belirleyen şey, sınıf mücadelesi arenasının açık, anlaşılır bir erki, barış ve demokratik yolun bu arena yerine bariz bir geçirilişidir.

Programda Marksizm değil, onun fena halde bir uzaklaşma, onun ortasını dönme egemendir. Kuduza akalanmış bir itin su ve ısktan kaçması gibi, TBKP’de program tasarısında Marksizm-Leninizmden öysine örküp kaçmaktadır.

Tasarıya göre, “günümüzde ‘savaş mı, barış mı’ sorunu çevresinde ünya çapında bir mücadele sürüyor.” Odak noktası budur. Ya nüker bir savaşa hep birlikte yok olacağız, ya da sağ kalacağız. Başka bir öl yoktur. Programa göre, barış brunu, yaşamsal bir önem kazanmıştır dünyamızda. Ve öyle ki, farktoplumsal sistemlere bağlı ulusların ve devletlerin alnyazısı her zankinden daha çok birbirine bağ-

lı hale gelir olmuştur. Dolayısıyla program tasarısına göre, “Uluslararası bir güvenlik sistemi kurulabilir.” ve kurulmalıdır da. Böylece, “Halkların, insanlığın bugüne ve geleceğe yönelik en yakıcı umut ve istemleri... gerçekleştirilebilir.”

Komünist geçinen TBKP’imiz, komünistliği öylesine uç noktaya vadmış ki, program tasarısında, kapitalist ülkelerdeki barış hareketleri, sınıflararası uzlaşmaz çelişmeleri biraraya getirecek kadar yeni bir genişlik ve yeni bir nitelik kazanmıştır” diyebilmektedir.

Evet, günümüz dünyasındaki savaş ve barış sorununda tasarıda getirilenler özet olarak bunlar.

Çağımız ve dünyadaki durumu taahlil eden program tasarısı, emperyalizm ve proleter devrimler çağını yaşıyarak, onun yerine çağımızın, barış, demokrasi, toplumsal ilerleme, dünya sistemlerinin tarihsel yarışması vb. zivalıklarla tanımlamayı kendine görev saymış. Devamla, SBKP 27. kongresi ayakta alkışlanarak, “Tıpkı Yahudi Shylock’un bir kilo et üzerinde diretmesi gibi” bu yemimli Sovyet uşakları da, uşaklık lanında diretime yolunu seçmişlerdir.

Tasarı, Türkiye’nin dünyadaki yerini taahlil ederken, ülkemizin ikinci emperyalist paylaşım savaşından sonra, emperyalizme bağımlı hale geldiği kehanetinde bulunmakta ve Türkiye’de “Sınıf olarak burjuvazidir” iktidar olduğu kapitalizmin bugünü orta düzeyde gelişmiş olduğu bir ülkedir.” demektedir. Devlet politikası yönlendirenler de tasarıya göre “Tekelci-militarist bir oligarşi” dir.

Tasarıya göre, ülkemizde burjuva demokratik rejim, sanki esas olarak yerleşmiş de, ama, “Bütün kurum ve kurallarıyla sürekli varolmamıştır.” denilmektedir. Kaldı ki, TBKP’ye göre, devletin kendisi faşist i nitelikte değildir. Ve de onlara göre mevcut sürecin yaşadığımız mecrasında öne çıkan çelişme de, “TBKP’ye göre egemen burjuvazinin bugünkü politikası ve rejimiyle nüfusun ezici çoğunluğu arasındaki çelişki, günümüzde öncelikle çözülmesi gerekli ve olanaklı politik çelişkidir.”

Tasarıda, barış ve demokratik ye-

nilenme stratejisinin toplumsal güçleri saptanırken, bu güçler içerisinde “işadamları” da konularak, sermaye çevresine nasıl da sıcak baktıklarını açıkça ilan etmektedirler. Dahası, dinci akımlarda bu toplumsal güçler kapsamına sokularak çember giderek genişletilerek, gerçek yüzlerini iyice göstermektedirler. Kemalizm de bu tasarıya göre, anti-emperyalist özlü ve ilericidir.

Program tasarısına göre, “Türkiye NATO içinde kendi meşru güvenlik çıkarlarına ve dünya barışının çıkarlarına uygun bir politika izlemeli”.

Komünist geçinen TBKP’nin komünistliği şu sözlerle nasıl da sahtekarca orta yerde kalakalmaktadır: “TBKP, devrimci yolun bir iç savaşa dönüşmeksizin gerçekleşmesini amaçlıyor. Partinin bugünkü stratejisi, aynı zamanda devrimin barışçı yolunun kazanılması stratejisidir.”

Ve dahası “IMF ve Dünya Bankası gibi örgütlerin politikalarına karşı gelmekte olan ülkelerin çıkarlarının korunması” önerilerek bu emperyalist ekonomik sömürü aracı örgütlerde kahnarak, bunlarla birlik önerilmektedir.

Komünist geçinen TBKP’nin komünistliği şu sözlerle nasıl da sahtekarca orta yerde kalakalmaktadır: “TBKP, devrimci yolun bir iç savaşa dönüşmeksizin gerçekleşmesini amaçlıyor. Partinin bugünkü stratejisi, aynı zamanda devrimin barışçı yolunun kazanılması stratejisidir.”

Nihayet, program tasarısının sonunda, TBKP baklayı ağızdan çıkarmakta ve egemenlerin icazetine sığınarak “önümüzdeki stratejik aşamanın temel görevlerinden birisi TBKP’nin legale çıkması”dır diyerek, parlamenter ahırda saf tuttuğunu ilan etmektedir.

Evet, TBKP program tasarısının belli-başlı noktaları özet olarak böyledir.

Şimdi, tasarımı belli başlıklar altında eleştirmek, komünist geçinen

bu partinin sahteliğini ortaya koymak için hem gerekli ve hem de zorunlu bir görevdir bizim için.

Bariş ve demokratik yenilenme

Program tasarısının temasını oluşturan en belirgin yan, bariş ve demokratik yenilenme anlayışıdır. Ve öyle ki, bu anlayış, her derde deva bir reçete olarak öne sürülmektedir. Programda 1980'li yıllardan bu yana, bariş sorunu yeni bir boyutta, demokrasi sorunu yeni bir önemde ortaya çıkmakta ve buna koşutluk halinde de bariş ve demokratik yenilenme stratejisi saptanmaktadır. Bariş ve demokratik yenilenme adı altında öne sürülen programda; değil marksizmi, egemenlerin icazeti altında onlarla büttünleşme, düzene ve devlete dokunmama, onu kollama, muhafaza ve devam ettirme programdır; "Kapitalizm çerçevesinde olanaklı ilk ekonomik, iç ve dış politik çözümleri getirme programıdır."

Mevcut düzenin kör tutsağı olma, bariş ve demokratik yenilenme programının genel çerçevesini belirlemektedir. Komünist iddiasıyla ortaya çıkan bir partinin, kapitalizmin çerçevesinde çözüm yolları araması, suyla ateş gibi bu iki zıt olgunun aynı paydada eşitlenmesi, sınıf mücadelesinin yerine sınıflararası barişin geçirilmesinden, düzenin uysal birer siyasal araç olmaktan başka anlama gelebileceği ortadadır. TBKP'nin "yeni" ve özgün program tasarısı da "sınıf sınırlarını da aşan" bir zeminde yol alıyor.

Bariş ve Demokratik Yenilenme Programı "halkın özgür iradesiyle demokratik bir şekilde oluşturarak parlamentonun politik sisteminde en üst organ olduğu, halkın demokratik yığın örgütlerinin aktif katılımına dayanan demokratik bir rejim kurma programıdır."

Bariş ve demokratik bir şekilde oluşturarak parlamentonun politik sisteminde en üst organ olduğu, halkın demokratik yığın örgütlerinin aktif katılımına dayanan demokratik bir rejim kurma programıdır. "Bu kalkınmada, düzeni zorlamayan onun temellerine dokunmayan ve yalnızca onu çözüm ona yenileyen, onaran bir programdır. Bir uşağın elbisesinin kesimini değiştirmekle uşağın ortadan kaldırılamayacağı bilinmeyen bir şey mi?"

Dolayısıyla, kendisini düzenin bir eklentisi haline getiren TBKP'nin komünizm ve devrim lafızının arkasına sığınması, onun gerçek kimliğini gizleyemeyecektir.

Bariş ve demokratik yenilenme programı öylesine bir program ki, parlamentonun yüceliği karşısında secdeye varan, egemenlerin arası arasındaki asma yapıya görevini görmek istemeyen rezilane bir çizgide yola çıkıyor. Böylesine bir programın devrimci temeller üzerinde yükselmesi, proletaryanın gerçek çıkarlarına hizmet etmesi elbette beklenebilir. "Ulusal kültürü koruma"yı "humanizm temellerinde geliştirme" bakış açısındaki bir programdan ancak bu beklenebilir. Mevcut düzen dışlarının birer çarkı olma işlevini teyit etmiş bir programda olması gereken her şey bu programda var. Öyleki bariş ve demokratik güçlerinin ortak hükümeti, programa göre, yalnızca işçilerin, köylülerin vb.'nin değil, ama aynı zamanda "büyük sanayici ve işadamlarının desteğini alacak, onların çıkarlarını koruyacak bir hükümettir." (abc)

Bu programda Leninizm büttünleyle tafa kaldırılmıştır. Eger yer yer ML lafız geçiyorsa, bu, salt bir kaseğin kapağı rolu gibidir. Bir kase katan yer yer ML yıldızlarıyla süslenmiş bir kapakla örtünmüştür.

Programın en ciddi açmazı, Marksizm-Leninizm'le tam karşıt cepheye en bayağı, yani, onun çözümlüğün azmlik tarafından vahşetle beslenen sömürü düzenini, mevcut devlet aygıtını hedef almamasıdır. Sorun, devlet iktidarı sorunudur. Devlet hangi sınıf ya da sınıfların elindedir. Bu sınıflar ilkimiz açısından kompradorlar ve büyük toprak ağalardır. Komprador-Feodal devlet, faşist nitelikli bu devlet neyle yer

değiştirecek ve bu devletin yerine hangi devlet, hangi araçlarla geçirilecektir.

Soru şudur: Egemenlerin faşist karakterli burjuva-feodal devletine karşı tutumumuz nedir?

Evet, cevaplandırılması gereken soru öncelikle budur. Bu soru cevaplandırıldıktan sonra, egemenlerin aygıtı paramparça edildikten sonra, bir yenisiyle, proletaryanın siyasal devlet iktidarıyla yer değiştirecek mi sorusu sıraya girecektir. Bu arada önemle üzerinde durulması gereken ve kaçamaklara sapmaksızın, devrimci yol karartılmaksızın cevaplandırılması gereken bir nokta, hemde program açısından oldukça önemli bir nokta kalıyor. O da şu: İktidarın ele geçirilmesi hangi araçlarla yerine getirilecektir?

TBKP, bu sorulara ML açısından cevap verememiş, burjuva görüş açısından ancak cevaplayabilmiştir. Ona yakışan da budur. Zaman zaman ML lafzını ederken bile solucağı gibi kıvr kıvr kıvrılmaktadır. Tasarı, "Bariş ve Demokratik Yenilenme", "Toplumsal Berileme", "Yeni Demokratik Düzen" vb. sözcük oyunları ile işi geçiştirmeye çalışmaktadır. Bunun içindir ki, büyük sanayici ve işadamlarına hukukta yer açılmakta, onların desteği talep edilmekte ve "Kemalist akıma kadar" olan güçler ve de "İslami çevrelerin" desteğinden söz edilerek mevcut cephe genişletilerek "Sosyalizm" in sulandırılmış şekliyle orta yere çıkmaktadırlar.

Bu program, egemenlerin mevcut durumuna dokunmayan, emperyalistlerarası dengoyü koruyan bir düzleminde hayat bulmaktadır.

Bu program, IMF-Dünya Bankası gibi emperyalist güçlerin ekonomik sömürü araçlarıyla olan bağları kesme, geri ülkelerin bunlara olan borçlarının ödenmemesi gibi demokratik düzenlerin yerine, "IMF ve Dünya Bankası gibi örgütlerin politikalarına karşı gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarının korunması, dış borç sorununa adil bir çözüm bul-

nabilmesi, açığın yenilmesi, uluslararası ekonomik ilişkilerin eşit haklılık temelinde demokratikleşmesi" gibi bağımlılık ağlarını koruyan bir yol önermektedir. Dahası bu program, egemenlerin mevcut durumuna dokunmayan, emperyalistlerarası dengeyi koruyan bir düzlemde hayat bulmaktadır.

Nedir ki, bu programı uygulamaya koyan parti kendisine komünist sıfatını yakıştırmaktan geri de durmamakta, geçmiş komünist mirasa sahip çıkabilmektedir. Bu program, hedef olarak yalnızca ABD gericiğini göstermekte, onun dışındaki emperyalistleri ve onların yerli uzantıları kompradorları ve büyük toprak ağalarını hedeflememekte, onlarla bir blok, bir anlaşma, bir ittifak gündeme koymaktadır.

Çeşitli emperyalistlerin sömürü alanı halindeki yarı-sömürge Türkiye'yi yalnızca ABD emperyalistleri mi sömürüyor?

Program tasarısında, barış ve demokratik yenilenme taleplerini hayata geçirme mücadelesinden söz edilerek, bunun yolunun da ya da "Bu görevi başarmanın koşulları Amerikan, gerici, militarist güçlerin parlamentoda ve hükümette egemen olmalarına son vermek" biçiminde ele alınmaktadır.

Ya gerisi?

Çeşitli emperyalistlerin sömürü alanı halindeki yarı-sömürge Türkiye'yi yalnızca ABD emperyalistleri mi sömürüyor? Fransız, Alman, İtalyan, Rusya vb. emperyalist ve sosyal-emperyalist sömürü nereye konacak?

Anlaşıyor ki, programda devrimin hedefleri sorununda, devrimin perspektifleri ve itici güçleri konusundaki bilinçli sapma, bu noktada orta yerde bar bar bağırmaktadır. Nedir yarı-sömürge bir ülkede, hem de egemen üretim biçiminin yarı-feodal tarzda olduğu bir ülkede devrimin hedefleri ya da düşmanları? Bunlar her şeyden önce, emperyalizm, feodalizm ve komprador kapitalizm düzleminde hayat hakkı bulan sınıflardır. Dahası, emperya-

lizm ve onun toplumsal dayanağını oluşturan komprador burjuvazi ve toprak ağalarıdır. Devrim iktidar sorunudur. Mevcut iktidarda emperyalizmin desteğinde bu iki sınıfın ortaklaşa yönetimi altında olduğuna göre, bu egemenler devrimimizin hedeflerini oluşturmaktadır. Ama biliniz ki, egemenler kapsamındaki kompradorlar ve büyük toprak ağaları yekpare değildir. Farklı emperyalist devletlerin sömürü ve tahakkümü altındaki bir ülkede başka terfiusude beklenemez. Bu egemen sınıfların farklı kesimleri, farklı emperyalistlerin uşaklığını üstlenmiş durumdadır. Dolayısıyla, yalnızca ABD ve onların suç ortaklarını hedef gösterip-ki bu da göstermeliktir-gerisini B.Alman, Fransız ve emperyalistlerin uşağı kompradorları ve büyük toprak ağalarını devrimin hedefleri kapsamında (Belirtmeliyiz ki, onların -TBKP'nin-söz konusu ettiği devrimde değil) çıkartmak, olsa olsa sınıf uzlaşmacısı bir partinin zırtopça işi olabilir.

Program, bir yandan bu emperyalist ve uşaklarının hedef göstermeyi, onlarla uzlaşma yolunu seçerken, diğer yandan ABD emperyalizmine karşı da köklü devrimci çözümler göstermekten adeta kaçınıyor. Dolayısıyla, barış ve demokratik yenilenme programı, bir yandan ABD dışındaki emperyalist sömürüyü reva gören, ona dokunmayan bir rotada yol alırken, diğer yandan da ABD emperyalizmi karşısında diz çözme tavrına, onunla uzlaşma yoluna girmeyi utangaçça da olsa bir köşede saklı tutmaktadır.

İşte budur, "bugünkü aşamada Komünist Partisi'nin stratejik çizgisi": Barış ve Demokratik Yenilenme!

Bu çizgiyle amaçlanan da, TBKP'nin legale çıkması, burjuvazinin icazeti altında yasal zeminde, parlamento denen ahırda temsil edilmesi ve zamanla SHP-DYP gibi "demokratik"! güçlerinde desteği ile ABD emperyalistleri ve militarist güçlerin altiltilmesi ve bir demokratik barış hükümetinin oluşması ve akabinde devrimci dönüşümler, dereceliğin kesintiye uğraması ile değil, bir varlıktan bir varlık olmayan'cı geçişle değil, tedrici yollarla, derecelikle TBKP'nin istediği iktida-

rın işbaşına gelmesi. İşte budur bizim anı ve şanlı TBKP'nin istediği.

Komünistler bir yanıyla kendilerini anarşist vb. akımlardan ayırırken, diğer yandan da burjuva yasallığını her şey gören, onun önünde secdeye varan ve yığınların gözünü yasallığın şatafatıyla kör eden uzlaşmacı, düzen yandaşı sağcı, gerici anlayışlara da prim vermezler.

Belirtmeliyiz ki proletarya önderliğinde demokratik halk devrimi mücadelesi zafere ulaşınca kadar ki ara evrelerde ve mevcut düzen çerçevesi içinde olanaklı tüm demokratik istemlerin elde edilmesi uğruna mücadeleyi, komünistler reddetmezler. Kaldı ki, komünistleri her türden anarşistlerden ve özellikle de Bakuninci anarşistlerden ayıran en önemli noktalardan biri budur. Onlar, burjuva düzeninin sınırları içinde her türden siyasal mücadeleyi reddederken, komünistler, demokratik ve siyasal istemlerinin gerçekleştirilmesinin uğruna mücadelenin bu sınırları içinde ve bu sınırları zorlayarak vermesinden yanadırlar.

Ama nedir ki, komünistler bir yanıyla kendilerini anarşist vb. akımlardan ayırırken, diğer yandan da burjuva yasallığını her şey gören, onun önünde secdeye varan ve yığınların gözünü yasallığın şatafatıyla kör eden uzlaşmacı, düzen yandaşı sağcı, gerici anlayışlara da prim vermezler. Komünistler, bu tür mücadeleleri ancak proletaryanın kapitalizmi devrime nihai mücadelesine tabi kıldığında oranda bir işe yarıyaçağını, aksi halde, komünistleri ve peşinden giden kitleleri yasallığın ve burjuva düzeninin birer uysal kölesi haline getireceğinin bilincindedir.

Biliniz ki, komünist saflarda, geçmişten bugüne Bernstayı, Kautsky vb. den bu yana marksizmden uzaklaşan eskimiş komünistlerle ifadesini bulan ve özgün niteliğini düzenle uzlaşma biçiminde yasallık zemininde

ortaya koyan akımlar ve onların temsilcisi partileri, marksizmi içdiğ ederek, onun arkasına gizlenerek, bu yolun, mücadelelerinin stratejik zemini temel rotası haline getirmişlerdir. İşte bunlardan biride, Sovyet modern-revizyonizmine bir uşak sadakatiyle bağlı TBKP'dir.

Program tasarısında, Barış ve Demokratik Yenilenme olarak adlandırılan programlarının temel muhtevasını belirleyen şey, devrimci yol değil, egemenlerle bütünleşme, burjuva sahne ışıklarının önünde bir an önce yer alma telaşıdır. Heride göreceğimiz gibi, proletarya diktatörlüğünden hiç söz etmemesinin bir nedeni de bu değil midir zaten?

SAVAŞ VE BARİŞ

Program tasarısının diğer bir tezidir savaş ve Barış.

Program tasarısına göre "Bilimsel Teknik devrimin sonucunda" tahrip gücü yüksek silahlar ortaya çıkmıştır. "Modern küresel kırm silahları yeni bir dünya savaşından sonra insanlığın yaşamını sürdürbilmesini olanaksız kılmıştır. Artık karşımızda, insanlık tarihinde benzeri olmayan bir durum vardır. Ya nükleer bir savaşta her birlikte yol almak ya da birlikte sağ kalmak. Üçüncü bir yol yoktur."

Dolayısıyla günümüzde "Savaş mı Barış mı" sorusu çerçevesinde bir mücadele sürüyor dünya ölçeğinde. Evet tasarı aynen böyle diyor.

Tasarıya göre, "İnsanlığın karşısına sistem farkı tanımayan evrensel insanlık sorunlarının global sorunların- dikildiği ve bunların en önemlisi olan barış sorununun tam anlamıyla yaşamsal bir önem kazandığı dünyamızda ulusların ve devletlerin yazgısı birbirine her zamankinden daha bağlı bir duruma gelmiştir. Öyleyse yeni bir politik düşünce tarzının geliştirilmesi ve yaşamsal bulması gereklidir."

Dahası, "Barıştan yana olan güçlerin, politik, ideolojik, ulusal ve dinsel ayrılıklarını yanı sıra, sınıf sınırlarını da aşan (abc) nesnel bir çıkar birliği vardır."

Ve devamla, "Kapitalist ülkeler-

deki barış hareketi günümüzde yeni bir yoğunlaşma ve uzlaşmaz sınıf karşıtlarını da bir araya getiren (abc) yeni bir gençlik, yeni bir nitelik (abc) ve süreklilik kazanmıştır."

Tüm bunlardan sonra Türkiye için de şunlar dile getiriliyor program tasarısında: "Bu hareketin Türkiye'de de yeni bir nitelikte oluşmasını bütün nesnel koşulları vardır. Ülkemizde tarihsel bir geleneğe sahip olan barış hareketi farklı politik, ideolojik görüşlere karşı sınıfsal çıkarlara sahip olan çok geniş güçleri kapsayan bir genişlikte yükseltilir." (abc)

Bu kadarı yeter!

Yeter, çünkü, bu tezler, yeni ve özgün şeyler değil, Bernsteyn, Kautsky, Kruşçev'le şekillenen, Gorbaçov'la atılım kazanan, dünya proletaryası ve ezilen dünyaca bilinen tezlerdir. Bu tezlerin yeni görünümle ortaya çıkması, onların ortak özlemlerini örtbas edemez. TBKP'nin bu tezlerini, esas olarak onların ağa babaları öncüllerinin bu noktadaki tezlerini eleştirerek ele alacağız. Zira, tezlere kaynaklık eden asıl hasımlarla cenkleşmek varken, ilk kaynaklarla hesaplaşmak varken, ikinci elden söylenen tezlerle hesaplaşmanın bir anlamı olmaz.

Eleştiri yöntemimiz, ilk önce tezlerin gerçek savunucusu, modern-revizyonistleri eleştirmek, akabinde TBKP program tasarısındaki tahlilleri açığa çıkararak sorgulamak olacaktır.

Baştan alırsak.

Emperyalist ve sosyal-emperyalistlerin çıkardığı yığınla bölgesel savaşların, iki büyük dünya savaşını da neyi ve onların tahribat ve acılarından geçmiş her aklı başında kişinin, dünya halklarının talebi elbette ki dünya barışını istemek ve savunmaktır. Bilimsel sosyalizm yandaş partii, örgüt, grup ve kişilerin gerçek niyeti, ısrarla dünya barışına giden yolu açıpaktır. Ve bu mücadelede en ön saflarda hareket etmektedir. Bu marksist-leninistlerin isteği ve dileğidir. Ama ne var ki, emperyalizm koşullarında, emperyalizm var oldukça emperyalist savaşların kaçınılmazlığı da gün gibi orta yerde dururken, gerçek barışa giden yolun ancak, proletarya ve ezilen halkların emperyalizm ve bağlaşığı gerici

ve faşistlere karşı ısrarla yükselteceği mücadeleyle başarı kazanacağı tarihsel deneyimler ve somut durumun ışığında tanımlanmış bir olgudur.

Dünya barışına giden yol, proletarya ve müttefiklerinin, kapitalizmin zulüm ve sömürüsüne karşı verilen savaşımından geçer. Bu akıldan çıkarılmamalıdır. Aksi tavır, sınıf mücadelesini barış mücadelesine kurban etmek, sınıf savaşımından vazgeçmek demek olur.

Dünya barışına giden yol, proletarya ve müttefiklerinin, kapitalizmin zulüm ve sömürüsüne karşı verilen savaşımından geçer. Bu akıldan çıkarılmamalıdır. Aksi tavır, sınıf mücadelesini barış mücadelesine kurban etmek, sınıf savaşımından vazgeçmek demek olur.

Fakat, gerek TBKP ve gerekse ağababaları Rus modern-revizyonistleri bu rotadan saparak, emperyalist koşullarda gerçek barışın kurulabileceği yalanını yıllardır bagırıp duruyorlar.

Sınıf mücadelesi zeminini tetkik ederek barış palavraları adına ortaya çıkan, bu işin ilk mucitleri herkesçe bilinen Bernstein ve ünlü Kautsky'dir. Bilindiği gibi, ilk emperyalist paylaşım savaşımından hemen önce, proletaryanın kapitalizme karşı temel mücadelesinin yerine, emperyalizmi şirin gösteren, onun saldırdı ve savaş politikasını gözardı eden hokkabazlıklarıyla orta yerde göründüler. Ancak emperyalizmin arsız kuklaları I. emperyalist paylaşım savaşımı sırasında kendi hükümetlerinin yanında yer almayı ve savaş kredilerinin lehinde oy kullanmayı ihmal etmeyerek "anavatan savunması" sahtekarlığının arkasına gizlenmeyi de ihmal etmediler. Savaşın bitiminde ise, yine barış sahtekarlıklarını yaymaya başladılar. Ve öyle ki, onlar, emperyalizmi şirin göstermek için ellerinden geleni ardına koymadılar. Bu tavırlarıyla, sınıf savaşımı teorisini rafa kaldırarak proletaryanın sınıf savaşımını emperyalizm çerçevesinde boğmayı amaçla-

dılar.

Öyle ki, Kautsky, "Emperyalizm dünya barışını artık pek az tehdit etmektedir. Doğudaki ulusal çabaların ve çeşitli diktatörlüklerin yaratığı tehdit, daha büyük görünmektedir" diyecek kadar ML'den uzaklaşıyordu. Ve Kautsky, barış siyasetini öyle bir noktaya vardırdı ki, "Eğer bugün hâlâ emperyalist savaşların tehlikeleri abartılıyorsa, bu, çağımızın gözlemlerine değil, eski şablonlara dayanmaktadır" diyebiliyordu.

Barış konusunda bu özgün revizyonist tezlerle işe soyunan bu gedikli revizyonistler, savaş konusunda da haklı, haksız savaşlar arasındaki ayırım noktasını karartarak, her türlü savaşları yoksayma mantıklarıyla devrimi imkansızlaştırıyorlardı.

Şu sözlerde Kautsky'nindir: "Sorsuz bir barış özlemi, gitlikçe artan bir şekilde bütün uygar uluslara büyük kitlesini kapsamaktadır. Bu özlem, zamanımızın asıl büyük problemini zaman zaman arka plana itmektir."

Barış konusunda bu özgün revizyonist tezlerle işe soyunan bu gedikli revizyonistler, savaş konusunda da haklı, haksız savaşlar arasındaki ayırım noktasını karartarak, her türlü savaşları yok sayma mantıklarıyla devrimi imkansızlaştırıyorlardı. İşte söyledikleri: "Bugünkü koşullar altında, genel olarak uluslara, özel olarak proletaryaya felaket getirmeyecek hiç bir savaş yoktur. Biz, tehdit eden bir savaş hangi araçlarla başarılabileceğimizi tartışıyoruz, yoksa hangi savaşın yararlı, hangisinin zararlı olduğunu değil."

Evet, bu unlu kötü revizyonistler, proletarya ve bağlaştığı ezilen halkların devrimci silahlı mücadelesini, barış uğruna, barış safsatasına kurban edecek kadar marksizmden uzaklaşmışlardı. Emperyalizm ve onun savaş tehdidi karşısında dizlerinin bağı çözülünce bu baylar, "Salt eni bir savaş hazırlığı bile dünyayı nahvedecektir" diyebiliyorlardı.

Savaş ve barış konusunda emper-

yalizmin raylarına oturan revizyonist şürekâ, tıpkı TBKP gibi silahsızlanma yoluyla dünya barışının güven altına alınabileceğini vaaz ediyorlar. Bununla da yetinmeyen emperyalist politikanın bu yandaşları, dünya barışının korunmasında ABD vb. emperyalistlere güven duyulması gerektiğini dünya halklarına önerecek kadar sahtekarca davranıyorlardı.

TBKP, yeni ağababaları Rus modern-revizyonistleri aynen öncüllerinin ardında onlara yararlı halefler olmanın mücadelesini veriyorlar. Daha Kruşçev döneminde, dünya barışını tehdit eden ABD emperyalist canavarları barışsever ülke ilan edilmiş ve gerçek barışa giden yol, ABD ile olan uzlaşmalara bağlanmıştı. O tarihsel dönemde, saldırı ve savaşın temel gücü, yeni bir emperyalist savaşın esas kıskırtıcısı durumundaki ABD'nin başındaki Kennedy'yi "Sağduyu sahibi" bir insan, ülkesi de "barışsever" ilan edilmişti. Oysa sözkonusu dönemde ABD, başta Asya, Afrika ve Latin Amerika olmak üzere ezilen dünyayı amansızca sömürüyor; proletaryanın, kapitalizmin zulüm ve sömürüşüne karşı mücadelesinin karşısında yer alıyordu. Kruşçev ve Şürekâsı, modern savaşların kaynağının emperyalizm olduğu gerçeğini unutmaya benziyordu. Onlara göre, emperyalizm barışsever hale gelmiş ve barış politikasını uygulamaktadır.

Öyle ki, Kruşçev ve yandaşları barış politikalarına sarılarak, yeni bir dünya savaşının önlenmesi olanağının bütün savaşların, yani sınıf savaşlarının önlenmesi noktasına vararak, bir yandan emperyalizm varoldukça emperyalist savaşların kaçınılmazlığı Leninisi tezi rafa kaldırılırken, diğer yandan, proletarya ve ezilen yığınların her türden sınıf mücadelesini, kendi "Efendilerini" silip süpürme mücadelesini de tatil ediyorlardı.

Onlar, kapitalist-emperyalist kuşatma altında, özel mülkiyet düzeninin varlığı koşullarında, bütün savaşların önlenilebileceği safsatasını ve hayalini yayararak, ezilen yığınların uyanıklığını ve savaşımını körelterek, açlık ve sefaletle içice vahşete en amansızca maruz kalan proletar-

ya ve bağlaştıklarının yolunu karartıyorlardı.

Barış konusunda emperyalist politikayla aynı raylara oturan Kruşçev'ciler savaş konusunda da paniğe kapılarak, sınıf mücadelesi arenasını tamamen terk ettiler.

İşte söyledikleri: "Atom bombası... sınıf farkı tanımaz.", "Atom bombası... emekçilerle emperyalistler arasında ayırım yapmaz, her tarafı mahveder ve bu şekilde de yıkılan her tekelciye karşılık milyonlarca işçinin ölümüne neden olur."

Atom bombası ve nükleer silahlar konusunda işçilere "uslu durun ha!" öğütünde bulunup, ürkütüp yolunu şaşırان bu revizyonist grup, bu silahların ulaştığı boyuttan ve biçiminin, savaş anlayışlarımızı da tamamiyle değiştirdiğini vaazederek şöyle sesleniyorlardı: "Bu yüzyılın oralarında yaratılan nükleer silahlar ve roket silahları, daha önceki savaş anlayışlarımızı tamamen değiştirmiştir."

SBKP yönetimine o dönem çöreklenen yönetici revizyonist grup, nükleer silahlar karşısında secdeye vararak, insanın değil, silahların gücünün herşeye kadir olduğu paniği ve yanlış düşüncesine kapılarak, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerini tatil yolunu önerdiler. Proletarya ve komşularını bu savaşından vazgeçmeye çağırıyorlardı. Onlara göre, barış herşeyi çözecekti. Barış politikası, proletaryanın sınıf savaşım politikasının yerine geçirilmeliydi. Kruşçev'ciler, silahların gücünden, nükleer silahların ulaştığı boyuttan oylesine ürkmüşlerdi ki, barış politikasının, barışseverliği tüm stratejilerinin temel eksenine haline getirmişlerdi. onlar, nükleer silahlar karşısındaki korkularını şöyle dile getiriyorlardı: "Bugün herhangi bir savaş, başlangıçta sıradan, nükleer olmayan bir savaş olarak çıkmış olsa bile, yıkıcı bir roket ve atom savaşına dönüşebilir."

Bu korku onları, emperyalist canavar ABD ile, saldırı ve savaşın o dönemdeki asıl kaynağı ve dünya barışının baş düşmanı ABD ile aynı masaya oturtuyor ve Kruşçev'cülerini söyletebiliyordu: "Biz (ABD ve Sovyetler Birliği) dünyanın en güçlü devletleriyiz ve barış uğruna birleştiğimizde hiçbir savaş olmaz. Bu-

na rağbet bir çılgın savaş isterse, onu susturmak için parmağımızla tehdit etmemiz yeterli olacaktır." Dünya halklarının ve dünya barışının o zamanki baş düşmanını dost olarak gören ve onlarla omuz omuza vererek dünyada barışın jandarmalığını üstlenen Kruşçev ve yandaşlarının bu durumu ezilen dünyaya nefretle karşılanmıştı.

Aynı yolun yolcusu Gorbaçov'da, bugün öncülü Kruşçev ve ondan önceki Kautsky ve Bernstein revizyonistlerinin yolunda yol almaya, hem de artan bir ivmeyle yol almaya devam ediyor. Ve hem de daha cüretkar ve daha hayasızca!

Peki bizim kahve dövenin hünk deyicisi TBKP?

Evet, ya bu ünlü komünist partimiz!

İşte yazdıkları: "Ya nükleer bir savaşta hep birlikte yok olmak, ya da birlikte sağ kalmak. Üçüncü bir yol yoktur." Dedik ya, ağababaları Rus modern revizyonistlerinin olduğu gibi bunların da nükleer silahlar karşısında dizlerinin bağı çözülüyor; diz çöküyorlar. Bunlara göre "Artık karşımızda insanlık tarihinde benzeri olmayan bir durum vardır." Ve bugün artık, "Modern kitnyasal kırım silahları yeni bir dünya savaşından sonra insanlığın yaşamını sürdürülebilirliğini olanaksız kalmıştır."

Dahası var: "İnsanlığın karşısına sistem farkı tanımayan evrensel insanlık sorunlarını global sorunların dikildiği ve bunların en önemlisi olan barış sorununun tam anlamıyla yaşamsal bir önem kazandığı dünyamızda ulusların ve devletlerin yazgısı birbirine her zamankinden daha bağı bir duruma gelmiştir." Dolayısıyla bugün artık, "yeni bir politik düşünce tarzının geliştirilmesi ve yaşamı bulması gereklidir."

Stalin: "Bu yoldaşlar yanılıyorlar. Bunlar, yüzeyde oluşan dış olguları görüyorlar, ama şimdilik görünmez biçimde etkide bulunmakla birlikte, olayların gidişini saptayacak olan derindeki güçleri görmüyorlar." der. □

Savaş ve barış sorunu Leninistlerce daha yıllarca önce açıklığa kavuşturulmuştur. Emperyalizm ve proleter devrimleri çağı, günümüzün özgün niteliğini belirlediği ve emek karşısında sermayede varolmaya devam ettiği sürece, Leninist savaş ve barış tezleri de geçerliliğini korumaya devam edecektir.

Daha ikinci paylaşım savaşının hemen akabinde "bazı yoldaşlar, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yeni uluslararası koşullar karşısında kapitalist ülkeler arasındaki savaşların artık kaçınılmaz bir şey olmadığını öne sürüyorlar" der Stalin. Bu kaçınılmazlığı, kaçınılabilirlik haline getiren bu sözkonusu gerekçelerde: a-) Kapitalist sistemle, sosyalist sistem arasındaki çelişkileri, emperyalistlerin kendi arasındaki çelişkilerden daha güçlü görmeye, b-) ABD emperyalizminin ikinci paylaşım savaşı sonrası hegemonyasına, c-) Her iki dünya savaşının kapitalist dünyaya verdiği ciddi zararların kapitalist ülke yöneticilerinin kendi aralarında yeniden bir savaşıma yolaçacak yola sürükleyemeyeceğini ve bundan ders çıkartıkları gibi özelliklere dayandırmışlardır.

Bütün bunlara karşı Stalin: "Bu yoldaşlar yanılıyorlar" der ve şöyle sürdürür konuşmasını: "Bunlar, yüzeyde oluşan dış olguları görüyorlar, ama şimdilik görünmez biçimde etkide bulunmakla birlikte, olayların gidişini saptayacak olan derindeki güçleri görmüyorlar."

Nedir bu derindeki güçler?

Şunlar: Görünürdeki geçici sükunet, yerini zamanla karmaşa ve kargaşalığa bırakacak ve ABD emperyalizmi denetimi ve hegemonyası altındaki güçler bu sükunetlerini, sessizliklerini sonsuza dek sürdürmeyecekler ve zamanla bu görece denge yerini, yeni bir denge ile bozacaktır. Kapitalizmin dengesiz, sıçramalı gelişim yasası, er ya da geç sükunet halindeki güçleri harekete geçirecek, yeniden ileri seviyeye ulaşan kapitalist devletler, güçleri oranında yeni bir denge talebiyle ayağa kalkarak, ABD emperyalist hegemonyasına karşı tavrı alacaklardır. Bütün varlıkları ABD emperyalizmi tarafından zincire vurulan bu emperyalist devletler, bir ömür boyu bu zincirin kör tutsağı kalmaya rıza gösterme-

yeceklerdir. Dolayısıyla, ABD emperyalizmi hegemonyası tezinin, savaşların kaçınılmazlığı öntine konması hayat tarafından iflas edecektir; ve nihayet, gelişen onca yıllık tarihsel deneyimde Stalin'in tezinin lehine tanklık ederek, onu pratikte besleyen bir kaynak oldu.

Kapitalizm ile sosyalizm arasındaki gelişmenin, emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişkiden daha güçlü olduğu savına gelince.

Bunun için de Stalin: "Kuşkusuz teorik olarak bu doğrudur. Bu, yalnızca bugün doğru değildir; II. Dünya Savaşı'ndan önce de doğru idi."

Devamla, "Kapitalist ülkelerin yöneticileri bunu az çok anlamaktadırlar. Oysa II. Dünya Savaşı, SSCB'ne karşı savaşla başlamadı da, kapitalistler arasında bir savaş olarak başladı. Neden? Çünkü ilk önce, kapitalizm için, sosyalizmin ülkesi SSCB, kapitalist ülkelerin arasındaki bir savaştan daha tehlikelidir. Çünkü, eğer kapitalist ülkeler arasındaki savaş yalnızca bu kapitalist ülkelerin, şu kapitalist ülkeler üzerindeki üstünlüğü sorununu doğurmakta ise, SSCB'ne karşı bir savaş, ister istemez, bizzat kapitalizmin varlığı sorununa ortaya koyar. Çünkü, ikinci olarak, kapitalistler "propaganda" amacıyla Sovyetler Birliği'nin saldırganlığı hakkında gürültü koparmakla birlikte, buna kendileri inanmamaktadırlar. Sovyetler Birliği'nin barış politikasını hesaba katmamaktadırlar ve SSCB'nin kapitalist ülkelere kendiliğinden saldırmayacağını bilmektedirler."

II. emperyalist paylaşım savaşının sonunda söylenenler I. emperyalist savaş sonrasında da söylenmişti. O dönemde de Almanya'nın yenilgiyle birlikte, Almanya'nın kesin saf-dışı edildiği ve bir daha ayakları üzerine doğrulayamayacağı söyleniyordu. Ve yine o dönemde de "ABD'nin Avrupa'yı kıt kanaat geçinecek duruma düşürdüğü" ve kapitalist devletler arasında bir daha "savaş olmaması gerektiği" söyleniyordu. Ama sonuçta ne oldu? Herkesçe bilindiği gibi Almanya, yenilgiden üç-beş yıllık bir dönem sonra esaretten kurtularak, büyük bir devlet olarak sahneye tekrar çıktı. Savaşın olamayacağını söyleyenlere de II. paylaşım savaşı iyi bir cevap

oldu.

Dahası, kapitalist ülkelerin pazarları ele geçirmeleri uğruna savaşmaları ve rakiplerini alteime mücadelesi, pratikte kapitalizm-sosyalizm gelişmesinden daha güçlü çıktı.

Demek ki, "Kapitalist ülkeler arasında savaşların kaçınılmazlığı tam olarak mevcut kalmaktadır."

Savaşların kaçınılmazlığının kaçınılabilirlik haline getiren bir diğer önemli etmen olarak da, barış güçlerinin ulaştığı boyut getirilmektedir.

Denilen şudur: Barış güçlerinin, dünya savaşına karşı barışı savunan güçlerin ulaştığı düzey, yeni bir dünya savaşını imkansızlaştırmaktadır.

Stalin, "bu yanlıştır" der.

Yanlıştır çünkü, barış uğruna savaşınla, kapitalizmi devirme ve sosyalizm uğruna savaşım bir ve aynı değildir. Biri, barış uğruna verilen savaştır; diğeri, proletaryanın kapitalizmin temellerine yönelen, onun zulum ve sömürsünü hedef alan savaştır.

Elbette ki barış uğruna verilen savaşım desteklemek, onun içinde yer almak, halk yığınlarını dünya barışını korumak için savaşına sürüklemek ve yeni bir dünya savaşımını mümkün olduğu kadar engellemek önemli bir görevdir. Ancak bu hareketin demokratik savaşım araçlarıyla yetindiği unutulmamalıdır. Barış uğruna verilecek herhangi bir hareketin başarıya ulaştığı takdirde belirli bir savaşım önlemeye katkıda bulunması, onu geçici olarak erişilemesi ve belirli bir süre için barışı sürdürmesi, savaşçı bir hükümeti istifa ettirip barışın korunmasını geçici olarak çıkarına uygun gören bir hükümeti geçirmesi iyi bir şeydir. Ve hatta "çok iyidir." Ancak bütün bunlar, yani barış uğruna savaşımın "kapitalist ülkeler arasında genel olarak savaşların kaçınılmazlığını yok etmek için yeterli değildir."

Yeterli değildir çünkü, "barış hareketinin bütün başarılarına karşın, emperyalizm ayakta kalmaktadır, yürürlükte kalmaktadır. Bunun sonucu olarak da, savaşların kaçınılmazlığı, olduğu gibi süregelmektedir."

Ve, "Savaşların kaçınılmazlığını yok etmek için, emperyalizmi yıkamak gerekir."

Evet, bütün bu leninist gerçeklere rağmen, ya da bu gerçekler karşısında hâlâ TBKP gibi "artık karşımızda insanlık tarihinde benzeri olmayan bir durum vardır" deyip, bundan hareketle, barış hareketini -ki bu sosyalizm uğruna, kapitalizmi devirme uğruna hareket değildir- mücadelesinin eksenine getirerek, "yeni bir politik düşünce tarzının geliştirilmesi ve yaşam bulması gereklidir" safatasının bir anlamı olabilir mi, Leninizm düzleminde.

Ve daha da önemlisi, TBKP, "Kapitalist ülkelerdeki barış hareketi günümüzde yeni bir yığınsallık ve uzlaşmaz sınıf karşıtlarını da bir araya getiren yeni bir genişlik, yeni bir nitelik ve süreklilik kazanmıştır" diyerek gerçek çehresiyle ortaya çıkıyor. Bu çehre, barış hareketi maskesi altında sınıf uzlaşmacılığı teorisinin teorik zemininin atılması çehresidir. Dahası, bu, arsızca bir yüz-süzlüktür.

Bilinmelidir ki, barış uğruna verilen mücadele, sosyalist amaçları güden hareketten nitelik olarak farklıdır. Ve barış uğruna verilen hareket, demokratik araçlarla veriliyor olsa da, bu harekette sınıf düşmanlarının birliği savunulamaz. Bu böyle olursa, TBKP'nin sözleriyle "uzlaşmaz sınıf karşıtlarını da bir araya getiren yeni bir genişlikte" bu hareket ele alınırsa, bu hareket, yani barış uğruna hareket kime karşı verilecek?

TBKP, bu noktada arabayı öylesine çamura saplamış ki, onu oradan çıkarmasına imkan yok. Bakın daha neler diyor: "Farklı politik, ideolojik görüşlere karşı sınıfsal çıkarlara sahip olan çok geniş güçleri kapsayan bir genişlikte yükseltilir." Düşünebiliyor musunuz farklı "ideolojik görüşlere" sahip, "uzlaşmaz sınıf karşıtlarını da bir araya getiren" barış hareketi mi?

Bir yanda proletarya ve komşuları, öte yanda burjuvazi ve yandaşları!

TBKP'nin komünist sıfatının sahteliği artık anlaşılmalıdır sanıyoruz. Zira, devrimci mücadele sınıf zemininde yükselir. Bu zeminde yükselmeyen hiçbir hareket, proletaryadan yana olamaz. Sınıf mücadelesi bakış açısını terkeden TBKP, çoktandır terkettiği bu bakış açısı-

na rağmen, eğer hâlâ komünist tabeasını kullanıyorsa, bu, onun sahtekarlığından başka bir anlama gelmez.

Zira, şu sözler de TBKP'nindir: "Barıştan yana olan güçlerin, politik, ideolojik, ulusal ve dinsel ayrılıklarını yansıtır, sınıf sınırlarını da aşan nesnel bir çıkar birliği vardır." (abc)

Yargı okurlarıdır.

Dünya barışı, ancak, dünya halklarının emperyalizm ve yerli uşaklarına karşı, dünya gericiğine karşı vereceği mücadele ile elde edilebilir. Proletarya ve halka dayanmadan, hiçbir gerçek barış kazanılamaz. Emperyalistlerden aman dilemek, ya da onlara, barışsever melekler görünerek, barışa giden yolda yürünemez. Emperyalist devletlerin gerçek yüzü gizlenip, onlarla birlikte, emperyalist baskı koşulları altında, gerçek bir barışın kurulması, olsa olsa bir aptalın rüyasıdır.

II. Dünya Savaşı deneyimi ve yığınlarca bölgesel savaşlar deneyimi ve bunlara kaynaklık eden finans oligarsinin emperyalist politikası olduğu hâlâ kavranamamış mı? Buna rağmen emperyalizmden barış düşünmek, emperyalist düzlemde konuşmak değil midir dersiniz? Öyle ya, kişinin ağababası sosyal-emperyalistler olunca aynı yerde olacaktır.

TBKP'nin yani, çoktandır çubu serdiği yerdir. Karşı-devrimci Rus modern-revizyonizmin yeridir. Elbette ki, bu zemin, onları, ABD ve diğer emperyalistlerle aynı ufak çizgisinde buluşturarak, dostla düşmanın ayak izleri birbirine karışacaktır.

Dolayısıyla, TBKP'nin program tasarımasının hemen başında "barış sorununun yeni boyutu"ndan kastettiği, ezen ve ezilenin, varlığı ile varlıksız, sömürülen sömürüleni biraraya getiren boyuttur. Bu boyutun da ML'lerle bir alakasının olmayacağı gibi ortadadır.

Ama itiraf etmeliyiz ve hakkını vermeliyiz ki, legalleşme uyuzuna yakalanmış, egemenlerin icazetini almaya ant içmiş, Rus modern-revizyonizminin dizinin dibinde secdeye varmış bir partiden başka bir şey de beklenemez. □

Devamı Gelecek Sayıda

Mahir Çayan'ın Görüşlerinin Eleştirisi

IV. Bölüm

Ferhat Ali

ÖNCÜ SAVAŞI

“Oligarşik diktatörlük ile halktan gelen baskı arasında kurulmuş olan suni denge” Guevaracı ve onun Türkiye çeşitlemesi Mahirci teze göre, ÖNCÜ SAVAŞI ile bozulacaktır. Ve bu, her şeyden önce, sınıfın ya da halk katmanlarının şahlanması, yaygın bir biçimde örgütlenip savaşını ile değil, yığınlara dayanarak değil, bir avuç “Halkın Devrimci Öncüleri”nin savaşı ile bozulacaktır. Öncüler, halkın devrimci öncüleri bir kez dengeyi bozan yolu açtı mı, halk bu tünelden akın akın akmaya başlayacak ve o tarihi an gelmiş olarak şafak sökecek!

Bu savaşında, THKP “bizzat yaşayan partizanlardan oluşacak” ve THKP, “politik ve askeri liderliğin birliğini esas” alacaktır. Dahası,

Mahirci tez, “politikleşmiş askeri savaş stratejisiyle”, “politik ve askeri liderliğin birliği” ile, “öncü” ile siyasete kumanda edecek. Siyaset, silahların gölgesinde çadır açacaktır.

Evet, Guevaracı öncü savaş çizgisi ve onun Mahir’deki şekillenışı budur.

Mahir, “Devrimimiz halk savaşı ile zafere ulaşacaktır” demesine rağmen, daha sonra, özgülü tahlilinde, Mao’cu bir tezi karikatürleştirerek şöyle diyecektir: “Ancak daha önce belirttiğimiz gibi, içinde yaşadığımız tarihsel durum ve ülkemizin özelliklerinden dolayı, halk savaşı öncü savaş aşamasından geçecektir.”

Belirtmeliyiz ki; Mao Zedung’un Halk Savaşı teorisi ile Mahirci Öncü Savaş teorisi arasında herhangi bir bağın, bir işbirliğin kurulması imkansızdır. Onun öncü savaşı, politik ve askeri liderliğin birliğini esas alan, politikleşmiş askeri savaş stratejisini savunan, başlangıçta şehirleri temel alan bir teoriyle beslenmektedir. Ve ondaki, öncü savaşı, politik mücadeleyi, politikayı, silah-

ların yedegine koyan ve askeri yan bir araç değil, yönlendirici bir yönetim olarak ele alan bir zemin üzerinde inşa edilmiştir. Ondaki öncü savaşındaki amaç, oligarşi ile halk arasındaki suni dengeyi bozma adına bir avuç küçük-burjuva öncününün ya da gerillanın oligarşiye karşı düellosu olarak vücut bulur. Ve de en sonu, silahların her şeye kadirliği, onda, fokoculuğu çizgi olarak sistemleştirerek, yenileri manına çanak tutar.

Dolayısıyla, Mahir’in savaş anlayışı ile Mao Zedung’un halk savaşı teorisi arasında bir koşutluktan bahsedilemeyeceği ortadadır.

Nedir Mao’nun halk savaşı anlayışı, neden ülkemizde silahlı mücadele esaslı sorularını cevaplandırdıktan sonra Mahirci öncü savaş teorisi ve onun fokoculuğu daha iyi anlaşılabilir.

Evet, silahlı mücadeleden ne anlıyoruz ve bu biçim nasıl ele alınmıştır (geçmişten bugüne) ve ülkemizde nasıl ele alınmalıdır.

Sorunu genel ilkelerin sunulduğu ve

tarıhsel gelişimi açısından ele alarak en baştan başlayalım. Gelişen tarihsel süreç, hareketin kendi içinden çıkan, siyasal mücadele biçimlerinin çeşitliliğiyle doludur. Belirli ve tek mücadele biçimiyle kendisini sınırlamayan Marksizm-Leninizm bilimi, mücadelenin koşullarının ihtiyaçları ve zorlayıcı etkisine bağlı olarak, henüz bilinmeyen biçimler de dahil olmak üzere, bu biçimlerin çeşitliliğini kabul eder. Belirli bir aşamada varolan ve geçerli olan biçimlerle hareketi sınırlamayıp, diyalektik materyalizm zemininden ayrılmaz. Marksizm-Leninizm bilimi, iradeci-subjektivizm değil, objektif-realist safhasında mücadelenin biçimlerinin çeşitliliğini hesaba katar. Ayrıca ML bilimi, bu sorunu "tarihi yönüyle ele alınmasını gerektirir." Süregelen tarihsel sürecin yaşanılan aşamasının, somut özel koşullarının ayrıntılı, çok yönlü bir değerlendirilmesi yapılmadan, sürecin özgün aşamasının siyasal niteliği saptanmadan, belirli bir mücadele biçimini öne çıkartmak ML yürütmesinden uzaklaşmaktır.

Marksizm-Leninizm "icatçı" iradeciliği değil, gerçeğin tüm yanlarını hesaba katılması temeli üzerinde yükselen biçimlerin çeşitliliğini öngörür. Bu biçimler, "ekonominin, toplumsal durumun, kültürün gelişme düzeyine göre, sınıfların durumuna, mücadele eden güçlerin karşılıklı ilişkisine, devletin niteliğine ve ayrıca uluslararası ilişkilere vb. göre değişirler." Lenin'in sözleriyle, "Ekonomik evrimin değişik anlarında, politik durumdaki, ulusal kültürdeki, varoluş koşullarındaki vs. çeşitli koşullara bağlı olarak, farklı mücadele biçimleri birinci plana geçer, başlıca biçimler halini alır, ayrıca ikinci derecedeki yardımcı yöntemler de değişir..." Nasıl ki, savaş yönetme biçimleri, farklı somut koşullara göre değişik biçimler arz ediyorsa, siyasal alandaki mücadelenin biçimleri de çeşitlilik göstermezlik edenler. Ve nasıl ki, "Cengiz Han zamanındaki savaş, 3. Napolyon dönemindekinden farklı yönetilmişti; 20. yüzyılda da savaş, 19. yüzyıldakilerden daha farklı olacaktır."

Geçmişten bugüne uzanan ekonomik, toplumsal evrimleşmenin çok

çeşitli uğraklarına tanık olan tarihsel süreç zinciri, "hareketin kendi içinden kendiliğinden doğan" mücadele biçimlerinin farklılığıyla doludur. Gerek geçmiş Avrupa sosyal-demokrasisinin tarihi, gerek Rus devrim tarihi, bu devrimlerin yarattığı çeşitli biçimlerle içindedir. Aynı şekilde, gerekse, 2. emperyalist paylaşım savaşı döneminde ortaya çıkan Doğu-Avrupa devrimleri tarihi çeşitlilik arz etmekten geri kalmaz. Ve nihayet en sonu, 2. emperyalist paylaşım savaşı öncesi, içi ve sonrasında gündeme gelen ve özellikle milyonların katılımıyla ivme kazanan, Çin somutunda ortaya çıkan ve tanımlanan; Vietnam, Kamboçya vb. ülke devrimleriyle baş köşeye yerleşen yeni biçim, Marksizm-Leninizm cephaneliğini zenginleştiren yeni, tipik, özgün biçimdir.

Ayrıntılandırılmı...

Avrupa sosyal demokrasisi hareketi ve Rus devriminde meydana gelen, mücadele pratiğinin ürünü olan bu biçimleri sıralarsak: 1840-1850 arasında sokaklarda barikat savaşlarını benimseyen sosyal demokrasi, 1905'li yıllarda, parlamentarizm ve sendikal hareketi sınıf mücadelesinin başlıca biçimi olarak ele alıyordu. Ve dahası 2. enternasyonalizmin egemenlik dönemi, parlamentarizmin başta gelen sınıf mücadelesi biçimi olduğu dönemdi. 1840-1850 yıllarında sokaklarda barikat savaşlarını kabul eden sosyal demokrasi, 19. yüzyılın sonunda, koşulların zorlayıcı etkisiyle bu biçimi reddetti. "Kautsky'nin sözleriyle yeni bir barikatlar taktiği yaratan Moskova deneyinden sonra, bu yargısını yeniden gözden geçirmeye ve barikat savaşlarının yararlılığını kabul etmeye hazır olduğunu belirtti." Rus devrimine gelince... 1896-1900 arası işçilerin ekonomik grevi, 1901-1902 işçi ve öğrencilerin politik gösterileri, 1902-1905 kitle politik grevi, Aralık-1905 genel barikat savaşları ve 1906 barışçı parlamenter mücadele, 1907-1912 arası Duma'ya katılma ve özel ekonomik grevler.

Ekonomik evrimleşmenin boyutu, tarihsel koşullar, mücadelenin çok farklı biçimlerini farklı çerçevede önümüze sürebilir. Mücadele biçimleri konusunda köşe taşlarından biri, sorunun tarihsel yönüyle ele

alınmasıdır. Kral Marks'ın "Fransa'da Sınıf Savaşları"na 1895 yılında yazdığı onsozde Engels, "1848'in savaşım tarzı bugün her bakımdan eskimiş, zamanı geçmiştir" derken, somut bir gerçeği dile getiriyordu. Zira, 1890'lı yıllarda, çekicilik ve büyüdü yitiren barikat savaşları biçimi, yerini, mücadelenin barışçı biçimlerine "proletaryanın siyasal ordularının az çok sakin gelişme koşulları içinde yetiştirilmesi ve eğitimi dönemi"ne bırakmıştı. Uzun bir aradan sonra ise, mücadelenin bu biçimi, gelişen tarihsel sürecin koşullarına uygun düşmüyor ve yerini 1905 deneyimi ile gündeme gelen ve yeni bir barikatlar taktiği yaratan Moskova örneğine, ya da çokça kullanılan yaygın bir deyimle ifade edersek, partizan savaş biçimine bırakıyordu. Ve en sonu, 20. yüzyılın ortasında, ya da ikinci çeyreğinde Çin devriminin yarattığı yeni bir biçim, sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için tüm çekicilik ve görkemi ile proleter ordular ve bağlaşıklarının zaferini sağlayan yolda, temel biçim olarak yerini aldı.

Neydi bu biçim?

2. paylaşım savaşı öncesi, içi ve sonrası ve özellikle dünyanın kırlarında, emperyalist sistemin cephegerisi olarak adlandırılan, emperyalist sistem zincirinin bu en zayıf halkalarında fırtına gibi esen Halk Savaşı biçimi, Bu biçim, şehirlerin kırlardan adım adım, küçükten büyüğe, basitten karmaşığa, basından sonuna dek silahla, mücadelenin şiddet biçimlerinin zoruyla, uzun süreli, çetin, engelbeli bir savaşım ile kazanılması stratejisinin özgüllüğü ile açıklanabilir. Bu demektir ki; tarihsel sürecin gelişiminin çeşitli evrelerinde, değişik, yeni, alımdadık biçimler, kendilerini baş ve belirleyici rolde ortaya koyabilmektedir. "Partinin görevi bütün mücadele biçimlerine egemen olmak, onları savaş alanında ustalıkla kaynaştırmak ve mücadeleyi, belirli bir durumda özellikle amaca uygun düşen biçimlere doğru ustalıkla yönlendirmektir." Objektif gerçeğin bize dayattığı, hareketin içinde şekillenen devrimci sınıf mücadelesini biçimlerine "egemen olmak" bu biçimleri" genelleştirmek, örgütlemek, bilinçli

kılmak" öncü müfrezenin temel işlevidir. Tamda bu noktada, insanın dinamik rolü dediğimiz bilinç ögesinin fonksiyonu devreye girer. Hareketin kendi içinde ortaya çıkan bu biçimleri saptamak yetmez; bunlarla egemen olmak, yığınları bu doğrultuda eğitmek, seferber etmek ve nihayet, ortaya çıkan ve saptanan bu biçimlerden proletaryanın hizmetinde en iyi biçimde kullanmayı ve son olarak, bunlardan ustalıkla, akılcı bir biçimde yararlanmayı, bu biçimlerle yan biçimler arasında uyum ve bağlantıyı sağlamada bilinç ögesi sağlamaz bir pusula görevi ile dayanmalıdır. Lenin'in sözleriyle "Güçümüzün yettiği kadar, hayatın zorunlu olarak ortaya çıkarttığı, yeni mücadele biçimlerinin doğru teorik değerlendirilmesine katkıda bulunmayı ve bilinçli işçilerin bu yeni ve güç sorunu gerektiği gibi ele almalarına ve doğru bir çözüme varmalarına engel olan hazır kalıplar ve ön yargılarla amansız biçimde mücadele etmeyi görev biliyoruz."

Eğer mücadele biçimleri objektifdir yargısından hareket eder, sorunu bu noktada keser, bu kadarla yetinirsek, bu usulamla bizi, kendiliğindencilik kuyruğuna takar; tersi temelde, yok eğer, mücadele biçimleri subjektiftir yargısından hareket eder, sorunu bu noktada sınırlarsak, bu kez de, işin başında dar kalıplar için kendimizi hapsedmiş oluruz ki, bu saptama da bizi, kendiliğindencilikten sıyrılma adına, bilinç ögesini her şey, yaşamın kendisini hiçbir şey görme çıkmazına sokar. Bu noktada tutarlı devrimci çizgi, mücadele biçimlerinin iradeci olarak saptanamayacağı, hayatın nesnel kazıkları üzerine oturtularak ele alınacağıdır. Ve bu sorunda bilinç ögesinin rolünün görmezlikten gelinemeyeceğidir. Eğer birkaç mücadele biçimi birden gündeme gelmişse, hangisinin en iyi biçimde proletaryanın hizmetinde kullanılacağı, geliştirilip örgütlenmesinde ve bilinçli kılınmasında etkin öge, objektif değil, subjektif unsurlardır ve bu unsurların dinamizmidir.

O halde, objektif ögenin rolünün küçümsenmesi kadar, subjektif ögenin rolünün küçümsenmesi de tehlikeli ve proletarya hareketine zararlıdır. Nitekim Stalin, bu ögenin öne-

mine ilişkin 2. enternasyonal dönemi için şunları söylemektedir:

"İkinci enternasyonun günahı, zamanında mücadelenin parlamenter biçimlerinden yararlanma taktiklerini uygulamış olması değil, nerede ise, biricik mücadele biçimi saydığı bu biçimlerin önemini abartmasıdır ve doğrudan doğruya devrimci savaşlar dönemi gelip çatdığı ve parlamento-dışı mücadele biçimleri ön planda yer aldığı zaman, ikinci enternasyonal partileri yeni ödevlerden yüz çevirdiler, bunları yerine getirmediler."

Subjektif unsurların rolünün mücadele biçimleri üzerindeki önemi bu pasajda açıkça görülmektedir. Belirli tarihi koşullarda gerekli ve zorunlu olan bir biçimin rol ve önemini fazlasıyla abartmak ve dolayısıyla devrimci savaşlar dönemine uygun biçimleri de fazlasıyla küçümsemek, proletarya partisi, koşulların ve mücadelenin emrettiği biçimleri, ortaya çıkarıp, onlara egemen olmak maharetini ustalıkla sergileyebilmelidir.

"İktidarın silahla ele geçirilmesi, meselenin savaşla çözülmesi, devrimin temel görevi ve en yüksek biçimidir. Bu Marksist-Leninist devrim ilkesi evrensel olarak, Çin için ve bütün ülkeler için geçerlidir."

Dahası,

"Ama bu ilke aynı kahrken, onun proletarya partisi tarafından uygulanması, değişen şartlara göre değişen biçimlerde olur." Kapitalist ülkelerde bu, koşulların zorlayıcı etkisinden dolayı, "Proletarya partilerinin görevi, uzun legal mücadele dönemi boyunca işçileri eğitmek, kuvvet biriktirmek", "Parlamentodan bir kürsü olarak yararlanma, ekonomik vke siyasi grevler" vb. biçimde "işçileri eğitmedir." Dolayısıyla bu özellikteki ülkelerde örgütlenme biçimi legal ve mücadele biçimi kansızdır. Kapitalist ülkelerde yapılan, Rusya'da Ekim devrimiyle tanıtılan ve budur. Hâlâ kapitalist ülkelerde uygulanan yolda budur. Fakat, somurge, yarı-sömürge, yarı-feodal sosyo-ekonomik yapıdaki ülkelerde durum farklıdır. Göstermelik siyasi bağımsızlık-devlet kurma anlamında dışında, bütün ilişkilerinde bağımsızlık hattı egemendir. Bağımsız ve demokratik ögelerden

yoksunluk, faşizmin sürekli baskı ve cebiri altında oluş, feodal karakterli unsurların faşizmin sopasına koltak değeri rolü, bu ülkelerin tipik özellikleridir. Emperyalizm bu ülkelerde, toplumsal dayanağı sınıflarla birlikte halka karşı gerici bir ittifak içinde dir. Ve bu ülkelerde proletarya partilerinin görevi, kansız mücadele biçimlerinin proletarya partilerinin çalışmasının başlıca içeriği haline getirilmesiyle değil, tersine, ekonomik-toplumsal ve siyasal statünün kendine özgü karakterine denk düşen, mevcut koşulların doğrudan koşullandırdığı, mücadelenin silahlı biçimlerinin çalışmanın temel haline sokularak, bütün bir süreç ve onun özgün aşamalarına egemen olma gerçekliğidir. Bu gerçeklik, milyonların, on milyonların ve birkaç devrim deneyimi ile kamlanmış ve hâlâ da Peru, Filipinler, El Salvador vb. ülkelerde kamlanıyor olan halk savaş biçimidir. Tarihsel süreç, maddenin durmaksızın gelişen her zengin hareketiyle bu biçimi giderek daha da doğrulamaktadır.

Mücadelenin bu biçimi, daha önce Moskova vb. örneklerle tanıttığımız "partizan savaş" biçiminin cılız sanayiye sahip geri tarım ülkeleri, yarı-sömürgelerde farklı koşullar ve ayrı çerçevede yani bir biçimiyle hayatın pratiğinde daha zenginleşmiş, örgütlenmiş ve bilinçli kılınmış olarak ortaya çıkan biçimdir. önemle kavranması gereken şey, ülkemiz koşullarının dolaysız bir biçimde önümüze dayattığı mücadelenin silahlı biçimlerinin, salt askeri bakış açısıyla değil, ama parti öncülüğünde; Guevaracı "öncü", "fokocu" hatta tutunarak değil, ama, halk savaş biçimiyle; ama duraksamalı, ama eylemsiz, ama kararsız değil, yigittikle, kararlılıkla ve özveriyle çalışmamızın temel içeriği ve değişmez biçimi olarak ele alınmasıdır. Manivelamalı, savaşın sürekliliği olmalıdır. Fakat bu genel, değişmez, temel göreve, tali plandaki bazı biçimlerinde eklendiğini, eklenebileceğini unutmamak zorundayız. Mao'nun sözleriyle:

"Çin'de, savaş, mücadelenin temel şekli ve ordu örgütlenmenin temel şeklidir. Yığın örgütleri ve yığın mücadelesi gibi öbür şekillerde son

derece önemlidir ve altında onlardan vazgeçilemez ve onları hiçbir şekilde safsamaya gelmez, ama onların amacı savaşa hizmet etmektir.”

Birçok özgül farklılıklara rağmen, temelde Çin’le koşulluk halindeki ülkemizde de bu ilke aynen geçerlidir.

Denilebilir ki, Mao’nun teorik aksiyon haline gelmiş bu yargıları “Marksizm... en çeşitli mücadele biçimlerini kabul eder, fakat onları ‘icat etmez’” şeklindeki Lenin’in tespitleriyle çelişmez mi?

Hayır, çelişmez.

Çünkü bu biçim, ülkemiz ve benzeri ülkeler gerçeğinin ve koşullarının sonucu şekillenmiştir. Bu biçimin esaslığında etkili olan şey, ülkemiz sosyo-ekonomik statüsünün özgüllüğüdür. Ve dolayısıyla, oanal-yonların pratiğinin ürünü olarak, zaferle taçlanmış devrimlerin sonucu olarak hareketin kendi içinden, mevcut koşulların ortaya çıkardığı, genelleştirdiği, bilinçli kıldığı biçimiyle ortaya çıkmıştır; iradeci-subjektivizmle değil. Anlaşılacağı gibi, mücadele biçimleri “icat” edilemez vb. haklı ve doğru ilkedeki hareketle, silahlı mücadelenin sözkonusu ülkeler açısından önem ve esasığlı önüne, bu ilkenin “amacı” gibi gösterilmesinin, hem de Lenin’in eline tutuşturularak gösterilmesinin hiçbir ileri-tutarı yoktur.

Bulutsuz gökyüzünde şimşek çakmamıştır; şimşek koşulların zorlamasıyla ortaya çıkmıştır.

Bütün bunlardan silahlı mücadele dışındaki biçimlerin rol ve öneminin bir hüçümsemesi olgusu çıkarılabilir mi?

Elbette hayır!

Bütün bunlardan, silahlı mücadelelerin yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler açısından tayin edici önemi ve esasığlı sonucu çıkarılmamıştır. Bütün bunlardan, genel kural olarak, başından sonuna dek, sürecin tümüne damgasını bastığı olgusu çıkarılmamıştır. En sonu bütün bunlardan, mücadelenin bu biçiminin sürecin her özgül aşamasına egemen olduğu yargısı çıkarılmamıştır.

Bundan dolaydır ki Mao, parti-mizim temel işlevi der:

“Partinin hemen hemen başlan-gıcından beri, karşı karşıya kaldığı ödevi, olabildiği kadar çok mütte-

fiki, koşullara göre birleştirmek, iç ya da dış silahlı devrimlere karşı, ulusal ve toplumsal özgürlük için silahlı mücadele örgütlemektir. Silahlı mücadele olmadan, proletarya ve komünist partisi, Çin’de asla ayakta duramazdı ve hiçbir devrimci ödev yerine getirilemezdi.”

Dahası,

Savaş, politikanın başka araçlarla sürdürülmesidir; savaşın kendisi bizzat politik bir eylemdir; yani politikadır. Silahlı mücadele, politik mücadeledir de aynı zamanda. Onun şiddet yöntemleriyle sürdürülmesidir. Ama “savaşın, olağan araçlarla yürütülmesi olanaklız belirli bir aşamaya ulaştığı zaman, yolu üzerindeki engelleri temizlemek için” silahlı mücadele biçimleri kaçınılmaz hale gelir. İşte, yarı-sömürge, yarı-feodal statüdeki ülkelerde durum budur. Politikanın olağan araçlarla sürdürülmesinin olanaksızlığı yüzünden, politik mücadele esas olarak şiddet araçlarıyla yerine getirilmektedir. Mücadelenin bu biçimini bağrolde öne süren etken, bizzat bu tür ülkelerin karakteridir; bu karakterin yarattığı olaylar, olgular ve koşulların dayatıcılığıdır. Yoksa “Suu dengeyi” bozmak için değildir.

Bu tür ülkelerde kitle çalışmasının önemi yadsınamaz; yığınları bilinçli kılmanın, onları mücadeleye çekmenin öncüsü görmezlikten gelinemez. Ama şu da bir gerçek ki, “kimi zaman devrimin birkaç aya, yurtaşların eğitimini siyasi durgunluk döneminin on ya da yirmi yıldan daha çabuk ve daha tam yapar.” Sınıf savaşımının iç savaş biçimi olacak ölçüde şiddetlendiği bu tür ülke koşullarında, yığınların bilincindeki ileri atılım sağlanmanın belirleyici biçimi proletaryanın öncüsünün savaşçı parti niteliği ile yığınları mücadeleye sokması, bu mücadele içinde onları eğitmesidir.

Peki bu nasıl olacaktır? Stalin “köylüleri nasıl bilinçli kılmalıyız? sorusuna-kitap dağıtarak mı? Elbette, ama bu yetmez. Peki nasıl? Mücadeleyle, onları bu mücadelenin içine sokarak ve bu mücadele sırasında yönetimi üzerinize alarak” diye cevap verir. İktisadi koşulların derin buhranlar yaratmadığı, sınıf mücadelesinin şiddet değil, olağan araç-

larla sürdürüldüğü ülkelerin tersine, sınıf mücadelesinin şiddet araçlarıyla sürdürüldüğü koşullardaki ülkelerde, yığınların dolaysız mücadelesi onların bilincindeki sıçramayı olağanüstü çabuklukla tamamlar. Ve bu bilinmelidir ki, “devrim dönemlerinde mücadele biçimleri kaçınılmaz olarak daha çok çeşitlidir. Ve kitlelerin doğrudan doğruya devrimci çarpışmaları, önderlerin Millet Meclisi’nde, basında vb. giriştikleri propaganda ve tahrik hareketlerinden daha üstündür.”

Kaypakkaya, daha 1970’li yıllarda PDA revizyonistleriyle polemiginde, tartışmamızın bu boyutuna açıklık getirerek şöyle der: “... Bizi de ‘Silahlar patladımı bütün halk kendiliğinden teşkilatlanacak’ demiş olmakla suçluyorlar. Böyle bir şey hiçbir zaman, hiçbir yerde savunulmamıştır. Sadece, silahlı mücadelenin kitlelerin bilinçlenmesinde, barışçı propaganda ve eğitim çalışmasından çok daha etkili olacağı savunulmuştur.” Poleminin bir başka yerinde de devamla şöyle der: “Barış içinde örgütlenme, kof bir örgütlenmedir; böyle bir örgüt bütün ülkeyi de kucaklasa, halkın mücadelesine önderlik edemez, silahlı mücadeleyi yönetemez, beyaz terörün şiddetlendiği dönemde kâğıttan bir şato gibi dağılır.” Tüm görüşlerini PDA revizyonistlerine karşı özetlediği bölümde de, yani, sorunumuzun kilit taşına ilişkin şöyle der: “Biz silahlı mücadeleyle diğer mücadele biçimleri arasındaki ilişkide, silahlı mücadelenin esas, diğer mücadele biçimlerinin tali olması gerektiğini savunuyoruz.”

En sonu der ki:

“Toprak devrimi için köylülük bölgelerde yürütülecek silahlı mücadelenin esas olması gerektiğini, şehirdeki mücadelenin ve diğer bütün mücadele biçimlerinin ona tabi olması gerektiğini asla akıldan çıkarmıyoruz.”

Mücadelenin bu biçimini ne ortadan kaldırabilir, ne de görmezlikten gelebiliriz, “Çünkü güçlü ekonomik ve politik etkenler nedeniyle ortaya çıkmıştır. Ne bu etkenleri, ne de bu mücadeleyi ortadan kaldırmak bize bağlı değildir.” Bu biçimi önümüze süren etken, bizzat koşullardır. Yokluk, yoksulluk, açlık ve işsizli-

ği vareden ve arttıran toprak kurmadıkça, ekonomik ve siyasi bunalım, silahlı mücadelenin şartlarını daima varedecektir. Toplumsal barış değil, sınıf savaşı zemini üzerinde hareket eden proletarya partisine düşen görev, mücadelenin bu biçimlerini proletarya ve komşularının emrine sokma, yayma ve bilinçli kılmasıdır. Öncü müfrezeye düşen görev, direngen direşken ve kararlılıkla bu işi omuzlamaktır. Tabii, "Hamlet eyleminden ne kadar söz ederse etsin gene de bir Hamlet olarak kahhyor" güllünlüğüyle değil. "Hangi savaşta olursa olsun, her türlü askeri hareket, savaşçıların saflarında belirli bir düzen bozukluğuna yol açar. Bundan savaşın yapılmaması gerektiği sonucuna varılmamalıdır. Yalnızca savaşmayı öğrenmek gerektiği sonucuna varılmamalıdır. Hepsi bu kadar."

Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerdeki mücadele biçimleri "Avrupa burjuva devrimlerindekiyle kıyaslandığında olağan üstü bir çeşitlilik gösteren" Rusya devrimindekiyle daha az çeşitlilik gösterir. Rusya'da proletarya partisi "partizan savaşı hiçbir zaman tek, hatta başlıca mücadele aracı saymaması"na rağmen, yarı-sömürge devrimlerinde tersine, gerilla savaşı biçimi, ya da çok daha tam ifade edersek Halk Savaşı Stratejisinin belirli bir evresine denk düşen mücadelenin bu silahlı biçimi, temel, değişmez ya da Lenin gibi ifade edersek, başlıca mücadele biçimidir. Dahası var... Rusya'da partizan savaşı biçimi "başlıca mücadele biçimleriyle doğru ölçüde ve uyum halinde kullanılması gerektiği" halde bu tür ülkelerde (yarı-sömürge, yarı-feodal) diğer biçimler bu birimle uyum halinde kullanılması gerektirir. Zira bu ülkeler kapitalist Rusya ya da Almanya vb. değildir.

Bu karıştırıldığında tüm devrim pusulası şaşırır.

Evet, silahlı mücadele ve onun ülkemiz koşullarındaki ülkelerde önem ve anlamı budur.

Mahirci savaşım biçimine; onun "ÖNCÜ SAVAŞ"ına gelince...

Bu savaşım türünün Mao'nun halk savaşı biçimiyle bir ilgisinin olmayacağı artık anlaşılacağına göre, bu savaşım koşulluk halinde-

ki biçimleri ele almak gerekiyor. Bu savaşımın tarihsel öncüleri Mihail BAKUNIN ve BLANKİ'dir.

Mihail Bakunin, bana yüz adam verin Avrupa'nın altını üstüne getireyim diyen kişidir. ya da onun sözleriyle ifade edersek, iyi seçilmiş ve örgütlenmiş yüz adamla Avrupa'yı hallaç pamuğuna çevireceğiz Bakunin. Demek ki Bakunin'e yüz adam yetiyormuş! Evet, 100 öncü, yüz "halkın devrimci öncüsü"! Nasıl da Mahirci öncüleri çağırıyor bu ayakları havada sözler.

Blanki'ye gelince...

Mahirci tezin Bakunin'den önceki ilk örneği Blanki'dir.

Engels'in sözleriyle "Blanqui, özünde bir siyasal devrimcidir, yalnızca duygularından ötürü, halkın çektiği çilelere karşı sempati duyduğundan ötürü sosyalisttir, ama ne sosyalist teoriye, ne de toplumsal reformlar için kesin pratik önerilere sahiptir. Siyasal eylemlerinde, Blanqui, özünde, iyi örgütlenmiş bir küçük azınlığın (siz, Mahirci halkın devrimci öncülerini anlayın -yn.) doğru bir anda bir devrimci ayaklanmayı başlatma girişiminde bulunması halinde, bunun başlangıçta birkaç başarı elde etmesiyle, halk yığınlarını peşinden sürükleyeceğine (siz, suni dengeyi bozup, halkı sarsacağı Mahirci biçimiyle okuyan y.n.) ve böylece muvaffak bir devrimi başarabileceğine inanan bir "eylem adamı idi." (abc)

Evet, tıpkı bizim Mahir'in prototipi!

İyi örgütlenmiş bir azınlık şahlanacak, peşinden halk yığınları sürüklenecek!

Ve işte Blankicilik!

Ya Mahircilik?

"Halkın Devrimci Öncüleri", halkla oligarşi arasındaki "sunî denge"yi bozmak için şahlanacak, peşinden halkı sarsacak ya da Mahir'in deyişiyse "önce kitleleri sarsar, giderek de bilinçlendirir."

Evet, bu teorinin tarihsel ve siyasal öncüsü Blanki, 1839 Mayıs'ında yandaşlarıyla birlikte ayaklanır, ama bu ayaklanma derhal bastırılır. Yığınlardan kopuk, kent ve kırsal emekçi yığınlarına dayanmayan ve onlarda yankı bulmayan her hareket gibi, salt öncüye dayanan bu harekette, bu Blankist ayaklanmada

başarısızlıkla sonuçlanır. Ve Blankist teori, derinlere gömülür. Ama nedir ki, bugün değişik nüanslarla, Guevaracılıkta ve onun Türkiye prototipi Mahirci öncü savaşında vücut bulabilmiştir.

Mahirci öncü savaşında, temel sakatlığın, Leninizime tam karşı revize edilmiş sapkınlığı ifade eden en belirgin öge de, hiç şüphesiz ki, onun siyaseti, silahların denetimi altına sokmasıdır. Salt askeri bakış açısı olarak adlandırabileceğimiz bu yaklaşım, Mahir'de, "politikleşmiş askeri savaş stratejisi", "politik ve askeri liderliğin birliği" "politik" mücadelenin silahlara tabi olması (yani silahlı mücadeleye) vb. gibi formülasyonlarla ifadesini bulur. Mahir'i FOKOCU hat'a mihlayanda budur.

Mahir'in bu sorundaki revizyonist sapkınlığı, onun, "askeri hareketlerin, siyasi görevleri yerine getirme araçlarından sadece biri olduğunu kabul etmeme"sidir. Ya da bu çplak gerçeğe yan çizmesidir. Ve dahası, bir adım daha ileri gidip askeri yöne, silahlı yöne ağırlık vererek, onu öne çıkarıp, siyasetin üstüne oturtmasıdır.

Yazımızın seyri içinde siyaset-silahlı mücadele ilişkisini ayrıntılandırdığımız için, bu noktaya bir daha girmiyoruz.

Sonuç olarak, Mahirci öncü savaş teorisi, fokoculuğun, bir avuç azınlığın mücadelesi teorisidir.

THKP-C'NİN MÜTTEFİKLERİ; KEMALİSTLER VE KEMALİZME DAİR

Mahir'i dinliyoruz: "Kemalizm, emperyalizmin işgali altındaki bir ülkenin devrimci-milliyetçilerinin bir milli kurtuluş bayrağıdır. Kemalizmin özü, emperyalizme karşı tavır alıştır."

Devamla, "Kemalizmi bir burjuva ideolojisi veya bütün küçük-burjuvazinin veyahut asker-sivil bütün aydın zümrenin ideolojisi saymak kesin olarak yanlıştır."

Dahası, "Kemalizm, küçük-burjuvazinin en sol, en radikal kesiminin milliyetçilik tabanında anti-emperyalist bir tavır alıştır. Bu yüz-

den, Kemalizm soldur; milli kurtuluşçudur.”

Ve daha neler: “Öncü savaşı aşamasında olan THKP-C'nin küçük-burjuva aydın çevrelerdeki müttefiki ancak Kemalistler olabilirler.” (abç)

Demek ki Kemalistler devrimimizin bir müttefiki ve Kemalizm'de küçük burjuvazinin ensol, en radikal kesimlerinin emperyalizme karşı tavır alışdır. Ve dahası Kemalistler, “asker-sivil aydın zümrenin jakobenleri”dir.

Anlaşılır ki Mahir, Kemalistleri devrimin hedefleri değil, devrimin itici güçleri, yandaşları, omuzdaşları kapsamında ele almaktadır. Kemalizmin işbirlikçi, karşı-devrimci yüzünü göremeyen Mahir, Türkiye devriminin yolunu karartan, gençliği, aydınları ve devrimcileri yıllardır peşinden sürükleyen bu hayati sorunda, Kemalizmin sınıf tahlilini yapamayarak, tam bir Kemalizm kuyrukçuluğu çizgisinde konaklamaktadır. Ve onun bu sorunda Kaypakkaya'dan öğreneceği çok şey var demektir. Ve onun ardıllarının, Kemalizmin eteklerine çulu serelerinin ve de Kemalizmin arkasında secdeye varanların, elli yıllık suskunluğu yırtarak, Kemalizmi mitralyöz anışlarına tabi tutan ve onu ciddi biçimde sorgulayan ilk insan Kaypakkaya'dan öğrenecekleri çok şeyler vardır.

İlk elden açıklığa kavuşturulması gereken şey, Kemalizmin sınıf niteliği sorunudur. M.Kemal'e izafeten Kemalist devrim adı verilen bu hareketin önderliğini yapan sınıf kimlerdir?

Bu sorunda kapsamlı araştırma yapan en sağlam, en güvenilir tanık hiç şüphesiz ki bolşevikliğinden şüphe edemeyeceğimiz ŞNUROV'dur.

Herkes bilir ki, Şnurov, Kemalist devrimi, Jon Türk devriminin bir benzeri ve izleyicisi olarak ele alır. Bu devrim der Şnurov, İngiliz-Fransız emperyalizmine karşı yapılmıştır. Dinliyoruz:

“Devrimin başına Türk ticaret burjuvazisi geçti. Türkiye tarım memleketi olduğu için, tüccarların başlıca alışverişi tarım ürünleri üzerine idi. Böylece ticaret burjuvazisi, ağalar ve büyük toprak sahipleri ile sıkı bağlar kurdu. Her Türk kö-

yünde ağa ve toprak sahibi, aynı zamanda tefeci ve köylü ürünlerinin belli başlı alıcısı ve satıcısı idi. Bu ağaların, bazen un değirmeni, yağ veya kuru meyve işleyen küçük imalathaneleri ve diğer ufak tefek teşebbüsleri oluyordu. Ağalar aynı zamanda tarım ürünlerini toptan satın alan büyük ticaret firmalarının acenteleri durumundaydılar.

Bu koşullar altında, Türkiye, Avrupa kapitalistlerine yenilmiş olsaydı, yabancılar en kısa zaman içinde bütün ticareti ve sanayi ele geçireceklerdi. Türk burjuvazisi bir ölüm kalım sorunu ile karşı karşıya idi. Kapitalistlerin işgali altındaki liman şehirleri olmazsa, devlet kendilerini desteklemezse, yabancılar verifen imtiyazlar devam edip Türkiye her bakımdan yabancı kapitale bağımlı kalırsa, yurdun öz ticareti ve sanayi er geç ölecekti. Tüccarı, sanayiciyi, tarım ürünlerini yabancı ülkelere satan ağa ve büyük toprak sahiplerini devrimci kılan işte bu teh-

like idi. Köylü işçi ve küçük esnafın kapitalistler ve toprak ağalarına karşı duyduğu hoşnutsuzluk ustalıklı yabancı kapitalistlerle mücadeleye dönüştürüldü. Bunun için devrim bütün yurda yayılarak milli bir karakter aldı.”

Şnurov'un yazılarını betrakça çözümlenen Kaypakkaya, milli burjuva kavramı üzerinde durarak milliden kastedilen şeyin Türk olan burjuvazi olduğunu açıklıkla ortaya koyar. Kaldı ki Şnurov, toprak ağaları ve tefecileri burjuva kavramında ele almaktadır.

Kaypakkaya “Şnurov yoldaş, Kemalist devrim 'milli burjuvazinin devrimidir' derken, Türk olan ticaret burjuvazisinin, toprak ağalarının, tefecilerin, az sayıdaki sanayi burjuvazisinin devrimiydi demektedir ve zaten bütün bu sınıfları tek tek de saymaktadır. Bu sınıflar, bir gün kullandığımız anlamıyla “milli” miydi, komprador muydu, bunun üzerinde duralım” diyor ve Stalin'in “Ke-

malist devrim, üst tabakanın, milli ticaret burjuvazisinin bir devrimidir" dediği alıntısını aktararak, bu üst tabakanın da, İttihat ve Terakki içinde palazlanan, önce Alman emperyalizmine yaşıyan ama Alman emperyalizminin I. emperyalist paylaşım savaşı ile yenilmesiyle birlikte, sonrada İngiliz-Fransız emperyalizmine yaşıyan Türk büyük burjuvazisinin ta kendisidir diyor.

Daha sonra Kaypakkaya şu önemli tezlerle sorunu iyiden iyiye açıklığa kavuşturur.

"Türk burjuvazisinin önce İttihat ve Terakki Cemiyeti etrafında toplandığını, bu sınıfın subaylar ve asilzadelerle birlikte 1908 jön Türk devrimine önderlik ettiğini biliyoruz. İttihat ve Terakki Cemiyeti iktidar makamına oturduktan sonra, dünya şartlarının ve Türkiye'nin tasfiye edilmeyen yarı-sömürge yapısının zorlamasıyla İttihat ve Terakkiciler, Alman emperyalizmiyle işbirliğine giriştiler. Bir yandan burjuvazinin bir kanadı hızla büyüdü, palazlandı, Türk büyük burjuvazisini oluşturdu; öte yandan Abdülhamit zamanından beri mevcut olan genellikle azınlık milliyetlere mensup komprador burjuvazi varlığını devam ettiriyordu. İttihat ve Terakki Partisi, birincilerin menfaatini temsil ediyordu. İttihat ve Terakki Partisi, Alman emperyalizminin sadık uşağı, işçi sınıfının ve diğer emekçilerin de azılı düşmanı olup çıktı. Türk burjuvazisinin büyüyen ve kompradorlaşan kanadı (yani Türk komprador büyük burjuvazisi), Birinci Dünya savaş yıllarında, istibdat şartlarında, savaş araç ve gereçleri alım-satımı, vagon tekeli, zaruri ihtiyaç maddeleri üzerinde yapılan vurgunlar vb. yoluyla muazzam zenginleşti. Büyük servetler, sermayeler edindi. Bunlar, Alman-emperyalizminin kesim iflâsı ve bu sebeple kendi egemenliklerinin de tehlikeye düşmesi karşısında, itilaf emperyalizmine kuyruk sallamaya, onunla yakınlaşmaya ve bu yolla gerekli tedbirleri almaya giriştiler.

Mahir Çayan, hiçbir usta, hiçbir güvenilir Bolşevik tanığa dayanmadan Kemalizmi, küçük-burjuvazinin "en sol, en radikal kesiminin" tavır alışı olarak ele almasına rağmen, Şurov'un, değil en sol, en radikal ta-

vır alışı, Türk burjuvazisinin "devrimci olmadıkları halde" devrime katılmak zorunda kaldıklarını belirtiyor. Bundan çıkan sonuç şudur ki, geri ülkelerde devrimci olmayan sınıf, komprador burjuvazidir; küçük burjuvazinin, üstelik en sol kesiminin tavır alışı olarak ele alması bütünüyle dayanaktan yoksundur.

Artık anlaşılmıştır ki, milli kurtuluş savaşına başından beri önderlik eden sınıflar, İttihat ve Terakki içindeki Türk komprador büyük burjuvazisi, toprak ağaları ve tefecilerdir. Milli burjuvazi, kurtuluş savaşında önemli rol oynamasına rağmen, önderlik rolünü yüklenememiştir.

Mahir'ci "Kemalizmin özü, emperyalizme karşı tavır almıştır" yorumuna gelince

Kemalist devrimin ilk başlarda emperyalizme karşı tavır aldığı doğrudur. Ancak daha savaşın ortalarında emperyalizmle uzlaştıkları da bir o kadar daha doğrudur. Kemalistler, İngiltere ve Fransa gibi ülkelerle anlaşmalar imzalamakta bir an dahi geri durmamışlardır.

Stalin'i dinliyoruz:

"İtilaf devletlerinin kesim 'tarafsızlığı' ile Ermenilerin Kemalistler tarafından yenilmesi, Trakya ve İzmir'in Türkiye'ye geri verilmesi söylentileri, itilaf devletlerinin ajanı Sultan ile Kemalistler arasındaki görüşme söylentileri, İstanbul'un boşaltılması planı ve son olarak Türk Batı cephesindeki durgunluk, bütün bunlar İtilaf devletlerinin Kemalistlere ciddi olarak kur yaptığını ve Kemalistlerin belli bir sağa dönüş yaptıklarını belirtisidir."

Belirtmeliyiz ki, Kemalistler savaşın başında hemen itilaf devletlerinin saflarına geçmediler. Ve bu dönemde Sovyetler Birliği, sosyalist kesim ve ezilen yığıtlara karşı gizli den gizliye el altından anlaşmaya gitmekten, onlara kuyruk sallamaktan geri durmadılar. Kaypakkaya'nın sözleriyle "M.Kemal ve hükümeti, Sovyetler Birliği'ne karşı iki yüzlü bir politika izlemişlerdir. Bir yandan, yardım kopartmak için en aşırı iltifatları yağdırırken, öte yandan ABD, İngiltere, Fransa ile yapılacak gizli anlaşmalar için zemin aramaktadırlar. Çiçerin'e gönderilen yardım talebiaden iki ay sonra, M.Suphi ve 14 yoldaşı hunharca ol-

ditilmektedir. Ayrıca A.nadolu'ya ki komünistlere karşı da bir sindirme kampanyasına girişilmektedir. Çünkü, Kemalist burjuvazi, 23 Şubat 1921'de toplanan Londra konferansına komünistleri katederek katılırsa, Avrupa efendilerinin tevccühünü kazanacağını, Sevr Antlaşmasını öldürtücü huku mlerinden vazgeçebileceğini hesaplamaktadır.

Konferansta delegasyonu n başı Bekir Sami, Türkiye'nin aritü-Sovyet blokuna katılacağını söyleyerek daha iyi anlaşma şartları aramaktadır. Yine Londra Konferansı'nın devam ettiği günlerde, 28 Şubat 1921'de Kemalist hükümet, Sovyetler'den Artvin ve Ardahan'ın terdini istemekte ve Batum'u işgal etmeye girişmektedir. Fakat Avrupa'lı efendilere yaranma çabaları beşer çıkıp efendiler Sevr Antlaşması üzerinde ısrar edince, Kemalistler içi n tekrar Sovyetler Birliği'ne yaklaşmak mecburiyeti doğmuştur."

Dedik ya; Mahir de dahil, Kemalizm kuyrukçuluğunu ilke edinen, onyılların Kemalizm bataklığını lan çıkamayanların Kaypakkaya'dan öğrenecekleri çok şeyler vardır.

İşte Kemalist devrimin açık, anlaşılır çözümlenmesi:

"Kemalist devrim, işgal altındaki toprakları kurtardı, Sultanlığı kaldırdı, emperyalist ülkelere tanıyan imtiyazlardan bir kısmını kaldırdı. (Örneğin; yabancı ülkelere ithal olunan mallardan daha yüksek vergi, gümrük rüsumu almıyaya başlandı. Yabancı sermayeye tanıyan ruçhan hakları kaldırıldı.) Fakat yine de Türkiye yarı-sömürge bir ülke olarak kaldı. 'Bir müddet daha demiryolları, fabrikalar, maden ocakları yabancıların elinde kaldı, Avrupa'nın büyük banka ve firmaları bugün dahi (yani 1929 yılında) Türkiye'de dilediği şekilde çalışmaktadır' (Şurov'a) Emperyalistlerin baskısı altında eski borçlar kabul edildi. Yabancılar ticaret serbestisi sağlandı."

Mahir'in "TİHKP-C'nin küçük-burjuva aydın çevrelerdeki muttefiki ancak Kemalistler olabilir" yargısına gelince.

Önce sözü Şurov'a bırakalım:

"Her ne kadar bazı görüntüsel demokratik şekiller mevcutsa da (se-

çimle meydana getirilen) parlamen-
to vs.) Türkiye'de bugün (1929)
mevcut olan düzenin özü, bütün de-
mokrasiyeden uzak bir diktatorya-
dır. (abç) Egemen parti dışında hiç-
bir parti örgütü yoktur ve hiçbir
partinin de meydana gelmesine im-
kan verilmemektedir. Sosyal-de-
mokrat parti bile yasaklanmıştır.
Gazete ve dergiler, bir anı dahi gev-
şemeyen sıkı bir kontrol altındadır.
Hatta bu gazete ve dergilerde hükü-
met alezhine, ileride herhangi bir
makalelerin çıkabilmesi ihtimali da-
hi, bunt arın kapatılmasına yetiyor."

Devalıma,

"Bugün Türk hükümeti elbette
bir diktatorya hükümetidir." (abç)
Ve dahası,

"Serhdikalar hemen hemen yasak-
lanmış; kuruluşunda izin verilen
federasyon ve dernekler, hayır işle-
riyle yelinip devlet kontrolü altında
çalışmak zorundadır."

Evet, her türlü demokrasiden
uzak bir diktatoryanın, yani faşiz-
min uygulayıcıları Kemalister nasıl
oluyor da THKP-C'nin devrimimiz-
deki dostları, müttefikleri, bayrak
konusuları olabiliyor? Mustafa Suphi
ve 14 yoldaşın hürhara katle-
denler, nasıl oluyor da THKP-C'nin
müttefikleri olabiliyor? Ve dahası,
azınlık milliyetler ve özellikle de
Kürt ulusuna amansızca millî baskı-
yı uygulayan, dillerini yasaklayan,
okullarını yasaklayan, Ağrı, Zilan,
Dersim vb. Kürt isyanlarını vahşice
bastıran ve onbinlerce Kürt köylü-
sünü yokeden Kemalister nasıl olu-
yor da THKP-C'nin dostu ve dev-
rimin itici güçlerinden olabiliyor?

Ne denir ki?

Halkın haklı davasının yanında
yer aldığını söyleyen Mahir, nasıl
oluyor da, bu davanın amansız zor-
ba düşmanlarını, baskı, soykırım,
vahşet ve sömürü uygulayıcılarını
yani Kemalisteri kendine müttefik
görebiliyor?

Evet, nasıl, hangi mantıkla?...

Demek ki, Mahir'in Kemalizme
yaklaşımında, Kemalizm kuyrukçulu-
ğu, onun çekim merkezinde kalma
ve ondan medet umma bakış açısıyla
bezenmiştir. Mahir, bu sorunda da
Marksizmi küçük-burjuvaca yorum-
lamaktan öteye geçmemiştir.

Küçük-burjuva Mahir, kaçak-

burjuva gördüğü Kemalistlere nasıl
da yapıyor!...

Hayat, toplumsal pratik, ayrılı-
rı aynı, ayrıları ayrı yere nasıl da ko-
yuyor!

Diğer bir nokta.

Mahir "1950, Türkiye'de karşı-
devrimdi" derken, "1960, 27 Mayıs
hareketi bir devrimdi" der.

Mahir'in tezleri ilginçlikler yuma-
ğıdır.

Mahir bilmez mi ki, 1950'de,
DP'nin başa geçmesi, ne devrim ve
ne de karşı-devrimdir. Egemen sınıfların
iki kılığı arasındaki mücadele
sonucu ortaya çıkan bir değişiklik-
tir. Bir kesim gitmiş, diğeri gelmiş-
tir. Kaypakkaya'nın sözleriyle "Bu
değişiklik, Alman emperyalizmine
bağımlı, tek partili askeri faşist dik-
tatorluluğun yerine, daha çok sivil ge-
rici kuvvetlerden destek alan, Ame-
rikan emperyalizmine bağımlı "çok
partili" diktatorluğu getirmiştir."

Evet, hepsi bu!

Önceden bir devrimci iktidar mı
vardı da, ona karşı, karşı-devrim ya-
pıldı?

1960'a gelince.

1960, Mahir'de devrimdir. Mahir,
her nedense, devrim, karşı-devrim
kavramlarını olur-olmaz yerde kul-
lanma alışkanlığından sıyrılamamış-
tır. 1960'la devrim olmadığını, aradan
geçen bunca yıl sonra artık çoktan
tanımlandı. Hem de CIA raporlarıyla
bile! Mahir bilmiyor mu ki, 27
Mayıs hareketine önderlik eden sı-
nıflar devrimci sınıflar değil, İnönü-
nü'cü CHP kılığının temsil ettiği
komprador burjuvazi ve büyük top-
rak ağaları sınıflarıdır. Orta burju-
vazi bu harekette yer almasına ve
önemli de rol oynamasına rağmen
önderlik rolünü yüklenememiştir.

ÇAYANCI GÖRÜŞLERE SON SÖZ

Mahir'in bütünlüklü çizgisini in-
celemiş bulunuyoruz. Onun, özellik-
le kesintisiz (2-3)'te sistemleşen, Gu-
evaracılık düzleminde hayat hakkı
bulan görüşlerinin yalnız ve ancak
küçük-burjuva görüş açısıyla uy-

gunluk taşıdığı artık anlaşılmalıdır.
Bugün, şu ya da bu nüans farklılık-
larına, bu farklılıkların büründüğü
çeşitliliğe rağmen, Guevara çizgisin-
deki Mahir'ci bu görüşler, Mahir çı-
kışlı bir çok kesim tarafından savu-
nulanagelmektedir. Bugün, bu görüş-
ler, dünya ölçeğinde, kendi yandaş-
ları arasında yer yer yeşermesine
rağmen, işçi sınıfı arasında güneşin
bir damla suda yansması gibi ancak
hayat hakkı bulabilmektedir. Daha
açık bir söyleşiyle, bu görüşler, sa-
bırsız, uzun solukluluktan yoksun,
anlık başarıyı her şey, uzun vadeli
sabırlı çalışmayı göze almayan, bir
uçtan diğerine sallanan küçük-bur-
juva yığınlar arasında, bu müritleri
çevresinde etki yapabilmekte, varo-
luluğunu sürdürülebilmektedir. Olgun-
laşmış işçi sınıfı arasında, çocukluk
devresini atlatmış devrimci yığınlar
arasında bu görüşlerin hayat hakkı
bulmadığı, onca yıllık pratikten son-
ra artık anlaşılmalıdır.

Guevaracılık sularında demirle-
yen bu görüşler, bir yanıyla da anar-
şizm ve Blankicilikte flört ederek ya-
rı-anarşist, yarı-Blankist görüntü-
müne orta yerde durmaktadırlar.
Mahir'ci bu görüşlerde özgün olan
şey, Marksizm-Leninizmin açık, an-
laşılır, bariz bir sapıtılması ve reviz-
yonizme doğrudan bir geçiş niteliği-
dir.

Mahir'ci bu görüşler, ideolojik ve
siyasi gıdasını zaman zaman Kruş-
çev modern-revizyonizminden alır-
ken, onun asıl beslendiği kaynak
Guvaracılıktır.

Halkın duyduğu açılara sempatiye
ile yaklaşmasına "İktidar namusunun
ucundadır" siarını kanıyla kazıma-
sına rağmen, bütün bu yanlar Ma-
hir'i hiçbir zaman Leninist niteliği
ile ortaya koyamaz. Onun küçük-
burjuva ihtilalci çizgisi, ML için ye-
terli bir temel değildir. Gerekli ama
tek başına yeterli değildir.

Onun ML'le tam bir kopmayla
ortaya çıkan yanı, ideolojik ve siya-
sal hatırdır. Onun görüşleri bu bağ-
lamda yalnızca ölü bir niteliktedir.

Dolayısıyla, yaşamın, canlı haya-
tın görüş açısına cevap vermeyen bu
görüşleri, sahipleriyle başbaşa bira-
kıyoruz.

Ve diyoruz ki, "Burakalın ölüler,
öülerini gömsünler!" □

Perinçek ve 2000'e Doğru'nun gerçek yüzü!..

Sevgili Yeni Demokrasi ve Y.Demokrasi Okurları,
Son günlerde 2000'e Doğru ve Perinçek sık sık günlük olaylara ve kamuoyuna konu oldu. Birtakım olaylar yaşanıyor veya yaşanmıştı. Bu dergi ve Perinçek bir anda burjuva basınında en popüler iki varlık oldu. Gerçek neydi, nasıl olmuştu veya bu olaylar nasıl yaşandı? vb. vb. konulara girmeyeceğim zira bu henüz tam olarak netleşmemiş veya benim tarafından öğrenilmiş değil. Ayrıca da bu mektubun kapsamı dışındadır. Beni ilgilendiren dolayısıyla tüm ilericiler devrimcileri ilgilendiren sorun, 2000'e Doğru dergisi ile D.Perinçek'tir. Bu dergi ve sözkonusu şahıs kimdir, neye hizmet eder ve bugüne dek bu hizmetini nasıl yerine getirmiştir? Bugün ve bugünden sonra da nasıl yerine getirecektir?

Yeni bir dönem ve yeni yeni yöntemler. Bu yeni yöntemler, hem hakim sınıf ve kurumları tarafından hem de onların şakaları reformist ve modern revizyonistler tarafından ustaca kullanılıyor. Özellikle hakim sınıfların kullandığı yöntem, kendi şakaları aracılığıyla devrimci hareketi pasifize etmek, kitlelerle silahlı muhalefetin bağlarını zayıflatmak ve koparmaktır.

12 Eylül öncesi hakim sınıflar, faşist çeteler aracılığıyla silahlı muhalefete ve halka yönelik katliamlar gerçekleştirirken, sadık şakaları durumundaki (Perinçek ve Aydınlik yöneticileri) kesimlere de devrimcileri deşifre etme, ihbarcılık misyonunu yüklemiştir. Yaşanan süreçte hem kirah katiller hem de ihbarcı şakalar bu görevi efendilerine layık bir şekilde yerine getirdiler. Hatta ihbarcı şakalar 12 Eylül mahkemelerinde bundan gurur duyarcasına "Biz hiçbir zaman bu düzeni değiştirmeye yönelmedik. Aksine biz, anarşist ve teröristlere karşı devletimizin ve güvenlik güçlerimizin yanında yer aldık. Bunun en açık örneği Aydınlik gazetesindeki (devrimcileri deşifre eden fotoğraf ve yazıları göstererek) yayınlarımızdır" diye kendilerini savunuyorlardı. Bu şaşak ruhlu efendilerine karşı kendilerini nasıl savunup halkı aldatacaklarını hiç düşünmediler, öyle bir kaygıları yoktu zaten. Devir onlarındı. Meydan onlara bırakılmıştı. Efendilerinden izin alıp bu meydanı yeniden dolduracaklardı, nasıl olsa.

Yukarıda efendilerine karşı kendilerini savunan D.Perinçek ve Aydınlikçı çömezlerdir. Bunların gerçek yüzleri bu denli açık iken onları farklı şekillere sokmak ya da "demokrasi güçleri" arasında göstermek, pratikte onlarla yakınlaşmak vb. vb. yaklaşımlarla onları aklamaya pozisyonuna düşenleri tarih affetmeyecektir. Yeni Demokrasi'nin bundaki rolüne değinmeyeceğim. Bu daha çok Yeni Demokrasi'nin sorunudur. Elbette bu herkesin sorunudur. Ama Y.Demokrasi nezdinde Perinçek ve sülalesi aklanmış gibi bir imaj var. Bunun açıklanması gerekmektedir.

Aslında Y.Demokrasi'nin yaklaşımı o denli karmaşık ve anlaşılmayacak düzeyde değildir. Her şeyin değişken ve dönüşümcü olduğunun bilincindeyiz. Ancak bunun Perinçek ve sülalesi nezdinde nasıl bir değişim ve dönüşüm olduğunun açıklanması ayakları havada bir açıklama değildir. Ben de zorlama veya farklı hesapların ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bir değişim veya dönüşümden söz etmek için onun görünürdeki durumundan çok, niteliğine bakmamız gerekmektedir. Perinçek ve sülalesi nasıl bir nitelik değişimi -dönüşümü- göstermişlerdir? Bana göre kesinlikle böyle bir şey sözkonusu değildir. Onlar sadece mevcut yapılarının bir sonucu olarak, eskisi gibi davranmamaktadırlar. Bu onların iradi olarak tespit edip konumlanmaları değildir. Sadece görünüş itibarıyla yüzlerindeki "burjuva demokrasisi" makyajdır. Güneşin şiddetini göstermesiyle, bu makyaj eriyip ağızına gözüne dolacak, o çirkef yüz, bir kez daha açıkça görülecektir. Bu makyajın altındaki çirkef yüzü ne çabuk umuttuk?! Demek ki unutanların gözüne de bu makyajdan bir damla da olsa girmiştir. Böyle bir yaklaşımda bulunurken, bu deyimle-

ri kullanmakta ne kadar zorlandığımı bilemezsiniz arkadaşlar. Ancak bunun sınırı bir yere kadardır. Durumun bu kadar net olduğunu kesin anlayınca, hiç kimse onun ismini koymaktan çekinmemeli. Ben de gerçek isimlendirme yapmaktan öte bir şey yapmıyorum zaten. Bunca yıldır tanıdığımız ve bu denli aşına olduğumuz bir yüzün, biraz makyajlanmış oluşu bizleri aldatıyorsa, bizim gözlerimizde ya bir bozukluk vardır, ya da ona aşırı yakınlığımızdan gözümüze, güneşin etkisiyle eriyen makyajdan bir damlacık düşmüştür. Bunun başka izahı olamaz.

12 Eylül sonrası yaşanan süreçte, çeşitli akımların şu ya da bu şekilde, ortaya çıkışı kiminin "yenilenme" adı altında külf değiştirme, kiminin "öz eleştiri" adı altında göz boyama ve benzeri safsatalar hiçbir zaman ML'leri ve devrimcileri aldatmamalıdır. Bence ML'ler ve çeşitli devrimci çevreler bunlara bakarak aldanıyorlar. Özellikle 2000'e Doğru Perinçek ve sülalesi hakkında belli yanlışlara düştülmüştür.

Perinçek ve Aydınlik tayfasının 12 Eylül öncesi devrimci hareketin karşısına dikilmesinin, ihbarcılık ve saldırıya geçişinin bir nedeni vardı. İşlemez durumda olan devlet çarkı, kendine bağlı tüm kurum ve kuruluşlarının yanısıra tüm şakalarını da alarına geçirmişti. Devrimci hareket ve toplumsal muhalefet hem efendilerinin hem de şakaların varlığını tehdit ediyordu. Gün geçtikçe küçülüyor, yok olmayla karşı karşıya kalan şaşak, tüm biriciliğiyle devrimci hareketi saldırıyordu. Onların mücahedelesi burjuvaziye karşı değil, halka ve devrimcilerle karşıydı. Bunu yaparken de halkın bir kesiminin içine girip, büyük bir sahtekârlıkla yüzünü gizlemeye çalışmıştı. Sözkonusu dönemde, devrimci hareketin belli bir kısmı bu sahtekârların gerçek yüzünü zamanında görüp teşhir ederken, bir kısmı da zamanında tavır takınmamıştı. Bu tavırsızlık, devrimci harekete önemli zararlar vermişti. Ancak şu olumhalığı da belirtmek isterim. Herhalde başka hiçbir konuda Türkiye devrimci hareketi, Aydınlik konusundaki kadar ortak görüşte yakınlaşmamıştır. Bu ortak görüşte, Aydınlik, Perinçek ve tayfasının karşı devrimci bir akım, önderlerinin ise ihbarcı olduklarıydı. Bu ağırlıklı olarak ortak bir görüşü. Elbette Aydınlik hakkındaki bu yargılar, sıradan birtakım olayların ürünü

deği, tam tersine onun siyasi ve ideolojisiinden hareketle, "uç dünyacı"lığı ve benzeri anlayışının pratikteki halk güçlerine ve devrimcilere karşı tahttığı düşmanca tavır birbirini bü-tünüyordu.

Hakim sınıfların buhranı döneminde, cansimidi olarak kullandığı bu uşaklar, buhranın (siyasi) kısmi olarak giderildiği (12 Eylül sonrası) dolayısıyla kısmi siyasi istikrar sağladığı dönemlerde, kullanılıp çöpe atılan bir mendil işlevi gördü. Aydınlanıklarda hakim sınıfların kullandığı ve iyice kirletilmiş bir mendildi. Cuntaacılar ise onu kullanmayıp çöpe fırlattılar. Belki daha sonra yıkayıp yeniden kullanılmak üzere attılar. Çeşitli hakim sınıf klikleri bu kullanılmışktan payını aldılar. Cunta bunları kullanmaktansa terbiye etmeyi amaçlamıştı. Aydınlanıklıta bu terbiyeden payını aldı. Buna rağmen yeni döneme hazırlanmayı hiçbir şekilde ihmal etmediler. Uşaklar, yeniden görevlendirileceklerinden çok emindiler. Bu anlayışla, sabırlı bir şekilde beklemelerini bildiler. Nasıl olsa efendilerinin onlara ihtiyacı olacaktır. Hele silahlı muhalefetin gelişmeye ve yeniden gündeme damgasını vuracağı bir dönemde kendilerinin önemi biliyorlardı.

Toplumsal muhalefetin yenildiği, gerilediği, devrimci hareketin önemli ölçüde dağıldığı bir dönemde, yitmişlik, korkaklık, bireycilik, çürümüşlüğü topluma damgasını vurduğu, dolayısıyla toplumsal psikoloji halini aldığı bir dönem seçilicilik, reformizmin modern revizyonist gibi akımların arayıp bulamadığı bir ortamdır. Hele bu ortamı yaratan hakim sınıflar, reformist ve revizyonistlerin burada boy verip serpilmesini istiyorlarsa değme-yin keyfine, değmeyin "gücüne" girsin! En büyük, en keskin, en devrimci, en demokrasi kahramanı onlardır! Hele burjuvazi tarafından yasal ortam yaratılmıyorsa hiç mesele yoktur. Onların tüm meseleleri, devrimcilerin ve ML'lerin bu rahatlarını bozmamastır. Rahatlarını bozmadıkları sürece, halk güçlerine şimdilik zararları olmayacaktır. Fakat rahatsız edilmeye gör-sünler. O zaman tüm yöntemlerle halk güçlerinin üzerine gitmekten de çekinmezler. Onların sorunu, bu düzeni makyajlayıp devam ettirmektir. Dolayısıyla bu amaçlarına, yani düzenin temeline oynayanlar, onların can düşmanlarıdır. İşte düzenin temelini oynayan silahlı muhalefete düşmanlık-

ları ve kinleri bundandır. Geçmişteki düşmanlığı da bundandı. Bugün ve yarın da düşmanlığı bu yüzden olacaktır. Dedğim gibi bugün eğer çok saldırgan değillerse, bunun nedeni, temele yönelen silahlı muhalefetin henüz yeterince tehlikeli boyutta olmasındandır. Ayrıca bunların görevi uzun vadeli. Aynı zamanda burjuvazi zaten askeri yöntemlerle sorunu önemli ölçüde çözüyor.

Devrimci hareketin güçsüz olduğu bu dönemde, yine sözkonusu burjuva akımlar meydanlardadır. Zira meydan onlara bırakılmıştır. Meydanda istedikleri gibi kırtı sallamaktadırlar. Bazen demokrasi kahramanı, bazen en keskin sosyalist kesilerek yenilgi döneminin artıklarını bünyesinde toparlarlar. Zaten kitlelerden bunların çürümüş bünyesine rağbet yoktur. Bünyesine bakıldığında çürümüş leş gibi kokmaktadırlar. Sağlıklı bir tek unsur bulmak bile çok zordur. Bunlar bu çürümüşlüğü ve kokmuşluğunu toplumun muhalif kesimleri üzerine salmakta ve bu kokuyla devrimci potansiyeli uyutarak kendi bünyelerine almaya çalışıyorlar. Objektif koşullar buna uygundur. Zira toplumun genelinde buna bir yakınlık sözkonusudur. Devrimci hareketin gerilerde seyretmesi bunun en temel nedenidir. Zaten devrimci hareketin güçlenmesi toplumdaki çürümüşlüğü ve pasifizmi yenerik dinamizminin egemen olmasına neden olacaktır. Dolayısıyla yenilgi artıkları da toplumda rağbet görmeyecek, iyice kendi konularında uyusup kalacaktır. Bu uyusup kalışta birlikte, çirkef yüzlerini bir daha maskeleyemeyeceklerdir.

Görünüş itibarıyla bugünkü demokrasi güçleri içinde yer alan 2000'e Doğru Perinçek ve sülalesi, aslında siyasi ve ideolojik olarak geçmişten hiçbir farklılığı yoktur. Görünüşte böylesine "yumuşak", böylesine "demokrasi savunucusu" sahtekârlığı devrimcileri hele ML'leri yanıltmamalıdır. Demokrasi güçleri içinde yer al-salar da, onların farklılığı mutlaka hesaba katılmalı, demokrasi mücadelesindeki platformlarda dahi mesafe-li davranılmalıdır. Bugün demokrasi savunuculuğunu yapıyorlarsa, bu onların demokrasi tutkusundan değil, geçmişlerini dolayısıyla yüzlerini gizlemenin yöntemlerinden birisidir. Dedğim gibi, bugün ML'lere ve devrimcilere açıktan saldırmıyorlarsa (mümkün olduğunca sinsi yapıyorlar), bu

onların değiştiğinden değil, devrimcilerin ve ML örgütlerin henüz onlar için bir tehlike arz etmektan uzak oluşlarındadır. Kendilerine karşı tehlike arz etmeyen bir olguya saldırıp onu karşısına alacak kadar aptal değiller. Ancak ML'ler ve devrimciler bunların şu anki makyajına bakıp al-danacak kadar saftırlar. Hele bunu pratikte birtakım yakınlıklara burun-dürmek saflığın siyasi dar görüşlülük şeklinde tezahürüdür.

Türkiye Devrimci Hareketi'nin yeniden ayakları üzerine dikilmeye çalıştığı -başladığı- bu dönem ve yakın gelecek 2000'e Doğru Perinçek ve sülalesinin yüzündeki makyajı hızla eritiyor. Güneş şimdi ufuktan doğuyor. Havalarda her geçen gün ısınıyor. Hava ısındıkça makyaj tutmuyor. Çirkef yüz, yavaş yavaş kalitesiz makyaj altından açığa çıkıyor. Aslında bu çirkef yüz, uzak görüşlü devrimciler ve ML'ler açısından her zaman açıkta sırtıyordu. Ancak birtakım saplantılar ve makyajlı yüze yakınlığın vermiş olduğu göz kamaşması buna engel oldu diyebilirim. Bunun herkes tarafından muhasebesi yapılmalıdır.

2000'e Doğru Perinçek ve sülalesinin ne kadar halktan yana, devrimden, demokrasiden yana olduğunu Türkiye halkı ve devrimcileri çok iyi biliyor. Birilerinin çıkıp onları aklamaya çabası birçok gerçeği değiştirmiyor, fayda etmiyor. Zira yaşam her gün yeniden bunu kanıtıyor. Dedğim gibi ortamın bir ürünü olarak demokrasi güçleri içinde yer almışlarsa, bu onların demokrasi tutkusundan değildir. Aynı mantıkla hareket edersek! S.Demirel'i, Türkiye demokrasi güçlerinin kahramanı ilan etmemiz gerekir. Cuntaya karşı en keskin muhalefeti gösteren demokrasiyi savunan S.Demirel'dir. Ya da başkaları. Meselelerin daha netleşmesi açısından çok uç bir örnek vermek istiyorum. Ancak bu bir benzetme ya da MHP'lerle Aydınlanıklı aynı kefeye koyduğum şeklinde anlaşılmalıdır. MHP'li katiller, burakalim devrimcileri halkı bile katlediyorlardı. Ama bugün bunu yapmıyorlar. Peki onların bu anlayışından vazgeçtiğini söyleyebilir miyiz? Elbette ki hayır. Bugün ya da yarın yapmayacakları anlamına gelir mi? Kesinlikle hayır. Şimdi biz; katiller halka ve devrimcilere saldırıp katletmiyorlar diye bir değişimin-dönüşümün olduğunu söyleyebilir miyiz? Hatta bunlar da yer yer cuntaya kar-

şı çıkıp kendi çıkarlarını korumaya çalıştılar. Gerçi soran cunta nezdinde ele almamız. Ancak mantık silsilesinde bir benzerlik mevcuttur. Sorularınması gereken de budur. Bu caniler bugün ortamı olmadıkları için yapmıyor veya yapamıyorlar. Ama önümüzdeki süreçte bunları yeniden daha güçlü bir güç olarak devrimci hareketin karşısında göreceğiz. Aynı şekilde, Aydın-lıkçı karşı devrimciler, bugün devrimcileri ihbar etmiyor ve direki saldırıyor diye onların değiştiğini dönuştüğünü söyleyebilir miyiz? Bunu yukarıda açtım. Bugün bunu yapmıyorlar- sa bu onların değiştiğinden değildir. Ortamın farklı olmasındandır. Ancak bu ortam yavaş yavaş oluşuyor. Or- tam yakın zamanda eski konuların- da (saldırgan-ihbarcı) göreceğiz. Biz onları orada görmek istemeyiz elbet. Bu bizim arzumuz değildir. Ancak on- ları oraya götürən siyasi ve ideolojik yapısıdır, çürümüşlük ve kokuşmuş- luğudur. Onları oraya götürmeyecek olan tek şey: Samimi ve dürüstçe öze- leştirme yapıp, halk güçlerinden yana kararlı tavır takınmalarıdır.

Barada başta ML'ler olmak üzere, tüm devrimciler düşen görev, reform- ist ve revizyonistleri siyasi ideolojik olarak mahkûm etmek ve özeleştirme zorlamaktır. Bunu yapmıyorlarsa teş- hir ve tecrit için güçbirliğine gidilme- lidir. Çünkü Türkiye Devrimci Hare- keti'nin önünde aşılması gereken önemli engellerden birisidir bu. Bun-

larla her türlü bağlar (özeleştirme yap- mıyorlarsa) koparılmalı, çok zorunlu olmadıkça muhafaz olunmamalıdır. Yalnızlığa itilmelidir. En geniş ke- sime ne oldukları ve gerçek yüzleri an- lanılmamalıdır. Özellikle hepsini yenilgi- nin çürümüşlüğü, yozluğun, burju- va politikacılığın, entrikacılığın artuk- ları ve ürünleri olduğunu kitlelere an- latmak gerekmektedir. Hemen hemen her yenilgi sonrası mücadele kaçın- ları ve çürümüşlerin rağbet ettikleri bu burjuva kulübü yeni yeni artıklarla daha da kokuşuyor. Artık yanları- dan geçilmez olmuş. Bu çürümüş leş kokusu, bırakalım devrimcileri, hal- kın burun direklerini bile kırmaktadır.

Özellikle son günlerde bu kokuş- muş bünye (2000'e Doğru Perinçek ve sülalesi) beni doğrularcasına silahlı halk muhalefetine karşı haçlı seferle- rini başlattı. Ve bundan böyle de sür- düreceklerdir. Çünkü silahlı muhale- fetin ayak sesleri hem efendilerin hem de uşaklarının kulaklarını tırmalama- ya başlıyor. MİT ile iç-içe çalışan bu çürümüş bünye; devrimci hareketi kit- leler nezdinde küçük düşürmeye, do- layısıyla kitleleri yönelimini kendi bünyesine çekmenin hesapları içerisin- dedir. Ancak bunu yaparken makya- jın her gün daha hızlı eridiğini ve bir gün gözüne girip kör edeceğinin far- kında değil sanırım. MİT ile bu denli içli-dışlı oluşundan ötürü ortaya koy- duğu birtakım şeylerin kendi yararına olduğunu sanıyor. Oysa bu denli

içli-dışlı oluşunun bir anlamı olmalı herhalde!?

Başta Y.Demokrasi olmak üzere, tüm sosyalist dergi ve yayınların, 2000'e Doğru Perinçek ve sülalesinin gerçek yüzünü kitlelere göstermeye çağırıyorum. Aynı zamanda reformist- lere ve modern revizyonistlere karşı olan tüm güçlerin sözlü ve yazılı akımla- ra karşı güçbirliği yapmaları gereki- yor. Bunun önemini anlatmaya gerek yok sanırım.

Sevgili Y.Demokrasi okurları, Y.Demokrasi bizim sesimizdir, bizim emeğimizin ürünüdür. Onun olum- suzluk ve eksikleriyle uzlaşmayalım. Tavırsız kalmayalım. Y.Demokrasi- mizi yazılarımızla, eleştiri ve önerile- rimizle destekleyelim, güçlendirelim. Sadece okuru değil; eleştirmeni, yaza- rı, çizeri, savunucusu ve yaygınlaştı- rıcısı olalım. Gördüğümüz en ufak bir hata, eksikliğe müdahale etmeli ve tepkilerimizi yapıcı bir yönetime dile getirip düzeltilmesi yönünde katkıda bulunalım. Her şeyi ondan bekleme- meli, gücümüzü zorlayarak katkıda bulunalım, onunla bütünleşelim. Kol- lektif üretkenliğin ürünü haline dö- nüştürelim.

Tüm Y.Demokrasi okurlarını bu yazı nezdinde görüşlerimi dile getirme- ye çağırıyorum. □

Güzel günlere...

Sevgilerimle...

MELİH GÜRKAYA
ŞİLE

Sevgili Yeni Demokrasi

Genelde tüm sosyalist basın üzerindeki baskı, engelleme ve yıpratma olmasına rağmen, özeldi de Yeni Demokrasi üzerindeki baskıların her geçen gün katmerleşmesi bizce bilinen bir gerçektir. Bütün bunlara karşın, yayın faaliyetinizi aksatmadan (düzensiz çıkışlara rağmen) yürütmeniz sevindiricidir. Bu yılmayan onurlu savaştınızdan dolayı seni kutlarız. Bu kutlanmanız yanında elbette eleştirilerimiz de olacaktır. Önemli olan bu tür eleştirileri yapıcı yoldan aynı zamanda alternatifleriyle yapabil- mektir.

Bu yazımızda Yeni Demokrasi'nin

genel çizgisini ele almayacağız. Ancak, şunu belirtmekte yarar var. Mevcut durumda bize hitap edebilen teorik bir yayın organının olmayışından dolayı Y.Demokrasi zaman zaman teorik yazılar yayınlaması yararlı olacaktır. Gerçi Y.Demokrasi son dönemlerde olumlu bir adım atmıştır ama, bunun sistemleşmesi gerekir. Çünkü, günümüzde Modern revizyonizm, Troçkizm vb. akımlar ciddi tehlikeler oluşturmaktadır. Reformizm gelişmekte, mevcut faşist düzen yükselen devrimci mücadeleyi pasifizm etmek için reformizmi meşru kılarak dayanaklarından biri haline getirmiştir. Egemen

güçler radikal ve şiddete dayanan hareketlerden örneği gibi korkmakta ve ezme çalışmaktadır. Devrimci durum her geçen gün yükselmekte ve yeni boyutlar almaktadır. Zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi olmayan işçi sınıfı şahlandırdığında hiçbir engel ve güç onu durduramaz. Önemli olan öncünün kendisine yol göstermesidir. Öncünün yığınlara yoi göstermesi ve önderlik etmesi ta- yin edici bir öneme sahiptir. Öncü- nün önderliği olmadan kendiliğinden gelişen hareket yenilmeye mahkumdur. 15-16 Haziran hareketi bu- nun en açık örneğidir. Dünya dev- rimci tarihi bunun örnekleri'ne do-

ludur. Ve bu esrensel bir kanundur. Konumuz bu olmadıgından geçiyorum.

Bizce Yeni Demokrasi, diğer "sosyalist" dergilerden farklı bir niteliğe sahiptir. Bugün bir çok dergi, kişi, örgüt kendisine M-L veya sosyalist diyor. Bizce, M-L olmanın kıstası ML-MZD'ni savunmak ve ülke koşullarını doğru bir şekilde uygulamaktır. Ülkemizde İbrahim Kaypakkaya'nın çizdiği M-L olan tek doğru çizgidir. Ve onun kurduğu öncüdür.

Y. Demokrasi ML-MZD'ni kendine rehber ederek gururla bahsedilen bir dergi olmuştur. Yeni Demokrasi ilk çıktığında her yayın organı gibi amatör, tecrübesiz ve içeriği düştüktü. Fakat Y. Demokrasi'nin "HER YENİLGİ ZAFERİN HABERCİSİDİR" sayısından sonra hem somut gerçekleri dile getirmeye daha cesaretle, hem de kendi çizgisini yenileyerek daha nitelikli olmuştur. Gelişen bu nitelik ürkekliği bir tarafa atarak daha gur haykırmanın ve pasifliğin, durgunluğun ve daha açıkcası sağcılığın panzehiri olduğunu içeriğiyle, dürüstlüğü ile ispatlamıştır. Bu olumlu gelişme bizleri sevindirirken hâlihâzır belirlemeyiz ki; bu doğrultuda daha da gelişip güçlenmenin, işçinin, köylünün sesi olabilmenin şartı, bizzat onların içinde olması her okuruna doğal muhabirlik bilincini vermesi ve nitelik pratikte hissettirmesi arzularımız arasındadır. Eğer bu tarzda bir çalışma olursa, inanıyoruz ki subjektif ve genellemecilikten kurtulup, daha somut ve etkileyici duruma gelecektir. Halka malodilen her çalışma kalıcıdır ve gelişip güçlenecektir. Y.D'nin son sayılarında ülkemizdeki işçi sınıfından haber ve gelişmeleri aktarmada geçmişe göre daha somut olmuştur. Bu olumludur. Sıra köylülüğe gelince, ya genel haberlerle meseleyi geçiştirmekte, ya da bir iki röportajla meseleyi bağlamaktadır.

Köylülük nedir, ne değildir? Sorunları neleri kapsamaktadır, nasıl bu sorunların üzerine gidilir? Bunun üzerinde bir çaba harcamamaktadır. Yani köylülük konusunda Y.D. alabildiğine bir vurdumduymazlık içinde. Diyoruz ki, ülkemizin sosyo-ekonomik yapısı gereği, köylülük

proletaryanın temel müttefidir. Bu temel müttefikten neden bahsedilmemekte. Ya da neden sadece soyut bilgilendirmelerin ötesine gidememekte. Bunun tek bir ifadesi var; o da soyut bilgilendirmenin soyut bilgilendirmeyi beraberinde getirdiğidir. Evet, köylülüğümüzde işçi sınıfımız gibi canlı ve hareketli hissedilir bir gelişme yoksa da, hep durağan kalacağı anlamına gelmez. Bu diyalektiğe de ters olur. Anlatmak istediğimiz, köylülüğün sorunlarına daha çok eğilme sorunlarını dile getirme köylülüğün mücadelesinde olumlu etkiler yapacak ve bu mücadeleyi canlandırıp hareketlendirecektir. Bunda öncünün tayin edici rolünü yadsınamayız.

Sizlere düşen görev: Kırsal bölgelere daha çok önem verip, sorunlarıyla daha yakından ilgilenip, yol gösterici fonksiyonunu yerine getirmek olmalıdır. Bu alandaki çalışmalar, gelişmeleri ve somut durumu tahlil etmek politikanızın bir gereğidir. Bugün köylülük alanlarında küçümsemeyecek bir göç olgusu var. Basının sağır sultanlığı hariç (Y.D. dahil) TV'deki forumlarda çeşitli vesilelerle dile getirilmektedir. Bırakın onu, Avrupa basını bile bundan bahsediyor. Alman TV'ni bölgemize gelip incelemeler yapmaktadır. Yapılan programlar Almanya TV'lerinde gösterime sokuluyor. Bunun birçok örnekleri var. Bütün bunları siz de biliyorsunuz.

Köylülük alanları, genelde az da olsa da Dersim özelinde devrimci mücadeleye önemli katkı ve desteği olmuştur. Bu topraklar, çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının nice yiğit, fedakar evladının kanıyla sulanmıştır. Sulanan bu topraklarda daha gur yeni filizler yeşermektedir. Mücadele içinde yetişen bu koç yiğitler ML-MZD'ni kendine rehber edinerek dağların doruklarında işçiyi, köylüyü, gençliği, memuru, esnafı tüm dar gelirli emekçi halkımızı selamlamakta, öncünün çatısı altında çelikten bir birlik oluşturmamızı, mesnetsiz ayrıklara son vermek için ML-MZD bilimini kendine rehber alarak adım adım ilerlemenin mesajını vermektedir.

Temelsiz ayrıklar bize, halka ve devrime yarar yerine zarar getirecektir. Bunu beyrimize yerleştirmeyiz.

Birlik-eleştiri-birlik tavizsiz ilkelerimizden biri bu olmalıdır. Hal böyle iken, neden bu birincil derecedeki alanlar Y.D'ce küçümseniyor. Neden bu bölgede bir inceleme, özgül çelişkilerini sosyalist bir kafa ile ele alıp sunmamaktadır. Evet zordur, hele hele Y.D. bunu yaparsa daha zordur, bunu biliyoruz. Fakat halkın dergisi, halkın desteği ile bu işi başaracaktır, bu böyle bilince. Y.D. dönem dönem kırsal alanın bazı yörelerinden (bugüne kadar genellikle Dersim'den örnekler vererek) göç edip de şehirlere (batı vb.) göçenlerle röportajlar yapmış. Yapmamış demek haksızlık olur. Bunlar olumlu olmasına rağmen doyurucu nitelikte değil. Bu meselecin köklü ve detaylı ele alınıp diziler halinde sunulması lazımdır. Bu yazılar röportajlarla da süslenbilir, bununla araştırmamın canlılığı ve somutluğu pekiştirilmiş olur.

Devletin köylüler üzerinde estirdiği terör, aşiretçiliği yeniden körükleyerek, köylüyü köylüye kırıdırma politikası ile, dipçik zoruyla, fuhuş, yolsuzluk, rüşvetçilik ve en önemlisi de kâh büyük para miktarıyla, kâh da tehdit dipçik zoruyla ihbarlığı yöre halkına kabullendirmeyi resmi politikası haline getirmiştir. Bu durum karşısında direnen yiğit vöksül halkımızın üzerindeki baskı ve tehditler kat kat arttırılarak devam etmektedir. Bunların içinde kanı beş para etmez itler çıkabiliyor. Bu satılmış itlerden geleneksel olarak hesap sorulmuş, bundan sonra da sorulacağından kuşkuymuz yoktur.

Durum böyle iken neden Y.D. gelip bu alanlardaki yöre halkıyla kaynaşıp, devletin kirli çamaşırlarını açığa çıkarmasın? Bütün bunlar Y.D.'den beklentilerimizdir ve eleştirilerimizdir.

Bir diğer konu da, Tuzla'da katledilen 4 yiğit devrimci olayı:

Her sayı gibi Tuzla olayı ve gerçekler kapağıyla çıkan sayıyı büyük bir merakla alıp okuduk. Kapaktaki başlığa bakıldığında sanki Tuzla olayını su yüzüne çıkararak hiçbir kuşku ve meraka yer bırakmayan bir başlık kullandı. İç yazıları okunduğunda ondan önce çeşitli dergi ve gazetelerde çıkan açıklamalardan öteye gidemeyen bilgilendir-

me ve anlatma tarzı. Bilgi yerine aynı bilgi, hiçbir yenilik yok. Sadece olayın nezdinde yapılan yorumlar. Uzak görüşlülük, soruna olumlu yaklaşım ortaya koymamaktadır. Ve şu denilmektedir: "Bundan sonraki gelişmeleri (Tuzla olayı ile ilgili) zamanında okurlarımıza sunacağız". Nedir gelişen durum? O faşist polisler göstermelik de olsa mahkemeye verilir haklarında dava açılıyor. Bizim Y.D. bir zahmet edip mahkemeleri izlemeye bile gitmiyor. Dergilerin mahkeme salonuna alınmadığını (ve sadece gazetecilerden birer kişi hariç) biliyoruz. Fakat en azından oralara kadar gidip olayı izlemek ve basına yanıt vermek, hem de davayı izlemeye giden aile ve yakınlarıyla bir dayanışmada olduğunu göstermeli ve bu mesajı verebilmeliydi. Mahkeme salonuna alınma-

manız duyarsızlığınızı aklamaz, tamtersine yargılar. Mahkeme salonu dışında da neler geliyor onu da biliyor musunuz? Devrimci ailelerinin tartaklanıp tehdit edildiğini, olayları görüntüleyen basın mensuplarının tartaklanarak ellerindeki makineleri (Kamera, Fotoğraf makinesi vb.) ve avukatlara birer birer, "sizlerle görüşürüz" dediklerini biliyor musunuz? Bütün bunları Y.D.'den öğrenmek isterdik, istiyoruz. Unutmayınız ki, vurulanlar sıradan apolitik insanlar olmayıp, bizzat siyasi kişiliğe sahip insanlardır.

Olayın kendisi tamamen siyasi olup, derginizin muhtevasına girebilecek kadar da öncülüdür.

Bir de bazen Yeni Demokrasi'nin çizgisine uymayan yazılar çıkıyor. Buna dikkat edilsin. Gençliğe ilişkin

sayfa ayırarak geniş perspektif sunulsun.

Bugüne kadar gençlikle ilgili yazılar çıktı. Fakat köylü gençliğine pek değinilmedi. Bu derinlemesine incelenmeli ve çaba sarfedilmelidir. Unutulmamalı ki, gençliğin canlı atılacağı ve dinamikliğini elinden atarak yozlaştırmak için devlet en büyük yatırımlarından birini de buna ayırmaktadır. Bu konuda Dimitrov'un, Lenin'in ve Mao'nun gençlik üzerine olan yazılarını Y.D. yayınlatabilir.

Yazımızı burada noktalarken, mücadelenizde başarılar diler, daha nice Yeni Demokrasi'lerde buluşmak üzere... □

Dersim'den bir grup
Yeni Demokrasi okurları

Devamlar-Devamlar-Devamlar-Devamlar

Ekmeğini Kana Bulayanlar ve Tarihin Hükmü

Başarısı Sayf. 36'da

raticısı olan Yunanlılar bile, insanlık tarihinin günümüze dek saygıyla andığı Sokrat'ı, halkın "yerleşmiş inançlarına ters düştüğü, dinsizlik yaptığı ve gençlerin ahlakını bozduğu" gerekçesiyle ipe gönderdiler. Ama Sokrat'ın daha ipe sallanırken verdiği son nefesinin toplumsal ilerlemenin sorumluluğunu taşıyan tüm insanlığın bir meselesi oluşuna engelleyemediler. Bunu tarihin derinliklerindeki sayısız örneklerle açıklamayı bırakıp konumuz olan "Tuzla olayı" çerçevesinde düşündüğümüzde dahi rahatlıkla görebiliriz.

Televizyon kutusu içinde son bulan hayatın sebebini ihanet iğrençliği olduğunu biliriz.

Verilerimizde sadece ihanetin de, ihanete uğradığının örneklerini verdik: zira ihanetin devrimci adalet huzurundaki hükmünün ne olduğunu bilmeyen yoktur. Şu kaçınılmaz gerçeğe bir daha dikkat çekmek, her şey bir yana, insanî bir sorumluluktur. Her olayın, her tasarının, her

eylemin bir alternatifi vardır; ama ihanetin alternatifi yoktur. O benimsenmez, o hoş görülmez, o savunulmaz ve örnek alınmaz. O sadece yargılanır. O sadece mahkûm olur. Aklanma ihtimali yoktur. Engin Kaya'nın da uğramış olduğu sondan gayri bir alternatifi yoktur. Olmadığını: Engin Kaya'nın desifre edilmesinden sonra, 2000'e Doğru dergisini aramasından ve bu derginin yayın yönetmeniyle görüşme isteminden de anlayabiliriz. Demek ki Engin Kaya sadece devrimci örgütlerin hedefi değil, onu kullanan suç odağının da hedefi haline gelmiştir. Taraflardan biri, ihanet suçunu, dört devrimcinin öldürülmesiyle boyutlandırıldığı için E.Kaya'yı hedef almıştır. Diğerleri de, Engin Kaya piyonunun desifre olmasıyla taşıdığı surların ortaya çıkacağı olasılığını bertaraf etmek için hedef almıştır. Taraflar ikidir ana E.Kaya'nın alternatifi tektir: Ölmek ve andığı müddetçe de lanetlenmek. Bu da ihanetin sepeneksiz adıdır. □

Başarısı Sayf. 4'de

Egemenler dağlardan gelen sesleri "susturmak" için baharla birlikte yoğun bombalama ve operasyon hazırlığı için dediler. ML'ler de "bahar hazırlığı" na dağlardan gelen sese venilerini katıp yükseltmek için mücadelenin her alanında hız vermektedir. Kırsal alanda, dağların doruklarında ve ovalarında bu daha da çok gerekli iken, şehirlerde de işçi sınıfının mücadelesine ve sorunlarına sessiz kalınmamalı, grevler "ekonomik" içerikli diye kuçumsanmemelidir. Grevlerin ve grev hazırlıklarının içinde canlı bir siyasal çalışma yapılmalı, düzenin teşhiri ne ağırlık verilmelidir.

Öğrenci gençliğin yiğit ve cesur atılımı çözümlenmelidir. Öğrenci gençliğin Gençlik Birlikleri, daha militanlaştırılmalı, daha birleştirici olmalı ve daha geniş kitlelerini mücadele içine çekmek perspektifiyle çalışmalıdır.

Sınıfın öncülüğü, sınıf mücadelesinin her alanında ideolojik-siyasal mücadele ile canlı bir pratik mücadeleyi emrediyor.

Egemen sınıfların ve onların yarıdakçıları modern revizyonistlerin ve reformistlerin "uysal" gündemi yırtılıp, devrimci proletaryanın sınıf mücadelesindeki bahar canlılığı gündeme her yönüyle oturtulmalıdır. □

KADINLARIN KURTULUŞU

"...Kadınlar katılmadan devrim olmaz. Devrim olmadan kadınlar kurtulamaz."
(MARKS)

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü vesilesiyle, önce kadın yoldaşlarımızdan başlayarak ülkemizde ve dünyanın dört bir yanında süregelen sosyal ve ulusal kurtuluş mücadeleleri içinde yer alan tüm emekçi-devrimci kadınları yüreğimizle kucaklıyor, coşkuyla selamlıyoruz. Bu uğurda şehit düşenlerin enurlu anıları önünde saygıyla eğiliyoruz.

Kaynağını sınıflı toplumların varlığında ve devamında bulan tüm diğer sorunlar gibi, kadın sorunu da her ülkenin özgül koşulları çerçevesinde çözümlenmek üzere M-L'lerin önünde bir görev olarak durmaktadır. "8 Mart"lar, böyle bir görevi yılda bir kez anımsayıp, kadınlarımızı anlamlı gülcükler, opücükler göndermek için değil, nihai çözüme yönelik mücadelenin kaldıraçları olarak kullanmak için vardır. Dolayısıyla, sorunun çeşitli yönlerden incelenmesini içeren teorik yaklaşımların da ötesinde, yaşanan tecrübelerden çıkarılan derslerin ışığında pratiğimizi yeniden gözden geçirip somut çözümlere yönelik taktik politikalar üretmemizin de bir aracı olarak görülmelidir böylesi günler.

Şimdi denilebilir ki: "İyi de bu yeni bir şey mi? Yani şimdiye dek biz bunu böyle görmüyor muyduk?" Evet, görüyorduk görmesine de, nasıl? İsterseniz bu soruya şöyle bir örnekle yanıt verelim. Bir engelli yarışta, koşucu eğer yarış dışı kalmak istemiyorsa, engellerin üzerinden atlayıp geçmek zorunda olduğunu bilir. Ama eğer ipi göğüslemek istiyorsa, bunu bilmek yetmez; engellerin üzerinden atlayıp geçmeyi de başarmak zorundadır. Takıldığı her engel ona zaman kaybettirecek, yarışta giderek geri kalmasına neden olacaktır. Bu bakımdan, engellere her çarışta, aynı zamanda yarışçı için bir uyarıdır. Eğer bir sonraki engeli takılmadan geçmek istiyorsa, bir önceki engelde neden takıldığını düşünmek, bu eksiklikten (!) gerekli dersi çıkarmak zorundadır. Bütün bunların ötesinde hızını, zamanlamasını ve reflekslerini de önceden hesaba katmalıdır. Onun içindir ki bir yarışçı, yarış pistini ve kendisini (zayıf ve güçlü yanlarını) iyi tanımalı, sadece engelleri aşmanın gerekliliğini değil, nasıl aşacağını da (hatta en iyi şekilde nasıl aşacağını yöntemlerini de) bilmeli ve/veya

Kadın Önce İnsandır: Kadın Sorununun Olduğu Yerde Özünde İnsan Sorunu Vardır!

pratiğinden yararlanarak bulup ortaya çıkarmalı, bu konuda kendinden önceki en iyi yarışçaların tecrübelerinden de yararlanmalıdır.

İşte biz "yarışçılar" geçmişte, yarış pistinde olduğumuzu ve bu pistte engellerin varlığını genel olarak bilmenin, ama bu engelleri aşacağımıza inanmanın yeterli olduğunu zannettik. Daha doğrusu soruna yaklaşımımız bundan başka bir şey değildi. Bu genel yaklaşımın, tek tek engelleri aşmaya sıra geldiğinde ne denli yetersiz kaldığımız açıkça gördüğümüzde bile ve engellere her çarpışımızda zaman ve "efor" kaybına yol açan olumsuzlukların birikimine tanık olduğumuz halde, hâlâ sorunun üzerine gereken ciddiyetle eğilmemek kuşkusuz bize çok şey kaybettiirdi.

Genel doğruların somut durumları açıklamada ve somut sorunlara çözüm getirmede yetersiz kalacağı bilinen bir şeydir. Bilinmesi gereken bir başka şey ise; bu en genel çerçeveli yaklaşımların, somut sorunlar açısından bakıldığında, kendiliğindencilikten başka bir şey olmadığını.

Önce sorunun tarihsel açıdan ortaya çıkışını, gelişim sürecini ve çeşitli toplumsal sistemlerdeki yansımalarını kısaca irdeleyelim.

TARİHSEL-TOPLUMSAL GELİŞİM SÜRECİ AÇISINDAN KADIN SORUNU!

Sınıfların ortaya çıkışı, yani üretim araçlarında toplumsal mülkiyetin yerini özel mülkiyetin alması süreci, aynı zamanda kadının karşı cinsin baskısı altına girme sürecidir de... Biraz açalım:

İlkel komünal toplumda ataerkil döneme geçene kadar klan içinde en saygın konumu sahip olan kadın,

ataerkil dönemle birlikte giderek bu saygınlığını yitirmeye başlamış, köleci toplumda daha sonra da feodal toplumda tam anlamıyla erkeğin kölesi (dolayısıyla evin kölesi) haline gelmiştir.

İlkel komünal toplumda kadına saygınlık kazandıran esas faktör, o dönemin üretim ilişkileri içinde kadının üstlendiği üretken roldür. Üretim araçlarında henüz özel mülkiyetin ortaya çıkmamış olduğu bu dönemde, yani toplumsal mülkiyetin ilkel biçiminin var olduğu bu ilk asamada, gündeme gelen ilk toplumsal iş bölümü (doğal iş bölümü) içinde erkeğin görevi tesadüfî av faaliyetleri iken, kadının klanın düzeninden ve çevredeki hazır besinlerin toplanmasından sorumlu olmasından (dolayısıyla, boluşum ilişkilerinde belirleyici rolünden) ve doğurgan özelliğinden gelen bir saygınlığa ve otoriteye sahipti. Soy zincirinin kadın tarafından belirlenmesi, ataerkil dönemin diğer ayırdedici özelliğiydi. Yani çok eşli evliliğin hüküm sürdüğü bu dönemde, baba belirsiz olmasına karşın ananın kim olduğunun bilinmesi, topluma yeni üye kazandıran ve belediyeyle anılan anaya klan içinde özel bir yer sağlıyordu. Kısacası ataerkil dönemin ayırdedici özelliği klan içinde kadının yönetici-yönlendirici bir işleve sahip olmasıdır. Ne var ki ataerkil dönemde işler tersine dönmüştür. Bu dönüşümü bir iki cümleyle özetlersek; kadın kendisine düşen toplumsal rolü oynayadursun, erkek avcılığın yanı sıra tarımsal üretime de geçerek av aletlerini

netimine alması (tabii erkeklerin bir kesiminin), doğal olarak erkeğin rolünün öne çıkmasını ve klan içinde etkinliği (buna koşut olarak da yöneticiliği) ele geçirmesini beraberinde getirmiştir. Bu dönem, aynı zamanda ilk devlet aygıtının nüvelerinin de şekillendiği bir süreçte tekabül etmektedir.

Bu sözlünü ettiğimiz avantajları ele geçiren erkek, sahip olduğu üretim araçlarını (daha genelde mülkünü) miras olarak bırakabileceği çocuğun da kesin olarak kendisinden olmasını, bir diğer deyişle soy zincirinin kendi damgasını taşımasını, bunun da ötesinde kadının tamamen kendisine ait cinsel mülkü (yani üzerinde her türlü tasarruf hakkına sahip kendi malı) olmasını istemektedir. Bu da ancak kadında tek eşli evliliğe geçişle mümkün olacaktır. Sonuçta kadında tek eşli evliliğe geçilirken, erkek, çok eşli ilişkisini sürdürmüştür. Bu ayrıcalık, kapitalizme kadar sosyal açıdan erkeğin elde ettiği en önemli haklardan biridir.

Belirttiğimiz bu ve diğer ayrıcalıklarla erkek, köleci toplum düzenine geçildiğinde, hem toplum ve hem de aile yapısında egemenliğini pekiştirmiş durumdadır artık. Toplum açısından ele aldığımızda, erkek derken, kuşkusuz üretim araçlarına (bu arada tabii ki köleye) sahip olan egemen sınıf erkeğini kastediyoruz. Kendisi bir üretim aracı olarak görülen köle erkeğin toplumda böylesi ayrıcalıklı bir konuma sahip olması elbette düşünülemez.

Köleci düzendeki toplum şekillenmesinde kadın da hakını sınıf kadını (yani köle kadın) olmak üzere iki farklı sınıfa bölünmüştür. Köle sahibi kadın, sınıflarla birlikte ortaya çıkan yeni aile kurumu içinde erkeğe bağlı, onun baskısı altında ve üretimden kopuk ikinci sınıf bir insandır. Tek işlevi köle sahibi erkeğinin cinsel gereksinmesini karşılamak, bunu yaparken de ona güzel görünmek için süslenip-püslenerek asalak bir tüketici olmaktır. Ev işlerini kölelere yaptıran bir kadın, tek eşli evlilik yapmak zorunda olduğundan, eğer başka erkeklerle ilişkiye girmek istiyorsa bunu gizlice yapmak durumundadır. Bu durum kocası-köle sahibi erkek tarafından farkedilecek olursa, o koca karısını öldürmek de dahil her türlü tasarruf hakkına sahiptir. Köle kadın ise (sınıfsal derecelendirme bir yana) insan bile görülmemektedir. Köleci efendisinin her dediğini ve arzusunu yerine getirmek zorunda olan ve hiçbir hakka sahip olmayan köle kadın toplumun aşağılanan, horlanan en alt katmanı durumundadır. Ölesiye çalışmasının (çalışma alanı sınırsızdır) yanı sıra, gerek duyduğunda efendi erkeğin cinsel isteklerini de yerine getirmek zorundadır.

Köleciliğin ilk evresinde yasal olarak kölelerin evlenmesi yasaktı (daha doğrusu efendinin iznine tabiydi) gizlice köle erkekle evlenen ve çocuk sahibi olan köle kadın, işkence ve ölüm dahil her türlü sonucu da göze almak zorundadır. Bu yasağın nedeni çocuk sahibi olan köle kadının iş verimliliğinde düşme olacağıdır.

Köleciliğin son evresinde evlenme hakkı kazanan köle kadının çocuğu da köle olarak doğmakta, dolayısıyla alınıp satılabilmektedir. Köle ailesi içinde köle erkek de karısı üzerinde her türlü hakka sahip olduğundan,

köle kadının üzerindeki sınıfsal ve cinsel baskı katmerleşerek devam etti.

Kadın üzerindeki bu baskılar, ortaya çıkışından başlayarak töreler, yasalar, dini kurallar vb. ile formüle edilerek meşrutiyet zemini üzerinde sürdürüldü. Böylece her türlü yasal ve ideolojik formülasyonlarla üzerindeki katmerli baskı sistemleşen kadına, başını eğip katlanmak ya da ölmekten başka bir seçenek bırakmamış oluyordu.

Feodal toplum düzeninde de hemen hemen aynı baskı koşullarıyla yüzyüze olan serf kadının durumunda pek bir değişiklik olmadı. Sınıfsal baskının yanı sıra karşı cinsin baskısı, ağanın, babanın, erkek kardeşin ve kocanın tahakkümünde somutlaşıyordu. Tarlada, ağanın (senyörün) evinde ve kendi evinde ölesiyeye çalışan serf kadın, her türlü hak yoksunluğunun da ötesinde, devletin koyduğu yasalar ve tek tanrılı dinlerin getirdiği dinsel kurallar karşısında kurbanlık koyun gibi eli kolu bağlı durumdaydı. Kadımlarca tek eşlilik devam ederken, sadece feodal efendiler için değil, aynı zamanda serf erkeğin de yasalarla güvence altına alınan çok eşli evliliği süre gidiyordu. Erkek isterse kadını öldürme hakkına sahipti. Kadının ise buna karşı koyacak hiçbir dayanağı yoktu.

Feodal efendinin karısı da -evde erkeğin tahakkümünü altında olmakla birlikte- sınıfsal baskı ve sömürden pay alıyor, emrinde serfler çalıştırarak süt bebekliğini sürdürüyordu. Onun üzerindeki baskı, karşı cinsin cinsel baskısıyla sınırlıydı.

Her iki toplumsal düzende kadınlar açısından en önemli ortak özellik, eve ve yatağa bağlı olmaları ve toplumsal olayların tamamıyla dışında bulunmalarıdır. Toplumsal gelişmeden bihaber olarak yaşamını sürdüren emekçi kadın, kapitalizme geçildiğinde bu ortak özelliğinin önemli ölçüde dışına çıkarak kendini (işgünü olarak) çalışmaya yaşamının ve giderek toplumsal muhalefetin içinde bulmuyordu. Kapitalizmde emekçi kadının açısından bu ayırdedici özellik, sömürücü toplumsal düzenler genelinde emekçi kadın için en önemli farklılığı oluşturuyordu. Emekçi kadının bu yeni toplumsal işlevi rastansal olarak ortaya çıkan bir olay değil,

tersine tarihsel toplumsal açıdan nesnel gelişmenin bir sonucuydu. Zira feodalizmin bağrından çıkan burjuvazi, iktidara gelirken feodal kurumların ve feodal toplumsal ideolojide ifadesini bulan değer yargılarını yerle bir ederken, onun yerine kendi kurumlarını ve değer yargılarını getiriyordu.

Burjuvazi için tek bir hedef vardı; "daha fazla kâr" elde edebilmek! Bunun da yolu "daha fazla üretim" den geçiyordu. Bir başka deyişle sömürüyü artırmak için daha fazla üretim ve daha ucuz işgücü!

Bu hedef, eski toplumun ev kölesi olan serf kadını da kapitalist üretim alanı içine çekmeyi ister istemez beraberinde getirecekti, bu kaçınılmazdı. Zira eski serf yeni proleter erkeğin sömürülmesinden elde edilen artı-değer "daha fazla kâr" hedefi için yeterli olmamaya başlamıştı. Daha ucuz işgücü arayan burjuvazi, buna kadın ve çocuk emeğinde bulacaktı. Böylece yüzbinlerce emekçi aile kadını, özellikle vasıfsız işçi çalıştırma işletmelerin yeni gözdeleleri haline geldi. Çünkü bu yeni "gözdeleler" hem boğaz tokluğuna çalıştırabilecek kadar ucuz bir işgüçü durumundaydı; hem de rekabet ortamı yaratarak ya da varolan rekabeti derinleştirerek erkek işgücüne karşı (işgücü piyasasında işgücünün değerini düşürme hedefine yönelik) kullanılabilecekti. İşte kadın işgücünden yararlanılması, sözünü ettiğimiz her iki açıdan da kapitalistlerin çıkarlarına hizmet eden bir işleve sahip oluyordu. Kadın işgücünün sanayi üretiminde kullanılması açısından sorunun özünü teşkil eden olgu budur.

Sözkonusu gelişme, başta emekçi kadınlar olmak üzere toplumsal ilişkilerde bir dizi gelişmeyi de kaçınılmaz olarak beraberinde getirdi. Her şeyden önce, geleneksel aile ilişkilerini alt-üst edip binlerce proleter ailenin parçalanmasına yol açtı. Böylece burjuvazinin habire işleyip durduğu "kutsal aile" şiarının aşında üstü yıldızlı, içi boş bir vitrin ambalajı olduğu gerçeği gözler önüne serildi. Ucuz işgücü olan kadın, erkek proleterlere karşı bir şantaj aracı olarak kullanılıyor, direnen grev yapan erkek işçiler işten atılarak onların yerine, işgücünü çok daha ucuz kiralayan kadın işçiler alınıyordu. Bunların yanı sıra, emekçi kadın bir türlü ki-

tır çıkamadığı ev köleliğinin kısır döngüsünden bir ölçüde çıkıyor ve yeni bir dünya ile yürüye geliyordu. Somürücü sınıfları üretim ilişkileri içinde daha iyi tanıma olanağı buluyor, onların karşısında kendi konumunu yani hem emekçi, hem de kadın olduğu için neden baskı ve sömürüye maruz kaldığını anlamaya başlıyordu. Böylece giderek kendi çıkarlarının bilincine vararak bu olumsuz koşulları ortadan kaldırmaya yönelik faaliyetlere kanıyor ve burjuvaziye karşı verilen mücadelenin çeşitli cephelerinde, hatta bazen en ön safalarda yerini alıyordu.

Kadın, kız ya da anası vb. üretime katılan erkek proleter sınıftan da, bu gelişmelere koşut olarak aile içi ilişkilerde de olumlu değişiklikler oluyordu. Bir yarıyla ekonomik bağımsızlığını kazanmış ve sınıf mücadelesine atılmış kadınların nasıl bir toplumsal güç haline gelebildiğini bizzat gören erkek proleter, yanısıra kendisi gibi üretime katılan ve aile ekonomisine doğrudan katkıda bulunan kadına karşı daha saygılı, daha anlayışlı davranıyor, onların görüşlerini ve çabalarını ciddiye almaya, bir insan olarak daha fazla değer vermeye başlıyordu.

Bu gelişmelerin emekçi kadınlar açısından özgün bir devrim olduğunu söylersek, sanırım pek abartmış olmayız. Çünkü emekçi sınıfın yarısını oluşturan emekçi kadın, her şeyden önce bir insan olduğunun bilincine varıp ev köleliğine başkaldırıyor, bir ölçüde kazandığı ekonomik bağımsızlığının doğal sonucu olarak sınıf mücadelesinde yerini alıyor, proletaryanın gücüne güç katıyordu.

Bu gelişmelerdir ki, emekçi kadınları örgütlemeye ve yeni yeni arayışlara itti. Kurtuluşunun yollarını arayan emekçi kadın genel olarak kitle örgütlerinde yer alırken, özel olarak da kendi örgütlerini oluşturuyor; sınıf bilincine sahip kesimi ise proletarya partilerinin safalarında örgütleniyordu.

Bu süreçte kuşkusuz sadece emekçi kadınlar değil, burjuva küçük-burjuva kadınlar da (kurulu düzen içinde) daha iyi yaşam şartları, daha ileri sosyal haklar ve erkeklerle eşitlik vb. istemleri temelinde örgütleniyor ve hakları için mücadeleye giriyordu.

Burjuva demokratik devrimler, o ülkelerde başta burjuva kadına bir dizi yasal haklar getirmişti. Ne var ki bu haklar yeterli olmaktan çok uzaktı. Özellikle seçme seçilme hakkı ve yasalar karşısında erkekle tam eşitlik istemi önderlerinde en önemli hedefi oluşturuyordu. Sömürüden pay alarak yaşamını lüks içinde sürdüren burjuva kadının doğaldır ki mevcut toplumsal düzeni değiştirmek gibi bir derdi olamazdı. Dolayısıyla evde ikinci sınıf insan olmayı kabullenmekle, dahası berimsenekte birlikte, burjuva eğitim kurumlarında edindiği kültür şekillenmesinin de rolü ile karşı cins tarafından daha az horlanma, cinsel baskıya karşı çıkma temelinde harekete geçiyordu. Reformcu bakış açısının damgasını vurduğu bu hareket giderek salt karşı cins ile olan çelişkisini mücadelesinin merkezine koyarak, feminizm akımının dar sınırları içine kanalize oluyordu. Geçerken belirtelim ki, bugün "modern feminizm" olarak anılan çeşitli feminist akımların ortak özelliği,

geçmişin bu karşı çıkış hareketi ile aynı dâre sahip olması ve dâire ile bugünü ile burjuva akım olma niteliğinden ileri gidememesidir. Modern feminizm, Marksizmden etkilenerek, çıkış noktasında sınıfsal olgulara yer vermesi (önceğin erkek egemenliğine karşı çıkışını politik iktidarın genel olarak erkeklerin elinde olmasına bağlanması vb.) biçimsel farklılıktır ve söz konusu gerçeği değiştirmez.

Böylece özünde farklı sınıflara ait iki kadın hareketi (burjuva ve proleter); bir sınıfsal çelişkiyi yansıyan (feminizm), diğeri sınıfsal çelişkiden hareket eden (devrimci) iki farklı temel akım olarak örgütlendi ve "kadınların kurtuluşu" sorununa değişik açılarından yaklaşımını sürdürdü.

Kadınlar arasındaki bu çelişkileri ve gelişmeleri dikkate izleyen (ve bunu teşvik eden hatta bizzat örgütlemeye çalışan) burjuvazi, bundan kendi çıkarları adına yararlanmak üzere hemen harekete geçti. Önce burjuva kadın hareketinin çeşitli istekleri karılarak, demokratik mücadeleden yana olan çıkışları törpüledi. Sonra da feminizm akımı kadın hareketinin tek temsilcisi diye lanse edilerek, emekçi kadın hareketi boğulmaya ve proletaryanın genel sınıf mücadelesi ile bileşimi engellemeye, böylece burjuva kadın hareketinin peşine takılmaya çalışıldı.

Kapitalizm, emperyalizm aşamasına ulaştığında, kadın hareketleri içinde de yeni saflaşmalar gündeme geldi. Klasik burjuva kadın dernekleri birer dedikodu kulübüne dönüşürken, diğer burjuva-küçük burjuva kadınların içinde yer aldığı kesim, demokratik istemleri de kapsayan, ama esasta sorununa sınıfsallığından soyutlayarak "erkek düşmanlığı" zeminine oturtulan feminist hareket çerçevesinde faaliyetlerini sürdürürler. Bilinçli gibi, feministlerin ilgi alanına emekçi kadınlar da giriyordu. Üstelik burada belli ölçüde başarı da oldular. Bu geçici başarının sırrı, hiç kuşkusuz II. Enternasyonal oportünistlerin reformist-şöven anlayışlarını emekçilere de enjekte edebilmelerinde yatıyordu.

Burjuva kadın hareketi gibi, emekçi kadın hareketi de temelde iki ayrı gruba ayrılıyordu. Yukarıda da değindiğimiz gibi II. Enternasyonal revizyonistlerinin etki alanı içinde olan revizyonizm-reformizm-feminizm birleşimi kadın hareketi; III. Enternasyonal'in (Komüntern) çevresinde toplanmış ve M-L'ler önderliğinde devrimci geleniğini sürdüren emekçi kadın hareketi diğer yanda yer alıyordu. İşte esasta feministlerin etkileye bildikleri emekçi kadınlar, revizyonistlerin saflarında örgütlenmiş olan bu geri bilinci kesimdi.

1910'da II. Enternasyonal (henüz devrimci niteliğini koruduğu dönemde Kopenhag toplantısında Clara Zetkin ve arkadaşları tarafından bir öneri getirildi. Buna göre "8 Mart"ın Uluslararası Emekçi Kadınlar İçin Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü olarak ilan edilmesi isteniyordu. Bu istekleri kadın delegelerce çoğunlukla karşılandı ve kabul edildi. Böylece emekçi kadınlar, sınıf mücadelesi içindeki yiğit ve şevkete çabalarının karşılığına, tıpkı "1 Mayıs"lar gibi, uluslararası simgesel bir güne kavuşarak alıyorlardı.

Bugün emekçi kadınları kendi potansiyelinde eritme-

yi esasta başaramayan revizyonist-feminist vb. burjuva kadın hareketi, çareyi "8 Mart" a sahip çıkmakta bulmaktadır. Tabii içini boşaltıp, onu salt kuru bir anma günü şeklinde anlamsızlaştırarak! Ne var ki onların bu çabası hoş bir düşünmekten ileri gidemeyecektir ve zaten gidememektedir de. 8 Mart'lar, dünyanın dört bir yanında emekçi kadınların mücadelelerini bayraklaştırılan bir bayramı günü olarak ve bu özüne sadık kalınarak yaşatılacak; cins ayrımının sınıfsal savaşının önüne geçmesine izin verilmeyecektir.

Kadın sorununun toplumsal ve tarihsel gelişimini ele alırken, kuşkusuz kırmak için mücadelesini verdiğimiz sosyalist toplumda bu sorunun nasıl ele alınacağına kısaca da olsa değinmek gerekiyor.

SOSYALİST TOPLUMDA KADIN:

Sosyalist toplum, sınıfsız topluma geçiş aşaması olan yeni altın çağa geçişin görevlerini tamamlamak için gerekli koşulların yaratıldığı bir toplum biçimidir. Dolayısıyla sadece alt-yapı ve siyasal-üst yapıdaki temel dönüşümleri değil, aynı zamanda ideolojik üst yapıda da yeni şekillenmeyi beraberinde getirecektir, getirmek zorundadır. Bunun anlamı, her yönüyle yepyeni insanlardan kurulu bir toplum yaratmaktır. Bu zorunluluk erkekler için ne kadar geçerliyse, kuşkusuz kadınlar için de en az o kadar geçerlidir. Onun içindir ki, emekçi kadın sosyalist toplumda da hem kendini hem de toplumu yeniden kalıba dökmek üzere yoğun çaba gösterecektir. Sosyalist toplum, ha deyince kadının kurtuluşunu sağlamaz. Sosyalizm, ancak kadının nihai kurtuluşunun önündeki engellerin kaldırılması bakımından

objektif ve subjektif zemini sağlayacaktır. Sömürütün ortadan kalkması ile kadın-erkek ilişkisi açısından öne çıkacak olan iki karşı-cins arasındaki çelişkinin çözülmesi, yani karşı-cins ile yaşamın her alanında sözcüğün gerçek anlamında eşitlik sağlanabilmesi ancak devletin söndüğü; kafa emeği ile kol emeği, şehir ile kırsal vb. arasındaki farklılıkların ortadan kalktığı bir aşamada gerçekleşecektir. Bunun yolu, sosyalizm koşullarında kadına (erkeklere kıyasla) daha geniş haklar tanımaktan geçer. Bu konuda sözü Mao Zedung'a bırakalım: "Eşit olmayan kişilere eşit yasalar uygulanırsa, varolan eşitsizlik daha ince bir biçimde sürdürülmüş olur. Bu nedenle biz bugüne kadar ezilmiş ve baskı altında tutulmuş olan kadınlara daha fazla hak tanımalıyız ki, erkeklerle eşitlik yönünde ciddi adımlar atılabilsin." (Mao yoldaşın bu sözleri Çin'de sosyalizmin kuruluş aşamasında söylediğini de ilave edelim.)

Gerçekten de asırlar boyu erkek sövenizmi altında ezilen kadının bu ezilmiş psikozundan kurtulabilmesi ve bunu karşı cinse de kavratılabilmesi için elverişli dış şartları oluşturmak ancak kadınların yasalardan en iyi şekilde yararlanmasıyla mümkün olabilecektir.

Toplum sosyalist bir toplum olsa da, yasalar karşısında kadının daha fazla hakka sahip olması, bir başka deyişle, "eşit" lenmiş olması yeterli midir? Kuşkusuz hayır! Çünkü bu, yukarıda da vurguladığımız gibi, aynı zamanda kültürel birikim ve değişim-dönüşüm sorunudur. Yani hedef, ideolojik-politik-sosyal-kültürel vb. alanda yürütülecek olan bir dizi mücadele sonucu, hem erkek hem de kadın açısından yeni tip bir insan yaratmaktır. Ki, bu da, sınıflı toplumlardan miras kalan değer yargılarından tamamiyle arınma sorunudur. Bunun içindir ki başta sınıf bilinçli proleter kadınlar olmak üzere tüm sınıf bilinçli proleterleri ve emekçi kadınları sosyalizm koşullarında yeni ve bugünkünden çok daha zor görevler beklemektedir. Bu görevlerin yerine getirilmesi, sosyalizmin sağlam bir zeminde inşasının temel taşlarından biridir. Bu görevleri burada tek tek ele alıp irdetmek, hem yazımızın amacı ve kapsamı açısından mümkün değil; hem de bugünden bunu belli formülasyonlara bağlamak gerekli değil. Ne var ki sorunun can alıcı noktalarından biri olan ve sosyalizm tecrübesi geçirmiş ülkelerin deneyimlerinden yararlanmak bakımından anılmaya değer olan bir konuya kısaca da olsa değinmek gerekiyor. Bu konu, asırlardır kadının toplumsal konumunu belirsizleştiren ve onu kölelik zinciri ile bağlı yaşamaya mahkûm eden basit sorun olarak ev işlerine bağımlılıktır. Bu sorun sosyalizmde nasıl çözümlenecektir? Sorunun yanıtını yaşamış tecrübelerden örnekleyerek vermeye çalışalım.

Dünyada ilk sosyalist devrimin gerçekleştiği ülke olan SSCB, kadının kurtuluşu yolunda pek çok değerli deney ve tecrübenin derlendiği ülke olmuştur. SSCB'li ML'lerin önündeki en önemli güçlüklerden birisi, her konuda olduğu gibi, kadının kurtuluşu sorununda da yaşamış tecrübelerin olmaması dolayısıyla bunları ML'likler ışığında bir nevi sınamaya-yeniden yapılandırma yöntemi ile kendilerinin bulup ortaya çıkarmak zorunda kalmış olmalarıdır. Bu alanda atılan en önemli adımlardan biri, ka-

din eve bağlayan yani ev kölesi durumuna sokan yemek, bulaşık, çamaşır, çocuk bakımı vb. gibi "ev işleri"nin kolektif çözümü yönündeki çabalar olmuştur. Bu sorunun çözümü için sanayi kentlerinde (erkek, kadın çalışan ayrımı yapmamaksızın) büyük çamaşırhaneler, yemekhaneleri kurulmuş, kadını eve bağlayarak üretiminden koparan çocuk bakımı sorunu ise fabrikalar yanında merkezi yerlerde kreş, çocuk yetiştirme yuvaları vb. açılarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Amaç, asırlardır kadının görevi olarak görülen bu tek düze işleri toplumsal hale getirmek, kadına daha fazla zaman ve olanak yaratarak hem üretime katılıp sosyalizmin inşasına katkıda bulunmasını sağlamak, hem de bu üretim ilişkileri zemini üzerinde şekillenecek olan toplumsal konumunun bilincine varmasını nesnel koşullarını yaratarak ona yardımcı olmaktır. "Kadınlar; uygar ödeve, milis içinde görev almaya ve politik hayata çağrılmazlarsa, ev içi ve mutfağın bunaltıcı atmosferinden çekilip alınmazlarsa gerçek özgürlük temin edilemez -değil sosyalizm-, demokrasi bile kurulamaz." (Lenin, Kadın ve Marksizm, sf. 147)

Bu anlayışın pratiğe uygulanmasıyla birlikte emekçi kadın, sosyalizmin inşasına daha aktif biçimde katılmış; iş, eğitim, sorumluluk vb. bilinci hızla gelişmiştir. Binlerce sınıf bilinçli kadın yetişmiş ve Hitler Almanya'sının ülkeyi işgal ettiği koşullarda (erkeklerin çok büyük çoğunluğu cephece savaştığı için) cephe gerisinde, sanayi ve tarımda üretimin örgütlenmesine özellikle bu kadınlar önderlik etmiştir. Böylece "her şey cephe için" şiarı altında, sosyalist ekonomi ayakta tutulabilmiştir.

Aynı şekilde Çin'de de benzer bir süreç yaşanmıştır. Ayrıca demokratik devrim sürecinde Çin'de köylü kadını feodal baskıdan kurtulmak ve toplum içindeki yerinin bilincine varmasını sağlamak için atılan en önemli adım, toprak dağıtım sırasında, toprağın dağıtımının aileye değil, üretken birey esas alınarak gerçekleştirilmiş olmasıdır. Yani topraksız köylü kadın da kendi toprağına sahip olmuştur. Böylece erkeğin üretim aracı (toprağı) denetlenmesi engellenmiş olmaktadır. Daha sonra kooperatifler oluşturulurken bunun yararlarını kavrayan kadınlar, ilk adımı atarak kendi paylarına düşen toprakları birleştirmiş, özel mülkiyet tutkusunu ağır basan erkeklerin tutuculuklarına karşı çıkararak bu çemberi parçalamayı başarmışlardır. Kadınların bu tutumu benimsemeleri çok yalın ve gerçekçi bir gerçekçe ve dayanmaktadır. Şöyle ki; küçük parsellere ayrılmış olan tarlalarını yeterince verimli işletme olanığı ve bunun için yeterli araç da yoktur. Verim düşüncesi, tarlada ellerinde çıkacak, bunun sonucunda doğal olarak kendisi de üretimden koparak ev köleliğine geri dönecektir. Böyle bir "yazgı"ya mahkûm olmamanın yolunu, toprakların birleştirilerek üretimin artırılmasından geçtiğini kavramakta pek güçlük çekmemişlerdir. Dolayısıyla milyonlarca kadının özverili çalışmaları sonucu önce kooperatifler ve giderek kolektif çiftlikler yaratılmıştır.

Mao Zedung şöyle diyor:

"Büyük bir sosyalist toplum kurmak için geniş ka-

dın yığınlarını üretim faaliyetine sokmak üzere harekete geçürmek son derece büyük bir önem taşımaktadır. Erkek ve kadınlar üretimde eşit iş karşılığında eşit ücret almaktadırlar. Cinsiyetler arasındaki gerçek eşitlik ancak toplumun tüm olarak sosyalist dönüşüm süreci içinde gerçekleşebilir. (Kadınlar Emek Cephesine Geçtiler, 1955, cilt 1)

Bu açıdan bakıldığında Çin'de şehirlerdeki ev kadınlarının durumu da zorlu bir çabayı gerektirmiştir. Sanayi kentlerinde büyük işletmelerde iş bulamayan milyonlarca kadın kendi semtlerinde el emeğine dayalı ve basit araçlar üreten imalathaneler kurmuş, böylece bir yandan sanayinin gelişmesine hizmet ederken, diğer yandan büyük işletmelerin tecrübe ve bilgi birikiminden yararlanmak üzere ustaların önderliğinde eğitim görebilir, imalathanelerini her türlü tüketim maddesi ve araç üreten modern tesislere dönüştürmeyi başarmışlardır. Bu süreç çok çetin ve uzun vadeli olmakla birlikte, sonunda milyonlarca ev kadını modern sanayi işçileri haline gelerek, sosyalizmin inşasında onurlu yerlerini almışlardır.

Örnekler çoğaltılabilir ve çıkarılan dersler çok daha zenginleştirilebilir. Ancak, yazımızın amacı başlı başına sorunun bu yanını incelemek olmadığından, biz, yaşanan söz konusu tecrübelerden çıkardığımız en önemli dersleri birkaç madde halinde sayılmakla yetinelim:

- * İlk adım kadınların üretime katılmasıdır.
- * Ev işleri "kadın işi" olmayıp, aile üyelerinin karşılıklı dayanışma içinde ortaklaşa çözümlenmek zorunda oldukları günlük gereksinimlerdir. Alenin her üye kendine düşeni yapmalı, ev işi kadın için angarya olmaktan çıkarılmalıdır.
- * Çocuk eğitimi özel olarak annenin görevi olmayıp, bu görev tüm topluma aittir. Çocuğu yetiştirme ne aile ne de devlettir; esasta toplumdur. (yuva, okul, işyeri, semt vb.)
- * Çeşitli iş dalları arasında "kadın işi", "erkek işi" diye bir ayrım yapılmamalıdır. Erkeğin yaptığı her işi kadının da yapabilmesi hedef alınmalıdır. Kuşkusuz bunun tersi de doğrudur.
- * İşyerinde kadın ve erkek, "eşit işe eşit ücret" prensibine göre çalışmalıdır.
- * Kadın, erkeklerin süs bebeği ya da cinsel tatmin aracı değildir; kendisini kabul ettirmek için "güzel bir tüketici" olması gerekmez. Kadının toplum içinde kabul görmesini sağlayacak olan erdemler; ideolojik sağlamlığı, sosyalizmin inşası için kendisine düşen görevi ve çabayı yerine getirmesi, sevgi ve saygıyla ülkesine ve genelde insanlığa bağlı olması ve beyinsel yetenekleridir.
- * Sosyalizm'de erkek sövenizminin kırılması gerektiği gibi, kadınların da, erkeklerle boyun eğmişlik şartlanmasından kurtulması gerekmektedir. Bu ise, yoğun bir eğitim seferberliği için de (hem erkekte hem de kadında varolan) feodal, burjuva ve burjuva feodal değer yargılarının bir bütün olarak tasfiyesiyle mümkündür.

Bu noktalar daha da çoğaltılabilir. Burada kavranılacak esas halka, sosyalizm koşullarında yeni topluma

uygun yeni değer yargıları ile şekillenen yepyeni insanların yaratılması ya da yaratılmaya çalışılmasıdır. Bu çaba, şüphesiz sömürücü toplumların değer yargılarının mahkûmiyeti üzerinde şekillenecektir.

Bugün tüm sosyalist ülkelerde geriye dönüş gerçekleşmiş, işçi sınıfının kazanımlarının yansısı, kadınlara da sosyalist düzen koşullarında elde ettikleri kazanımlar adım adım ellerinden alınmıştır.

Emperyalist yoz kültür kaçınılmaz olarak bu ülkeleri de sarmış, kadın yine "iyi bir eş-iyi bir anne" olarak görülmeğe, eğlence aracı olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Kadınlar tüketiciliğe, moda, kozmetik sanayinin savurgan çarkına itilerek, üretkenlikten asallığa geri dönüş yolunun son taşları da döşenmiştir.

Kıssaca tarihsel-toplumsal gelişim süreci açısından ve kronolojik biçimlenişinde kadın sorununu irdelemeye çalıştık. Şimdi artık sorunu günümüz ve yaşadığımız toplumsal şartlar çerçevesinde ele almaya geçebiliriz.

TOPLUMUMUZDA KADIN!

Toplumumuzda kadının durumunu, kadınlara karşı bakış açısını uzun uzun anlatmaya bilmiyoruz gerek var mı? Zira hiçbirimiz bu toplumun dışında yaşamıyoruz? Bu bir yana en yakın çevremizde; köyümüzde, kentimizde, mahallemizde, akrabalarımız içinde, ailemizde, bacımızda vb. kadınların çektiği çileyi görmüşüzdür ve görüyoruz.

Bir laz fikrası vardır. Şöyle:

Küçük İdris'i ve kardeşi Gülizar'ı babaları olan Temel bir gün alıp denize götürür. Çocuk oldukları için her ikisini de tamamen soyduktan sonra denize salar. İki küçük kardeş el ele kumsalı koşarak geçip kıyıya varırlar. Tam denize girecekken, küçük İdris'in gözü kardeşi Gülizar'a takılır. Onu ilk kez çıplak gördüğü için şöyle yukarıdan aşağıya dikkatlice süzer. Aşağıdan yukarıya bir daha süzer; sonra bir de döndü kendisini inceler. Denize girmekten vazgeçip, koşu koşu ba-

basının yanına varan küçük İdris, parmağını uzatıp kar deşi Gülizar'ı işaret ederek sorar: "Baba, ha bu Gülizar'ı pakaldan mı alдың?" Temel şaşırır; bakkaldan al-dım demese, nereden aldığı(!) izah etmek zorunda kalacak. Fazla düşünmeden; "he oğul -der- pakaldan aldum onı?" Küçük İdris, biraz da hayal kırıklığı için de, hemen yargısını belirtir: "Uy sağa kazuk atmuşlar daaa!" Temel bu sefer daha da şaşırır; ama bakalım alından ne çıkacak diye sormadan da edemez: "Ula o niyedür?" Küçük İdris hakkı olduğundan emin, hemen yanıtını yapıtır: "Cörmey misun,, hem eksik hem çatlaktır!"

Kıssadan hisse: toplumumuzun kadına bakış açısı, acaba küçük İdris'in bakış açısından çok mu farklı? Hiç de değil! İşte toplumumuzun kadına bakış açısını yansıtan birkaç deyim: "Eksik etek", "saçı uzun akh kısa", "kasık düşmanı" vb. vb.

Hepimizin bildiği gibi, kadın sorunu toplumumuzda sürekli kanayan bir yaradır. Üstelik kuruyup kabuk bağlamasına da izin verilmez; durmaksızın tırnaklanır. Yüresel, sınıfsal, sosyal, kültürel vb. farklılıklara göre kadının üzerindeki baskılar çeşitli biçimler alıyor olsa da, ortak özellik şudur ki, toplumumuzda ikinci sınıf insan olarak görülür. Bazen insan olarak bile sayılmaz. O "erkeğin elinin kiri" dir! Bir cinsel tatmin aracıdır! Çünkü kadın önce "dişidir". Her ne kadar soruna genel yaklaşımını ve siyasi anlayışını paylaşmıyorsak da, fülü feministlerden Simon de Beaver'in bu gerçeği oldukça isabetli bir şekilde saptayan bir söz var. Hatırladığımız kadarıyla şöyle diyor: "Kadın dişilği ile, erkek ise insanlığı ile anılır. Kadın ne zaman insan gibi davranmaya kalksa, erkeğe özenmekle, onu taklit etmekle suçlanır..."

Bu toplumumuzda da böyledir. O kadar ki, kendilerini toplumun bilmem ne kadar ilerisinde gören ve

"kadın sorunu" deyince mangalda kül bırakmayan o pek "ilerici aydınlarımız" bile bu şartlanmanın çemberini kıramasın; kadına cinsel mülkiyet gözüyle bakmaktan kendilerini kurtaramamışlardır. (Entellektüel gevezeliklerini bir yana bırakıp, pratikteki yaklaşımına baktığımızda bu konuda tutuculukları rahatça görülebilir.) Proletarya ideolojisini gerçek anlamda benimseyip sindirmedikleri sürece de bu şartlanmadan kurtulamayacaklardır. Çünkü bu nihayeti bir değer yargısı sorundur. Ve diğer toplumsal katmanlar gibi, aydınlar da, egemen sınıfın damgasını taşıyan mevcut (feodal-burjuva) toplumsal değer yargılarının etki alanı içindedirler. Nasıl? Biraz bakalım:

Bilindiği gibi, her toplum ekonomik alt yapısına uygun, mevcut üretim biçimini sürekli kılmaya ve ona korumaya hizmet eden bir siyasal üst yapı ve yansısı ideolojik üst yapı oluşturur (Sosyalizm bir geçiş toplumu olarak, daha ileri toplum biçiminin şartlarını yaratmaya çalışarak bu genellemeden ayrılır). Sömürü, toplumsal sistemler açısından bakıldığında siyasal ve ideolojik üst yapı; sömürünün sürdürülmesine hizmet eden toplumsal ilişkiler ve toplumsal değer yargılarında ifadesini bulan bir toplumsal şekillenmeyi sağlayan kurallar manzumesidir. Egemen sınıf olarak örgütlenen kesimler diğer sınıf ve tabakalarla ilişkilerini bu siyasal ideolojik üst yapı aracılığıyla düzenler. Toplumsal değer yargıları, halk kitlelerine ideolojik üst yapı aracılığıyla empoze edilir. Onun içindir ki, toplumsal değer yargılarında ifadesini bulan her kavram (ahlak, namus, onur, şeref, iyi-kötü, güzel-çirkin, sorumluluk bilinci, görev anlayışı vb. vb.) öyle lanse edildiği gibi evrensel ya da sınıflar üstü değildir. Tanı tersine her olgu gibi bunlar da sınıfsal bir içeriğe sahiptir. Kadına ve onun toplum içindeki yerinin ne olduğuna ve ne olması gerektiğine yaklaşım biçimi de bu genel geçer doğrunun dışında değildir.

Egemen sınıflar kadın-erkek arasındaki çelişkileri daha da derinleştirerek, bundan mevcut sömürü düzenlerini sürdürmek için yararlanmaya çalışırlar. Bunu esasta iki biçimde yaparlar. Birincisi; kadını ikinci sınıf bir yaratık olarak kabul ettirip, kendi gözünde aşağılatarak ondan çok ucuz iş gücü ve erkek emekçilere karşı şantaj aracı olarak yararlanırlar. İkincisi, toplumsal çelişkilerin yarattığı farklılaşmanın mevcut düzene karşı örgütlü bir muhalefet gücü olarak yönelmesini önlemek için, cins ayrımını kışkırtıp dikkatleri sınıf mücadelesi ve sorunlarından uzaklaştırarak, toplumdaki egemen rolünü geliştirmeye çalışırlar. Böylece kadının cinsel baskı altında olması, katı kural ve geleneklerden bunalması ve bilinçsizliğinden dolayı da bütün bunlardan erkekleri sorumlu tutması sağlanmış olur. Erkek cinsine karşı tepki temelinde oluşan bu şartlanma emekçi sınıftan kadın ve erkeğin sınıfsal dayanışmalarının önündeki en önemli engel haline alır.

İşte temelde bu iki neden ideolojik üst yapı aracılığıyla toplumumuzda kadının "yazgısını" belirleyen ve kadına yönelik değer yargılarını şekillendiren feodal-burjuva anlayışların maddi temelini oluşturmaktadır. Kadının cinsel mülk olarak sahiplenilmesi ve erkeğin bu

yöndeki ihtiyaçları için araç olarak kullanılması da, bu ideolojik şekillenmenin başat unsuru olarak sözkonusu maddi temel üzerinde sürer gider.

Toplumumuzda feodal-burjuva egemen ideolojisinin etki alanı içinde olan tüm kesimler, o nedenledir ki erkek şovenizmi şartlanmasını kırıp kadın bir "meta" olarak görme anlayışından kurtulamamaktadırlar.

KÖYLÜ KADIN

Ülkemizin sosyo-ekonomik yapısından dolayı feodal üretim ilişkilerinin alabildiğine yaygın (ve hakim unsur) olduğu kırsal yörelerde, kadının üzerindeki baskının biçimi de feodaldır. Dolayısıyla daha katı gelenekçi, daha tutucu, daha yasağcı, dinsel öğeler daha ağır basan, daha fazla emek-gücü gerektiren, bütün bunlardan ötürü de kadın için çok daha fazla baskı ve cizyeti beraberinde getiren bir toplumsal şekillenme kırsal kesimin ayrırdedici özelliğidir.

Esasen sadece cinsel baskı ve gelenekçi yapının getirdiği baskıları yasayan, bunun ötesinde pek sorunu olmayan egemen sınıf kadını (toprak ağasının, çiftlik beyinin eşi vb.) bir yana bırakarak, kırsal kesim kadınının ezici çoğunluğunu oluşturan topraksız, az topraklı vb. yoksul kesim kadınının durumunu ele alacak olursak;

Köylü kadının işi güneş doğmadan başlar. Günün

büyük bir bölümünde tarlada çalışır. Evin tüm işleri de o'na aittir. (Çamaşır, bulaşık, dikiş, temizlik, yemek vb.). Bunun yanısıra, zaman zaman toprak ağasının evinin hizmetini de görür. Çocuk doğurmak ve (kırsal kesimlerde doğum kontrol yöntemleri ya hiç bilinmediği, ya da feodal değer yargıları nedeniyle günah vb. sayıldığı için) sayıları her yıl artan bir sürü çocuğa bakmak yine onun görevidir. Bütün bugunluk işlerden sonra pestile dönen kadın, gecede kocasının cinsel isteklerini yerine getirmek zorundadır. Üstelik bunu bir görev olarak algıladığından (kimse ona kadının da cinsel ilişkiden zevk alabileceğini ve bunun en doğal hakkı olduğunu söylememiş, kendisi de böyle bir deneyi yaşamamıştır) bu da uzun için ayrı bir işkencedir.

Bir mal gibi alınıp satılan bedeni ile, dışlarında bile yaşatmadığı özlendileriyle, sosyal yaşamın aşgari gereklerinden bile yoksun biçimde ve bir insan olarak topluma karşı görevleri kadar haklarının da olduğunu bilmeden ömür tüketen köy emekçisi kadın; diyebiliriz ki toplumumuzda baskının en acımasızını, en ağırını, en şiddetlisini yaşayan kesimdir.

KENTLİ KADIN!

Kentli kadının yaşamını yine sınıfsal ayrımı içinde ele alıp değerlendirecek;

Sömürüden belli bir pay alan egemen sınıf kadının durumu, yukarıda belirttiğimiz feodal egemenin karısından özünde farklı değildir. Biçimsel fark ise, kadının sosyal yaşamdan çok daha fazla nasibini alıyor olmasıdır. Emekçi kesimlerin kadınına gelince;

Genel olarak küçük burjuva kesim içinde ele alabileceğimiz (bir meslek sahibi olup çalışanlar dahil) kadını, belli bir burjuva kültürü almış olmalarından dolayı, sosyal yaşamın içinde nispeten daha aktif olarak yer alırlar. Ne var ki toplumsal olayların ve kendi konumlarının bilincine varmadıkları sürece, sosyal yaşamın sadece eğlence yönünü görmekte, moda rüzgârı-

rının şişirdiği küçük-burjuva özlendilerin yelkeniyle savrulmuş tüketim denizinde boğulmaktan kurtulamamaktadırlar. Bu durum, onları çoğu kez fuhuş sektörünün yedek parçaları haline getirmekte, ülke ekonomisindeki krizin boyutuna bağlı olarak sözkonusu çarık dışlarına takılan bu "yedek parçalar" her geçen gün artmaktadır.

İşyerinde her gün karşı cinsin şu ya da bu biçimdeki baskılarına, rahatsız edici beklentilerine hedef olan bu kesim kadınları, evinde de benzer ya da daha farklı türden baskı ve isteklerle karşılaşmakta, bu arada o, "Allah'ın emri" olan ev işlerini de aksatmamaya çalışmaktadır. Ayrıca işyerinde belli bir yere gelebilmek için aynı durumda olan erkek iş arkadaşından on kat daha fazla çalışmak zorundadır. Bütün bunların ötesinde salt; kadın olmasından dolayı genelde toplumun baskısını da hissetmekte, daha doğrusu hissetmekten de öte bizat yaşamaktadır.

Diğer yandan, bu kesimin (küçük burjuva kesim) kadınlarının bir parçasını oluşturan gecekondu kadınının yaşamı çok daha içler acısıdır. Genellikle köyden kente göç etmiş ve kente gelir gelmez konut sorununu karşısında bulmuş olan, çözümünü ise kafasını sokacak bir göz odalı gecekonduya gören bu yoksul kesim kadını, bütün maddi olanaksızlıkların, sefaletin, pisliğin ötesinde feodal gelecekle kente yaşamının (kendisi dışındaki görkemli yaşamı farketmenin) getirdiği çelişkiyi en şiddetli biçimde birarada yaşamaktadır. Yaş genç ise (örneğin genç kız ise) arabesk ve fotoroman kültürü ile yoğrulmuş özlendileri onu kısa sürede fuhuş bataklığının ortasına çekmekte (ki toplumumuzda fuhuş sektörüne verilen kurbanların ezici çoğunluğu bu kesimden) genç kızlık hayalleri çok geçmeden genelle kabusuna dönüşmektedir. İş-gücü fazlasını emecek bir sanayi potansiyelinin olmayışı, bu tür aileler içinde umutsuzluğu derinleştirmekte, açlık ve yoksulluk katmerleşerek sürmekte, bu da genelde aile içi ilişkileri, özdele kadınıla kocası arasındaki çelişkileri daha da derinleştirerek yaşamı tam anlamıyla çökmez hale getirmektedir. Bunun faturasını daha çok da kadın ödemektedir. Eve ekonomik katkıda bulunma zorunluluğu, gecekondu kadınına hizmetçilik dahil, üretken olmayan işlere yönelmektedir.

Çalışan kadınların diğer bir kesimini proleter kadınlar oluşturmaktadır. Egemen sınıflar için ucuz iş gücü kaynağı olan, böylece alabildiğine sömürülen proleter kadın, iş yorgunluğunun yanısıra diğer emekçi kadınlar gibi ev ve mutfak işlerine bağımlı, çocuk bakımı, eşine ve akrabalarına hizmet etme vb. gibi "insani aptallaştırarak derecede tek düze ve akıcı" (Lenin) işlerinde de başını kaldıramamaktadır. Proleter kadının, çalışarak ekonomik özgürlüğünü eline almış olması, aslında bütün bu yaşadığımız külfetlerin yanısıra eve ekonomik katkıda bulunma "özgürlüğün"den başka bir anlam ifade etmemektedir.

Proleter kadın, toplumsal bilince, sınıf içgüdüsüne en fazla yakın olmakla birlikte dıştan bilinç götürülerek toplumsal konumun ve kurtuluşunun yolu kavratılmadığı sürece örgütlü mücadele içine çekilmeleri pek mümkün olmayacaktır.

Devrimci Mücadelede Kadının Yeri ve Önemi

“İnsanlık tarihinde, ezilenlerin hiçbir büyük hareketi, emekçi kadınların katılımı olmadan yürümemiştir.” (Stalin)

İnsan soyunun yarısını oluşturan kadınlar, mücadeleye çekilmeden politik arenada yer almadan, proletaryanın devrimi yapması ve sınıfsız toplumun objektif zemininin yaratılması imkansızdır.

Bu çarpıcı gerçeği kavrayamayan bir proleter devrimci ya da proletaryanın partisi toplumsal dönüşümde üzerine düşen motor görevini yerine getiremez.

Kadın sorunu toplumsal sorunun, bir başka deyimle devrim sorununun yalnızca bir parçası ama önemli bir parçasıdır. Kadın sorunu, sınıflı toplumlar var olduğu sürece önemini koruyacaktır. Proletarya, sosyalist toplumda da kadın sorunuyla uğraşacaktır. Ama kapitalizmin kadınları köleleştirmesinin kaldırılmayaacağı gibi, sınıfsız topluma giden yolu açacağı için, kadınlar üzerindeki baskıları da ortadan kaldıracaktır. Bu büyük sorun sınıfsız toplumda, yani insanlığın altın çağında tamamen çözülmüş olacaktır.

Bu nedenle, devrim sorunu salt erkeklerin sorunu değil, tüm ezilenlerin sorunudur. Tüm erkek ve kadın proleterlerin, tüm erkek ve kadın emekçilerinin sorunudur. Devrim kitlelerin eseri olduğuna göre, toplumun yarısını oluşturan kadınları devrime kazanmadan, mücadeleye aktif olarak katmadan, proletarya partisi etrafında örgütlenmeden devrimin olması sözkonusu olmaz.

Proletarya partisi, çürümüş burjuva toplumunda reformist ve revizyonistlerle öne sürdüğü gibi, salt birtakım iyileştirmeye yönelik reformlarla, ekonomik-demokratik halklar ile yerinemez. P.Partisi bu işi kökten halletmekle yükümlüdür. Özel mülkiyet ortadan kaldırılmadan, kadınların üzerindeki baskılar da ortadan kalkmaz. Çünkü:

“Kapitalizmin var olduğu yerde; toprakta özel mülkiyetin fabrika ve işletmede özel mülkiyetin olduğu yerde, sermaye gücünün henüz hüküm sürdüğü yerde, erkeğin ayrıcalığı sabit kahr.” (Lenin, kadın sorunu üzerine. sf.47)

Revizyonist ve reformistler, burjuvaziden kadın sorununu “demokrasî” sınırları içinde çözüm beklerken, onları köleliğe mahkûm ediyordu. Burjuvazi ile el ele oldukları gerçeğini gizleme çabası içindedirler.

Oysa bütün “demokrasî” kapitalizmle ancak çok sınırlı ölçüde ve koşullara bağlı olarak elde edilebilen “halkların ilanı ve gerçekleştirilmesini içerir. Ama

bu hakları ilan etmeksizin, bu haklar için dolayız ve derhal savaşım vermeksizin yığınların bir savaşım ruhuyla eğitmeksizin, sosyalizm olanaksızdır.” (Marksizmin bir karikatürü ve Empéryalist Ekonomizmidir.)

Evet, yüzyılların sorununu, burjuvazi çözmek bir yana, onu çözüme kavuşturmamak için çaba harcamaktadır. Çünkü kadın sorununun çözümü burjuvazinin yıkımı, özel mülkiyetin ve insanın insanı sömürme olgusunun tamamının ortadan kalkması demektir. Bu nedenle bu görev P.Partisi'nin önünde önemli ve onurlu bir görev olarak durmaktadır.

Kadınların devrime kazanılması onları P.Partisi etrafında örgütlemekten ve mücadeleye seferber etmekten geçer. Kadın kitlelerinin diğer kesimlere nazaran toplum içinde daha geri bilingsiz kesimi oluşturması, yoğun bir feodal (bizim ülkemiz açısından) baskının olması, kadınların örgütlenmesini zorlaştıran etkenlerden bazılarıdır. Bu olaylar bir yerde Türk egemen sınıflarının sağlam dayanakları da olmaktadır. Burjuva-Feodallerin elinden bu dayanak alınmalıdır. Bunu kadınlar örgütleyerek, onları mücadele içine çekerek, feminizm aldatmacalarından kurtarıp gerçek sınıf mücadelesi içine çekerek olabilir.

Diğer emekçilerin olduğu gibi, kadınların da yığınlarca sorunları vardır. Erkek baskısı, sınıfsal baskı bunların başında gelmektedir. Erkek baskısı, sınıfsal toplumun varlığından ayrı ele almaz. Çünkü erkek baskısının temelini sömürücü sınıflar yaratır. Sömürücü sınıflar ortadan kalktığına erkek baskısı da ortadan kalkacaktır. Kadınlar üzerindeki erkek baskısını sömürücü toplumdaki ayrı ele alanlar, burjuvazinin gönüllü hizmetkârlarından başkaları olamaz.

Adı ne olursa olsun, “kadınların kurtuluş hareketçileri” isterse “sosyalist feministler” olsun. Bunların görevleri, burjuva toplumunun tüm pisliklerini, kadınlar üzerinde yaratılan baskıları, kadınları ev köleliğine hapseden, ücretli köleliği gözden gizlemekten başka bir şey değildir.

Proletarya Partisi tüm bu rezillikleri deşifre etme ve kadınlara doğru yolu göstermekle yükümlüdür. Bu kadın ve erkek emekçilerin birlikte hareket ederek egemen sınıfları yıkmaya ve kendi düzenlerini kurma mücadelesine katılmak olmalıdır. Kadın emekçileri yedek güç olmaktan çıkıp göğün yarısını aktif olarak kucaklama görevine dört elle sarılmalıdırlar. Aksi halde kadınların kurtuluşu olmayacağı gibi, insanlığın kurtuluşu da gerçekleşemez.

Kadın emekçilerin sorunları, erkek baskısı yanında, esas olarak patronların baskısı ile karşı karşıyadırlar. Yüksek ücretle çalıştırmalar, kadın oldukları için horlanmaları, cinsel baskılar, çocuk bakımı sorunu, işten sonra ev işi sorunu vb. gibi yığınlarla sorunların yanında, sendikalarda görev verilmemesi sorunu, çünkü sendikalarda da genelde erkekler yönetici duruma gelmektedir. Kadın emekçiler sendikal faaliyetin içine aktif olarak çekilmemekte, engellerle karşılaşmaktadır.

İşsizlik sorunu da kadınlarımızın karşı karşıya olduğu önemli sorunlardan birisidir.

Fabrikada çalışan kadınlarımızın karşılaştığı sorunlar daha da fazladır. Patron baskısı, ucuz iş gücü vb. gibi baskılarının yanında, sigortasız çalıştırma, doğum öncesi ve doğum sonrası izinin azlığı, fabrikalarda çocuk kreşlerinin olmaması vb. sorunlar da kadın emekçiler üzerinde oluşturulan bilinçli baskı araçlarıdır.

Kadın emekçiler bu haklarını ancak erkek emekçilerle birlikte omuz omuza mücadele ederek alabilir ya da durumlarını kısmen iyileştirebilir. Ancak bilinmeli ki, kapitalizm var olduğu sürece bu sorunlar var olacaktır. O nedenle esas görev burjuva-feodal toplumsal yapıyı ortadan kaldırmak olmalıdır.

Burjuvazinin, kendi sömürü düzenini gizlemek için toplumda erkek-kadın rekabetini bilinçli bir şekilde pompaladığı bilinmelidir. Böylece, kadın-erkek arasındaki ayrımı yaratan kadın üzerindeki erkek baskısının objektif temelini kendisinin yarattığını gizlemek ve mücadele mızrağının sivri ucunun kendisine çevrilmesini önlemek ya da geciktirmeyi amaçlıyorlar. Buna "feminizm tarikatları da" ne yazık ki önemli katkıda bulunuyor. Reformist ve revizyonistlerin "feminizmi körükledikleri ve destekledikleri de bilinmelidir. Hatta Yeni Öncü gibi bazı dergiler "Sosyalist feminist adı altında körüklemeye can gönülden katıldıkları bilinmektedir. Güya 'feminizmin önüne sosyalizm' geçince feminizmin 'niteliği değişmiş' oluyor. Pes doğrusu Hasan kel. ha kel Hasan?

Demek ki, sorun kadınların erkeklerden ayrı olarak mücadele etmesi değil, birlikte omuz omuza mücadele ederek egemen sınıfların saltanatına son vermeleriyle çözülecektir.

"Kadın kitlelerini bir başka özel noktada da aydınlatmak zorundayız: Altında inledikleri tüm acılar, altına yıkıldıkları tüm yükler, her ne kadar en açık bir şekilde kadınlar ve çocuklar tarafından hissedilse de, bu yalnızca kadınlara özgü bir talih değildir. Hayır, bunlar, tüm proletaryanın ve savaş tarafından proletarya içine itilen küçük zanaatçılar, memurlar, öğretmenler, serbest meslek sahipleri, vb. tabakaların talihinin sadece bir parçasıdır. Bu sınıfsal talih ve kitlesel talih, kapitalizm, o lanet olası iktidarı ayakta tuttuğu sürece sürecektir." (Clara Zepkin Kadın Sorunu Üzerine sf.293)

Kadın sorunu salt demokratik bir sorun değildir. Kadın sorunu, proleter devrimin sorunudur. Kadın sorunu, demokratik haklar çerçevesinde ele alırsa burjuva demokratik devrimlerin yepildiği yerlerde bu sorunlar bitmiş olacaktır. Oysa, emperyalist ülkelerde bu

sorun kendini daha ağır bir şekilde duyumsatmaktadır.

Ülkemizde kadın sorunu proletarya önderliğinde Demokratik Halk İktidarı (DHI) ile kısmen çözülecektir. Ama bütünü ile değil. Çünkü millî burjuvazinin varlığından dolayı ve sömürünün kısmen varlığı ve öte yandan kültürel düzeyin çok geri olmasından dolayı bu sorun ortadan kalkmaz. Yasalarla bu sorun ortadan kaldırılsa da toplumsal dönüşümün her yönüyle sağlanması ile olabilir. DHI sosyalizme kesintisiz geçişle birlikte, kadınlar üzerindeki baskılar kalkmalı; ancak erkek egemenliğinin kültürel olarak ortadan kalkması sınıfsız toplum ile birlikte gerçekleşecektir. Ne var ki, yüzyıllardır burjuvazinin çözemediği sorunu proletarya DHI ile bir çırpıda çözecek, köhnemiş yasalar ve baskılar ortadan kalkacaktır. En azından bunların kararlı adımları atılmış olacaktır.

Kadınların acılarını hafifletmek, durumlarını iyileştirmek için atıldıkları mücadeleye ML'ler önderlik etmelidir. Kadınların demokratik talepleri doğrultusundaki mücadeleyi siyasi iktidar talepleri ile birleştirmeler ve kadınların tüm devrimci demokratik-ekonomik sorunlarına sahip çıkmalıdır. Kadınların sorunlarına sahip çıkılmadan kadınların ML'ler tarafından örgütlenmesi ya da, kitlesel mücadele içine çekilmesi düşünülemez.

Lenin kadınların taleplerinin savunulması ile ilgili sorunları söylüyor:

"Kadın kitlelerini reformlarla yatıştırmak ve devrimci mücadele yolundan çekmek değildir. Tüm bu ve diğer reformist sahtekarlıklarla ilgisi yoktur! Taleplerimiz, burjuva düzeni içinde zayıfların hakları ellerinden alınmışlar olarak kadınların yakıcı ihtiyaçlarından ve rezilce alçaltılmalarından çıkardığımız pratik sonuçlardır. Bu sonuçları çıkarmakla, bu ihtiyaçları bildiğimizi, kadının aşağılanmasını ve erkeğin ayrıcalıklı olduğunu hissettiğimizi ispatlıyoruz.

Burjuva toplumundan, kadınlar için talep ettiğimiz haklar ve toplumsal önlemler, kadınların durumunu ve çıkarlarını anladığımızın ve bunları proletarya diktatörlüğü altında hesaba katacağımızın kanıtıdır.

Elbette ki onları uyutan ve başlarına kâhya kesilen reformistler olarak değil, hayır, asla değil, fakat kadınları eşli haklara sahip kişiler olarak bizatihi ekonominin ve ideolojik üst yapının dönüştürülmesinde birlikte çalışmaya çağırın devrimciler olarak." (aktaran C.Zetkin age sf.321)

Bu nedenle ML'ler; tüm kitle örgütlerinde, sendikalarda, kadın örgütlerinde, kooperatiflerde, kadın sorunlarına eğilmeli ve kadınları buralarda örgütlemelidirler.

Bugün ülkemizde, birçok kadın dernekleri vardır. Bunların bazıları devrimci-demokrat nitelikli, bazıları feminist ve bazıları da tamamıyla egemen sınıfların kontrollerindeki kadın örgütleridir. P.Partisi kendi denetimini dışındaki devrimci demokratik kadın örgütleri içinde çalışmaya esas alırken, diğer kadın örgütlerinde de çalışmaları yapılmalı, onların gerici önderliklerini teshir etmelidir.

ML'ler kadın örgütleri içine girmeden kadınların ör-

ranu üzerinde ciddiyetle durmaları ve onlarsız devrimin olmayacağını kavramalarına bağlıdır.

Soyut sloganlarla önderlik etme yerine, somut sloganlarla kitlelere gitme gerçeğini iyi kavramak birincil koşuldur. Güncel ile geneli birleştirip kadınlara siyasi iktidar hedefini göstermeliyiz.

Bu sorunlarla salt ML kadınlar değil, tüm ML'ler uğraşmalıdır. Kadınlar arasındaki çalışmalar, salt kadınların görevleri olarak görülmemelidir.

"Kadınlar olmaksızın hiçbir gerçek kitle hareketi olmaz." (Lenin) ML'ler bunu bir ilke olarak kavramalıdır. Kadınların örgütlenemediği, mücadele içine çekilemediği yerde, sınıf bilinçli proletarya partisinin kitleleri kucaklamasından söz edilemez.

Gecekevdular kadınların, çeşitli kitle örgütlerinde, fabrikada çalışan kadınları Sendikalarda ve P'nin etrafında ve devrimci kitle örgütlerinde, köylü kadınlarını, o alanlardaki mücadele örgütlerini içinde örgütlenmelidir.

İşçi sınıfının partisi, kadını da, erkeği de aynı şekilde kendi içinde örgütler. Bu konuda legal, yarı legal ve illegal örgütler yaratır. Ve yaratmalıdır. ML'ler elbette kadınları ayrı örgütlemek istemez. Ancak bu istekten öte gitmez. Bizim dışımızda objektif bir olgudur. ML'ler bu gerçekleri görmezden gelirse, toplumun çeşitli kesimlerini olduğu gibi, kadınları da örgütleyemezler.

Lenin bu konuda şunları söylüyor:

"Örgütlenme ile ilgili olan şeyler, ideolojik anlayışımızdan çıkar: Komünist kadınların ayrı birlikleri yoktur. Komünist kadının yeri, tıpkı komünist erkeğin olduğu gibi partide üyeliktir. Eşit yükümlülükler ve haklarla. Bu konuda hiçbir görüş ayrılığı olamaz. Ancak örgütlenmeyeceğini bilmelidir. Buralarda doğru somut taleplerle kadınları harekete geçirebiliriz.

12 Eylül sonrası cezaevlerinde yatan oğulları, kocaları ve akabaları için mücadele eden kadınlar, yarın daha büyük mücadelelere içine çekilebilirler.

Onları daha büyük eylemler içine sokmak, daha geniş kadın yığınlarını kucaklamak, ML'lerin kadın so-

gerçeklere gözlerimizi kapamayız. Parti, özel görevi en geniş kadın kitlelerini uyandırmak, onları partiye bağlamak ve sürekli olarak onun etkisinde tutmak olan çalışma gruplarına, komisyonlara, komitelere, kollara ya da başka nasıl adlandırılırsa adlandırılırsa, organlara sahip olmalıdır.

Uyanık kadınları eğitmemiz ve Komünist Partisinin önderliği altında proleter sınıf mücadeleleri için korumamız ve silahlandırmamız gerekiyor" diyor ve şöyle devam ediyor:

"Burada yalnızca fabrikada ya da ev ocağının başında bulunan proleter kadınları düşünüyorum. Burada aynı zamanda küçük burjuva kadınları da aklımda. Onlar hepsi kapitalizmin kurbanlarıdır" diyor ve devam ediyor. "Bu kadın yığınlarının apolitik, sosyal, geri kalınmış ruhu, faaliyetlerinin dar alanı, tüm yaşam tarzları birer olgudur. Bunları göz önünde bulunduramamak aptallık olur. Onlar arasında çalışma yapmak için özel organlar, özel ajitasyon yöntemleri ve örgüt biçimlerine ihtiyacımız var. Bu feminizm değildir, bu pratik devrimci amaca uygunluktur." (aktaran Clara Zetkin age sf.319-320)

Lenin'in de belirttiği gibi, kadınların örgütlenmesine işçi sınıfı partisi özel bir önem vermelidir. Ancak bunu yaparken P. içinde kadınların ayrı bir örgütlenmesi yerine, kadınları kitle örgütleri ve çeşitli yarı-legal örgütlerde örgütlenmelidir. İşçi sınıfı partisi kendi içinde çeşitli kadın komisyonları kurabilir ve kurmalıdır. Bu P.'nin gençlik örgütü ya da ordusu gibi ayrı bir kadın örgütü kurması anlamına gelmez.

Kadınları kazanmak ve onları mücadele içine çekmek için sorunlarına sahip çıkmak ve genel proleter çıkarlarla bağlantılı ele almak gerekir. Bu amaçlar doğrultusunda var olan devrimci demokrat kadın örgütleri, içinde çalışma yapılacağı gibi, yeni güçlü oluşumlar da yaratılabilir. Stalin:

"Uluslararası kadınlar günü, işçi ve köylü kadınları, işçi sınıfının bir yedeğinden, proletaryanın kurtuluş hareketinin aktif bir ordusuna dönüştürmek için birer amaç olmalıdır. □

Kadınlar Arasında Çalışmanın Yöntem ve Biçimleri

Yukarıda açıklanan tüm ilkelere yola çıkarak Komünist Enternasyonal III. Kongresi, bütün ilkelere Komünist Partileri'nin kadın proletarya arasındaki çalışmasını şu temel üzerinde yürütme gerektiğini tespit eder:

I. Kadınlar, Partinin ve tüm sınıf örgütlerinin (sendikalar, kooperatifler, fabrika ihtiyar heyeti vs.) eşit üyeleri olarak görülmelidir.

II. Kadınları aktif bir şekilde proletaryanın mücadelesinin tüm alanlarına (proletaryanın askeri özsavunması dışlanmaksızın), yeni toplumsal temellerin inşasına ve üretimin ve yaşamın komünist temel üzerinde örgütlenmesine çekilmesinin gerekliliği kabul edilmiştir.

III. Annelik fonksiyonunu toplumsal fonksiyon olarak tanımak ve kadını anne olarak koruyan önlemlerin alınması ve uygulanması için çalışmak.

Komünist Enternasyonal III. Kongresi, parti içinde, sendikalarda özel, ayrı kadın birliklerinin oluşturulmasına ya da daha başka özel kadın örgütlerine kesinlikle karşı olduğunu belirtir, buna rağmen ama Komünist Partileri tarafından kadınlar arasında özel çalışma yöntemlerinin kullanılmasının gerekliliğini kabul eder ve bu nedenle bütün Komünist Partiler içinde bu çalışmanın yürütülmesi için özel organlar yaratılmasının amaca uygun olduğunu tespit eder. Burada Kongreye aşağıdaki şu fikirler yol göstermektedir:

a) Bir yandan kadının kapitalist ülkelerde boyunduruk altında olması, diğer yandan kapitalizmden komünizme geçiş yaşayan Sovyet ülkelerinde kadının zor durumu kendini hissettirmektedir.

b) Kadının eskiden beri toplumsal yaşamdan uzak tutulmasıyla ve aileye zincirlenmiş olmasıyla açıklanan, kadının kitlelerinin edilgenliğinin ve siyasi geriliğinin tespit edilmesi gerektiği.

c) Doğanın kadına yüklediği özel fonksiyonların (annelik) ve bundan kaynaklanan özgülüklerin, genelin çıkarı için kadının sıhhatinin ve gücünün daha çok korunmasını gerektirdiği. Bu düşüncelerden yola çıkarak Kongre, kadınlar arasına çalışmanın yürütülmesi için özel organlar yaratılmasının amaca uygun olduğunu tespit eder. Böylesi organlar, Partinin Merkez Komitesinden şehir semt komitesine veya yöre parti komitesine kadar bütün parti komitelerinde örgütlenmesi gereken seksiyonlar ve komisyonlardır. Bu karar, Komünist Enternasyonal mensubu tüm Partiler için bağlayıcıdır.

Komünist Enternasyonal III. Kongresi, bu seksiyonların ve komisyonların görevlerinin şunlardan oluştuğuna dikkat çeker:

1) Geniş kadın kitlelerini komünizm ruhuyla eğitmek ve Komünist Partisi saflarına sokmak.

2) Kadının toplumsal konumuyla bağıntılı olan önyargılara karşı mücadele etmek ve erkek ve kadın işçilerde her iki cinsiyetten proletaryanın çıkarlarının ortak olduğu bilincini güçlendirmek.

3) İşçi kadınların iradesini kuvvetlendirmek, onları kapitalist ülkelerde içsavaşın bütün biçim ve çeşitleri içine çekmek, kadınları kitle eylemlerine ve kapitalist sömürüye (evsizlik, pahalılık, işsizlik, çocukların sefaleti) karşı mücadeleye çekerek uyandırmak, Sovyet Cumhuriyetlerinde ise aynı hedefe kadınları komünist iktisat ve yaşam tarzının kuruluşuna çekerek varmak.

4) Hak eşitliğiyle ve bir anne olarak kadının korunması ile doğrudan ilgili sorunları ortaya atmak. Partinin ve (Sovyet ülkelerinde) yasal organların dikkatini bu sorunlara yöneltmek.

5) Geleneğin, burjuva alışkanlıkların ve dinin gücüne karşı planlı bir mücadele vermek ve bu yolla cinsiyetler arasında, emekçi insanlığın fiziki ve ahlaki sağlamlaşmasını güvenceleyecek durumda olan daha sağlıklı ve daha armonik ilişkiler yaratmak.

Parti komiteleri komisyonların çalışmalarını dolaysız yönetmek zorundadır ve onlardan sorumludur. Her komisyonun tepe noktasında bir komite üyesi bulunmalıdır. olanaklar ölçüsünde birden fazla komünist bu komisyonların üyesi olmalıdır.

Komisyonlar, bağımsız bir şekilde, önlerine çıkan ihtiyaçlara göre tüm önlemleri almalıdırlar; bunları Sovyet ülkelerinde ilgili iktisadi ya da siyasi organlar (Sovyetler, Komiserlikler, Komisyonlar, sendikalar vb.) aracılığıyla, kapitalist ülkelerde ise proletaryanın ilgili organlarının (sendikalar, konseyler vs.) yardımıyla gerçekleştirmeye çalışmalıdırlar. Komünist Partilerinin illegal ya da yarı-legal oldukları ülkelerde, kadınlar arasındaki çalışma için illegal bir aygıt kurmalıdırlar. Bu aygıt, Partinin illegal aygıtına tabi olmalı ve ona uyarlanmalıdır. Legal örgütte olduğu gibi illegal örgütte de her yerel, bölge ya da Merkez Komitesinde, kadınlar arasındaki illegal propaganda çalışmasının yönetilme-

sinden sorumlu bir kadın yoldaş temsil edilmelidir.

Bugünkü dönemde sendika ve üretim birlikleri, bunların yanında kooperatifler, Komünist Partilerinin kadınlar arasındaki çalışmasının başlıca temelini oluşturlar. Bu hem sermayenin devrilmesi mücadelesinin henüz verilmekte olduğu ülkeler, hem de emekçi Sovyet Cumhuriyetleri için geçerlidir. Partinin tamı tamına gerçekleştirilmesi gereken kadının tam kurtuluşu ve

eşitliğiyle ilgili tüm girişimlerde, kadınlar arasındaki çalışma, parti hareketi ile örgütün birlikteliği ruhu içinde, Komisyonların bağımsız inisiyatifinin tanınması ruhu içinde yürütülmelidir vs. Çalışmada paralellik değil, bilakis Partinin çalışmasının kadınların yaratıcı öz çalışması ve inisiyatifiyle tamamlanması. □

(Kadın Sorunu Üzerine, İnter Yayınları, sf: 124-127)

İÇERDEKİNİN NOTLARINDAN

Tarihin, 8 Mart

Enternasyonal Gülümseyişi

İçin Notlar

1.
"kadın ki ilk atılmaktı cennetin dışına
yeryüzüne sürgün edilen en eski çığlıktı

Dinmedi.

Tarihin aklandığı kimi anlarda incelikli bir gülümseyişe dönüştüyse de, dinmedi, sürüyor bu çığlık. Ve özellikle sözkonusu an'lerden başlamak üzere, bu gülümseyiş mecrasına daltalanışı sürdüren çığlığı kimler, o arkaik çehreleriyle ne kadar inkar gelseler de çığlık kesin ve koşulladığı gülümseyiş de ısrarlı. Tarih bunu böylece kabul etmek zorunda. Bunu böylece teslim etmek zorunda tarih, çünkü; o yalanyazıcılar ne kadar telaşa boğulsalar da, her türden sınıfsal/ulusal/cinsel vb. baskının derinliğinde biriken bu tragedya, bu tarih boyu çığlık kendi sonucunu, yani o, tarihe ve insanlığa armağan edilen gülümseyişi üstlendi bir kez, vazgeçilmez. Tarihsel çıkışı bulan çığın önünde yalanyazıcıların, engel ve yasakların hükmü yoktu artık. Sınıf mücadelesi tarihinin sahiplendiği bir ayaklanıştı çünkü bu ve bu haklılığıyla yazıldı, yazılacak. Bu tarih, 'insanoğlu'nun tanrısının ve söylencelerinin yeryüzüne sürgün ettiği en eski çığlığa sahip çıkmaya, tarihi "History is his story" olmaktan çıkarmaya başladı. 'İnsanoğlu' ve 'insankızı.' birlikteliği ve gerçekliğinde varlaşan insan ve tarihi, bu mücadelede derinleşen eylemciliğiyle geleceğe akan ırmaktı. Artık ayrılmıyadı bunun;

"acı çeken ezilen bir ses var(dı) tarihle biriken"

2.

Birikti bu acı çeken, ezilen ses. Yani tarihle birikti. Çoğaldı. Katlanılamaz, önünde durulamaz oldu. İkinci küçük küçük ve ezik suskun ırmaklardı da gelip aynı çığlığın deltasında birikti, çoğaldı ve dile geldi. "Eğer"

denildi;

"Eğer kadının idam sehpasına çıkma hakkı varsa; kürsüye çıkma hakkı da olmalıdır!"

Dile gelen tavır kararlı ve kesindi.

Tarihi bir yerinden aralayan bu kesinlik ve ansız başkaldırı Olympe de Gouge'nin sesiyle dile geldi. Binlerce yıllık çığlık ve birikimden doğrulup, ikiyüz yıl öncesinin Kadın Hakları Bildirgesi, korkusuz sesleniş olarak dile gelen bu kesinliğin ve tarihsel tavrın sahibi, aynı ödünsüzlükle giyotine gitmesini de bildi.

Sarsıcıydı.

Çünkü bu, bin yılların tarihine de meydan okumaktı. Görkemli ve ateşkessizdi. Haklıydı. Ateşten geliyordu çünkü bu çığlık; ortaçağ cehennemi ateşlerinde 'cadi' suçlamasıyla yakılan ya da linç edilen 1 ila 3 milyon arasındaki 'insankızı'/'kardeşyütreden geliyordu. Çünkü katledilen insanal haklıktan, deneyim ve bilgelikten geliyordu bu çığlık. Kül olan insanlığı ve bu küllerin dile geldiği haklıktan öğrenecek olan yine kendisiydi. Aynı armağan sularıydılar.. hayatı birlikte yeşerten 'insanoğlu', 'insankızı'ndan oluşan ve birbirinden ayırdedilemeyen sularıyla akan bu ırmak, ilkel kömünel toplumsal/tarihsel duraktan geçip sınıflı topluma, yani köleci topluma yolu düştüğü andan itibaren..

"acı çeken biri var(dı) tarihle biriken"

3.

Doğrudur; tarih, büyük kahramanlıklar görmüştür. Hayır, sadece kahramanlıklar değil; alçaklıklar da görmüştür tarih!

Ve tam da bu noktada tarihin içinden doğrulup; "Hiç kimse, kadını köle gibi kullanmak yüzünden erkek kadar alçalmamıştır." demişti Fourier.. ve artık daha çok anlamayız başlamıştır insanlık; tarihin çeşitli evrelerinde sahneye çıkmış/çıkılmakta olan ve tarihsel

Meinmet Çetin

yürüyüşün önünde durulamayacağı kesinliğiyle yine kendi kanlı sayfalarına uğurlanmış alçaklıklar görmüş, görmektedir. Bununla birlikte bir bütün olarak orta yerde bir tarih boyunca duran başka bir yakıcılık vardı ki; sınıflı toplumlar gerçeğinde 'insankızı' yani sevgili, yani kardeşyürek, sınıflı toplumlar tarihinde biriken alçakça bir zulmün sürgit kölesi edilmek istenmiştir ve bu en büyük utandırıcı tarihtir.

Tarih, bu utancı paylaşmak istemeyenlerin varlaşmasıyla soluklanmaya başlamıştır ancak.

4.

Katlanamazdı; tarihin kulağına karsuyu kaçırmak gerekiyordu.

Çünkü 'insankızı' ileri yürütmek istiyordu, ileri..

Olympe'nin giyotinle kesilen çığlığını devralıp, ileriye taşımak gerekiyordu. Bu ısrarı ayaklanış görkemlilikleriyle komünarlar da üstlenecekti. Ve ecel kadar bir kesinlikle ifade ediyorlardı bu ısrarı; "Kadınlar ileri yürütmek istiyor!" Alanlarda, barikat boylarında, gökyüzünü de kuşatan haykırışlarında böyle bir kesinlikler artık. E.Dimitriev.. Louise Michel'diler, hak edilen yeni gülüşü ve onuruydular tarihin. Çünkü ileri yürütmek istiyorlardı. Öncesi, benzeri bir haklılık ve ısrar Amerika'da, binlerce doküman işçisi, binlerce 'in-

sankızı'nın öfkesinde, grev ve eyleminde, yüzyirmidokuz ölüm kesinliğinde de ifade edilmişti. İşte, mücadele tarihine derin bir iz bırakan, tarihe akran bu çağlık, proleter kadınların sınıfsal tavrında derinliğini buluyor ve sonraya kutlanacak enternasyonal bir mücadele günü armağan ediyordu.

8 Mart, öncelikle sınıfsal ve ilişkilenişleri itibarıyla cinsel/ulusal vb. her türden baskıya karşı 'insankızı' proleterlerin, insanlık ve mücadele tarihine armağan ettiği bu gün; 1910'da Kopenhag'da toplanmış olan 2. Enternasyonal tarafından Clara Zetkin'in önerisiyle 'Enternasyonal Kadınlar Günü' olarak karar altına alındı. Bu perspektifli mücadele motivasyonu daha ertesi yıldan itibaren görülen ve özellikle Amerika, Almanya'da gerçekleştirilen, o günden bugünlere taşınan, giderek daha bir bilince çıkarılan enternasyonal bir mücadele günlüğüne dönüştü.

Mücadele kanıtı gün, tarih içinde ancak ve ancak mücadeleyle üstlenilebilirdi. Bu bakış öfke, kardeşyüreklerle sığmayan bu başkaldırı kuşkusuz ki, tarih için deki mecrasını örgütlülük perspektifiyle bulmuştu. Yani kendisinin mücadele tarihi içindeki yerinin ayırıcına böyle bir kanıtla varan aynı 'insankızı'/kardeşyürek, doğruluğunu taçlandırma gerekliliğinin ifadesi olarak, diyelim ki ekmek ve barış isteyen binlerce öfkeydi artık 1917'nin 8 Mart'ında; Petrograd varoşlarında, alanlarında.. onlar, mücadelenin ertelenemezliğinin yine aynı döğüşkenlikle ayırdındalardı artık.

Taçlanacaktı bu yürüyüş; gecikilmedi:

Artık Ekim partizanyıldılar. Ulusal/sınıfsal/cinsel vb. her türden baskıdan kurtuluşun yolunda en etkili kilometre taşı tarihin bu durağına bırakılmaktı. Artık sosyalizmin inşacıydılar; ne günahı ve ihaneti yeryüzüne indiren 'seytan.. cadı' ne de 'melek'tiler, İnanan olmanın ortakpaydası, kardeşyürektiler. Tarihi mücadele sıcağında yazmak, ufku genişletmek ve bu alkım yeryüzünün her beldesine taşımak çağrısıydılar. Yani tarihle biriken, acı çeken bu ses, artık sosyalizmin kurtuluşunda kurtuluşunu kabçılaştırmak isteyen umudun, inancın ve ayaklanışın ısrarıydı.

5.

Bu çağrı yine mücadele cephesinde yankıyı bulacaktı.

Anti-faşist direniş sıcağında No Pasaran'dı.. sosyalizmin anayurdunu savunurken; Stalingrad'ın en geçilmez yerinde yayılmates.. Ravensbruck toplama kampına gönderilen 7 bin Fransız 'insankızı'.. ve İtalya'da karagömleklili faşizme karşı 70 bini aşkın mücadele gönüllüsü ve 35 bin kadar da elde silah, elleri bilinçleriyle tetiktiler ve faşizme karşı mücadelede o tercihi yapabilen, çatışmalarda ya da kurşuna dizilmelerde yitirilen 600'ü aşkın kardeşyürektiler. Çin'de, tarihsel yürüyüşte çığırını bulan yeni bir çağ; bakış ve tarihsel öfkeleri, kesinlikleriyle milyonlarca Ekim partizanyıldılar. Sınıf mücadelesi cephesinde doğrudan savaş mevzilerinde omuz omuza oldukları emekçi erkeklerle yeni bir Ekim'in tarihini yazdılar. Vietnam'da işgalin alın çatısına inen o iflah etmez yumruk, Küba'da, Kamboçya'da kurtuluş ve tarihsel kazanımın yeni bir adı-

myıldızlar. Doğuşkendiler; Leyla Kasım olup daracağın-
da ölmesini bilendiler.

Bu, tarihteki yer ve önemlerinin daha bir ayrımında
olmaktı artık.

Kölelik zincirinin çifte halkasının sınıflı toplumlar
ta.ihinde kendileri için.. tabuların en yıkılmazının yi-
ne kendileri için tabulaştırıldığına, mülkiyetin en kat-
merli biçiminin tarihteki sürgit denekleri olduklarının..
aşkları çalınıp bedenleri ellerinden alınan ve alınıp satı-
lanların öncelikle kendileri olduklarının.. ve sıralan-
maya değer daha ne çok çılgınlığın ve yakıcılığın yurdu
olduklarının daha bir ayrımında olmaktı bu artık.. ve;
Ayrılmadaydılar ki, başkaldırdılar!

Onlar, giyotine gitmekte Fransız ihtilalcisi.. komün-
nar.. 8 Mart grevci ve Ekim partizanydı; kurtuluşla-
rının en görkemli yerinde artık çılgık değil, yeryüzünü
ıştan ve tarihe yakışan gültüs olma ısrarıydı onlar. Ne
ki, anlamakta gecikmeyeceklerdi; bütün bunlar, insan-
lığın gerçek tarihinin başlayacağı yere yürüyüşte ancak
biser kilometre taşıydı. Ve daha yürünecek yol uzun,
aşılacak engel hayli çoktu. Mücadelenin sosyalizmle
taçlanması sınıfın tarihsel kazanımıyken, kuşkusuz ki bu
yeni toplum/insan ve ilişkiler projesiyle, binyıllardır ta-
rihin dışına atılmak istenmiş 'insankızı' için de toplum-
sal bir kazanım ve taçlanmaydı. Ne ki bu henüz bir baş-
langıçtı, antagonizmanın çözümünde bir adım, nesnel
koşulların olgunlaştırılmasıydı ancak vb. Diyelim ki uy-
gulamada da görülen ve aşılması gereken nice engel var-
dı daha; burjuva hukuku değer yargıları, alışkanlıklar,
ataerkil kalıplar, tabular,.. sözün özeti olan, süregi-
decek sınıfsal, siyasal, törel, entelektüel vb. cephelere
yayılan bir mücadele gerekliliği vardı. Bu, sosyalist ka-
zanımın ısrarlı korunmasıyla birlikte, Ütopya'yı kötü-
rumleştirmeden süregidecek bir mücadelenin gereklili-
ği demekti. Bu, yeni kapsam, yönelim ve biçimlerle sür-
dürülmesi gereken bir mücadeleydi. Ertelenemezdi. De-
ğilse tüm kazanımlara karşın, dıştan ve içten gelen ku-
şatma amansızdı ve kazanımların seyrinin inişli-çıkışlı,
ilerleyişli-gerileyişli ve hatta yitip gidici olması fazla-
sıyla mümkündü ki, tarih bunu da hüznle kaydetti.

"Belirli bir tarihsel dönemdeki ve belirli bir ülkede-
ki insanların yaşadıkları toplumsal örgütlenmeyi" de-
mişti Engels, yüzyıl kadar önceden; "bu iki tür üre-
tim, yani bir yanda emeğin ulaştığı gelişme aşaması,
öte yanda da ailenin ulaştığı aşama birlikte belirler."
İşte, bu temel belirlemeye de bağlı olarak, diyelim ki
bir dönem sosyalizm kazanımı Çekoslavakya'da (Ve
tam da Çekoslavakya KP MK Sekreterliği üyesi, aynı
zamanda Çekoslavakya Kadınlar Birliği Başkanı olan
Maria Kabrgelowa'nın saptama ve vurgusuyla) zama-
nadaki tüm kazanımlara ve üstelik kadın nüfusu er-
kek nüfusundan yarım milyon fazla olmasına karşın,
diyelim ki yöneticiler içinde, kadınların oranı ancak %
26 dolayında kalabiliyordu. Ve yine bu hüznü daha
16 Kasım 1924'te Komüntern 5. Kongresinde "Aile
kavramıyla aile ilişkileri sürdükçe devrim güçsüzdür."
diye işaret edilecekti. Demekti ki bu yine;

"acı çeken ezilen bir ses var(dı) hüznle biriken"

6.

Bu haklı ses, yeryüzünün bir kesiminde hüznle bi-
rikirken, yine yeryüzünün çok daha geniş bir alanında
en eski çılgık olmayı sürdürüyordu. Bu inkar edileme-
yecek bir yakıcılık. Örneğin Uno'nun verilerine göre,
'insankızı, yeryüzündeki toplam mülkiyetten ancak %
3 oranında pay alabiliyorken, diyelim ki 'Batı Demok-
rasisi Şampiyonu' ABD'de bile, aynı eğitimi gördüğü
meslekte 'insanoğlu'nun aldığı ücretin ancak % 60'ını
alabiliyor. Bunun çok daha katlanılmaz olduğu sınıf-
sal/cinsel baskıyla bütünleşen ulusal baskının, emper-
yalist sömürü ve işgalin, haksız savaşların nerdeyse tüm
acılarının ve bedelinin ödetildiği geri bırakılmış ülke-
lerdeki bir bütün olarak emekçilerin, özeld de 'insan-
kızı'nın durumu daha yakıcı bir bütün olarak emekçi-
lerin, özeld de 'insankızı'nın durumu daha yakıcı bir
çılgık olarak orta yerde duruyor işte. Hem de tarihin
tanıklığıyla! Yine, WHO'nun açıklamasına göre yer-
yüzünde hâlâ doğum sonrasında 506 binin üstünde an-
ne ölüyor.. ve üstelik bunların 500 bini, emperyalizme
bağınli, geri bırakılmış ülkelerdeki anneler. Daha-
sı, haksız savaşların faturasını en çok onlar ödemekte
ve çılgıyla üstlenmek durumunda. Eritre'nin açlığını
ve ölümlerini onlar üstlenmek durumunda. Göğsüne
ölümle düşen çocuklarıyla birlikte ölmek, yani kimya-
li bombanın ölüm zehrini Irak Kürdistanı'ndaki anne üst-
lenmek durumunda..

Doğaldır ki, yine Irak Kürdistanı dağlarındaki Hoy-
bun'u.. Filistinli İntifada'yı.. Latin Amerikalı Despi-
erta'yı ve And Dağları'ndaki kükreyişi, yani yeryüzü-
nün hemen her beldesinde; ırkçılığa karşı Güney Afri-
kah, işgale karşı Filistinli, Kmerli, Irak Kürdistanlı, mü-
cadele cephesi sıcaklığında El Salvador'lu, Filipinli, Pe-
rulu.. yani yeryüzülü 'insankızı' çılgılığı ve kararlılığı-
la üstlenmek durumunda.

Acıları ve ölümlü ve çılgılığı onlar üstlenmek durumun-
da da, bir tarihböyü susmak da onlara öğütlenmemiş
miydi yine? Diyelim ki tarih 1547'nin İngiltere'siydi;
'Çene çalmak için konuşma'ları yasalarla yasaklanmış-
tı! İnsanoğlu' da onu 'evde tutmak'la yükümlüydü.
Ama 1960'lerin İngiltere'sine gelindiğinde artık kömür
grevcileriyle omuz omuza direnendi onlar. Bunu da üst-
lenmişlerdi. Konuşmaktı kendilerine yakışan, susmak
değil. Bunun ayrılmadaydılar artık. Nikaragua demok-
rasili serinliği, uzun yılların mücadelesinde bir yangın
yerine dönen göğüslerinde hissetmek, mücadeleye ha-
kettikleriydiler artık.

Zaten, tarihin ancak arka planını oluşturmayı uzun
yıllar önceden reddetmeye başlayan, gerçek tarihin öz-
nelerinden ve yazıcılarından olup, ön cephedeki yerini
belirleyen 'insankızı'; yeni toplum/ilşkiler projesini,
Ütopya'sını yitirmeden, tarihin arkaik çehresini silme
ısrarını gerçek tarihin başlayacağı yere yürüyüş perspek-
tifyle buluşturduğu oranda, çılgılığı ve hüznü tarihin de-
rinliklerine gömecek demekti artık. Bugün, yeryüzülü
insanlığın yarısından fazlasını oluşturan 'insankızı'; 8
Mart enternasyonal mücadele geleneğini daha görkemli
taçlandırış pratiğiyle, hüznüyle, yenilgilerden çıkardı-
ğı deneyimleriyle, yeryüzünü bir baştan diğer başa ku-
şatan çılgılığıyla, tarihe kendi gültüsünü yakıştırmak du-

rumunda ve daha umutlu artık. Kuşkusuz ki bedeli oldukça ağırdı bu hak edilmiş umut ve gülümsemenin. Ancak;

O çığlık daha sürüyorsa da,

8 Mart'ta mecrasına kavuşan gülümseyiş çoğalıyor ve giderek daha fazla yükseliyor umudu ve yarını hak eden ses, duyuluyor;

"aşka yaraşan tarihe akran (bir) ses bu, başkaldıran"

...

7.

Tarih, yani senin yazmadığın tarih, h' izni en çok sana yakıştırdı.

Derinliğini en çok sende buldu hüzün, ey sevgili/kardeşiyürek.

Diyelim ki Anadolu'ydun;

Kubaba, Kybele, Cybele.. artık hangi adla olursun bereketlin, çok memeli tanrıçaydın belki bir an ve yine de İsa'dan öncesi binyıllardan gelen hüzür derinlikli bir gülümseyiştin. Sonraysia, pek çok toplumsal örgütlenişte yeri köle olarak gösterilendin. Pontus ve Toroslar arasından Mezopotamya'ya uzanan uzun bir çığlıktın; Asur'dun, Sümer'din, Hatti ülkesinde Hitit'tin, Hurri, Likyalı, Lidyalı, Frigyalı, Urartu, İskit, Saka, Rum, Ermeni, Med-Kürt, boy boy Türk'tün.. sayılamayacak kadar ırk kavim milliyet ve kültürel zenginliğin de, o günden bugüne kavuşan arada bir gülümseyiş ve belki Amazon'dun bir an ama daha çok çığlık ve Anadolu tarihi boyunca ikna edilemeyen bir hüzündün.

Tanrıçaydın, köleydin, fahişe-katli vacip, yaşamı sürgit yeşertmenin emekçisi, her koşul ve güçlükte bile yine yaşamı üstlenendin. Binyılların baskısına belki arada bir başkaldıran ama çoğunlukla çığlığın göğsünün derinliğine gömündün ve hatta kendi çığlığını bile belki kanıksayandın. Anadolu'da tarihle derinleşen bir iç

kapamaş bildirgesiydin.

Dile gelmeliydin!

Artık yakın yıllarda; işgal altındaki ülkenin kurtuluşunu cepheden cepheye omuzlayandır. Onca acı ve küllüğü yeni bir gülümseyiş uğruna, kalbinden geçen styksa armağan edendin. Emekçiydin, gösteriydin, grevdin, tarihsel suskunlaşmayı dinsel öğütlerden de dinleyen ve içselleştiren yoksul köylü kadındın. Ve bir ömür, yaşamın er cephesine kan taşıyan atar amardın da, aşka ve sevdaya dair ne vardysa orda çarpan nabızdın da, sevdası kül, yazgısı kül ve 'sanki hiç yaşamamış gibi' soluksuz kahrp, ölendin.

Dahası, sınıfsal/cinsel baskının yanısıra amansız bir ulusal baskı altındaki Medkızı'ydın da, kimliğine sahip çıkmayı istediğinde, jenosidle susturulan, o soykırım dehşetindeki tüm ölümleri, acı ve çığlıkları da istilenendin.

Artık dile gelen, doğuşerek ölendin.

Elini dağlara, elini mavzere veren o, 'Kürdün gelini'ydin de, elini işgalciye vermeyendin. İşçisi, emekçisiydin Anadolu'nun, öğrencisiydin; işyerinden, tarladan, okuldan, mutfaktan mücadele alanlarına akardın ve hatta dağlara çıkan! Çünkü ayırımıydın artık orta yerdeki yakıcılığın ve yaşamı uçurumlarına, ayırımıydın ve payına düşeni üstlenmekte kararlıydın. Bunu üstlenirken genceciktin belki ve o gencecikliğinle de yaşamı üstlenip, savunmayı öğretendin. Bu uğurda cephede düşebilendin. Karar senin, kararlılık senindi; ayırımıydın olup bitenin.

Emeği sömürülen işçiydin, işsizdin, işe alınırken bekarlık kontrolü yapılacak kadar aşağılanmak istencdin; dağa çıkmış eşinle cinsel ilişki kurdun mu diye düzenin namus ve ilişki denetçiliği yaptığı ve aynı zamanda işkencehanelerde ırzına geçilendin.. ve yine düzenin yargıınca, 'karnında sıpası, sırtında sopası eksik edilmemesi gereken'din.. fuhula dinsel geriliklik kis-

kacına alınmak istenen, işlerini % 80 tümüyle üstlendiğin evlerde en basitinden mutfğa zincirlenendin vb.

Yeryüzündeki yaşamın yeraltı ırmağıydın ya, diyelim ki, önce ekonomik demokratik/sendikal örgütlenmede ve önce kalabalık yönetici içinde parmakla gösterilecek kadar azdın. Ülke nüfusundaki sayım belliydi de, bunun sözün ona yansıdığı parlamentoda % 1 olmaktan fazla değildin, ki o % 1'in kim ve neye hizmet ettiği orta yerdeydi. Bedeninini, diyelim ki en azından doğurmama hakkın üzerinde uzun boylu söz edecek durumda değildin, ki ortalama beş çocuğa anneydin.. ve her 100 canlı doğuma karşın, yaklaşık 25 kadar düşük yapandın.. kan kaybeden, ölendin. Tüm yakıcılığıyla orta yerdeydi yaşam, ayrılmıydın. İktisaden faal nüfus 30 milyon küsurken ve sen bunun tam yarısı kadarken; ücretli çalışan toplam 6 milyon küsur içinde ancak 1 milyon kadardın. Oysa, ücretsiz aile işçi sayısı yaklaşık 8 milyonken, bunun neredeyse 6 milyon kadarını bir başına oluşturdu. Ve gülümseyeceksin ya, yakıcı bir diğer gerçek işte; kendi hesabına çalışan 4 milyon küsur insan içinde ancak ondabir kadardın, yani kendi hesabına çalışır görünen.. ve SSK'ya kayıtlı olarak çalışan toplam 3 milyon kadar işçinin de ancak onda biriydin.

8.

Bildiğin, yaşadığın gerçeklikti bu, yalanyazıcıların inkarı önemsizdi.

Gerçek tarih, yaşamın ve mücadelenin pratiğinden yola çıkardı. Değilse söylencelerle ilinin yoktu; ne kaburgasıyla bir ilişkin vardı 'insanoğlu'nun, ne de elinin kiriydin onun. Kovulduğunu söyledikleri cennetle, sınıflı toplumlar tarihi boyunca zaten bir ilişkin olmamıştı. Komprador-feodal saldırganlık, ulusal, sınıfsal, cinsel vb. katliam ve tahribatıyla yine cihat ilan ederse da; en basitinden-doğurma zorunluluğu, yasakları, törreleri, pornoğrafi, sarkıntılık ve tecavüzleriyle, dayak ve şiddetle, yani sözün kısası -hemen her cephe'deki terörle doğrudan kendisi bile artık söylencelere yaşam hakkı tanımıyor demektir. Yaşam ne söylencelerin ne yalanyazıcıların tarihinin avutamadığı bir yakınlık ve yakıcılıkla orta yerdeydi. Ve senin adına doğruyanış hep birilerinin konuştuğu, ama senin söz hakkının pek olmadığı bu tarih, kuşkusuz ki senin gerçeğini vermekten uzak kalacaktı. Ancak bu da senin konuşmaman, böyle bir tarih ve böyle bir ülke gerçeğinde de olsa, mutfaktan, çapadan, tezgahdan gelen ellerini beline koyup, doğuşken tavrını ıtkanmaman demek değildi. Diyelim ki tam bir bütün olarak toplumun susturulmak istendiği bir an'dı; Eylül sonrasında kimileri tank sesiyle dil tutulmasına uğrayıp kekemeleşirken, sen de ilkin korkulu ve çekingen de olsan, doğru bildiğini gerçekleştirmek için tereddüt etmeyeydin ve gerektiğinde o şarkı gibi geçtin işkencelerden, zindanlardan.. belki özgül koşullar nedeniyle daha çok zindan kapılarındaydın; her türden insanlıkdışı yaptırım ve teröre karşı içerdeki sevgili/kardeşyüreklerin açlığına ve çığlığına yüreğini ödeyen, sesine katandın. Ve hatta Meclis önderinde bu uğurda ölmesini bilendin. Bir Azucena Villafior daha, Didar'dın! Ağlamanın bittiği yerde vu-

rulmuş oğullarının/kızlarının gülece solan bedenleriyle çığlıklanaadın.

Anadolu'ydun.

Çok memeli tarıca ya da köleliğe dair söylencelerin bittiği yerde başlayan gerçekliktin. Aşka, bedene, emeğe, geçmiş ve geleceğe ve şimdiye dair bellek ihanetine uğratılmış tarihin yalanyazıcılığına karşı, kendi doğuşkenliğiyle tarihi yeniden yazacak olmandın. Kendi tarihinin o durağındaydın artık.

"ordasın; doğuşken ömrün onurunca, orda"

9.

Artık bir düşkünlüğü ve hatta bir karadüş olmaktan çıkacaktı tarih.

Eğer ki tarih kadar bir derinlikten çıkageldiyse bu çığlık ve doğuşkenliğin, bir yakıcı ve uzun mu uzun bir ağıttan çıkageldiyse.. 8 Mart enternasyonal gülümseyişi ve benzeri bir çok taclanış ve yenilgiyi ve hayli deneyimi alageldiyse bu doğuşkenliğin:

Artık senindi tarih. Düşlerine, mücadele ve bilinci-ne emanetti.

Artık diz çökecekti çığlığının ve tavrının karşısında o yalanyazıcılar. Ne ulusal, ne sınıfsal, ne de cinsel vb. hiçbir kölelik yazgın değildi zaten. Eğer ki bir yazgı vardysa o da, ancak kendi bilincin, ellerin ve mücadele gerçeğiyle yazacağın ve gerçekten kurtuluşla taclandıracağın zaferindi.

İlk zafer insan olmaktır.

Ve insan, bilinci, doğuşkenliği, geleceğe dönük toplumsal projeleri ve bu uğurdaki ödünsüz mücadelesiyle, her türden baskı, ayrımcılık ve eşitsizliğin bittiği yerde başlayacak olan ve gerçek tarihini şimdiden yazmanın -belki henüz küçük küçük adımları bunlar ya- yürüyüşünü sürdürüyordu. Bu yürüyüşün içinde, ön cepnedeki yerindeydin. O görkemliliğe giden yoldaki uğrakta sosyalizmle taclanmış mücadeleyi, yaşanan-zaferli/yenilgili deneyimlerden de yararlanarak, organizmasına sızan her türden burjuva norm, davranış, alışkanlık ve tahribe tavrı almanın tarihsel zorunluluğunu da öğrenecekti. Ki bu, bir bütün olarak insanın kurtuluşunu hemen her cephede üstlenmek demektir.

Başkaldırı bu mecra için, tarihsel yürüyüş bu gerçek kurtuluş içindi.

...

Düşler daha fazla hakedildi; umutlar daha fazla..

Buna bir 'insanoğlu' olarak -ve itiraf ediyor ki sende de öğrenecek- daha fazla inanıyor artık. Tarihine yakıştırdığın 8 Mart enternasyonal gülümseyişi ve içtenliğiyle bu inancı daha çok üstleniyor ve yineliyor: yeryüzü, gökyüzü, yaşanan ve yaşanacak olan tarih, bir bütün olarak yaşam ancak seninle anlamlı ve seninle daha güzel!

Bu 'insanoğlu' inanıyor ve savunuyor ki;

Senin sesinin katılmadığı şarkı eksik ve yarım, ve..

Çığlığı, hüznü geçip gelen sesin, 8 Mart gülümseyişiyle daha bir yankısını buluyor tarihte, duyuluyor; "aşka yarayan tarihe akran (bir) ses bu, başkaldıran."

8 Mart 1989

Yayınlanmış ve yayınlanacak olan kitapları

eryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek" (Şiir)/Adnan Yücel

Tükendi

"Tersine Dünya" (Roman)/Orhan Kemal (O.Kemal'in bugüne kadar hiç yayınlanmamış olan ve kadın sorununa, ilişkileri, konuları tersine çeviren romanı)

3. "Zemheride Baharı Bekler Gibi" (Öykü)/Nezihe Oruçoğlu

4. "Uçurtmayı Vurmasınlar" (Roman)/Feride Çiçekoğlu
(Tunç Başaran tarafından filme alınıyor)

5. "Düşünmenin Tadı Başka" (Şiir)/Ali Güneş

6. "Suç Kim?" (Roman)/İ.A.Herzen

7. "Obломovluk Nedir?" (Eleştiri-İnceleme)/N.A.Dobrolyubov

8. "Kara Afrika'da İletişim" (Araştırma-İnceleme)/Hıfzı Topuz

Tükendi

9. "Taburlar Ateş İstiyor" (Roman)/Yuri Bondarev

10. "Güneş Hergün Doğar" (Anı)/Şakir Bilgin

11. "Lumumba: Kara Afrika'da İşkenceyle Öldürülen Başbakan"
(İnceleme)/Hıfzı Topuz

12. "Hapishanede Büyüme" (Röportaj)/Oral Çalışlar
(Yunus Nadi Yarışması, 1987 Birincilik ödülü)

13. "Ben de Halimce Bedreddinem" (Biyografi roman) Radi Fiş

14. "SBKP 18-19-20. Kongre Raporları" (Belgesel)/Stalin, Malenkov, Kruşçev

15. "Tunceli Tarihi II" (İnceleme)/Bilal Aksoy

16. "Alevilik Olayı: Bir Başkaldırının Kısa Tarihiçesi" (İnceleme)/Cemal Şener

17. "Bin Güneşten Daha Parlak"/Gencay Şaylan

ÇIKIYOR

ÇIKIYOR

ÇIKTI

ÇIKIYOR

"The proletarians
have nothing to lose
but their chains.
They have a world to win."

"Demir,
kömür
ve şeker
ve kırmızı bakır
ve mensucat
ve sevdâ ve zulüm ve hayat
ve bilcümle sanayi kollarının
ve gökyüzü
ve sahra
ve mavi okyanus
ve kederli nehir yollarının,
sürülmüş toprağın ve şehirlerin bahtı
bir şafak vakti değişmiş olur,

bir şafak vakti karanlığın kenarından
onlar ağır ellerini toprağa basıp
doğruldukları zaman,

En bilgin aynalara
en renkli şekilleri aksettiren onlardır.
Asırda onlar yendi, onlar yenildi
çok sözler edildi onlara dair
ve onlar için:
zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri yoktur,
denildi.

N.Hikmet